Jaarstukken 2021

gemeente ooststellingwerf

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3
Inleiding Jaarstukken 5
Aanbieding 5
Bestuur en organisatie 10
Leeswijzer 11
Algemeen 12
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten 12
Analyse gerealiseerd resultaat 13
Bestemming gerealiseerd resultaat 14
Actualisatie reserves en voorzieningen 16
Programma 1 | Samenleven 17
Thema 1.1 Meedoen 18
Thema 1.2 Samenleven 22
Thema 1.3 Gezondheid 25
Thema 1.4 Goed Opgroeien 29
Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 1 33
Programma 2 | Welzijn en educatie 37
Thema 2.2 Onderwijs (huisvesting) 37
Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 2 38
Programma 3 | Ruimtelijke en economische ontwikkeling 39
Thema 3.1.1 Recreatie en Toerisme 39
Thema 3.1.2 BioBased Economy 40
Thema 3.1.3 Werkgelegenheid 41
Thema 3.2 Verkeer, wegen en groen 42
Thema 3.3.1 Milieu 2030 CO2 neutraal, zonneweides 44
Thema 3.3.2 Afval 46
Thema 3.4 Bouwen en wonen (inclusief volkshuisvesting) 47
Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 3 49
Programma 4 | Strategische projecten en ontwikkelingen 53
Thema 4.1 Venekoten Centrum Oosterwolde 53
Thema 4.2 Masterplan regio Appelscha 53
Thema 4.3 Biosintrum 54
Thema 4.4 Participatie 55
Thema 4.5 Het Fonds 2018-2021 55
Thema 4.6 Visie op Samenleven (inclusief adviesraad) 56
Thema 4.7 Visie op demografische ontwikkelingen 57
Thema 4.8 Glasvezel 57
Thema 4.9 Omgevingswet, bestemmingsplannen 58
Thema 4.10 Regio Deal Zuidoost Friesland 59
Thema 4.11 Haerenkwartier 63

Programma 5 | Openbare orde en veiligheid 65
Thema 5.1 Openbare orde en veiligheid 65
Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 5 66
Programma 6 | Bestuur en dienstverlening 67
Thema 6.1 Bestuur 67
Thema 6.2 Dienstverlening 68
Thema 6.3 Financiën 69
Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 6 71
Paragrafen 75
Paragraaf 1 | Lokale Heffingen 75
Paragraaf 2 | Weerstandsvermogen en risicobeheersing 83
Paragraaf 3 | Onderhoud kapitaalgoederen 90
Paragraaf 4 | Financiering 94
Paragraaf 5 | Bedrijfsvoering 98
Paragraaf 6 | Verbonden partijen 100
Paragraaf 7 | Grondbeleid 107
Paragraaf 9 | Duurzaamheid 111
Paragraaf 10 | OWO-Samenwerking 113
Paragraaf 11 | Corona 117
Jaarrekening 122
Balans 122
Overzicht baten en lasten 125
Waarderingsgrondslagen 128
Toelichting op de balans activa 131
Toelichting op de balans passiva 138
Toelichting op de balans niet uit balans blijkende verplichtingen 142
Toelichting overzicht baten en lasten 143
Overzicht onvoorzien 144
Overzicht algemene dekkingsmiddelen 145
Overzicht incidentele baten en lasten 146
Bijlagen 147
Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen 147
Overzicht wet normering bezoldiging topfunctionarissen 165
Overzicht schatkistbankieren 166
Begrotingsrechtmatigheid 167
Kerngegevens 169
Overzicht taakvelden 171
Beleidsindicatoren 177

Inleiding Jaarstukken

Aanbieding

Hierbij ontvangt u de Jaarstukken over 2021. Deze bestaat uit twee delen, het jaarverslag en de jaarrekening. De plannen staan in de programmabegroting 2021 die in november 2020 door u is vastgesteld. Met het jaarverslag leggen wij verantwoording af over de belangrijkste beleids- en financiële resultaten. In de jaarrekening geven we de volledige financiële verantwoording en de balans met toelichting.

Voor u ligt, op hoofdlijnen, een aantal belangrijke ontwikkelingen van het afgelopen jaar.

Coronacrisis
Ook in 2021 had de coronacrisis een grote impact. Voor onze inwoners en bedrijven, en ook voor de werkzaamheden van gemeente Ooststellingwerf. Veel beleid hebben we, met wat aanpassingen, kunnen uitvoeren. Ook de (maatschappelijke) organisaties in de samenleving konden dat doen. Waar mogelijk hebben we steun geboden.

Sociaal Domein
In samenspraak met inwoners, partners en de Adviesraad Sociaal Domein stelden we voor vijf van de vijftien maatschappelijke effecten een Doe-agenda op, ze zijn in maart 2021 door de raad vastgesteld. Een aantal andere effecten werd uitgewerkt in andere documenten, bijvoorbeeld in de Woon(zorg)visie, de Omgevingsvisie en het Preventie- en Handhavingsplan middelengebruik. De uitvoering is in volle gang. Daarnaast zijn diverse andere Doe-agenda's voorbereid.

In 2021 zetten we extra in op de doorstroom van mensen met een Wmo-indicatie dagbesteding naar meer arbeidsmatige vormen van dagbesteding. We hebben dit jaar ook de nieuwe Wet inburgering voorbereid die in is gegaan per 1 januari 2022. Met deze wet krijgen we er nieuwe taken bij. Het doel van de wet is een nog meer succesvolle inburgering, daar waar mogelijk via betaald werk.

Sinds 2021 hebben we meer mogelijkheden voor vroegsignalering van schulden. We willen inwoners eerder bereiken. We zagen in 2021 een lichte stijging van de financiële hulpvragen aan ons Gebiedsteam. Het is opvallend dat de problematiek complexer is dan voorheen. Het Gebiedsteam pakt de casussen integraal op.

Om (sociale) vervoersproblemen op te lossen, inwoners te verbinden en eenzaamheid te verminderen is in samenwerking met Scala en de ANWB het project AutoMaatje gestart. Inwoners vervoeren elkaar tegen een kleine vergoeding, waarbij Scala de coördinatie verzorgt. Dit is eind 2021 gestart. Daarnaast bleven de bestaande vervoersvoorzieningen (Wmo-taxipas, Drive) ook bestaan.

Om niet alles in een formeel vangnet te plaatsen, is er in 2021 ook werk gemaakt van informele opvang. Bijvoorbeeld het mogelijk maken van dagbesteding zonder indicatie via Wel-zijn op dorpse schaal in Oldeberkoop, het helpen starten en subsidiëren van opvang voor ouderen De Buurthaven in Haulerwijk en het (samen met ZuidOostZorg) starten en subsidiëren van dagbesteding zonder indicatie voor mensen met dementie.

Het Gebiedsteam is het hoofdloket geworden voor de mantelzorgondersteuning. Binnen het Gebiedsteam is ook een mantelzorgconsulent voor de ondersteuning van de mantelzorgers en voor de uitvoering van waardering.

In 2021 is het wijk- en dorpenbudget eenmalig verdubbeld vanuit de coronamiddelen. Dit werd ingezet door de dorpen en wijken om de gevolgen van de coronamaatregelen te beperken. Daarnaast ondersteunden we weer tal van organisaties in onze gemeente voor een waardevol activiteitenaanbod op het gebied van sport, ontmoeten, kunst en cultuur.

In 'Het Ketelhuis' in het Haerenkwartier is de buurthuiskamer gerealiseerd. Een coördinator van het Leger des Heils organiseert activiteiten, biedt een luisterend oor aan inwoners en signaleert mogelijke problemen. Naast een activiteitencentrum voor de buurt is het ook een steunpunt van waaruit professionals die betrokken zijn bij de buurt kunnen werken.

97 jongeren deden mee aan projecten als Maatschappelijke DienstTijd en Young leaders waarin ze hun talenten ontdekten en tegelijkertijd iets deden voor een ander. Het doel was om de jongeren te stimuleren in hun ontwikkeling tot zelfbewuste personen die verantwoordelijkheid willen nemen in de buurt.

Onder de noemer MDA++ (voluit: Multidisciplinaire Aanpak ++) werken organisaties samen om huiselijk geweld en mishandeling van kinderen en ouderen te voorkomen en te stoppen. We hebben dit in 2021 ook lokaal in OWO-verband georganiseerd. We hebben afgelopen jaar extra aandacht gehad in de media voor huiselijk geweld en kindermishandeling en extra aandacht gehad voor traumasensitief werken bij het Gebiedsteam.

Ruimtelijke en economische ontwikkelingen

Recreatie en toerisme

Veel horecagelegenheden, maar ook groepsaccommodaties, moesten in 2021 hun deuren sluiten. Vanwege de diversiteit van het toeristisch recreatieve aanbod in onze gemeente hebben ze de klap van de coronamaatregelen toch redelijk kunnen opvangen. In vergelijking met veel andere gemeenten, lijkt de sector in onze gemeente erg veerkrachtig. De toerisme- en recreatiesector moet de komende jaren wel extra aandacht krijgen om weer de beoogde weg omhoog te kunnen realiseren. Het behoud van de diversiteit en kwaliteit van het aanbod is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Vanaf de zomer 2019 is gestart met de voorbereidingen voor de Omgevingsvisie Ooststellingwerf en dit proces is in 2021 succesvol afgerond. Nu ligt er een brede visie die voldoet aan de vereisten van de Omgevingswet. Inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en anderen zijn nadrukkelijk betrokken geweest bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie Ooststellingwerf. Deze strategische lange termijnvisie voor de fysieke leefomgeving is via een uitgebreid participatieproces opgesteld en geeft onder andere duidelijke kaders voor nieuwe initiatieven en ontwikkelingen binnen onze gemeente.

De integrale visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Appelscha is als pilotproject opgepakt als onderdeel van de Omgevingsvisie. Dit zal een eerste oefening zijn om het werken in de geest van de nieuwe Omgevingswet gestalte te geven. Bij de ruimtelijke ontwikkeling van Appelscha zal de ontwikkeling van toerisme en recreatie een centraal aandachtspunt zijn, waarbij lopende projecten zoals doorontwikkeling van De Boerestreek en het vitaliseren van logiesaccommodaties een plaats krijgen. Op 2 november 2021 heeft de raad ingestemd met een pilotproject ‘Vitale Vakantieparken’ op Buitenplaats ‘de Hildenberg’ in Appelscha.

In en rondom het Fochteloërveen zijn ook diverse ontwikkelingen gaande en nemen we deel aan het Bestuurlijk Beraad. Met onze buurgemeenten en Natuurmonumenten zijn we in gesprek over het opstarten van projecten uit de recreatievisie. Daarnaast hebben we medewerking verleend aan lokale initiatieven die recreatie en toerisme bevorderen.

Economische ontwikkelingen

In 2021 zijn we uitgeroepen tot de MKB-vriendelijkste gemeente van Friesland. Een titel waar we samen met onze ondernemers trots op kunnen zijn, want we doen het samen. Er is gestart met het opstellen van een detailhandelsvisie. Dit doen we samen met vastgoedeigenaren en de ondernemers in de winkelgebieden.

Op het bedrijventerrein Venekoten zijn de laatste kavels verkocht of in optie. Op het bedrijventerrein Turfsteker zijn we in gesprek met lokale ondernemers over de verdeling van de laatste kavels om de groei te kunnen faciliteren. De komst, uitbreiding en plannen van enkele bedrijven zorgt voor een groei van de werkgelegenheid die de komende jaren nog verder zal toenemen.

Centrum Oosterwolde

In 2021 is in het winkelgebied van Oosterwolde gestart met de bedrijveninvesteringszone. De eerste maanden waren door corona lastig. Er is op verschillende terreinen gewerkt aan een krachtig en prachtig winkelgebied van Oosterwolde. Er is stevig ingezet op de marketing en is er een start gemaakt met centrum management. Samen met de middelen uit de Regio Deal is ingezet op de versterking van ons winkelgebied in Oosterwolde.

Openbare ruimte
We zijn verder gegaan met het verbeteren van de bermen langs A-routes. We hebben hoofdzakelijk graskeien aangebracht. Daarnaast zijn de drie recreatieve fietspaden Schansmeerweg (Donkerbroek), Bovenweg-Linde en Linde-Bekhof verbeterd. We hebben subsidie ontvangen via de provinciale subsidieregeling Fyts!mpuls 2020-2022. Hiermee hebben we in 2021 een groot deel van het fietspad Haule-Donkerbroek verbeterd.

Duurzaamheid
Met de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) hebben we ingezet op projecten om huiseigenaren te stimuleren tot kleine energiebesparende maatregelen in huis, zoals dak-, raam- of gevelisolatie. Door de inzet van energiecoaches is het voor inwoners inzichtelijk gemaakt tegen welke kosten de woning energiezuinig kan worden gemaakt en hoe dit kan worden gefinancierd.

De OWO-gemeenten hebben samen een Transitievisie Warmte opgesteld. In deze visie wordt beschreven welke realistische alternatieven er waar zijn voor aardgas, welke uitgangspunten we hanteren en hoe we verder willen samenwerken aan de uitvoering met onze inwoners en andere stakeholders.

Als uitvloeisel van het Nationaal Klimaatakkoord is Nederland opgedeeld in 30 verschillende regio's. Fryslân is als provincie aangewezen als één regio. Samen met alle partners binnen de regio Fryslân hebben we een Regionale Energiestrategie (RES 1.0) vastgesteld om duurzame opwek van elektriciteit en duurzame warmte te realiseren.

Voor het benutten van de mogelijkheden die zijn ontstaan in de provinciale verordening Romte hebben we een paraplubestemmingsplan en beheersverordening voor kleine windmolens bij agrarische bedrijven opgesteld.

Voor onze aanpak ten aanzien van de biodiversiteit hebben we het Biodiversiteitsplan in 2021 vastgesteld en zijn we onder andere gestart met de uitvoering van het roekenbeheer.

Voor het stimuleren van duurzame mobiliteit hebben we acties gedaan zoals 'Band op spanning', waarbij autobanden van winkelende inwoners op spanning zijn gebracht. Door autobanden op de juiste spanning te brengen wordt veel onnodige CO2 uitstoot voorkomen. Ook hebben we onderzoek gedaan naar mogelijkheden voor deelmobiliteit in onze gemeente en heeft de aanbesteding voor een Friese laadpalen-infrastructuur plaatsgevonden.

Omgevingswet en bestemmingsplannen
De invoeringsdatum van de omgevingswet is het afgelopen jaar niet van invloed geweest op de voorbereidingen die nodig zijn voor een adequate en brede invoering van de Omgevingswet. Er is in algemene zin een flinke inspanning verricht in de voortgang en soms ook afronding van de vele acties en projecten die genoemd staan in het Uitvoeringsprogramma Omgevingswet 2020-2024. De OWO-samenwerking is nog intensiever geworden met als resultaat dat er OWO-breed een aantal, in het kader van de Omgevingswet, verplichte raadsbesluiten gezamenlijk is voorbereid met een uniforme inhoudelijke insteek.

In het afgelopen jaar zijn diverse bestemmingsplanprocedures doorlopen. Zoals genoemd is ingezet op het paraplubestemmingsplan windmolens (die in januari 2022 is vastgesteld). Sommige procedures richten zich op woningbouw of bedrijfsontwikkeling. Anderen leidden tot een afronding van langlopende of complexe dossiers zoals Prikkedam waarover de Raad van State een tussenuitspraak heeft gedaan. En ook het bestemmingsplan Kuinderweg moest worden hersteld.

Wonen
We hebben een proces doorlopen om te komen tot een nieuwe woon(zorg)visie, hierin legt de gemeente haar woonbeleid vast. Enerzijds omdat de woonvisie 2017-2022 per 2022 afloopt, anderzijds om beter antwoord te kunnen geven op de uitdagingen die zich nu en in de toekomst op gebied van wonen (en zorg) zullen voordoen. Er is een woningmarktonderzoek gedaan, een enquête onder inwoners uitgezet en er zijn meerdere bijeenkomsten met marktpartijen, zorgpartijen, belangenbehartigers, inwoners en de raad gehouden. De woonzorgvisie is vastgesteld en gaat over vier thema's:

1. Groeiscenario's
2. Mismatch tussen vraag en aanbod

3. Wonen en Zorg
4. Leefbaarheid en duurzaamheid

De druk op de woningmarkt is in 2021 verder toegenomen, met name in de koopsector. Dit heeft onder andere prijsopdrijving als gevolg. Om invulling te geven aan deze woningbehoefte en daarnaast te voldoen aan de oproep van de raad om te 'bouwen, bouwen, bouwen', hebben we in 2021 de onderhandelingen met de provincie voor nieuwe regionale woningbouwafspraken gecontinueerd. Daarnaast hebben we een Taskforce Woningbouw ingesteld, om snel tot de ontwikkeling en realisatie van woningbouwplannen te komen.

Er zijn in 2021 verschillende woningbouwprojecten uit het uitvoeringsprogramma woningbouw gerealiseerd. Van de gemeentelijke woningbouwlocaties zijn dit jaar de laatste kavels in Donkerbroek-West verkocht en is er in zowel Langedijke als Elsloo nog één kavel beschikbaar die beide in optie zijn bij kandidaat-kopers. Het bestemmingsplan met 12 woningen aan Vaart ZZ 41 in Appelscha is vastgesteld. De zeven woningen aan de Meester van Ekstraat in Haulerwijk zijn gereed voor oplevering (eerste bewoners eind december 2021).De realisatie van het woningbouwplan aan de Wrongel in Oosterwolde is gecontinueerd. Daarnaast is in Oosterwolde het plan met vier woningen aan de Houtwal 13-14 gereed gekomen. De sloop en nieuwbouw van de sociale huurwoningen in het Haerenkwartier is succesvol afgerond. Daarnaast hebben we afspraken gemaakt over de bouw van 6 woningen aan de Boekhorsterweg in Oosterwolde, deze worden in 2022 gebouwd. We zijn in gesprek geweest met initiatiefnemers van woningbouwplannen om woningbouwontwikkeling te bevorderen (waaronder specifieke woonvormen) en hebben vooruitlopend op nieuwe regionale woningbouwafspraken met de provincie woningbouwplannen in procedure gebracht.

Regio Deal
Medio juli 2020 is een Regio Deal gesloten met het rijk. De uitvoering hiervan is in volle gang. Wij zijn trekker voor de projecten zorgeconomie, winkelgebied Oosterwolde, uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme en het Leer- en Kenniscentrum Bodem.

Het uitvoeringsprogramma zorgeconomie is ontwikkeld met als doel om samen met de inwoners de sociaal maatschappelijke uitdagingen aan te gaan. Voor het uitvoeringsprogramma Recreatie en Toerisme is een concept ontwikkelstrategie opgesteld. Via onze partner Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland (TRZF) zijn concrete acties uitgezet gericht op doorontwikkeling van de marketingstrategie. Voor het Leer- en Kenniscentrum Bodem zijn diverse werkzaamheden geweest voor de mesokosmosbakken. Dit is in samenwerking gegaan met studenten. In juli 2021 is het eerste prototype van de mesokosmos bij het Biosintrum gearriveerd.

Veiligheid, bestuur en dienstverlening
Het afgelopen jaar hebben we geïnvesteerd in de bewustwording rondom ondermijning. Er zijn sessie geweest voor ambtenaren en raadsleden en ook een gezamenlijke actie met politie en BOA's waarin ze boeren attenderen op de gevaren van ondermijning.

Natuurbrandrisico's zijn een reëel risico in ons gebied. In samenwerking met defensie, brandweer en Staatsbosbeheer zijn er daarom drie calamiteitenputten gerealiseerd in het Drents Friese Wold.

In 2021 is het heroverwegingsproces uitgevoerd. Dit proces is extern begeleid door JE consultancy en is ook in samenspraak gegaan met een klankbordgroep vanuit de raad. Er ligt een helder document waarin mogelijke besparingen en inkomstenverhogingen staan die we de komende jaren kunnen blijven gebruiken. In juli 2021 is hier besluitvorming over geweest. Diverse ontwikkelingen zorgden ervoor dat we er in november bij de behandeling van de begroting 2022 heel anders voor stonden. Een aantal besluiten zijn daarom weer teruggedraaid. Er ligt een mooi financieel perspectief waar de nieuwe raad mee aan de slag kan.

In november 2021 is besloten om op de locatie Nanningaweg 47C de bestaande huisvesting aan te passen. Er is daarvoor een krediet beschikbaar gesteld.

Het programma dienstverlening is op stoom. Er zijn het afgelopen jaar, ondanks corona, veel projecten opgestart. Veel projecten bevinden zich in de interne voorbereiding, waardoor de inwoner er wellicht direct nog onvoldoende van merkt. In oktober is hier onder andere door het project 'Direct Duidelijk' verandering in gekomen. Binnen dit project zijn we actief met inwoners in gesprek gegaan over de brieven die we versturen.

Tot slot de financiële doorkijk
De Jaarrekening 2021 sluit met een positief saldo van € 4,039 miljoen. Op het totale budget van € 82,323 miljoen (totaal begrote lasten inclusief toevoeging reserves) van 2021 betekent dit een afwijking van 4,9%. Ten opzichte van de actuele begroting is het een afwijking van € 2,320 miljoen.

Bestuur en organisatie

Het college van burgemeester en wethouders is het dagelijks bestuur van de gemeente en bestaat naast de burgemeester uit vier wethouders en de gemeentesecretaris. De samenstelling is als volgt:

Burgemeester Sandra Korthuis

- Bestuur
- Openbare orde en veiligheid
- Overheidsparticipatie
- Lobby en acquisitie, waaronder economische ontwikkeling
- Organisatie
- Personeel
- OWO samenwerking
- Regiodeal (bestuurlijk)
- Dienstverlening / basisregistraties
- Regelgeving deregulering
- Europese en internationale zaken

Wethouder Esther Verhagen, OoststellingwerfsBelang

- Visie op samenleven
- Jeugd
- WMO
- Volksgezondheid
- Inkomstenondersteuning
- Armoede / schuldhulpverlening
- Maatschappelijke activering
- Inburgering /statushouders
- Eenzaamheid
- Mantelzorg en vrijwilligersbeleid
- Sport
- Kunst en cultuur
- Onderwijs, leerplicht / RMC
- Aandachtsgebieden (sociaal Haerenkwartier, Haulerwijk)
- Welzijnswerk (Scala)
- Adviesraad sociaal domein
- Fonds Ooststellingwerf
- Zorgeconomie

Wethouder Fimke Hijlkema, PvdA

- Duurzaamheid, klimaatadaptatie, energietransitie en CO2-reductie
- BiobasedEconomy
- Biosintrum
- Milieubeleid
- Biodiversiteit
- Afval
- Water
- Riolering
- FUMO
- Fysieke herstructurering Haerenkwartier
- Maatschappelijk accommodatiebeleid
- Woonvisie / woningbouwprogramma
- Vergunningen
- Hûs en Hiem
- Grondzaken
- Monumenten
- Dorpshuizen (gebouwen)

Wethouder Marcel Bos, CDA

- Werkgelegenheid en arbeidsmarkt
- Participatiewet / arbeidstoeleiding- integratie
- Sociale werkvoorziening (GR SW Fryslân, Caparis)
- Economische zaken (coproductie met burgemeester)
- Omgevingswet / -visie
- Ruimtelijke ordening
- Landbouw
- Glasvezel / mobiele bereikbaarheid
- Handhaving
- Financiën
- Belastingen
- Winkelgebied Oosterwolde
- P10 / plattelandsgemeenten

Wethouder Marian Jager-Wöltgens

- Dorpsbudgetten
- Visie op demografische ontwikkelingen
- Openbare ruimte / snippergroen
- Huisvesting Nanningaweg
- Bosbergtoren
- Recreatie en toerisme
- Natuur en landschap
- Verkeer, parkeren
- Masterplan Appelscha
- Regiodeal (uitvoering)
- Lelystad Airport

Gemeentesecretaris Willem Mutter

Leeswijzer

De Jaarstukken bestaan uit twee onderdelen: het jaarverslag en de jaarrekening. In het jaarverslag staat per programma de vraag centraal of de gestelde doelen uit de programmabegroting 2021 gerealiseerd zijn in 2021. We geven antwoord op de vragen ‘wat hebben we bereikt?, ‘wat hebben we daarvoor gedaan?’ en ‘wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?’. Daarnaast tonen we de inzet van middelen door de 4e W-vraag ‘wat heeft het gekost?’ te beantwoorden en geven we een toelichting op afwijkingen. In de jaarrekening staan de balans, de programmarekening en de toelichting op de balans. De controleverklaring van de accountant gaat over de jaarrekening en in beperkte mate over het jaarverslag.

Algemeen

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten 2021

x € 1.000

Saldo jaarrekening	Rekening 2020	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2021	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten	-74.359	-72.613	-80.207	-76.470	3.737 V
Baten	78.673	73.424	77.399	78.338	939 V
Saldo van baten en lasten	**4.315**	**812**	**-2.808**	**1.868**	**4.676 V**
Mutatie reserves					
Toevoegingen	-3.959	-2.422	-2.116	-3.745	- 1.629 N
Onttrekkingen	4.231	1.480	6.642	5.916	- 726 N
Mutatie reserves	**272**	**-943**	**4.527**	**2.171**	**- 2.356 N**
Resultaat	**4.586**	**-131**	**1.719**	**4.039**	**2.320 V**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	**-1.664**	**-319**	**676**	**-719**	**- 1.395 N**
Structureel resultaat	**2.922**	**-450**	**2.395**	**3.320**	**925 V**

Mutaties geraamd resultaat

In onderstaand overzicht zijn de mutaties in het begrotingssaldo (geraamd resultaat) in kaart gebracht.

x € 1.000

Mutaties geraamd resultaat	2021
Primitief begrotingsperspectief 2021	-131
Amendement 149 van 10 november 2020	-35
Gevolgen voorjaarsrapportage 2021	286
Gevolgen septembercirculaire 2020 (verwerkt in voorjaarsrapportage)	-61
Gevolgen decembercirculaire 2020 (verwerkt in voorjaarsrapportage)	5
Gevolgen nota R&V jaarrekening 2020	-21
Gevolgen Kracht voor Jeugd	-16
Gevolgen meicirculaire 2021	807
Gevolgen najaarsrapportage 2021	884
Geraamd resultaat	**1.719**

Toelichting

De Jaarrekening 2021 sluit met een positief saldo van € 4,039 miljoen. Op het totale budget van € 82,323 miljoen (totaal begrote lasten inclusief toevoeging reserves) van 2021 betekent dit een afwijking van 4,9%. Ten opzichte van de actuele begroting is het een afwijking van € 2,320 miljoen.

Hierna beschrijven we het gerealiseerde resultaat op hoofdlijnen. Bij de programma's geven we per programma een nadere specificatie van de verschillenanalyse.

Analyse gerealiseerd resultaat

Analyse gerealiseerd resultaat 2021 op hoofdlijnen

In onderstaand overzicht treft u een analyse op hoofdlijnen aan van de belangrijkste financiële verschillen tussen de begroting 2021 na wijziging en de jaarstukken 2021. We geven verschillen aan die groter zijn dan € 100.000 en die bijdragen aan het resultaat. Het is in dit onderdeel nadrukkelijk niet de bedoeling een limitatieve opsomming te geven die per programma aansluit op onderstaand overzicht. In de programmaonderdelen, bij de 4e W-vraag 'wat heeft het gekost?', treft u een nadere gedetailleerde specificatie aan, waar we per programma de realisatie vergelijken met het geraamde resultaat.

x € 1.000

Analyse gerealiseerd resultaat	Actuele Begroting	Rekening 2021	Verschil
1. Samenleven	-23.490	-23.108	382 V
2. Welzijn & educatie	-1.338	-1.304	34 V
3. Ruimtelijke & economische ontwikk.	-1.131	-1.222	- 90 N
5. Openbare orde en veiligheid	-2.157	-2.122	35 V
6. Bestuur & Dienstverlening	29.835	31.795	1.960 V
Resultaat	**1.719**	**4.039**	**2.320 V**

Analyse

Programma 1

- Een voordeel op Levensonderhoud van € 938.000. Dit voordeel komt doordat het definitieve budget van het rijk (BUIG) hoger was dan begroot en dan het voorlopig definitief budget. De gerealiseerde lasten liggen in lijn met de begroting. De aantallen (voornamelijk P-wet) zijn wel gedaald; de lasten echter niet. De prijs per eenheid ligt in werkelijkheid hoger dan begroot en is er meer loonkostensubsidie ingezet.
- Een nadeel bij Hulp bij het huishouden van € 290.000. Er zijn steeds meer mensen die gebruik maken hulp bij het huishouden, waarschijnlijk door de aanzuigende werking door het abonnementstarief. Daarnaast zijn de prijzen ook meer gestegen dan vooraf ingeschat.
- Een voordeel op Wmo begeleiding van € 408.000. Dit komt hoofdzakelijk door een (voorlopige) positieve afrekening vanuit de centrumgemeente van beschermd wonen van € 300.000 waar geen rekening mee was gehouden. Daarnaast zijn de lasten voor Wmo begeleiding lager geweest dan begroot, ondanks dat bij de voor- en najaarsrapportage het budget al naar beneden was bijgesteld. Dit komt voornamelijk doordat de beweging die we in gang hebben gezet van zware naar lichte zorg is doorgezet.
- Een nadeel op jeugdhulp van € 605.000. Bij de meicirculaire 2021 zijn extra incidentele middelen ontvangen (€ 675.000) voor de aanpak van de problematiek in de jeugdzorg. Ondanks dat is er nog een nadeel van € 605.000 in 2021. Dit komt doordat we betalingen over voorgaande jaren aan andere gemeenten moesten doen (€ 160.000), we meer aan hoogspecialistische jeugdhulp moesten betalen dan rekening mee was gehouden (€ 250.000) en we hogere lasten voor verblijf hadden dan in voorgaande jaren (€ 160.000). Daarnaast waren er hogere lasten voor maatwerktrajecten, pleegzorg, crisis en waren er meer dure trajecten dan waar rekening mee was gehouden. We zien dat het aantal cliënten in zorg is gestegen in 2021 ten opzichte van 2020. De instroom zit met name in de duurzame trajecten.
- Een voordeel bij Fonds Ooststellingwerf van € 145.000. Er is vanuit 2021 € 145.000 over vanuit het Fonds. Dit blijft beschikbaar voor 2022 conform raadsbesluit van 22 juni 2021. Het bedrag komt weer beschikbaar via resultaatsbestemming.

Programma 2

Programma 2 bevat geen grote afwijkingen.

Programma 3

- Een nadeel bij de riolering van € 207.000. De lasten bij riolering waren lager. Dit komt voornamelijk doordat een groot deel van de investeringen in 2021 niet door zijn gegaan waardoor we minder btw toe konden rekenen aan de riolering. Voor de riolering zorgt dat voor een hogere dotatie van € 263.000 aan het spaardeel van de voorziening. Voor de exploitatie zorgt dit voor een nadeel van € 207.000. De geplande investeringen worden doorgeschoven naar 2022, de btw toerekening vindt ook dan weer plaats waardoor dan ook een hogere aanwending uit de voorziening nodig is.
- Vrijval van de reserve grondexploitatie, voordeel € 184.000. Elk jaar wordt de reserve geactualiseerd op basis van de toekomstige verkopen en huidige boekwaarden van de complexen. De omvang van de reserve is per ultimo 2021 te hoog en het verschil valt vrij.

Programma 5

Programma 5 bevat geen grote afwijkingen.

Programma 6

- Een nadeel bij bouwen en wonen van € 121.000. Dit komt door een nadeel van € 87.000 bij de leges bouwvergunningen. Tussentijds in het begrotingsjaar 2021 is de post al met € 260.000 verhoogd. Nu zijn een aantal projecten doorgeschoven naar 2022. Dan worden ook de leges verantwoord. Bij de monumenten is er een overschrijding van € 8.000, deze wordt gedekt door de reserve monumenten. En bij de omgevingsvergunningen is er een nadeel van € 24.000. Oorzaak zijn verschillende zaken zoals hogere automatiseringskosten en verschuldigde leges aan de provincie voor afgegeven verklaringen van geen bezwaar/bedenkingen.
- Algemene uitkering, voordeel € 351.000. Verrekening algemene uitkering eerdere jaren, voordeel € 10.000. De gevolgen van de september- en de decembercirculaire 2021 zijn niet verwerkt in de begroting, voordeel totaal € 611.000. En daarnaast is er een nadelig verschil van € 270.000 als gevolg van de gehanteerde maatstaven. Dit is een gevolg van dat het Rijk aanpassingen in gewicht en aantallen bij de decembercirculaire pas in het jaar daaropvolgend via de betaalspecificatie verrekend.
- Een voordeel van € 130.000. Een extern bedrijf heeft, in owo-verband, de administratie op boekingsregelsniveau doorgelopen op het juiste gebruik van de compensabele btw-codes. Dit gaat dus niet over specifieke casussen, maar over de algehele administratie. Hier gaat het over de periode 2016 tot en met 2018. De constatering is dat er nog recht is op € 130.000.

Corona, voordeel € 948.000

Bij de toelichting op de afwijkingen per programma staan de corona meer- en minderlasten beschreven. In programma 6 staat de compensatie van het rijk verantwoord. Per saldo zorgt dit voor een voordeel. We stellen voor om een deel hiervan via resultaatsbestemming beschikbaar te houden voor 2022. Zie ook paragraaf 11 'Corona'.

Bestemming gerealiseerd resultaat

Meerjarig beslag

Het bepaalde bodembedrag van de algemene reserve is € 3 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen is berekend dat de benodigde weerstandscapaciteit € 2,986 miljoen bedraagt. Er wordt een netto meerjarig beslag (2022-2025) gelegd op de algemene reserve van in totaal € 2,946 miljoen. Het meerjarig beslag bestaat uit de volgende onttrekkingen:

- Zorgeconomie € 110.000 (verdeeld over 2022 en 2023)
- Project Mader € 34.800 (verdeeld over 2022 t/m 2024)
- Omgevingswet € 314.208 (2022)
- Biodiversiteitsplan € 6.341 (2022)
- Biobased economy € 20.198 (2022)
- Programma duurzaamheid € 253.150 (2022)
- Vervolg Coöperatie Appelscha 3.0 € 100.000 (verdeeld over 2022 en 2023)
- Taskforce woningbouw € 1.500.000 (2022)
- Onderzoek (subsidioloog/accommodatiebeleid/openbare ruimte) € 14.542 (2022)
- Friese projectenmachine € 50.000 (verdeeld over 2022 t/m 2024)
- Tijdelijke formatie ruimtelijke ordening € 150.000 (2022 en 2023)
- Concerncontrol € 150.000 (2022 en 2023)

- Verminderen formatie € 84.000 (2022)
- Projectleider Taskforce € 159.000 (2022)

Een uitgebreide specificatie van het meerjarig beslag vindt u in de nota reserves en voorzieningen.

Minimale niveau algemene reserve

Het minimale niveau van de algemene reserve voor de komende jaren is € 8,932 miljoen. De stand van de algemene reserve bedraagt per ultimo 2021 € 22,738 miljoen. Na toevoeging van het gerealiseerde resultaat over 2021 (zie tabel voorstel bestemming gerealiseerd resultaat), stijgt de algemene reserve naar € 26,777 miljoen.

x € 1.000

Minimale niveau Algemene reserve	Rekening 2021
Bodembedrag	3.000
Benodigde weerstandscapaciteit	2.986
Meerjarig beslag	2.946
Minimale niveau algemene reserve	**8.932**
Algemene reserve per ultimo 2021	22.738
Afwijking t.o.v. minimale niveau	**13.806**

Voorstel bestemming gerealiseerd resultaat

We stellen u voor het resultaat op onderstaande wijze te bestemmen:

- Het resterende budget vanuit 2021 voor het Fonds beschikbaar houden voor 2022. Het gaat om een bedrag van € 145.000.
- Het volledige coronabudget € 1.784.000 (€ 836.000 vanuit resultaatsbestemming 2020 en € 948.000 als voordeel vanuit 2021) is niet nodig. We stellen voor hiervan € 596.000 beschikbaar te houden voor 2022 en het resterende deel als algemene middelen in de algemene reserve te beschouwen.
- Het resterende resultaat toe te voegen aan de algemene reserve.

x € 1.000

Voorstel bestemming gerealiseerd resultaat	Rekening 2021
Het Fonds	145
Corona	596
Toevoeging algemene reserve	3.298
Totaal voorstel resultaatbestemming	**4.039**

Actualisatie reserves en voorzieningen

Op basis van artikel 9 van de verordening ex. Artikel 212 (financiële verordening) is uitgesproken dat het college een nota reserves en voorzieningen opstelt in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Volgens de financiële verordening wordt het beleid ten aanzien van de reserves en voorzieningen jaarlijks herzien. Daarbij worden onder meer het doel, de heroverwegingen en de bestedingen van de gevormde reserves en voorzieningen opnieuw beoordeeld. In de nota reserves en voorzieningen zijn alle reserves en voorzieningen opgenomen. Hieronder volgt een samenvatting van de beoordeling van de reserves en voorzieningen ultimo 2021.

Als uitgangspunt voor de beoordeling van de reserves en voorzieningen in de jaarrekening 2021 is de eindstand van de reserves en voorzieningen in de jaarrekening 2020 genomen. De beoordeling 2021 heeft de volgende resultaten opgeleverd: In 2021 is de buffer van de algemene reserve grondexploitatie € 184.000 te hoog, dit bedrag valt daarom vrij en is toegevoegd aan het exploitatieresultaat.

Verder heeft de beoordeling van de reserves en voorzieningen de volgende instellingen/opheffingen voor de reserves, voorzieningen en schulden tot gevolg: het opheffen van 1 reserve, namelijk de reserve ambitiefonds.

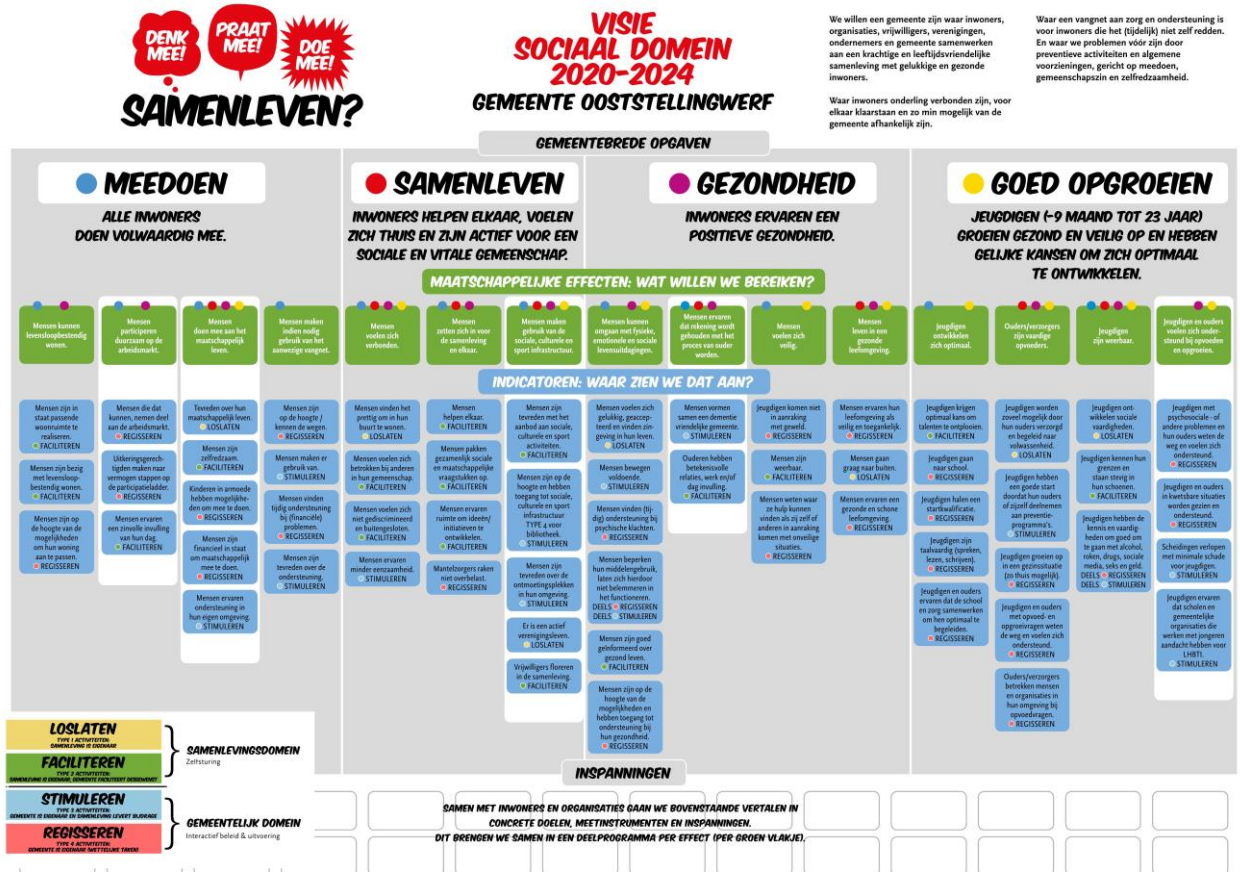
U heeft de bevoegdheid om onttrekkingen en toevoegingen tot en met 31 december van het betreffende boekjaar met tijdige begrotingswijzigingen te autoriseren. Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de ‘Nota reserves en voorzieningen’.

Programma 1 | Samenleven

Dit programma ‘Samenleven’ gaat over de Visie op Samenleven 2020-2024 (vastgesteld in oktober 2019). Het programma bestaat uit de vier thema’s/opgaven Meedoen, Samenleven, Gezondheid en Goed Opgroeien die in de visie centraal staan. Voor elke opgave noemen we -in lijn met de doelenboom uit de visie- welke maatschappelijke effecten we willen behalen. De doelenboom vindt u hieronder en in groter formaat op https://www.ooststellingwerf.nl/visie-samenleven. Zie ook programma 4.

Er is een aantal gemeenschappelijke regelingen die bijdragen aan de vier thema's:

- Sociaal Domein Fryslân (SDF): Binnen de Centrumregeling SDF werken Friese gemeenten samen aan beleidsvoorbereiding en de inkoop van specialistische jeugdhulp en het bijbehorende contractbeheer. Het algemene doel is om waar nodig specialistische jeugdhulp en ondersteuning te leveren aan inwoners van alle Friese gemeenten.
- Veiligheidsregio Fryslân (VRF): Binnen de VRF werken Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en andere partners samen aan brandweerzorg, publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. De VRF werkt op het gebied van gezondheidszorg aan het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de Friese inwoner.
- GR SW Fryslân: GR SW Fryslân en Caparis NV dragen bij aan het aanbieden van arbeidsplaatsen voor onze inwoners in het kader van de voormalige wet sociale werkvoorziening. Per 1 januari 2020 is de herstructurering van Caparis afgerond. De GR is aangepast. Alle SW-medewerkers zijn daarin administratief ondergebracht. Wij zijn geen aandeelhouder meer van Caparis en hebben een Dienstverleningsovereenkomst gesloten met Caparis voor de begeleiding en ontwikkeling van onze inwoners met een SW-indicatie.

Thema 1.1 Meedoen

Inleiding

Alle inwoners doen volwaardig mee

In dorpsgesprekken, maar ook tijdens de hackathons, in gesprekken met mensen die met weinig geld rond moeten komen en in contacten met het Gebiedsteam, Scala en andere maatschappelijke organisaties komt het onderwerp 'Meedoen' duidelijk naar voren. Daarnaast hebben we wettelijke taken op dit terrein. Het gaat om de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), de Participatiewet en de Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening. Voor de Opgave Meedoen zijn in de Visie op Samenleven (oktober 2019) vier maatschappelijke effecten benoemd waar gemeente, organisaties, bedrijven en inwoners samen aan willen werken. Ter uitwerking hiervan stelde de raad in maart 2021 voor twee van de vier maatschappelijke effecten een doe-agenda vast. Het gaat om *'Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt'* en *'Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven'*. De uitwerking van het effect *'Mensen kunnen levensloopbestendig wonen'* is opgenomen in de onlangs vastgestelde Woon(zorg)visie. Ter uitwerking van het effect *'Mensen maken indien nodig gebruik van het aanwezige vangnet'* gingen we aan de slag met de doorontwikkeling van ons Gebiedsteam. Begin 2022 volgt er een doe-agenda gericht op een succesvolle inburgering van statushouders (nieuwe Wet Inburgering). Ook hier is meedoen het centrale thema en deze opdracht wordt dus opgepakt als onderdeel van opgave Meedoen uit de Visie op Samenleven.

Wat willen we bereiken

Maatschappelijk effect A. Mensen kunnen levensloopbestendig wonen

A1. Mensen zijn in staat passende woonruimte te realiseren (faciliteren)
A2. Mensen zijn bezig met levensloopbestendig wonen (faciliteren)
A3. Mensen zijn op de hoogte van de mogelijkheden om hun woning aan te passen (regisseren)

Maatschappelijk effect B. Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt

B1. Mensen die dat kunnen, nemen deel aan de arbeidsmarkt (regisseren)
B2. Uitkeringsgerechtigden maken naar vermogen stappen op de Participatieladder (regisseren)
B3. Mensen ervaren een zinvolle invulling van hun dag (*1) (faciliteren)
(In maart 2021 heeft de gemeenteraad voor maatschappelijk effect B een doe-agenda vastgesteld)

Maatschappelijk effect C. Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven

C1. Mensen zijn tevreden over hun maatschappelijk leven (loslaten)
C2. Mensen zijn zelfredzaam (faciliteren)
C3. Kinderen in armoede hebben mogelijkheden om mee te doen (regisseren)
C4. Mensen zijn financieel in staat om maatschappelijk mee te doen (regisseren)
C5. Mensen ervaren ondersteuning in hun eigen omgeving (stimuleren)
(In maart 2021 heeft de gemeenteraad voor maatschappelijk effect C een doe-agenda vastgesteld)

Maatschappelijk effect D. Mensen maken indien nodig gebruik van het vangnet

D1. Mensen zijn op de hoogte/kennen de wegen (regisseren).
D2. Mensen maken gebruik van de wegen (stimuleren)
D3. Mensen vinden tijdig ondersteuning bij (financiële) problemen (regisseren)
D4. Mensen zijn tevreden over de ondersteuning (stimuleren)

(*1) Hieronder verstaan we: alle inwoners conform definitie CBS, behalve inwoners die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt. Voor inwoners die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt komt een zinvolle dag invulling aan de orde bij de opgave Positieve Gezondheid.

Wat hebben we bereikt

Elk half jaar geven we in de Monitor Sociaal Domein aan wat we hebben bereikt. De meest recente Monitor verscheen in september 2021 (eerste helft 2021). De Monitor over geheel 2021 verscheen in april 2022. In 2021 hebben we onder andere bereikt:

- We leggen eerder contact met inwoners met beginnende financiële problemen (vroegsignalering) zodat we hen hulp aan kunnen bieden.
- We hoorden van inwoners hoe we in ons duurzaamheidsbeleid rekening kunnen houden met dreigende energie-armoede.
- We zijn voorbereid op de Nieuwe Wet Inburgering.

- We hebben mensen aan het werk geholpen, o.a. door een nieuw traject in samenwerking met Terra.
- Er zijn meer informele dagbestedingsmogelijkheden bij gekomen.
- De Woon(zorg)visie is gereed en wordt in het eerste kwartaal van 2022 vastgesteld.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Maatschappelijk effect A: Mensen kunnen levensloopbestendig wonen

- Het Gebiedsteam heeft inwoners geholpen met verhuizen of langer thuis wonen door: informatie verstrekking, inzet van Blijvers- en Verzilverlening, woningaanpassingen en verhuiskostenvergoedingen. Door krapte op de woningmarkt is vaker gekozen voor het aanpassen van een woning dan verhuizen.
- In 2021 hebben we gezamenlijk met het ruimtelijk en het sociale domein gewerkt aan het opstellen van een Woon(zorg)visie. Hieraan gekoppeld komt een uitvoeringsagenda, met daarin opgenomen een jaarkalender om te communiceren welke mogelijkheden (en verantwoordelijkheden) mensen zelf hebben om langer thuis te kunnen blijven wonen. Hiermee verwachten we ook meer doorstroming op de woningmarkt te bewerkstellingen.
- De werkgroep Toegankelijkheid Ooststellingwerf adviseerde diverse keren over de toegankelijkheid van de leefomgeving voor mensen met een beperking.
- We werkten samen met woningcorporaties wat betreft langer thuis wonen.

Maatschappelijk effect B: Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt (zie ook doe-agenda B, maart 2021)

- We stelden samen met partners een doe-agenda op met concrete doelen en inspanningen gericht op duurzaam participeren op de arbeidsmarkt. De uitvoering van de doe-agenda is gestart. De aandacht gaat vooral naar mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Vaak is betaald werk (nog) niet mogelijk, maar zijn meerdere stappen en een integrale benadering nodig (combinatie financiële, sociale en gezondheidsproblematiek) om hen naar een opleiding, sociale activiteiten, vrijwilligerswerk of betaald werk te begeleiden.
- Door maatwerk te bieden en ontschot te werken behaalden we individuele successen.
- We bieden diverse projecten met als doel het vinden van structuur, het leren van sociale en werknemersvaardigheden en/of het opdoen van werkervaring.
- Ook zijn er groepstrajecten met vakonderwijs (aansluitend op de vraag vanuit de arbeidsmarkt) gecombineerd met begeleiding naar werk. In 2021 is bijvoorbeeld een opleidingstraject tot assistent hovenier afgerond. Alle 11 deelnemers haalden hun diploma en 5 zijn inmiddels uitgestroomd naar betaald werk.
- Voor bepaalde doelgroepen werken we binnen het Gebiedsteam met specialismen. Bijvoorbeeld voor jongeren <27 jaar, waarbij we inzetten op het zoveel mogelijk eerst een startkwalificatie behalen.
- We doen aan preventie door verbinding te maken met VSO/PRO onderwijs, waardoor we al vroeg begeleiding bieden om na school de volgende stap te zetten naar vervolgonderwijs of werk.
- Er zijn twee casemanagers die zich specifiek richten op begeleiding van statushouders om stappen te zetten op de participatieladder.
- Met de Stichting Werk Ooststellingwerf bieden we een ‘springplank’ naar regulier werk voor mensen die moeite hebben met het vinden van aansluiting op de arbeidsmarkt. In 2021 stroomden 11 inwoners vanuit de stichting door naar een vast dienstverband bij de gemeente.
- We ondersteunden ondernemers bij ‘inclusief ondernemen’ (het aannemen van werknemers met een arbeidsbeperking), bijvoorbeeld met loonkostensubsidies en goede voorlichting over de mogelijkheden. In 2021 zetten we meer in op het ontzorgen van werkgevers en begeleiding en nazorg bij plaatsing.
- Waar nodig bieden we geïndiceerde dagbesteding. Daar waar gewenst en mogelijk helpen we mensen om een zinvolle daginvulling te vinden in het informele circuit. Daarvoor ondersteunen we initiatieven als Welzijn Op Dorpse Schaal, Plek voor Talent (vrijwilligersvacaturebank), Welzijn op Recept (huisartsen verwijzen door naar bestaande creatieve of sportieve activiteiten en vrijwilligerswerk) en diverse activiteiten gericht op ontmoeten en activering.
- In 2021 zetten we extra in op de doorstroom van mensen met een Wmo-indicatie dagbesteding naar meer arbeidsmatige vormen van dagbesteding.

Maatschappelijk effect C: Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven (zie ook doe-agenda C, maart 2021)

- We stelden met partners en inwoners en partners een doe-agenda op om dit maatschappelijk effect te realiseren.
- Het Gebiedsteam bleef begeleiding bieden bij deelnemen aan het maatschappelijk leven voor inwoners die dit op eigen kracht niet kunnen (denk aan beschermd wonen).
- In 2021 bleven we statushouders ondersteunen bij hun inburgering. Stichting Scala bood maatschappelijke begeleiding en sleutelpersonen om dit te realiseren.
- We bereidden de nieuwe Wet inburgering per 1 januari 2022 voor. Met deze wet krijgen we er nieuwe taken bij. Doel van de wet is een nog meer succesvolle inburgering, daar waar mogelijk via betaald werk.
- We informeerden zowel inwoners als potentiële verwijzers weer over de minimaregelingen via de Regelingenwijzer. Net als in andere jaren namen we financiële belemmeringen voor inwoners met een laag inkomen om mee te doen zoveel mogelijk weg via diverse (kind)regelingen en kwijtscheldingsmogelijkheden. We boden diverse vormen van ondersteuning voor inwoners met geldproblemen of vragen over geld en het invullen van formulieren.
- In het geval van zwaardere financiële problemen bekostigen we bewindvoering en de kredietbank.
- We subsidiëren de Voedselbank.
- Sinds 2021 hebben we meer mogelijkheden voor ‘vroegsignalering' van schulden. Het Gebiedsteam ontvangt signalen van vaste lasten partners in een digitaal portal. Deze signalen over een betaalachterstand worden gebruikt om de inwoner die het betreft een hulpaanbod te doen. Het achterliggende doel is inwoners eerder bereiken. We doen verschillende contactpogingen om een hulpaanbod te doen, maar inwoners gaan hier niet altijd op in. We zorgen ervoor dat de inwoner weet dat het Gebiedsteam kan helpen. We zagen in 2021 een lichte stijging van de financiële hulpvragen richting ons Gebiedsteam. Opvallend is dat de problematiek complexer is dan voorheen. Er is meer sprake van gedragsproblemen en multiproblemsituaties. Mogelijk is dit een gevolg van corona. Deze cases worden door het Gebiedsteam direct integraal opgepakt (samenwerking budgetadviseurs – Wmo – Jeugd – Werk en Inkomen).
- In 2021 gingen we opnieuw in gesprek met de inwonersgroep 'Arm in Arm' waarvan de deelnemers ervaring hebben met het rondkomen van een kleine beurs. Deze keer waren de energietransitie en energiearmoede onderwerpen van gesprek. Dit leverde waardevolle informatie op voor ons duurzaamheidsbeleid in relatie tot de groep minima.

Maatschappelijk effect D: Mensen maken indien nodig gebruik van het vangnet

- Inwoners die dat nodig hebben, konden ook in 2021 terecht bij het Gebiedsteam om ondersteuning te krijgen of te regelen.
- In 2021 bleven we de klanttevredenheid doorlopend meten. De resultaten zijn verwerkt in de Monitor Sociaal Domein.
- We zetten, naast de website, ook andere communicatiemiddelen in om inwoners te laten weten wat het Gebiedsteam is en hoe men daar gebruik van kan maken.
- Eind 2021 zijn technische en inhoudelijke aanpassingen aan de Wmo verordening doorgevoerd. Waaronder het invoeren van een financiële tegemoetkoming. Hiermee verwachten we inwoners en Gebiedsteam een instrument in handen te geven om maatwerk te leveren als het gaat om aanpassing of doorstroming op de woningmarkt.
- Samen met Opsterland en De Fryske Marren hebben we subsidie ontvangen om de onafhankelijke clientondersteuning (OCO) verder te ontwikkelen. Uit een onderzoek, uitgevoerd met de subsidie, komen drie aanbevelingen naar voren: de OCO breder inzetten in het sociaal domein (niet alleen bij Wmo en Jeugdwet maar ook bij Werk en Inkomen), interne scholing en communicatie inrichten en het onderwerp richting inwoners communiceren.
- Om (sociale) vervoersproblemen op te lossen, inwoners te verbinden en eenzaamheid te verminderen is in samenwerking met Scala en de ANWB het project AutoMaatje gestart. Inwoners vervoeren elkaar tegen een kleine vergoeding, waarbij Scala de coördinatie verzorgt. Dit is eind 2021 gestart ondanks coronaperikelen. Daarnaast bleven de bestaande vervoersvoorzieningen (Wmo-taxipas, Drive) ook bestaan.

- Om niet alles in een formeel vangnet te plaatsen is er in 2021 ook werk gemaakt van informele opvang. Bijvoorbeeld het mogelijk maken van dagbesteding zonder indicatie via Wel-zijn op dorpse schaal in Oldeberkoop, het helpen starten en subsidiëren van opvang voor ouderen De Buurthaven in Haulerwijk en het (samen met ZuidOostZorg) starten en subsidiëren van dagbesteding zonder indicatie voor mensen met dementie.
- Ook hebben we in 2021 een normenkader voor toekenning Wmo begeleiding ingevoerd.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

A. Mensen kunnen levensloopbestendig wonen
Door de krapte op de woningmarkt kunnen veel mensen nog niet wonen op de door hen gewenste plek. Met de nieuwe Woon(zorg)visie verwachten we meer doorstroom te bewerkstellingen waardoor meer mensen kunnen wonen op de door hen gewenste plek. Voorlopig komt het neer op (met eigen of gemeentelijke middelen) aanpassen van bestaande woningen.

B. Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt
In 2021 lukte het ondanks corona goed om bijstandsgerechtigden op maat te bemiddelen naar passend werk of andere vormen van participatie.

C. Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven
Door vroegsignalering weet een groter aantal inwoners dan voorheen dat zij terecht kunnen bij het Gebiedsteam voor hulp. Een toenemend aantal inwoners maakt hier gebruik van, maar nog lang niet alle inwoners doen dat. Dit is een landelijk beeld.

D. Mensen maken indien nodig gebruik van het vangnet
Ook in 2021 heeft het Gebiedsteam veel inwoners geholpen met zorg, ondersteuning, inkomen en werk. De precieze resultaten staan in de monitor sociaal domein. Met wisselende coronamaatregelen heeft het afgelopen jaar wisselende inzet van het Gebiedsteam gevraagd. Bijvoorbeeld meer vragen beantwoorden, intensieve contacten met aanbieders, meedenken over oplossingen in verband met personele krapte etc. In het bijzonder zijn inwoners door het Gebiedsteam en het Leger des Heils geholpen met de verhuisoperatie in het Haerenkwartier in Oosterwolde. En zijn inwoners zonder vervoer (smogelijkheden) vervoerd voor coronavaccinatie.

Beleidskaders

Overkoepelend
- Visie op samenleven 2020-2024
- Doe-agenda B Meedoen op de arbeidsmarkt of in vrijwilligerswerk (maart 2021)
- Doe-agenda C Meedoen aan het maatschappelijk leven (maart 2021)
- Doe-agenda Nieuwe Wet Inburgering (januari 2022)
- Woon(zorg)visie 2022-2025
- Verordening adviesraad sociaal domein gemeente Ooststellingwerf 2015
- Programma Aandachtsgebieden Stellingwerven (w.o. Wijknet)

Participatiewet
- Beleidsnota 'Op weg naar een inclusief Ooststellingwerf' (april 2019)
- Nota Beschut Werk Nieuw Ooststellingwerf 2017 - 2018 (juni 2017)
- OWO Handhavingsplan Wet Werk en Bijstand
- Heronderzoeksplan 2015
- Verordening Tegenpresentatie 2015
- Maatregelenverordening 2018
- Verordening Individuele Inkomenstoeslag 2015
- Verordening Individuele Studietoeslag 2015
- Handhavingsverordening 2015
- Verordening Verrekening Bestuurlijke Boete bij Recidice 2015
- Re-integratie verordening Participatiewet 2017
- Verordening Tegenprestatie 2015
- Verordening Wet Inburgering 2015
- Alle richtlijnen, beleidsregels en werkinstructies zoals genoemd in Handboek Schulinck: https://participatiewet.schulinck.nl/gemeentelijke-bijlagen/lijst/beleidsstukken/overzicht/

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

- Beleidsplan Wet maatschappelijke ondersteuning Oost- en Weststellingwerf 2015
- Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2022
- Beleidsregels Maatschappelijke Ondersteuning
- Normenkader Wmo begeleiding (2021)
- Alle richtlijnen, beleidsregels en werkinstructies zoals genoemd in Handboek Schulinck:
- https://wmo.schulinck.nl/gemeentelijke-bijlagen/lijst/beleidsstukken/overzicht/

Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

- Eigen schuld?! Beleidsplan schuldhulpverlening Ooststellingwerf 2013-2017
- Beleidsregels schuldhulpverlening 2014
- Convenant vroegtijdige signalering schuldenproblematiek 2017-2021

Thema 1.2 Samenleven

Inleiding

Inwoners helpen elkaar, voelen zich thuis en zijn actief voor een sociale en vitale gemeenschap
Samenleven is een onderwerp dat erg leeft in de gemeente. Inwoners vinden 'elkaar ontmoeten', 'elkaar ondersteunen' en activiteiten en verenigingen in de dorpen en in de buurten belangrijk. We staan in contact met de dorpen, met clubs en verenigingen om de gevolgen van corona zo goed mogelijk op te vangen en te kijken wat er wél kan. Voor de opgave 'Samenleven' zijn in de Visie op Samenleven (oktober 2019) drie maatschappelijke effecten benoemd waar gemeente, organisaties, bedrijven en inwoners samen aan willen werken. Ter uitwerking hiervan stelde de gemeenteraad in maart 2021 een doe-agenda uit voor het maatschappelijk effect *'Mensen maken gebruik van de sociale-, culturele- en sportinfrastructuur'*. Ook de twee andere effecten *('Mensen voelen zich verbonden' en 'Mensen zetten zich in voor de samenleving en elkaar')* krijgen inmiddels concreet vorm.

Wat willen we bereiken

Maatschappelijk effect E. Mensen voelen zich verbonden
E1. Mensen vinden het prettig om in hun buurt te wonen (loslaten)
E2. Mensen voelen zich betrokken bij anderen in hun gemeenschap (faciliteren)
E3. Mensen voelen zich niet gediscrimineerd en buitengesloten (faciliteren)
E4. Mensen ervaren minder eenzaamheid (stimuleren)

Maatschappelijk effect F. Mensen zetten zich in voor de samenleving en elkaar
F1. Mensen helpen elkaar (faciliteren)
F2. Mensen pakken gezamenlijk sociale en maatschappelijke vraagstukken op (faciliteren)
F3. Mensen ervaren ruimte om ideeën/initiatieven te ontwikkelen (faciliteren)
F4. Mantelzorgers raken niet overbelast (regisseren)

Maatschappelijk effect G. Mensen maken gebruik van de sociale, culturele en sportinfrastructuur
G1. Mensen zijn tevreden met het aanbod aan sociale, culturele en sportactiviteiten (faciliteren)
G2. Mensen zijn op de hoogte en hebben toegang tot sociale, culturele en sportinfrastructuur (stimuleren)
G3. Mensen zijn tevreden over de ontmoetingsplekken in hun omgeving (stimuleren)
G4. Er is een actief verenigingsleven (loslaten)
G5. Vrijwilligers floreren in de samenleving (faciliteren)

Wat hebben we bereikt

Elk half jaar geven we in de Monitor Sociaal Domein aan wat we hebben bereikt. De meest recente Monitor verscheen in september 2021 (eerste helft 2021). De Monitor over geheel 2021 verscheen in april 2022. In 2021 hebben we onder andere het volgende bereikt:

Maatschappelijk effect E: Mensen voelen zich verbonden

- Steeds meer initiatieven voor ontmoeten en verbinden komen tot stand in de dorpen.
- Mensen met kans op eenzaamheid kunnen nieuwe contacten opdoen.
- Bij conflicten in de buurt wordt bemiddeld.

- De dorpen hebben in 2021 extra financiële middelen gekregen om corona-effecten in het dorp op te vangen.

Maatschappelijk effect F: Mensen zetten zich in voor de samenleving en elkaar
- Samenwerking en slagkracht van inwoners om leefbaarheid in hun dorp te verbeteren is versterkt.
- De dorpencoördinatoren bieden ondersteuning aan de structuren in de dorpen en wijken en zijn verbinders tussen de dorpen en de gemeente.
- Er is afstemming tussen de dorpencoördinatoren en de opbouwwerkers om elkaar te ondersteunen en op deze wijze nog meer gezamenlijk de dorpen en wijken te kunnen ondersteunen.
- Het Fonds 2021 is uitgerold vanaf september 2021. In december 2021 vonden de betalingen plaats van de gehonoreerde projecten.
- Het wijk- en dorpenbudget 2021 is uitbetaald en wordt door de besturen van de PB-en/Bew.cie's ingezet voor leefbaarheidsinitiatieven in hun dorpen en wijken.
- Het Gebiedsteam is het hoofdloket geworden voor de mantelzorgondersteuning.
- Het Gebiedsteam heeft een mantelzorgconsulent aangesteld voor de ondersteuning van de mantelzorgers en voor de uitvoering van de waardering.

Maatschappelijk effect G: Mensen maken gebruik van de sociale, culturele en sportinfrastructuur
- Organisaties voor kunst- en cultuur, welzijn en sport zijn ondanks coronalockdowns overeind gebleven
- Een divers aanbod van culturele instellingen.
- Nieuwe ontmoetingsruimten ontstaan.
- De 3 themagroepen vanuit het Lokaal Sport- en beweegakkoord hebben verschillende resultaten behaald zoals; een eigen website voor de sport en beweegactiviteiten in Ooststellingwerf www.beweegplein.nl, MQ-scan voor beoordelen motorieke vaardigheden basisschoolleerlingen, risicovol spelen, beweegkoffers voor kinderopvang/peuterspeelzalen, sport- en beweegfonds voor ondersteuning sportverenigingen/sportieve en beweeginitiatieven, overleg organiseren voor gezamenlijke sportverenigingen Oosterwolde etc.
- Binnen de culturele instellingen is meer aandacht voor verschillende doelgroepen zoals jongeren, ouderen en nieuwkomers.
- Aanbod van kunstwerken in de openbare ruimte.
- Ondersteuning van vrijwilligers.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Maatschappelijk effect E: Mensen voelen zich verbonden
- Dorpencoördinatoren en opbouwwerkers ondersteunen initiatieven in de dorpen voor ontmoeten, verbinden en leefbaarheid.
- De gemeente subsidieert VraagElkaar om mensen met dezelfde behoeften en interesses met elkaar in contact te brengen om eenzaamheid te voorkomen of verminderen.
- Buurtbemiddeling ondersteunt inwoners bij conflicten in de buurt.

Maatschappelijk effect F: Mensen zetten zich in voor de samenleving en elkaar
- Opbouwwerkers helpen inwoners om initiatieven verder te brengen en de burgerkracht en samenredzaamheid te vergroten.
- Na een succesvolle pilot wordt opbouwwerk vanaf 2022 structureel ingezet om inwoners te ondersteunen.
- De dorpencoördinatoren hebben bezoeken gebracht aan de besturen van PB-en/bew.cie's. Er zijn regio-overleggen georganiseerd. Er is overleg tussen de dorpencoördinatoren en de opbouwwerkers van St. Scala om hun werkzaamheden op elkaar af te stemmen en gezamenlijk projecten/initiatieven te ondersteunen. De nieuwsbrief 'Dorpen en wijken Ooststellingwerf' zorgt voor informatie-uitwisseling tussen gemeente en dorpen.
- Het Fonds 2021 is uitgerold.
- Het wijk- en dorpenbudget 2021 is eenmalig verdubbeld voor de dorpen en wijken. Dit extra budget voor de dorpen en wijken uit de coronamiddelen voor welzijn wordt door de dorpen en wijken ingezet voor leefbaarheidsinitiatieven om de gevolgen van de coronamaatregelen te beperken.
- In 2021 hebben door corona geen fysieke bijeenkomsten plaats gevonden. Voor de waardering van de mantelzorgers is dit jaar gekozen voor een geschenk en die is bij de mantelzorgers thuis bezorgd.
- In september 2021 heeft het Respijtweekeind voor mantelzorgers plaatsgevonden.

Maatschappelijk effect G: Mensen maken gebruik van de sociale, culturele en sportinfrastructuur

- We stelden samen met inwoners en partners een doe-agenda op om dit maatschappelijk effect dichterbij te brengen.
- Waar nodig heeft de overheid culturele- of sportorganisaties financieel ondersteund om corona-lockdowns te overleven.
- Dorpencoördinatoren en opbouwwerkers ondersteunen initiatieven in de dorpen voor nieuwe ontmoetingsruimten:
    - Haulerwijk: in het aandachtsgebied Haulerwijk worden initiatieven ontplooid voor ontmoetingsruimten/ontmoetingsplekken. Er wordt een nieuwe voetbalaccommodatie gerealiseerd in 2022 op de huidige locatie van de voetbalvereniging. Het beheer en exploitatie van de sporthal de Bongerd in Haulerwijk is overgenomen door een nieuwe plaatselijk beheersstichting 'De Bongerd' vanaf 1/1/2022. Er wordt door PB Haulerwijk gewerkt aan een totaal plan voor het dorpspark/dorpsbos Haulerwijk. Het project Buurthaven is gestart in 2021 in het dorpshuis De Enter te Haulerwijk.
    - Haerenkwartier: in het aandachtsgebied Haerenkwartier hebben we de Buurthuiskamer 'Het Ketelhuis' gerealiseerd in het voormalig ketelhuis. We huren de locatie van Actium en hebben het in beheer gegeven aan het Leger des Heils. Een coördinator van het Leger des Heils is 20 uur per week beschikbaar om vanuit de Buurthuiskamer activiteiten te organiseren, een luisterend oor te bieden aan bewoners en om mogelijke problemen te signaleren. Naast een activiteitencentrum voor de buurt is het ook een steunpunt van waaruit professionals die betrokken zijn bij de buurt kunnen werken. Verschillende activiteiten zijn al een succes geweest (o.a. Sint Maarten en Sinterklaas) en dragen bij aan participatie van bewoners en de sociale cohesie in de wijk.
    - Oosterwolde noord: met verschillende partijen wordt gesproken over een nieuwe invulling van de Griffoenlocatie in Oosterwolde. Korfbalvereniging Dio Oosterwolde neemt hierin het voortouw. Insteek is een goede locatie voor de korfbal waarbij ook ruimte blijft voor gebruik door andere partners. Bijvoorbeeld bewonerscommissies. Zo moet de locatie uiteindelijk een multifunctioneel gebruik krijgen en een sluitende exploitatie.
    - In Appelscha is Dorpskamer De Den van start gegaan in Riemsoord. Al jaren is er in Appelscha behoefte aan een ruimte voor ontmoeten en activiteiten. Enthousiaste vrijwilligers hebben dit nu, met ondersteuning van het opbouwwerk, voor elkaar gekregen.
- Lokale verenigingen, sportaanbieders, buurtsport en andere partijen zijn in 2021 in het kader van het Lokaal Sport Akkoord verder gegaan met de thema's 'van jongs af aan vaardig in bewegen', 'vitale sport en beweegaanbieders' en 'inclusief sport en bewegen'.
- De buurtsportcoaches stimuleren sporten, bewegen en/of een gezonde leefstijl, ook voor mensen met een smalle beurs.
- De kunstwerken in de openbare ruimte zijn onderhouden en het boek Kunstwerken aan de weg (verzamelwerk van alle kunstwerken in de openbare ruimte) is geactualiseerd.
- Het jaarlijkse subsidieproces voor culturele instellingen is afgerond. Extra aandacht voor verschillende doelgroepen is een belangrijk thema geweest bij de subsidievoorwaarden.
- In verschillende bijeenkomsten is met de culturele partners gekeken naar de invulling van een Bruisplek.
- Er is een werkgroep samengesteld voor de realisatie van een (culturele) Bruisplek in de gemeente.
- Er is een werkgroep samengesteld voor het versterken van de vrijwilligersondersteuning en Plek voor Talent.
- Voor de culturele instellingen is een noodsteunregeling vastgesteld. Alle culturele instellingen konden tot 1 september 2021 noodsteun aanvragen voor tekorten ontstaan als gevolg van corona.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Maatschappelijk effect E: Mensen voelen zich verbonden

- Inwoners in de dorpen kunnen deelnemen aan laagdrempelige activiteiten.
- Mensen hebben via VraagElkaar nieuwe contacten opgedaan.
- In coronatijd zijn door Scala, andere organisaties en inwoners initiatieven genomen om contact te houden met kwetsbare inwoners via ludieke acties, telefonisch koffie drinken etc.
- Plaatselijk Belangen en Bewonerscommissies hebben extra activiteiten georganiseerd waar mogelijk en gewenst om de leefbaarheid en saamhorigheid in de dorpen en wijken te versterken om de gevolgen van de corona maatregelen te beperken.

Maatschappelijk effect F: Mensen zetten zich in voor de samenleving en elkaar

- Inwoners kunnen deelnemen aan activiteiten die door initiatieven van dorpsgenoten zijn ontstaan.
- Inwoners weten zich ondersteund door dorpencoördinatoren en opbouwwerkers.
- Nieuwe initiatieven zijn opgepakt door inwoners van de dorpen, veelal met financiële of personele ondersteuning vanuit de gemeente.
- Aanvragers wiens projecten zijn gehonoreerd vanuit het Fonds hebben in december 2021 het geld ontvangen.
- De dorpen en wijken hebben extra financiële middelen om in coronatijd lokale initiatieven te nemen of ondersteunen.
- Inwoners kunnen voor (hulp) vragen over mantelzorg terecht bij het mantelzorgloket van het Gebiedsteam/mantelzorgconsulent.

Maatschappelijk effect G: Mensen maken gebruik van de sociale, culturele en sportinfrastructuur

- Verenigingen en organisaties hebben dankzij overheidssteun de coronamaatregelen overleefd.
- Inwoners in verschillende dorpen kunnen terecht in nieuwe ontmoetingsruimten.
- Inwoners vinden het aanbod aan sport- en beweegactiviteiten in Ooststellingwerf op www.beweegplein.nl.
- De motorische vaardigheden van basisschoolleerlingen worden gemonitord, gestimuleerd en ontwikkeld.
- Inwoners (oud en jong) ondervinden stimulans bij sporten en bewegen en gezonde leefstijl door de inzet van de buurtsportcoaches in samenwerking met verenigingen en sportaanbieders.
- Inwoners kunnen gebruik maken van een divers aanbod van culturele activiteiten.
- Inwoners kunnen het boek 'Kunstwerken aan de weg' gratis ophalen bij verschillende afhaalpunten.
- Inwoners kunnen bij (hulp) vragen over vrijwilligerswerk terecht bij Scala/Plek voor talent.

Beleidskaders

- Visie op samenleven 2020 -2024
- Doe-agenda G: Iedereen doet en ontmoet (maart 2021)
- Sport- en beweegnota zuidoost Friesland 2017-2021
- Sportakkoord (2020)

Thema 1.3 Gezondheid

Inleiding

In het Gebiedsteam, de hackathon Armoede, de hackathon Eenzaamheid en in de gesprekken met huisartsen komt gezondheid als belangrijk onderwerp naar voren. Ook de feiten en cijfers over gezondheid in onze gemeente gaven aanleiding om dit te kiezen als één van de vier centrale opgaven in de Visie op Samenleven. Daarnaast hebben we een wettelijke taak op dit terrein. We zien gezondheid niet alleen als doel op zich, maar ook als een middel om andere doelen (opgaven) te bereiken. Voor de opgave Gezondheid benoemen we in de Visie op Samenleven (oktober 2019) vier maatschappelijke effecten waar gemeente, organisaties, bedrijven en inwoners samen aan willen werken. Ter uitwerking hiervan stelde de gemeenteraad in maart 2021 een doe-agenda vast voor het maatschappelijk effect *'Mensen ervaren dat er rekening gehouden wordt met het proces van ouder worden.'* In het voorjaar van 2022 volgt een doe-agenda voor het effect *'Mensen kunnen omgaan met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen'*. In 2021 bleven we investeren in kennis en implementatie van het gedachtegoed Positieve Gezondheid. Dit is een belangrijk uitgangspunt in ons beleid. De nadruk ligt op eigen regie, veerkracht, zingeving en het aanpassingsvermogen van de inwoner en niet op de (fysieke) beperking of ziekte. In 2021 speelde corona een grote rol en zorgden we er, samen met onder andere de GGD, voor dat inwoners zich in onze gemeente konden laten testen en/of vaccineren.

Wat willen we bereiken

Maatschappelijk effect H. Mensen kunnen omgaan met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen
H1. Mensen voelen zich gelukkig, geaccepteerd en vinden zingeving in hun leven (loslaten)
H2. Mensen bewegen voldoende (stimuleren)
H3. Mensen vinden (tijdig) ondersteuning bij psychische klachten (regisseren)
H4. Mensen beperken hun middelengebruik, laten zich hierdoor niet belemmeren in het functioneren (deels regisseren, deels stimuleren)
H5. Mensen zijn goed geïnformeerd over gezond leven (faciliteren)
H6. Mensen zijn op de hoogte van de mogelijkheden en hebben toegang tot ondersteuning bij hun gezondheid (regisseren)

Maatschappelijk effect I. Mensen ervaren dat rekening wordt gehouden met het proces van ouder worden
I1. Mensen vormen samen een dementievriendelijke gemeente (stimuleren)
I2. Ouderen hebben betekenisvolle relaties, werk en/of daginvulling (faciliteren)
(In maart 2021 heeft de gemeenteraad voor maatschappelijk effect I een doe-agenda vastgesteld)

Maatschappelijk effect J. Mensen voelen zich veilig
J1. Jeugdigen komen niet in aanraking met geweld (regisseren)
J2. Mensen zijn weerbaar (faciliteren)
J3. Mensen weten waar ze hulp kunnen vinden als zij zelf of anderen in aanraking komen met onveilige situaties (regisseren)

Maatschappelijk effect K. Mensen leven in een gezonde leefomgeving
K1. Mensen ervaren hun leefomgeving als veilig en toegankelijk (regisseren)
K2. Mensen gaan graag naar buiten (loslaten)
K3. Mensen ervaren een gezonde en schone leefomgeving (regisseren)

Wat hebben we bereikt

Elk half jaar geven we in de Monitor Sociaal Domein aan wat we hebben bereikt. De meest recente Monitor verscheen in september 2021 (eerste helft 2021). De Monitor over geheel 2021 verscheen in april 2022. In 2021 hebben we onder andere bereikt:

- Dat we beter en meer samenhangend werken aan de gezondheid van jonge inwoners via JOGG.
- Dat we mantelzorgers beter ondersteunen via de consulent mantelzorg in ons Gebiedsteam.
- Dat het huisbezoek 75+ ers in een vernieuwde vorm wordt opgepakt waardoor het meer waarde gaat bieden voor inwoners.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Maatschappelijk effect H: Mensen kunnen omgaan met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen

- We subsidieerden activiteiten die bijdragen aan de positieve gezondheid van onze inwoners en werkten samen met huisartsen en zorgverzekeraars aan positieve gezondheid in het project Vitale Regio.
- We zetten ons in om de gezondheidsachterstanden te verkleinen en fysieke gezondheid te stimuleren, bijvoorbeeld via Welzijn op Recept, het bestrijden van laaggeletterdheid, Healthy Kids en het sportakkoord.
- We werden in 2021 JOGG-gemeente (Gezonde jeugd, Gezonde toekomst).
- De buurtsportcoaches stimuleren bewegen voor allerlei doelgroepen.
- Ouders en jeugdigen kunnen in de huisartsenpraktijk en in een aantal scholen terecht met vragen bij de jeugdconsulenten van het Gebiedsteam.
- Het Gebiedsteam ondersteunt mensen met psychische klachten of regelt zorg op maat.
- Via de GGD/Jeugdgezondheidszorg bieden we integrale vroeghulp (vroegtijdig onderkennen van problematiek bij kinderen van 0-7 jaar).
- We voeren de Wet Verplichte GGZ uit, gericht op de aanpak voor mensen met psychosociale problemen.
- In verband met corona boden we extra of aangepaste activiteiten aan gericht op mentaal welbevinden, bijvoorbeeld de Welzijnslijn en VraagElkaar.
- Najaar 2021 zijn we gestart met de voorbereidingen voor de doe-agenda positieve gezondheid. Onderdeel is een Quests & Chats met jongeren en een uitvraag onder ons inwonerpanel over dit onderwerp. Dit gebruiken we als input voor de doe-agenda.

- We bleven inzetten op alcohol- en drugspreventie voor alle leeftijden. Het provinciale programma de Nuchtere Fries is najaar 2021 met vier jaar verlengd (bv Nix 18 campagne, Ik Pas). Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) is beschikbaar voor ondersteuning en hulp aan inwoners en biedt cursussen aan. Door corona konden veel concrete acties in sportkantines en in de horeca niet doorgaan. Voor de aanpak gericht op jeugdigen, zie opgave 'Goed Opgroeien'.

Maatschappelijk effect I: Mensen ervaren dat rekening wordt gehouden met het proces van ouder worden (doe-agenda I, maart 2021)

- In 2021 werd een doe-agenda vastgesteld waarin we werken aan een samenhangend pakket van maatregelen om onze gemeente (nog) meer leeftijdsvriendelijk en dementievriendelijk te maken.
- Het Gebiedsteam is het aanspreekpunt voor inwoners met een ondersteuningsvraag, dus ook voor ouderen en mensen die te maken krijgen met dementie.
- Sinds 2021 is er een speciale mantelzorgconsulent in het Gebiedsteam.
- De mantelzorguitjes gingen in 2021 door corona niet door. We zorgden voor alternatieven om de ons bekende mantelzorgers te waarderen en een hart onder de riem te steken.
- Waar nodig bieden we als gemeente geïndiceerde dagbesteding, maar in steeds meer kernen komen laagdrempelige inloopvoorzieningen. Deze zijn meestal breed voor alle (oudere) bewoners van deze kernen, maar ook mensen met (beginnende) dementie maken daar gebruik van.
- We ondersteunen tal van organisaties in onze gemeente voor een waardevol activiteitenaanbod op het gebied van sport, ontmoeten, kunst en cultuur.
- In 2021 zijn de voorbereidingen getroffen voor een training voor mantelzorgers van mensen met dementie, die in 2022 zal starten.
- In 2021 maakten we afspraken met de buurtsportcoaches om meer beweegmogelijkheden te bieden voor (dementerende) ouderen.
- In 2021 is in onze gemeente gestart met Automaatje (service waarbij vrijwilligers minder mobiele buurtgenoten op verzoek vervoeren met hun eigen auto). Daarnaast blijft DRIVE actief (sociaal vervoer in samenwerking met lokale (vervoers)ondernemers). Zie thema 1.1 Meedoen.
- We subsidiëren het Alzheimercafé. Vrijwilligers bezoeken proactief inwoners van 75+ om met hen in gesprek te gaan over wat er nodig is om zo lang mogelijk zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen. Door corona liggen de huisbezoeken al een tijd stil. In 2021 zijn nieuwe ‘huisbezoekers’ geworven om een inhaalslag te maken en om nog beter verbinding te leggen met initiatieven in wijken en dorpen.
- In de nieuwe woonzorgvisie is er aandacht voor huisvestingsvraagstukken van ouderen.

Maatschappelijk effect J: Mensen voelen zich veilig

- Scholen, jeugdhulpverleners, jongerenwerk e.a. werken bij zorgelijke situaties met de verwijsindex en de meldcode huiselijk geweld.
- Via de gemeenschappelijke regeling bekostigen we Veilig Thuis, het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling.
- We betalen mee aan de Kindertelefoon.
- Met de OWO-gemeenten participeren we in de pilot MDA++ (samenwerkingsverband voor intensieve gezinshulp en integrale aanpak van huiselijk geweld, seksueel geweld en kindermishandeling). Zie thema 1.4 Goed Opgroeien.

Maatschappelijk effect K: Mensen leven in een gezonde leefomgeving

- De Omgevingsvisie is in 2021 vastgesteld. Hierin is gezondheid meegenomen. Bijvoorbeeld rookvrij maken van alle openbare plekken en publieke ruimte, toegankelijkheid van wegen en paden, stimuleren van sporten en bewegen bij het herinrichten van openbare ruimte en kindvriendelijk maken van straten.
- In de aandachtsgebieden investeren we onder meer in de verbetering van de fysieke leefomgeving (Haerenkwartier).

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

H. Mensen kunnen omgaan met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen

Inwoners merken dat ze steeds meer in aanraking komen met het gedachtengoed van positieve gezondheid, bijvoorbeeld bij huisartsen en bij het Gebiedsteam. In Haulerwijk staat het onderwerp positieve gezondheid op de agenda door de Bloeizone en de samenwerking met Healthy Ageing Noord Nederland.

I. Mensen ervaren dat rekening wordt gehouden met het proces van ouder worden
Inwoners merken dat er meer aandacht is voor dementie en voor mantelzorgers.

J. Mensen voelen zich veilig
Inwoners merkt dat er aandacht is voor veiligheid, bv door de campagnes van Veilig Thuis.

K. Mensen leven in een gezonde leefomgeving
Er waren omgevingsfestivals waar inwoners aan mee konden doen. Via het project Kleintje Traptrappen boden we oudere inwoners hulp om goed en veilig te blijven fietsen.

Beleidskaders

- Visie op samenleven 2020 -2024, oktober 2019
- Doe-agenda I - Gezond en Gelukkig Ouder worden, maart 2021
- Plan Preventie- en Handhaving Alcohol en middelen 2021-2024, april 2021
- Omgevingsvisie, november 2021
- Friese Preventieaanpak (GGD), 2021
- Sport- en beweegnota zuidoost Friesland 2017-2021
- Lokaal sportakkoord (2020)
- Gemeenschappelijke regelingen GGD, binnen VRF.

Thema 1.4 Goed Opgroeien

Inleiding

Jeugdigen (-9 maand tot 23 jaar) groeien gezond en veilig op en hebben gelijke kansen om zich optimaal te ontwikkelen

'Goed Opgroeien' is in het bijzonder een onderwerp dat zich over alle 'opgaven' uit de Visie op Samenleven uitbreidt. Sommige aspecten van 'Goed Opgroeien' zoals armoede, verbondenheid en gezondheid, zijn dan ook terug te vinden bij de andere opgaven. Toch is er gekozen voor een aparte opgave 'Goed Opgroeien' omdat de gemeente veel wettelijke taken heeft rond de ontwikkeling van kinderen (Jeugdwet, Onderwijswetten, Wet Kinderopvang en Leerplichtwet). Voor de Opgave Goed Opgroeien zijn in de Visie op Samenleven (oktober 2019) vier maatschappelijke effecten benoemd waar gemeente, organisaties, bedrijven en inwoners samen aan willen werken. Ter uitwerking daarvan stelde de gemeenteraad in maart 2021 een doe-agenda vast voor het maatschappelijk effect *'Jeugdigen en ouders voelen zich ondersteund bij opvoeden en opgroeien'*. Ook op andere onderdelen van de doelenboom zijn ter uitwerking in 2021 concrete acties ondernomen. Bijvoorbeeld op het terrein van LHBTIQ+.

Wat willen we bereiken

Maatschappelijk effect L. Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal

L1. Jeugdigen krijgen optimaal kans om talenten te ontplooien (faciliteren)
L2. Jeugdigen gaan naar school (regisseren)
L3. Jeugdigen halen een startkwalificatie (regisseren)
L4. Jeugdigen zijn taalvaardig (spreken, lezen, schrijven) (regisseren)
L5. Jeugdigen en ouders ervaren dat de school en zorg samenwerken om hen optimaal te begeleiden (regisseren)

Maatschappelijk effect M. Ouders/verzorgers zijn vaardige opvoeders

M1. Jeugdigen worden zoveel mogelijk door hun ouders verzorgd en begeleid naar volwassenheid (loslaten)
M2. Jeugdigen hebben een goede start doordat hun ouders of zijzelf deelnemen aan preventieve programma's (stimuleren)
M3. Jeugdigen groeien op in een gezinssituatie (zo thuis mogelijk) (regisseren)
M4. Jeugdigen en ouders met opvoed- en opgroeivragen weten de weg en voelen zich ondersteund (regisseren)
M5. Ouders/verzorgers betrekken mensen en organisaties bij hun opvoedvragen (regisseren)

Maatschappelijk effect N. Jeugdigen zijn weerbaar

N1. Jeugdigen ontwikkelen sociale vaardigheden (loslaten)
N2. Jeugdigen kennen hun grenzen en staan stevig in hun schoenen (faciliteren)
N3. Jeugdigen hebben de kennis en vaardigheden om goed om te gaan met alcohol, roken, drugs, sociale media, seks en geld (deels regisseren, deels stimuleren)

Maatschappelijk effect O. Jeugdigen en ouders voelen zich ondersteund bij opvoeden en opgroeien

O1. Jeugdigen met psychosociale of andere problemen en hun ouders weten de weg en voelen zich ondersteund (regisseren)
O2. Jeugdigen en ouders in kwetsbare situaties worden gezien en ondersteund (regisseren)
O3. Scheidingen verlopen met minimale schade voor jeugdigen (stimuleren)
O4. Jeugdigen ervaren dat scholen en gemeentelijke organisaties die werken met jongeren aandacht hebben voor LHBTI (stimuleren)
(In maart 2021 heeft de gemeenteraad voor maatschappelijk effect O een doe-agenda vastgesteld)

Wat hebben we bereikt

Elk half jaar geven we in de Monitor Sociaal Domein aan wat we hebben bereikt. De meest recente Monitor verscheen in september 2021 (eerste helft 2021). De Monitor over geheel 2021 verscheen in april 2022. In 2021 hebben we onder andere bereikt:

- Dat jongeren dingen te doen hadden door coronaproof activiteiten (georganiseerd door jongerenwerk).
- Dat er concrete, door jongeren zelf bedachte, plannen zijn om meer aandacht te hebben voor LHBTIQ+.

- Dat 97 jongeren meededen aan projecten als Maatschappelijke DienstTijd en Young Leaders in Haulerwijk, Oosterwolde, Appelscha en Oldeberkoop waarin ze hun talenten ontdekten en tegelijkertijd iets deden voor een ander.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Maatschappelijk effect L: Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal

We stimuleren de ontwikkeling van het jonge kind en zetten in op voorkomen van achterstanden met verschillende activiteiten:

- Door de hele gemeente een aanbod van peuterspeelgroepen, ook voor kinderen wiens ouders niet aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag.
- Door de hele gemeente een aanbod van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) voor peuters die een ontwikkelingsachterstand hebben of hier een groter risico op lopen. Waar mogelijk bieden we dit al aan vanaf 2 jaar. De wettelijke verplichting is vanaf 2,5 jaar. Sinds 2020 is dit aanbod volgens de wettelijke voorschriften uitgebreid van 10 uur per week naar 16 uur per week, verdeeld over 3 dagen.
- Ouders van VVE-peuters krijgen het aanbod van VVE-thuis om ouders ook thuis meer handvatten te geven voor het stimuleren van de ontwikkeling van hun kind.
- Kinderen die na de basisschool of het speciaal basisonderwijs nog wat extra ondersteuning kunnen gebruiken voor de overstap naar het voortgezet onderwijs kunnen terecht in de Schakelklas van Stichting Comprix.
- In onze Brede Scholen en Integraal Kindcentrum werken we aan een optimale aansluiting en afstemming tussen scholen, kinderopvang en eventuele andere partijen als Scala.
- We zijn in 2021 gestart met een multidisciplinair overleg tussen het speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs cluster 4 (RENN4), speciaal onderwijs cluster 3 (Duisterhoutschool) en de gemeente. Met dit overleg willen we inzicht krijgen in de profielen van de leerlingen die onze gemeente verlaten voor speciaal onderwijs. Vervolgens verkennen we of bijvoorbeeld onze school voor speciaal basisonderwijs het aanbod kan verbreden om meer leerlingen van thuisnabijonderwijs te voorzien.
- In 2021 hebben we ook geconstateerd dat er behoefte is aan een PeuterPlusvoorziening voor peuters die meer nodig hebben dan VVE. In 2022 brengen we de mogelijkheden, kansen en risico's in beeld.
- We werken aan een optimale samenwerking tussen de scholen en het Gebiedsteam met het project 'Gebiedsteam in de scholen'. In 2021 deden vier scholen mee aan dit project. In 2022 gaan we dit uitbreiden.
- We houden samen met de GGD toezicht op de kwaliteit van kinderopvang.

We stimuleren ook de fysieke ontwikkeling met verschillende activiteiten:

- Via Scala en het buurtsportwerk faciliteren we een aanbod van naschoolse (sport)activiteiten.
- De mogelijkheid voor kinderen van ouders met weinig geld om via Stichting Leergeld mee te doen aan o.a. sportieve en culturele activiteiten.

We maken het volgen van onderwijs zo makkelijk en breed toegankelijk mogelijk met de volgende activiteiten:

- We verzorgen leerlingenvervoer voor leerlingen die ver moeten reizen naar de meest nabije toegankelijke school.
- In samenwerking met scholen, onze leerplichtambtenaar, het Gebiedsteam, zorgpartijen en het Regionale Meld- en Coördinatiepunt StartWijzer voorkomen we dat leerlingen thuis komen te zitten (in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs) of zonder startkwalificatie (in het voortgezet onderwijs en MBO) van school gaan.
- We hebben via centrumgemeente Leeuwarden een aanbod van formele en non-formele cursussen voor laaggeletterden. Waar mogelijk vinden deze cursussen in de gemeente Ooststellingwerf zelf plaats.

Maatschappelijk effect M: Ouders/verzorgers zijn vaardige opvoeders

Waar nodig ondersteunen we gezinnen in de opvoeding door de volgende activiteiten:

- Gezinnen die wat extra (opvoed)ondersteuning kunnen gebruiken nemen deel aan STAP-programma's met individuele begeleiding en groepsactiviteiten.
- Voor laagdrempelige (opvoed)ondersteuning kunnen gezinnen gebruiken maken van begeleiding door een vrijwilliger via Home-Start. De eigen kracht van de ouders en hun zelf-oplossend vermogen worden hiermee vergroot en er wordt gekeken naar het eigen netwerk van de ouder.

- Door integrale vroeghulp signaleren we vroegtijdig ontwikkelingsproblematiek en/of gedragsproblematiek bij kinderen van 0 tot 7 jaar, zodat in een zo vroeg mogelijk stadium hulp ingezet kan worden voor kind en ouders of verzorgers.
- We pakten in 2021 de lokale coalitie rond 'Kansrijke Start' weer op. Dit betreft de zorg rond kwetsbare zwangeren en de eerste 2 levensjaren van een kind. We zetten voor deze doelgroep allerlei interventies in, waaronder: Stevig Ouderschap, VoorZorg, Integrale Vroeghulp, Babythuiszorg en vroegsignaleringsoverleggen.

Maatschappelijk effect N: Jeugdigen zijn weerbaar

- We voerden de activeringsprogramma's Young leaders en Maatschappelijke DienstTijd uit voor jeugd in Haulerwijk, Appelscha, Oldeberkoop en Oosterwolde. Doel was jongeren te stimuleren in hun ontwikkeling tot zelfbewuste personen die verantwoordelijkheid willen nemen in hun buurt. In 2021 deden 97 jongeren mee en de werving van nieuwe deelnemers voor 2022 is gaande.
- We voerden preventieve activiteiten uit, bijvoorbeeld Gezonde school, start JOGG, NIX18.
- Via diverse relevante kanalen (GGD, verslavingszorginstellingen, lokale media, ouderavonden op scholen en bij sportverenigingen) zijn ouders voorgelicht over een adequate opvoedstijl en worden zij gewezen op ondersteunende websites als https://www.helderopvoeden.nl/ en www.nix18.nl.
- Scala heeft preventielessen verzorgd op de basisscholen over groepsdruk, LHBTIQ+, sociale media en omgaan met geld.
- VNN heeft trainingen gegeven aan professionals zodat problematiek rondom alcohol eerder gesignaleerd wordt en casuïstiek eerder opgepakt kan worden door VNN.
- Het jongerenwerk van Scala is opgetrokken met de jongerenwerkers van VNN om hun kennis op peil te houden.
- Halt is in 2021 meer onder de aandacht gebracht bij de politie en dat zal het aankomende jaar ook nog gebeuren. Doel hiervan is om jongeren onder de 18 jaar die zijn aangehouden met alcohol bij Halt aan te brengen.

Specifieke actie i.v.m. corona: Alle jongeren van 12 t/m 17 jaar ontvingen in september 2021 een brief van de gemeente met daarin twee cadeaubonnen (giftcards), van elk € 12,50. Deze giftcards mochten de jongeren besteden bij lokale bedrijven en winkels die zich hadden aangemeld voor deze actie in het kader van het coronaherstelplan. Er is goed gebruik gemaakt van de jongerenvouchers. Er zijn van de 2.700 jongerenvouchers/giftcards 2.576 ingeleverd bij 14 verschillende bedrijven Oosterwolde, Waskemeer, Donkerbroek, Haulerwijk en Appelscha.

Maatschappelijk effect O: Jeugdigen en ouders voelen zich ondersteund bij opvoeden en opgroeien (zie doe-agenda O, maart 2021)

- Het Gebiedsteam biedt zelf lichte vormen van ondersteuning en regelt zo nodig dat de jeugdige en/of gezinsleden elders passende (zwaardere vormen van) ondersteuning krijgen.
- Deze zwaardere vormen van jeugdhulp kopen we samen met de andere Friese gemeenten in. In 2021 hebben we meegewerkt aan de aan de provincie brede evaluatie van Sociaal Domein Friesland (SDF), de Gemeenschappelijke Regeling waarmee we deze inkoop regelen. Er zijn nieuwe samenwerkingsafspraken opgesteld in een gemeenschappelijke regeling die ingaat per 1 januari 2022.
- Door de positionering van een medewerker van het Gebiedsteam bij de huisartsen en sinds 2020 ook bij vier scholen (zie L) wordt de drempel om hulp te vragen lager en voorkomen we doorverwijzing naar zwaardere hulp.
- We bieden de mogelijkheid tot onafhankelijke cliëntondersteuning. In 2021 is een onderzoek uitgevoerd hoe we dit kunnen verbeteren, zie Thema 1.1 Meedoen.
- We monitoren de klanttevredenheid van inwoners die bij het Gebiedsteam aankloppen doorlopend. In 2021 deden we acties om de respons te verhogen.
- We hebben speciale aandacht voor jonge mantelzorgers (zie ook Thema 1.3 Gezondheid).
- We proberen de impact van een scheiding op kinderen te verkleinen via het programma For Fryske Bern. In 2021 is bijvoorbeeld een online platform tot stand gebracht met overzichtelijke informatie over scheiden en alle regelzaken en emoties die hierbij komen kijken. Daarbij wordt verwezen naar instanties en organisaties in Friesland. Voor zowel (ex-)partners als kinderen, professionals en andere betrokkenen.

- We hebben de begeleide omgangsregeling waarbij er met ouders wordt toegewerkt naar een zelfstandige omgangsregeling, waarbij de ouders zelf vorm geven aan de wijze waarop het kind het contact behoudt met hen beiden.
- Medewerkers van het Gebiedsteam begeleiden ouders en kinderen die te maken krijgen met een scheiding.
- In 2021 begeleidden we jongeren om met ideeën te komen hoe er meer aandacht en begrip kan komen voor LHBTIQ+. Ideeën waar zij mee aan de slag zijn/gaan: aandacht voor paarse vrijdag, een informatiepunt voor jongeren/ouderen die vragen hebben over LHBTIQ+, gastlessen op scholen en het busstation opleuken met meer kleur.
- We werken samen met partners op het gebied van veiligheid zoals Veilig Thuis.
- Onder de noemer MDA++ (voluit: Multidisciplinaire Aanpak ++) werken organisaties samen om huiselijk geweld en mishandeling van kinderen en ouderen te voorkomen en te stoppen. We hebben dit in 2021 ook lokaal in OWO-verband georganiseerd. We hebben afgelopen jaar extra aandacht gehad in de media voor huiselijk geweld en kindermishandeling en extra aandacht gehad voor traumasensitief werken bij het Gebiedsteam.

Algemeen
We geven actief vorm aan jongerenparticipatie door middel van Quests & Chats over actuele onderwerpen. In 2021 bijvoorbeeld over de coronasituatie en over positieve gezondheid. In 2021 startten ook vier jeugdfracties (Noord, Zuid, Oost en West) onder leiding van de griffie.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

L. Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal
Ouders merken dat we er alles aan doen om kinderen een goede start te geven en kansen te bieden om hun talenten te ontdekken en te ontplooien.

M. Ouders/verzorgers zijn vaardige opvoeders
Ouders merken dat er veel mogelijkheden zijn om ondersteuning te krijgen bij de opvoeding en dat we die ook pro-actief aanbieden.

N. Jeugdigen zijn weerbaar
Jonge inwoners merken dat weerbaarheidsthema's concreet worden besproken in de klas. Professionals die met jonge inwoners werken krijgen hulp om de weerbaarheid te versterken.

O. Jeugdigen en ouders voelen zich ondersteund bij opvoeden en opgroeien
Zij merken dat we steeds meer op 'vindplekken' (school, huisarts) aanwezig zijn, waardoor ze makkelijker een vraag stellen of hulp vragen.

Beleidskaders

- Visie op samenleven 2020-2024, oktober 2019
- Doe-agenda O Kwetsbare Jonge Inwoners, maart 2021
- Beleidsplan Hart voor de Jeugd 2015-2018, Verordening Hart voor de Jeugd 2018 en Beleidsregels Hart voor de Jeugd 2018
- Preventieplan Jeugd, 2016
- Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling: Veilig thuis in Fryslân, 2014
- Uitvoeringsagenda Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, 2016
- Verordening Leerlingenvervoer Ooststellingwerf 2014 en Aanvullende beleidsregels Verordening Leerlingenvervoer 2014 (wordt in 2022 vernieuwd)
- Verordening Wet Kinderopvang 2006-2021
- Toezicht en handhaving kinderopvang en peuterspeelzalen, 2013
- Lokale Educatieve Jeugd Agenda (dynamisch)
- Subsidieregeling peuterspeelgroepen, 2020
- Regionale Instructie voor de medewerkers Leerplicht/RMC regio ‘De Friese Wouden StartWijzer, 2019
- Nieuwe Centrumregeling Sociaal Domein Fryslan (vast te stellen begin 2022)

Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 1

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2020	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2021	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
1.1 Thema Meedoen	-22.389	-20.613	-19.867	-20.651	-784
1.2 Thema Samenleven	-3.457	-3.373	-4.064	-3.905	159
1.3 Thema Gezondheid	-309	-328	-393	-365	28
1.4 Thema Goed opgroeien	-9.670	-9.332	-9.787	-10.367	-581
Totaal Lasten	**-35.825**	**-33.647**	**-34.112**	**-35.289**	**- 1.177 N**
Baten					
1.1 Thema Meedoen	10.956	8.615	8.720	10.381	1.661
1.2 Thema Samenleven	550	408	408	561	153
1.3 Thema Gezondheid	-	-	20	20	-
1.4 Thema Goed opgroeien	446	416	526	536	10
Totaal Baten	**11.951**	**9.439**	**9.674**	**11.498**	**1.824 V**
Saldo van baten en lasten	**-23.874**	**-24.208**	**-24.438**	**-23.791**	**647**
Mutatie reserves					
Toevoegingen	**-221**	**-**	**-138**	**-378**	**-240**
Onttrekkingen	**893**	**269**	**1.086**	**1.061**	**-25**
Mutatie reserves	**672**	**269**	**948**	**683**	**-265**
Resultaat	**-23.202**	**-23.939**	**-23.490**	**-23.108**	**382 V**

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 1	Verschil
Levensonderhoud	938 V
Wmo	58 V
Sportaccommodaties en dorpshuizen	300 V
Algemene reserve	- 240 N
Kunst en cultuur	44 V
Maatschappelijke opvang	- 47 N
Fonds Ooststellingwerf	145 V
Gezondheid	58 V
Jeugd en volwassenenwerk	25 V
Reserve sociaal domein	- 25 N
Jeugdgezondheidszorg	25 V
Jeugdhulp	- 605 N
Lokaal onderwijsbeleid	59 V
Peuterspeelzaalwerk	34 V
Corona	- 385 N
Overige kleine afwijkingen	- 2 N
Totaal afwijkingen	**382 V**

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Thema 1.1 Meedoen

Levensonderhoud, voordeel € 938.000

Dit voordeel komt doordat het definitieve budget van het rijk (BUIG) hoger was dan begroot en dan het voorlopig definitief budget. De gerealiseerde lasten liggen in lijn met de begroting. De aantallen (voornamelijk P-wet) zijn wel gedaald; de lasten echter niet. De prijs per eenheid ligt in werkelijkheid hoger dan begroot en is er meer loonkostensubsidie ingezet.

Wmo, voordeel € 58.000

Hoewel het totaal van de Wmo geen grote afwijking laat zien, zijn er binnen de verschillende producten wel een aantal verschillen te verklaren:

- Hulp bij het huishouden, nadeel € 290.000. Er zijn steeds meer mensen die gebruik maken hulp bij het huishouden, waarschijnlijk door de aanzuigende werking door het abonnementstarief. Daarnaast zijn de prijzen ook meer gestegen dan vooraf ingeschat.
- Hulpmiddelen, nadeel van € 75.000. Er blijkt dat meer hulpmiddelen worden aangevraagd, ook zijn er een aantal dure hulpmiddelen verstrekt. Daarnaast zijn oude hulpmiddelen in omloop die niet meer vervangen kunnen worden als ze stuk gaan. Er wordt dan een nieuw hulpmiddel aangeschaft. Dit heeft geleid tot hogere lasten.
- Wmo begeleiding, voordeel van € 408.000. Dit komt hoofdzakelijk door een (voorlopige) positieve afrekening vanuit de centrumgemeente van beschermd wonen van € 300.000 waar geen rekening mee was gehouden. Daarnaast zijn de lasten voor Wmo begeleiding lager geweest dan begroot, ondanks dat bij de voor- en najaarsrapportage het budget al naar beneden was bijgesteld. Dit komt voornamelijk doordat de beweging die we in gang hebben gezet van zware naar lichte zorg (vanuit de quickwins taskforce Wmo) is doorgezet.

Thema 1.2 Samenleven

Sportaccommodaties en dorpshuizen, voordeel € 300.000

- De uitbreiding van het sportcomplex Waskemeer is gestart in 2016 en in 2021 afgerond. Bij de start van het project gingen we ervan uit dat het project in 1x kon worden afgeschreven. Vanwege wijziging BBV in 2017 is dit niet meer mogelijk en dient de investering geactiveerd te worden. Dat betekent hier een voordeel van € 240.000*. Het budget van € 240.000 in de algemene reserve wordt daarom overgeheveld naar de kapitaalreserve. Het geldt als dekking voor de jaarlijkse kapitaallasten van het sportcomplex.
- Er is een voordeel van € 60.000 vanwege een btw voordeel op de sportaccommodaties en iets lagere huisvestingskosten sportaccommodaties.

*Algemene Reserve, nadeel € 240.000**
De onttrekking voor het sportcomplex Waskemeer vindt plaats, maar wordt ook meteen weer toegevoegd aan de kapitaalreserve. Zie hierboven.

Kunst en cultuur, voordeel € 44.000
Een voordeel doordat van het budget voor kunst en cultuur dat bedoeld is voor incidentele initiatieven vrijwel geen gebruik is gemaakt. Daarnaast is het budget voor de Regeling Stellingwerfs 2021 niet besteed omdat de provincie zich heeft teruggetrokken.

Maatschappelijke opvang, nadeel € 47.000
De overschrijding komt doordat hier een deel van de subsidie aan Scala is verantwoord. Het nadeel komt op andere plaatsen weer terug als voordeel, o.a. bij peuterspeelzaalwerk.

*Fonds Ooststellingwerf, voordeel € 145.000**
Er is vanuit 2021 € 145.000 over vanuit het Fonds. Dit blijft beschikbaar voor 2022 conform raadsbesluit van 22 juni 2021. Het bedrag komt weer beschikbaar via resultaatsbestemming.

Thema 1.3 Gezondheid

Gezondheid, voordeel € 58.000
Door corona zijn niet alle budgetten voor gezondheid besteed. Daarnaast zijn de preventieve huisbezoeken voor ouderenwerk niet doorgegaan door corona.

Thema 1.4 Goed opgroeien

Jeugd en volwassenenwerk, voordeel € 25.000
Voor 2021 was vanuit eerdere jaren € 50.000 beschikbaar voor jeugd, weerbaarheid en jongerenplekken vanuit de reserve Sociaal Domein. Hiervan is € 25.000 ingezet.

Reserve sociaal domein, nadeel € 25.000
Zie hierboven.

Jeugdgezondheidszorg, voordeel € 25.000
Er is minder gebruik gemaakt van het aanvullend pakket met de veiligheidsregio Fryslân. In het voorschot zitten een paar duurdere trajecten die niet nodig zijn geweest.

Jeugdhulp, nadeel € 605.000
Bij de meicirculaire 2021 zijn extra incidentele middelen ontvangen (€ 675.000) voor de aanpak van de problematiek in de jeugdzorg. Ondanks dat is er nog een nadeel van € 605.000 in 2021. Dit komt doordat we betalingen over voorgaande jaren aan andere gemeenten moesten doen (€ 160.000), we meer aan hoogspecialistische jeugdhulp moesten betalen dan rekening mee was gehouden (€ 250.000) en we hogere lasten voor verblijf hadden dan in voorgaande jaren (€ 160.000). Daarnaast waren er hogere lasten voor maatwerktrajecten, pleegzorg, crisis en waren er meer dure trajecten dan waar rekening mee was gehouden. We zien dat het aantal cliënten in zorg is gestegen in 2021 ten opzichte van 2020. De instroom zit met name in de duurzame trajecten.

Lokaal onderwijsbeleid, voordeel € 59.000
Een voordeel op lokaal stimuleringsbeleid doordat er een positieve afrekening was bij de subsidievaststelling 2020. Daarnaast zijn een aantal zaken niet doorgegaan, zoals de onderwijsmonitor en de tutoring van statushouderskinderen. De onderwijsmonitor is onderdeel van de uitvoering van het plan Spelenderwijs in OWO verband. Hierin worden resultaatafspraken gemaakt, die onder andere input zijn voor de onderwijsmonitor. Mede doordat de resultaatafspraken vertraging hebben opgelopen, is ook dit proces vertraagd.

Peuterspeelzaalwerk, voordeel € 34.000
Dit voordeel komt terug als nadeel bij maatschappelijke opvang omdat daar een deel van de subsidie aan scala is verantwoord.

Corona, nadeel € 385.000*

- Woonlasten Tonk, nadeel € 49.000. Er zijn voor € 49.000 aan Tonk lasten geweest.
- Wmo, nadeel € 68.000. Er is voor € 8.000 aan meerkosten gedeclareerd door Wmo zorgaanbieders. Daarnaast zijn er vervoerslasten geweest naar vaccinatielocaties. De lasten hiervan zijn € 35.000. Ook is gestart met ANWB 'AutoMaatje', ten laste van de coronamiddelen (€ 25.000).
- Kunst en cultuur, nadeel € 6.000. Er is € 6.000 aan culturele instellingen op basis van de regeling tegemoetkoming Covid-19 Kunst en Cultuursector.
- Wijk- en dorpsbudgetten, nadeel € 60.000. De wijk- en dorpsbudgetten zijn in 2021 eenmalig verdubbeld in verband met corona.
- Gezondheid, nadeel € 30.000. Voor Vraag Elkaar is € 30.000 uitgeven in het kader van het corona herstelplan.
- Jeugd- en volwassenenwerk, nadeel € 20.000. Er zijn twee subsidies verstrekt voor activiteiten voor jongeren.
- Jeugdhulp, nadeel € 74.000. Er is € 42.000 besteed aan jongerenvouchers en € 32.000 aan meerkosten voor corona aan zorgaanbieders.
- Peuterspeelzaalwerk, nadeel € 3.000. Ouders die gebruik maken van de gemeentelijke subsidieregeling zijn gecompenseerd voor hun bijdrage omdat de peuteropvang gesloten was gedurende de lockdown.
- Sportaccommodaties en dorpshuizen, nadeel € 75.000. Er is geen huur geïnd gedurende de periode dat de gymzalen vanwege de lockdown niet gebruikt konden worden (nadeel € 13.000). Er is voor € 72.000 noodsteun verstrekt aan dorpshuizen. Er is een voordeel van € 10.000 omdat door de coronamaatregelen minder gebruik is gemaakt van de sportvelden waardoor er minder cultuurtechnisch onderhoud nodig was.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Programma 2 | Welzijn en educatie

Thema 2.2 Onderwijs (huisvesting)

Wat willen we bereiken
Handhaven van de kwaliteit, bereikbaarheid en betaalbaarheid van het onderwijs. Dit binnen de (financiële) kaders van het Rijk.

Wat hebben we bereikt
Dat de kwaliteit, bereikbaarheid en betaalbaarheid van het onderwijs, binnen de (financiële) kaders van het Rijk in 2021 gehandhaafd is.

Wat hebben we daarvoor gedaan
Met de schoolbesturen voor primair onderwijs is de lijn uitgezet voor een in 2022 vast te stellen geactualiseerde Toekomstvisie op het Basisonderwijs en een op te stellen Duurzaam Integraal Huisvestingsplan. Voor het voorgezet onderwijs is, binnen het kader van de Wet op het Voorgezet Onderwijs, meegewerkt aan het realiseren van bestuurlijke fusies zodat het onderwijsaanbod in onze gemeente op peil blijft.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt
Dat het onderwijsaanbod kwantitatief en kwalitatief gelijk is gebleven.

Beleidskaders
- Beleidsnota peuterspeelzaalwerk ‘Een goed begin is het halve werk’ (augustus 2010)
- Toekomstvisie van het Basisonderwijs in Ooststellingwerf (december 2013)
- Omvormingsplan peuterspeelzaalwerk Ooststellingwerf (juni 2016)

Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 2

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2020	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2021	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
2.2 Thema Onderwijs	-1.671	-1.383	-1.420	-1.383	36 V
Totaal Lasten	**-1.671**	**-1.383**	**-1.420**	**-1.383**	**36 V**
Baten					
2.2 Thema Onderwijs	211	46	46	48	2 V
Totaal Baten	**211**	**46**	**46**	**48**	**2 V**
Saldo van baten en lasten	**-1.460**	**-1.336**	**-1.373**	**-1.335**	**38 V**
Mutatie reserves					
Toevoegingen	**-24**	**-**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen	**148**	**12**	**35**	**31**	**-4**
Mutatie reserves	**125**	**12**	**35**	**31**	**-4**
Resultaat	**-1.335**	**-1.325**	**-1.338**	**-1.304**	**34 V**

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 2	Verschil
Huisvesting onderwijs	38 V
Overige kleine afwijkingen	- 4 N
Totaal afwijkingen	**34 V**

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Thema 2.2 Onderwijs

Huisvesting onderwijs, voordeel € 38.000

Dit voordeel komt hoofdzakelijk door lagere kapitaallasten bij de huisvesting van het basis- en voortgezet onderwijs.

Programma 3 | Ruimtelijke en economische ontwikkeling

We willen inzetten op het behoud en versterken van recreatie en toerisme waarbij we aandacht hebben voor regionale samenwerking. Ook blijven we zorgen voor veilige fietspaden, wegen en kruisingen en hebben aandacht voor groen in de dorpen.

De datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet is 1 januari 2023. Met de komst van de Omgevingswet wordt het huidige omgevingsrecht overzichtelijker, worden regels eenvoudiger en kunnen we procedures veel sneller doorlopen. Met de nieuwe instrumenten zoals de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en het Programma kan de gemeente straks in beleid en uitvoering sturen en monitoren om een gezonde en veilige fysieke leefomgeving richting haar inwoners te waarborgen.

We hebben de ambitie om CO2-neutraal te zijn in 2030. Met het Programma Duurzaamheid zetten we in op:
1. de energietranisitie (energie besparen, duurzaam opwekken en duurzame mobiliteit)
2. klimaatadaptatie (klimaatbestendigheid, bodemgezondheid en biodiversiteit)
3. circulaire economie (biobased produceren, afval = grondstof en kringlooplandbouw).

Thema 3.1.1 Recreatie en Toerisme

Wat willen we bereiken

- We willen de promotie en marketing van onze gemeente als toeristische bestemming voortzetten.
- We willen inzetten op het ontwikkelen van nieuwe werkgelegenheid in de sector toerisme en recreatie.
- We willen inzetten op versterking van het bestaande recreatie en toerisme, passend bij de aard en schaal van de gemeente en de ruimtelijke kwaliteit.
- We willen inzetten op regionale samenwerking, waarbij we effectief samenwerken met buurgemeenten.

Wat hebben we bereikt

Als gemeente werken we aan de toeristische promotie en marketing van ons gebied en van de regio Zuidoost Friesland. Dit doen we op meerdere schaalniveaus. De Coöperatie Appelscha Regio 3.0 is verantwoordelijk voor de lokale marketing en promotie. Een aantal vooruitstrevende toerisme-, recreatie- en horecaondernemingen is al lid van de coöperatie. De 'Vereniging Toeristisch en Recreatief Belang Ooststellingwerf' (VTRBO) is collectief lid en vertegenwoordigt 180 ondernemingen in de coöperatie. Daarnaast is de coöperatie steeds meer het aanspreekpunt voor regionale (w.o. TRZF) en provinciale partijen. Om verdergaande samenwerking tussen deze partijen en met andere ondernemers te bevorderen zijn duurzame lange termijn relaties nodig. Voor duurzame promotie en marketing van onze gemeente is ook groei van het aantal deelnemende partijen nodig.

De coronamaatregelen hebben geen positieve invloed gehad op toerisme en recreatie en daarmee op de werkgelegenheid in deze sector. Veel horecagelegenheden, maar ook groepsaccommodaties, moesten hun deuren sluiten. Vanwege de diversiteit van het toeristisch recreatieve aanbod in onze gemeente hebben we de klap van de coronamaatregelen toch redelijk kunnen opvangen. In vergelijking met veel andere gemeenten lijkt de sector in onze gemeente het meest veerkrachtig. De toerisme- en recreatiesector moet de komende jaren wel extra aandacht krijgen om weer de beoogde weg omhoog te kunnen realiseren. Het behoud van de diversiteit en kwaliteit van het aanbod is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Op voorstel van het college van B&W heeft de gemeenteraad op 2 november 2021 ingestemd met een pilotproject “Vitale Vakantieparken” op Buitenplaats “De Hildenberg” in Appelscha. Het betreft hier een vakantiepark dat nog gekwalificeerd is als ‘vitaal’, maar waar diverse ontwikkelingen zijn die op korte termijn kunnen leiden tot het verliezen van de toeristisch-recreatieve functie. De ervaringen van de pilot willen we gebruiken om (in overleg met de beheerders, eigenaren en verengingen van eigenaren) waar mogelijk en gewenst, voorstellen te maken voor de aanpak van andere vakantieparken.

Bij verzoeken en voorstellen maken we altijd de balans op in vraag en aanbod in de toerisme en recreatiesector. We willen niet meer van hetzelfde, maar een divers en creatief aanbod dat aansluit bij de wensen van deze tijd. Daarmee behouden we ook een zekere mate van veerkracht in deze sector. Mede hierdoor lijkt de impact van de coronamaatregelen minder dan die in omliggende gemeenten.

Wat hebben we daarvoor gedaan

De coöperatie heeft in 2019 een eenmalige subsidie ontvangen voor een periode van twee jaar. Vanwege de vertraging die werd opgelopen door de coronamaatregelen is deze periode verlengd tot drie jaar, tot en met eind 2021. Gelet op de positieve, maar tevens prille, resultaten is voor de periode 2022-2023 aanvullende financiële ondersteuning gevraagd. Op uitvoeringsniveau onderhouden we nauw contact met de coöperatie Appelscha 3.0. Op bestuurlijk niveau hebben we vier keer per jaar een bestuurlijk overleg.

In regionaal verband werken we samen met andere gemeenten aan verbetering van de Turfroute waar we gezamenlijk werken aan het project ErVaren en Turf. Verder werken we samen aan de regionale ontwikkelstrategie voor toerisme en recreatie. Daarbij is slimme groei het uitgangspunt met serieuze aandacht voor de balans tussen groei van voorzieningen en aantallen bezoekers en de druk en draagkracht die dat met zich meebrengt. Ook werken we met andere partijen samen aan duurzame ontwikkeling van toerisme in de Drents-Friese grensstreek. Samen met partijen in de provincie Fryslân werken we aan verbeterde ontsluiting van- en informatie over - het aanbod in de dagrecreatie. In en rondom het Fochteloërveen zijn ook diverse ontwikkelingen gaande en nemen we deel aan het Bestuurlijk Beraad. Met onze buurgemeenten en Natuurmonumenten zijn we in gesprek over het opstarten van projecten uit de recreatievisie. Daarnaast hebben we medewerking verleend aan lokale initiatieven die recreatie en toerisme bevorderen.

In 2021 zijn we gestart me het pilotproject "Vitale Vakantieparken" op Buitenplaats Hildenberg. Daarvoor is een startdocument opgesteld om de stappen te beschrijven die we gaan zetten om tot een kwaliteitsimpuls te komen. Handhaving en het tegengaan van permanente bewoning is een onlosmakelijk deel van de pilot. Voor bijzondere gevallen zullen maatwerk oplossingen worden gezocht.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Meer spreiding van toerisme en recreatie over de gehele gemeente. Dit draagt bij aan meer reuring en leefbaarheid in diverse dorpen.

Beleidskaders

- Masterplan Regio Appelscha (2017)
- Structuurvisie Ooststellingwerf 2010-2020-2030 (2009)

Thema 3.1.2 BioBased Economy

Wat willen we bereiken

- We willen de ingezette koers van BioBased Economy (BBE) en de stimulerende rol van de gemeente voortzetten.
- We willen kennisdeling en kennisontwikkeling stimuleren over biobased materialen en producten tussen ondernemers, onderwijs, kennisinstellingen.
- We zetten in op het binnenhalen van bedrijven die passen binnen BioBased Economy en stimuleren dat hier gevestigde bedrijven zich hierin ontwikkelen.
- We willen een Leer- en Kenniscentrum Bodem ontwikkelen als onderdeel van de Regio Deal.

Wat hebben we bereikt

- Het voortzetten van de koers ten aanzien van BioBased Economy is onderdeel geworden van het programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021–2025.
- De gemeente Ooststellingwerf wordt geassocieerd met BioBased Economy.
- We zijn gestart met circulair aanbesteden via de Circulair inkoopacademie van Vereniging Circulair Friesland.

Wat hebben we daarvoor gedaan

We hebben de ingezette koers van Biobased Economy voortgezet, onder andere met de uitvoering van een aantal kansrijke projecten vanuit het BBE-programma. Biodiverse zadenmengsels, ontwikkeld door Cruijdt-Hoeck, worden gebruikt voor het openbaar groen. Met lokale boeren is onderzoek gedaan naar het lokaal composteren van groenstromen. Het voedselbos van Boeren in het Bos is een ander zichtbaar resultaat, waar producten kunnen worden afgehaald en cursussen kunnen worden gevolgd. Binnen de opgave 'Biobased produceren' lag de focus op biobased bouwen en materiaaltoepassingen. Een voorbeeld is het project Biobased brug op het Ecomunitypark.

In 2021 hebben we met ondernemers gesproken om de ondernemerskansen die een BioBased Economy biedt optimaal te benutten en stimuleren we bedrijven om hiermee aan de slag te gaan. Daarnaast hebben we kennisdeling en kennisontwikkeling gestimuleerd door actief in te zetten op de koppeling tussen ondernemers, onderwijs en kennisinstellingen. Het Biosintrum heeft hierin een centrale rol als verbinder en kennishub.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Op de lange termijn draagt BioBased Economy bij aan meer banen. Zowel voor praktijkgerichte opgeleiden als voor hoger opgeleiden. Vanuit de diverse projecten in en rondom het Biosintrum zijn meerdere leerlijnen bij MBO-scholen in ontwikkeling, zoals de leerlijn Natuurlijk Bouwen, leerlijnen ten behoeve van een waterstof hub, opleidingsprojecten voor onderhoudsmonteurs elektrolyseapparaten, monteurs- en onderhoudsopleidingen voor diverse type zonnepanelen, etc.

MBO-studenten van Friese Poort hebben samengewerkt met leerlingen van het technasium aan het Stellingwerf College voor het ontwerp van de biobased brug. Bij de realisatie van deze brug op het Ecomunitypark zijn wederom MBO-studenten betrokken.

Ook hebben de MBO-studenten van Friese Poort het terrein rondom het Biosintrum ingemeten voor het Leer- en Kenniscentrum Bodem. Vervolgens hebben MBO-studenten van het Nordwin College de terreininrichting verzorgd voor bodemproefvlakken en mesokosmossen als onderdeel van dit project.

Beleidskaders

- Evaluatie BioBased Economy Ooststellingwerf 2016 - 2020
- Nota van uitgangspunten Programma Duurzaam Ooststellingwerf
- Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021 - 2025
- Roadmap NOM: De biobased economy in Noord – Nederland (2011)
- Innovatiecontract BBE, topsectorenbeleid (2011)
- Innovating for sustainable growth a bioeconomy for Europe (2012)
- Structuurvisie Ecomunitypark 2012 - 2022 (2012)
- The Biobased economy in the Northeast – Netherlands (2013)
- Beleidsvisie biobased economy Ooststellingwerf (2016)
- Uitvoeringsprogramma BBE Ooststellingwerf 2016-2020 (sept 2016)

Thema 3.1.3 Werkgelegenheid

Wat willen we bereiken

- We richten onze energie op gevestigde bedrijven, met het ondernemersloket zorgen we voor een goede dienstverlening aan de bedrijven en we besteden aandacht aan de kwaliteit van bedrijventerreinen.
- We willen dat er aandacht is voor de (her)ontwikkeling van alle bedrijventerreinen in onze gemeente.
- We willen voldoende ruimte hebben om de groei van bedrijven te kunnen faciliteren.
- We willen een gunstig ondernemersklimaat bevorderen.
- We willen verkennen wat nodig is (acquisitieplan) om nieuwe bedrijven aan te trekken.
- We willen blijven investeren in de rol van het ondernemersloket en de bedrijvencontactfunctionaris.
- We willen startende ondernemers en zzp-ers stimuleren en de weg wijzen.
- We willen het lokale inkoop- en aanbestedingsbeleid continueren.

- We willen de samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs bevorderen mede met hulp van het Biosintrum.

Wat hebben we bereikt

In 2021 zijn we uitgeroepen tot de MKB vriendelijkste gemeente van Friesland. Een titel waar we samen met onze ondernemers trots op kunnen zijn, want we doen het samen. Op het bedrijventerrein Venekoten zijn de laatste kavels verkocht of zijn in optie. Op het bedrijventerrein Turfsteker zijn we in gesprek met lokale ondernemers over de verdeling van de laatste kavels om de groei te kunnen faciliteren. De komst, uitbreiding en plannen van enkele bedrijven zorgt voor een groei van de werkgelegenheid die de komende jaren nog verder zal toenemen.

De ondernemersnieuwsbrief heeft een bereik van ongeveer 1250 adressen. Het ondernemersloket wordt hierin elke keer onder de aandacht gebracht om te zorgen dat ondernemers laagdrempelig met ons in contact kunnen komen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Er is structureel overleg met de georganiseerde ondernemers in onze gemeente. Om de toekomstige groei te kunnen faciliteren is een behoefte onderzoek uitgevoerd. De voorbereiding voor uitbreiding van bedrijventerreinen is gestart.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

De ondernemers komen gemakkelijk in contact met de gemeente en weten de wegen te bewandelen of krijgen ondersteuning bij het bewandelen van de juiste paden. De ondernemers kunnen groeien op de bedrijventerreinen in onze gemeente.

Beleidskaders

- Programmabegroting 2021

Thema 3.2 Verkeer, wegen en groen

Wat willen we bereiken

- We willen de extra investeringen op onderhoud wegen, zoals in de Meerjaren-Onderhouds-Planning (MOP) wegen is vastgesteld, structureel doorzetten en uitvoeren.
- We zorgen voor veilige fietspaden, wegen en kruisingen.

Wat hebben we bereikt

De gemeente heeft de openbare ruimte (groen, kunstwerken, riolering en wegen) op het vastgestelde niveau onderhouden en op specifieke locaties is de verkeersveiligheid verbeterd. De levensduur van de wegen is zo lang mogelijk verlengd zonder dat dit tot (meer) onveilige situaties en mogelijke aansprakelijkheidsstellingen leidde. Onder andere de bermen zijn verbeterd en er is extra onderhoud aan de bomen uitgevoerd. Wat betreft klimaatadaptatie (riolering en water) stond 2021 vooral in het teken van de planvoorbereiding.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Onderhoud wegen en bruggen uitvoeren volgens plan

- De MOP wegen 2020-2024, planjaar 2021 is volledig uitgevoerd.
- De MOP wegen 2022-2026 is opgesteld en vastgesteld.
- De MOP civieltechnische kunstwerken 2018-2022, uitvoeringsjaar 2021, is uitgevoerd.
- Er zijn maatregelen uitgevoerd (planjaar 2 van 3) om de bermen langs A-routes die tevens landbouwroute zijn structureel te verbeteren. We hebben hoofdzakelijk graskeien aangebracht en gaan hier in 2022 verder mee aan de slag. Dit voeren we uit in combinatie met de MOP wegen. We hebben u hierover geïnformeerd via een mededeling (nummer 1009).
- De drie recreatieve fietspaden Schansmeerweg (Donkerbroek), Bovenweg-Linde en Linde-Bekhof zijn verbeterd.
- We hebben diverse maatregelen uit het GVVP uitgevoerd i.c.m. de MOP wegen. Hiermee hebben we gezorgd voor veiligere wegen.
- We hebben ook in 2021 weer ingezet op gedragsverandering door het inzetten van verkeerseducatie en veiligheidsbewustzijn.

- We hebben subsidie ontvangen via de provinciale subsidieregeling Fyts!mpuls 2020-2022. Hiermee hebben we in 2021 een groot deel van het fietspad Haule-Donkerbroek i.c.m. de MOP wegen verbeterd.
- De fiets- voetgangersbrug Molenweg-Houtwal in Oosterwolde is in het voorjaar van 2021 vervangen.
- Ook de vervanging van de houten beschoeiing en de aanlegvoorziening aan de Quadoelenweg te Oosterwolde (ter hoogte van het Stellingwerf College) is klaar.
- We vervangen in de periode 2019 tot en met 2022 alle traditionele openbare verlichting door LED verlichting. We hebben inmiddels ca. 90 % van ons gehele areaal openbare verlichting vervangen door LED.

Openbaar Groen
- We hebben zoveel mogelijk bomen, die voor onveilige situaties zorgden, gesnoeid volgens de methode 'categorisch boombeheer'.
- De eikenprocessierups was ook in 2021 volop aanwezig. We hebben dit in de gaten gehouden en de rups bestreden om de overlast te beperken. Daarnaast hebben we in 2021 een proef gehouden met een preventieve biologische bestrijding van de eikenprocessierups om de plaag beheersbaar te houden. We hebben plantvakken en bermen aangepast om daarmee de biodiversiteit te verhogen.

Riolering & Stedelijk water
We hebben doelmatig, efficiënt en rechtmatig invulling gegeven aan de afvalwater-, hemelwater- en grondwaterzorgplicht. De wijze waarop dat is gedaan is omschreven in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Het GRP is in 2020 vastgesteld en terug te vinden via: https://ooststellingwerf.rioolplan.nl.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Wegen & Verkeersveiligheid
- De gebruikers merken en zien dat de kwaliteit behouden blijft.
- De verkeersdeelnemers merken en zien dat de verkeersonveilige situaties aangepakt en verkeersveiliger worden.
- De weggebruikers merken en zien dat de bermen verbeterd worden.
- De gebruikers merken en zien dat verouderde bruggen en oevervoorzieningen vervangen worden.
- De weggebruikers merken en zien dat de fietsroutes veiliger worden.
- Inwoners merken dat er verkeerseducatieprojecten zijn aangeboden. Bij deze projecten wordt aandacht besteed aan voorlichting, educatie, veiligheidsbewustzijn en verkeersveiligheid. Door corona zijn een aantal projecten niet doorgegaan.

Openbaar Groen
- Op diverse locaties in de gemeente zijn werkzaamheden uitgevoerd om onveilige situaties met bomen te voorkomen.
- De gebruikers van de openbare ruimte zijn gewaarschuwd voor de aanwezigheid van de eikenprocessierups.
- Er zijn meer bloem- en kleurrijke plantvakken en bermen.

Riolering & Stedelijk water
Inwoners konden gebruik maken van een veilig, functioneel, heel en schoon afvalwaterafvoersysteem en hebben zo weinig mogelijk overlast en schade gehad door extreme neerslag en/of de grondwaterstand.

Beleidskaders

- Meerjaren Onderhouds Planning (MOP) wegen 2020-2024 (januari 2020 door B&W vastgesteld)
- Meerjarenonderhoudsplanning (MOP) civieltechnische kunstwerken 2018-2022 (december 2017 door B&W vastgesteld)
- Meerjaren OnderhoudsPlanning (MOP) Openbare Verlichting 2018-2022 (maart 2018 door B&W vastgesteld)
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2020 - 2024 https://ooststellingwerf.rioolplan.nl (juni 2020 door de Raad vastgesteld)
- Notitie Groenbeleid 2011 (Raad januari 2012)
- Notitie 'Het behoud van veilige bomen' 2020
- Biodiversiteitsplan (Raad 20 april 2021)

- Omgevingsvisie

Thema 3.3.1 Milieu 2030 CO2 neutraal, zonneweides

Wat willen we bereiken

- We zijn in 2030 een duurzame CO2-neutrale gemeente.
- We willen duurzaamheid bevorderen en faciliteren.
- We willen de bewustwording over duurzaamheid bevorderen.
- We willen organisaties zoals energiecoöperatie De Eendracht ondersteunen en betrekken bij het behalen van de milieudoelstellingen.
- We willen het beleid rondom zonneparken herzien en houden daarbij rekening met provinciaal beleid over dit thema. Voorwaarde is dat zonneparken goed worden ingepast in de omgeving, dat inwoners goed worden geïnformeerd en worden betrokken in de voorbereiding van plannen en dat er wordt gestreefd naar draagvlak.
- We willen beleid opstellen voor de plaatsing van windmolens met een maximale ashoogte van 15 meter.

Wat hebben we bereikt

Steeds meer mensen treffen (zichtbaar) duurzame maatregelen. Zoals isolatie van de woning of de aanleg van zonnepanelen. De bewustwording over duurzame energie en energiebesparing is gestimuleerd door uitvoering van de rijksregeling RRE (reductie regeling energie). Binnen dit project zijn acties uitgevoerd gericht op deelname van inwoners, waaronder de opleiding van energiecoaches. In twee rondes zijn in totaal 20 vrijwillige energiecoaches opgeleid. Deze coaches kunnen op verzoek een gratis energiescan van een woning maken. Ook zijn de energiecoaches daarbij getraind om op digitale manier een energiescan af te nemen. Ook is een actie 'junior energiecoach' onder leerlingen van basisscholen uitgevoerd. De kinderen werden gestimuleerd om samen met hun ouders het energieverbruik binnen het huishouden onder de loep te nemen. Daarnaast zijn er veel bespaarboxen met energiebesparende producten uitgedeeld aan inwoners. Ook is door veel inwoners gebruik gemaakt van de mogelijkheid om bespaarkaarten in te wisselen voor energiebesparende producten. Een aantal publieksacties (het energiecafé, speur de energieslurper, team tochtstrip) is afgelast door corona beperkende maatregelen.

De belangstelling voor duurzaamheidsleningen is ook in 2021 goed te noemen. Het is een revolverend fonds, waardoor er jaarlijks door aflossing circa € 70.000 opnieuw beschikbaar komt voor dit fonds.

Daarnaast maken we vorderingen op het gebied van pilots Waterstof en Smart Grids. Met een Smart Grid beogen wij een samenhangend netwerk te realiseren voor duurzame energie-uitwisseling en -voorziening in Ooststellingwerf. Voor de pilot Waterstof realiseert de exploitant een elektrolyser waarmee zonne-energie kan worden omgezet in waterstofgas. Realisatie klaar medio mei 2022.

Daarnaast is in samenhang met deze pilot een onderzoek opgestart naar de realisering van een ‘waterstofwerkplaats’ in de directe omgeving.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021 – 2025
In 2021 is het Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021 – 2025 vastgesteld. Hierin wordt richting gegeven en focus aangebracht aan de uitvoering van de thema’s Energietransitie, Klimaatadaptatie en Circulaire Economie.

RRE
Met de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) hebben we ingezet op projecten om huiseigenaren te stimuleren tot kleine energiebesparende maatregelen in huis, zoals dak-, raam- of gevelisolatie. Door de inzet van energiecoaches is het voor inwoners inzichtelijk gemaakt tegen welke kosten de woning energiezuinig kan worden gemaakt en hoe dit kan worden gefinancierd. En in samenwerking met SVN (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland) bieden we laagrentende leningen aan voor duurzame initiatieven, zoals de duurzaamheidslening, de blijverslening, de verzilverlening en een algemene stimuleringsregeling voor duurzame initiatieven zoals de postcoderoosregeling.

Vaststellen RES 1.0
Als uitvloeisel van het Nationaal Klimaatakkoord is Nederland opgedeeld in 30 verschillende regio's. Fryslân is als provincie aangewezen als één regio. Samen met alle partners binnen de regio Fryslân hebben we een Regionale Energiestrategie (RES 1.0) vastgesteld om duurzame opwek van elektriciteit en duurzame warmte te realiseren.

Vaststellen Transitievisie Warmte
Er is door de OWO-gemeenten gezamenlijk een Transitievisie Warmte opgesteld. In deze visie wordt beschreven welke realistische alternatieven er waar zijn in onze gemeente voor aardgas en welke uitgangspunten we hanteren en hoe we verder willen samenwerken aan de uitvoering met onze inwoners en andere stakeholders.

Kleine windmolens
Voor het benutten van de mogelijkheden die zijn ontstaan in de provinciale verordening Romte hebben we een Paraplubestemmingsplan en Beheersverordening voor kleine windmolens bij agrarische bedrijven opgesteld.

Duurzame mobiliteit
Voor het stimuleren van duurzame mobiliteit hebben we acties gedaan zoals 'Band op spanning', waarbij autobanden van winkelende inwoners op spanning zijn gebracht. Door autobanden op de juiste spanning te brengen wordt veel onnodige CO2 uitstoot voorkomen. Ook hebben we onderzoek gedaan naar mogelijkheden voor deelmobiliteit in onze gemeente en heeft de aanbesteding voor een Friese laadpalen-infrastructuur plaatsgevonden.

Biodiversiteit
Voor onze aanpak ten aanzien van de biodiversiteit hebben we het Biodiversiteitsplan in 2021 vastgesteld en zijn we onder andere gestart met de uitvoering van het roekenbeheer.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- Inwoners zijn via de gemeentelijke website en sociale media geïnformeerd over de gemeentelijke projecten en over de mogelijkheden voor een duurzaamheidslening.
- Woningeigenaren zijn geïnformeerd over de mogelijkheden om een gratis bespaarbox of bespaarkaart aan te schaffen.
- Basisschoolkinderen krijgen structureel les over duurzaamheid. Daarnaast zijn de basisscholen en hun leerlingen geïnformeerd over het project junior energiecoach.
- Inwoners zijn betrokken bij het maken en de uitvoering van het biodiversiteitsplan, bijvoorbeeld via het project wildcamera's en het roekenbeheer.
- Voor de uitvoering van het roekenbeheer maken we gebruik van vrijwilligers voor het verjagen van de roeken.
- Onze inwoners merken dat de leefomgeving steeds schoner wordt. Daarnaast wordt het aanbod van milieuprojecten steeds breder en laagdrempeliger. Zo krijgen de inwoners meer mogelijkheden om hun bijdrage aan een schonere leefomgeving te leveren.
- Ook is samen met alle Friese gemeenten een digitaal duurzaam bouwloket ingericht. Hier kunnen bedrijven en inwoners terecht met al hun vragen op het gebied van energiebesparing en duurzame energie.

Beleidskaders

- Nota van uitgangspunten Programma Duurzaam Ooststellingwerf
- Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021 - 2025
- RES 1.0
- Transitievisie Warmte
- Biodiversiteitsplan
- Milieubeleidsplan Ooststellingwerf 2010-2016 (mei 2010)
- Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030
- Infographic Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030
- Beleid zonnepaneelvelden gemeente Ooststellingwerf

Thema 3.3.2 Afval

Wat willen we bereiken

- We hebben ons aangesloten bij de VANG-doelstellingen van het Rijk (VANG = Van Afval Naar Grondstof). Mede dankzij invoering van Diftar+belangrijke stappen gezet richting de landelijke richtlijn om 75% van het huishoudelijk afval te scheiden en maximaal 100 kg per inwoner per jaar aan te verbranden restafval te hebben. We richten ons nu op het realiseren van de VANG-doelstelling 2025 met nog 30 kilo te verbranden restafval per inwoner, per jaar.
- Inwoners hebben steeds minder huishoudelijk afval en bieden dit afval nog beter gescheiden aan.
- Zwerfafval in de openbare ruimte verder terugdringen en daarmee de mooie score van de zwerfafvalmonitoring in 2019 van 8,8 punten vasthouden, danwel verbeteren.
- Samen met ondernemers het zwerfafval in de winkelgebieden terugdringen.

Wat hebben we bereikt

- De VANG-doelstelling 2021: In het afgelopen jaar is er 127 kg restafval per inwoner verbrand (2020: 118,7 kg). Daarmee is de VANG-doelstelling van 100 kg te verbranden restafval per inwoner per jaar nog niet gehaald. De stijging ten opzichte van 2020 heeft grotendeels een externe oorzaak. De installaties bij Omrin worden steeds beter afgesteld, en waardoor het restafval steeds beter wordt nagescheiden. Door aanloopproblemen met de nieuw geïnstalleerde DANO-trommel in de SBI en het stil staan van de vergistingsinstallatie vallen de nascheidingsresultaten over 2021 tegen. Er moest meer afval worden verbrand dan in 2020, wat een negatieve invloed op de VANG cijfers 2021 van de Omrin gemeenten heeft. Ooststellingwerf staat in 2021 op de 4e plaats van de Friese gemeenten.
- In juni 2021 is in de gemeente Ooststellingwerf het zwerfafval gemonitord. Met een score van 9.4 (=A+) is Ooststellingwerf een zeer schone gemeente (2020: 8,8). Deze prachtige score is mede te danken aan de diverse jaarlijkse zwerfafval opruimacties en de vrijwilligers (inmiddels 160), die het zwerfafval in hun leefomgeving opruimen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- We nemen deel aan de provinciale communicatiecampagne 'Samen Halen We Alles Eruit'. Met deze campagne worden onze inwoners via de sociale media geïnformeerd over afvalpreventie, afvalscheiding en over de nascheiding van het restafval en kunststoffen bij onze afvalverwerker Omrin.
- De gemeente is Supporter van Schoon en roept haar inwoners voortdurend op dit ook te worden. De gemeente faciliteert vrijwilligers met inzamelmiddelen. Het aantal vrijwilligers is toegenomen ten opzichte van 2020.
- In 2021 zijn diverse instrumenten onderzocht en ingezet om de afvalscheiding nog verder te verbeteren. Er is ingezet op bewustwording. Daarvoor loopt de communicatiecampagne 'Samen halen we alles eruit'.
- Ook is een project gestart met als doel het gescheiden aanbieden van afval in de grijze container (sortibak) en groene container (biobak) te verbeteren.
- Op het Stellingwerf College is invulling gegeven aan projecten rondom (zwerf)afval.
- Samen met ondernemers en Nederland Schoon hebben we winkelgebieden gemonitord op zwerfafval en zijn gezamenlijk opruimacties gehouden.
- Door corona zijn een aantal werkzaamheden en projecten niet doorgegaan of zijn doorgeschoven.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- De inwoner, die z'n afval goed scheidt en daardoor minder afval heeft, betaalt minder afvalstoffenheffing.
- Inmiddels zijn er ruim 110 vrijwilligers, die (wekelijks of maandelijks) zwerfafval in hun leefomgeving opruimen.
- In het begin van de coronaperiode werden er relatief veel bezoeken aan de milieustraat gebracht. De afvalapp waarmee bezoekers zich vooraf moeten aanmelden voor een bezoek aan de milieustraat is nog steeds operationeel. Door het aanmelden van een bezoek worden lange wachtrijen bij de milieustraat zoveel mogelijk voorkomen. Ook voorkomt het dat er teveel bezoekers gelijktijdig op het terrein aanwezig zijn (coronamaatregel).

Beleidskaders

- Programma Duurzaamheid
- Landelijk Afvalplan (LAP)
- Afvalstoffenverordening Ooststellingwerf 2014

Thema 3.4 Bouwen en wonen (inclusief volkshuisvesting)

Wat willen we bereiken

- We willen een aantrekkelijke woongemeente zijn voor onze huidige en toekomstige inwoners.
- De leefbaarheid in de dorpen behouden en ontwikkelen.
- Onze inwoners wonen in een passende huur- of koopwoning.
- Onze inwoners wonen in een huur- of koopwoning die past bij hun financiële situatie, gezinssamenstelling of zorgbehoefte. Daarnaast een woning die energieneutraal en digitaal ontsloten is.
- We blijven inzetten op inbreiding vóór uitbreiding maar niet tot elke prijs.
- We kiezen daarbij voor het behoud van ruimtelijke kwaliteit.
- We willen aandacht voor sociale woningbouw zoals benoemd in de Woonvisie.
- We staan open voor innovatieve woningbouw zoals bijv. Knarrenhofjes.

Wat hebben we bereikt

Ook in 2021 was Ooststellingwerf een aantrekkelijke woongemeente voor onze inwoners, ongeacht of er werd gewoond in een huur- of koopwoning. Door het realiseren van woningbouwplannen en het opstarten van nieuwe woningbouwprojecten is een bijdrage geleverd aan de leefbaarheid in onze dorpen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

We hebben uitvoering gegeven aan de doelstellingen in de Woonvisie 2017-2022. De coronacrisis lijkt ook in 2021 geen negatieve invloed te hebben gehad op de woningbehoefte in onze gemeente. Sterker nog, het lijkt erop dat de aantrekkelijkheid en potentie van onze gemeente verder is toegenomen. De druk op de woningmarkt is in 2021 verder toegenomen, met name in de koopsector. Dit heeft onder andere prijsopdrijving als gevolg. Om invulling te geven aan deze woningbehoefte en daarnaast te voldoen aan de oproep van de raad om te 'bouwen, bouwen, bouwen', hebben we in 2021 de onderhandelingen met de provincie voor nieuwe regionale woningbouwafspraken gecontinueerd. Daarnaast hebben we een Taskforce Woningbouw ingesteld, om snel tot de ontwikkeling en realisatie van woningbouwplannen te komen.
Er zijn in 2021 verschillende woningbouwprojecten uit het uitvoeringsprogramma woningbouw gerealiseerd. Van de gemeentelijke woningbouwlocaties zijn dit jaar de laatste kavels in Donkerbroek-West verkocht en is er in zowel Langedijke als Elsloo nog één kavel beschikbaar die beide in optie zijn bij een kandidaat-koper. Het bestemmingsplan met 12 woningen aan Vaart ZZ 41 in Appelscha is vastgesteld. De zeven woningen aan de Meester van Ekstraat in Haulerwijk zijn gereed voor oplevering. De realisatie van het woningbouwplan aan de Wrongel in Oosterwolde is gecontinueerd. Daarnaast is in Oosterwolde het plan met vier woningen aan de Houtwal 13-14 gereed gekomen. De sloop-nieuwbouw van de sociale huurwoningen in het Haerenkwartier is succesvol afgerond (zie ook thema 4.11). Daarnaast hebben we afspraken gemaakt over de bouw van 6 woningen aan de Boekhorsterweg in Oosterwolde, deze worden in 2022 gebouwd. We zijn in gesprek geweest met initiatiefnemers van woningbouwplannen om woningbouwontwikkeling te bevorderen (waaronder specifieke woonvormen) en hebben vooruitlopend op nieuwe regionale woningbouwafspraken met de provincie woningbouwplannen in procedure gebracht.

Daarnaast hebben we een proces doorlopen om te komen tot een nieuwe woon(zorg)visie. Enerzijds omdat de woonvisie 2017-2022 per 2022 afloopt, anderzijds om beter antwoord te kunnen geven op de uitdagingen die zich nu en in de toekomst op gebied van wonen (en zorg) zullen voordoen.

Om een boost te geven aan het toevoegen van woningen aan onze voorraad is de Taskforce Wonen opgestart. Het plan van aanpak is eind 2021 openbaar gemaakt.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Dat het goed wonen is in Ooststellingwerf in een aantrekkelijke woningvoorraad. Dat er kwaliteitsslagen in de woningvoorraad plaatsvinden. Maar ook in 2021 zullen inwoners geconfronteerd zijn met stijgende woningprijzen in alle segmenten van de voorraad. Deze trend beperkt de doorstroming en heeft tot gevolg dat specifieke groepen niet slagen in het vinden van een passende woning.

Specifiek voor de nieuwe woon(zorg)visie heeft de inwoner het volgende gemerkt: er is een woningmarktonderzoek gedaan waarbij een enquête is uitgezet. Deze heeft meer dan 400 respondenten opgeleverd. Er zijn daarnaast drie inwonersbijeenkomsten gehouden om input op te halen voor de nieuwe woon(zorg)visie.

Beleidskaders

- Structuurvisie 2010-2020-2030 Ooststellingwerf
- Notitie 'Platteland aan zet' (kaders gebiedsuitwerkingen) (januari 2012)
- Notitie 'Voortgang pilot dorpsagenda's/gebiedsagenda's' (voorjaar 2012)
- Woonvisie Ooststellingwerf 2017-2022 (mei 2017)
- Afwegingskader woningbouw (jan 2019)
- Notitie tiny houses (jan 2020)
- Nota bouwleges gemeente Ooststellingwerf 2016-2019 (jan 2016)

Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 3

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2020	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2021	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
3.1 Thema Economische ontwikk.	-601	-497	-1.899	-705	1.193 V
3.2 Thema Openbare ruimte	-2.346	-3.209	-3.958	-3.673	286 V
3.3 Thema Milieu	-5.506	-4.543	-5.050	-5.095	- 45 N
3.4 Thema Bouwen en wonen	-1.019	-1.375	-2.266	-741	1.525 V
Totaal Lasten	**-9.472**	**-9.625**	**-13.173**	**-10.214**	**2.959 V**
Baten					
3.1 Thema Economische ontwikk.	314	427	583	613	30 V
3.2 Thema Openbare ruimte	157	99	399	503	104 V
3.3 Thema Milieu	6.767	5.890	6.080	6.004	- 76 N
3.4 Thema Bouwen en wonen	3.351	3.060	3.188	888	- 2.300 N
Totaal Baten	**10.589**	**9.476**	**10.250**	**8.008**	**- 2.241 N**
Saldo van baten en lasten	**1.117**	**-149**	**-2.923**	**-2.205**	**718 V**
Mutatie reserves					
Toevoegingen	**-3.638**	**-2.422**	**-1.978**	**-2.229**	**-252**
Onttrekkingen	**2.991**	**835**	**3.769**	**3.213**	**-556**
Mutatie reserves	**-647**	**-1.587**	**1.792**	**984**	**-808**
Resultaat	**470**	**-1.736**	**-1.131**	**-1.222**	**- 90 N**

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 3	Verschil
Economische aangelegenheden	1.222 V
Algemene reserve	- 1.273 N
Toeristenbelasting	49 V
Verhardingen	503 V
Reserve strategische projecten	- 398 N
Straatreiniging	- 30 N
Openbaar groen	- 91 N
Milieubeleid	35 V
Afvalinzameling	68 V
Reserve lastenverlichting	- 41 N
Riolering	- 207 N
Ontwikkelplannen incl. grondexploitatie	184 V
RO, Vhv en Bestemmingsplannen	355 V
Algemene reserve	- 314 N
Corona	- 63 N
Overige kleine afwijkingen	- 89 N
Totaal afwijkingen	**- 90 N**

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Thema 3.1 Economische ontwikkelingen

Economische aangelegenheden, voordeel € 1.222.000

- In 2021 is voor het eerst afgeschreven op het Biosintrum. De kapitaallasten worden gedekt uit de kapitaalreserve. Het budget van € 1.000.000 in de algemene reserve wordt daarom overgeheveld naar de kapitaalreserve. Verder is er € 61.000 aan gebouwgebonden kosten in 2021. Omdat we met de fiscus in gesprek waren over een vaststellingsovereenkomst van de fiscale aspecten is, op advies van onze fiscale adviseur, afgezien een deel van deze kosten bij de stichting in rekening te brengen.
- Er was € 273.000* beschikbaar voor Biobased economy. € 253.000 voor het nieuwe programma Duurzaamheid 2021-2025 en € 20.000 voor een lopende verplichting uit 2020. In 2021 waren hiervoor geen lasten. De geraamde onttrekking uit de algemene reserve schuift daarom door naar 2022.

*Algemene reserve, nadeel € 1.273.000**

Lagere onttrekking Biosintrum en Biobased economy. Zie hierboven.

Toeristenbelasting, voordeel € 49.000

Een voordeel op de toeristenbelasting. Dit komt doordat we de werkwijze van het boeken van de toeristenbelasting hebben aangepast. We boeken nu de toeristenbelasting zoveel mogelijk in het boekjaar waar deze betrekking op heeft. Dit zorgt in 2021 voor hogere baten omdat nu voor het laatst ook de afrekening van voorgaand jaar (2020) in 2021 is verantwoord.

Thema 3.2 Openbare ruimte

Verhardingen, voordeel € 503.000

- Budget wegen, nadeel € 56.000. Dit heeft diverse oorzaken. O.a. hogere waterschapslasten, minder vergoedingen van derden voor degeneratiekosten, hogere afschrijving op fietspad Donkerbroek Haule en een aantal calamiteiten in de openbare ruimte op het gebied van verhardingen.

- Investeringswerken, voordeel € 561.000. Bij de begroting moeten we bij een aantal investeringen rekening houden met afschrijving, terwijl de afschrijving in werkelijkheid pas na gereedkoming begint. Nu geldt dat voor Haerenkwartier (€ 133.000) en de brug Molenweg (€ 350.000*). Verder zijn er lagere afschrijvingen voor de drie gerealiseerde fietspaden (€ 48.000). En er was ook € 13.000 geraamd voor de afschrijving van de aanleg voor graskeien, de afschrijving start in 2022. Voor een drietal onderdelen betekent het ook lagere onttrekkingen van reserves. Dit geldt voor Haerenkwartier, brug Molenweg en de fietspaden. De lagere onttrekking voor Haerenkwartier staat bij programma 6.

Reserve strategische projecten, nadeel € 398.000
Lagere onttrekking door lagere investering drie fietspaden (€ 48.000) en het bedrag voor de brug Molenweg is overgeheveld van de reserve strategische projecten naar de kapitaalreserve. Vanaf 2022 worden de afschrijvingslasten dan hieruit gedekt.

Straatreiniging, nadeel € 30.000
Gladheidbestrijding is afhankelijk van het weer. Door een strenge(re) winter, grote temperatuurverschillen en sneeuwval was het aantal uitrukken bovengemiddeld. Dit heeft geleid tot hogere lasten dan begroot.

Openbaar groen, nadeel € 91.000
Het nadeel komt vooral doordat er extra lasten (€ 60.000) zijn geweest voor het bestrijden van de eikenprocessierups. Daarnaast zijn er hogere lasten voor aankoop beplantingen (€ 10.000) en bij de opbrengst snippergroen is een deel elders verantwoord (€ 20.000).

Thema 3.3 Milieu
Milieubeleid, voordeel € 35.000
Hogere opbrengsten vanuit de zonnepaneelvelden doordat de energieprijzen hoger waren dan begroot. Daarnaast is er een voordeel doordat er klimaatmiddelen over zijn. Deze middelen zetten we in de jaren 2022-2024 in voor energieloketten. Dit is al in de begroting verwerkt.

Afvalinzameling, voordeel € 68.000
In 2021 waren er per saldo € 71.000 hogere lasten o.a. doordat meer restafval is ingezameld en ook op de milieustraat is meer afval ingezameld. Daarnaast was er meer kwijtschelding. De opbrengst van de heffingen is € 139.000 hoger doordat meer tonnen aan restafval is ingezameld (+18%) en een groter aantal ledigingen (+20%) t.o.v. de begroting. Per saldo zorgt dit voor een voordeel van € 68.000. De onttrekking uit de reserve lastenverlichting is € 41.000 lager dan begroot. Het verschil tussen deze twee bedragen komt doordat meer salarislasten en overhead kon worden toegerekend aan afval. Dit is nadelig voor het product afval en voordelig voor de exploitatie.

Reserve lastenverlichting, nadeel € 41.000
De werkelijke onttrekking uit de reserve lastenverlichting is € 41.000 lager. Zie hierboven.

Riolering, nadeel € 207.000
De lasten bij riolering waren lager. Dit komt voornamelijk doordat een groot deel van de investeringen in 2021 niet door zijn gegaan waardoor we minder btw toe konden rekenen aan de riolering. Voor de riolering zorgt dat voor een hogere dotatie van € 263.000 aan het spaardeel van de voorziening. Voor de exploitatie zorgt dit voor een nadeel van € 207.000. De geplande investeringen worden doorgeschoven naar 2022, de btw toerekening vindt ook dan weer plaats waardoor dan ook een hogere aanwending uit de voorziening nodig is.

Thema 3.4 Bouwen en Wonen
Ontwikkelplannen incl. grondexploitatie, voordeel € 184.000
Dit bestaat uit twee onderdelen: één ervan heeft invloed op het rekeningsresultaat en de ander niet. Invloed op het rekeningsresultaat is de jaarlijkse actualisatie van de omvang van de reserve grondexploitatie. De omvang van de reserve is gebaseerd op de risico's met betrekking tot de toekomstige verkopen voor de komende vijf jaar en de huidige boekwaarde van de complexen. De uitkomst van de berekening is dat de reserve € 184.000* te hoog is. Dit bedrag valt dan ook vrij in 2021.

De grondexploitatie is in administratief opzicht een sluitend systeem. Het saldo van de baten en lasten, na winstneming via de reserve, wordt verrekend met de boekwaarde op de balans. De afname (de lasten waren lager dan de baten) van de boekwaarde is € 334.000:

- Resultaat uit reguliere baten en lasten € 467.000 (afname boekwaarde). In 2021 zijn er veel grondverkopen geweest. Bij de woningbouwcomplexen zijn er drie kavels verkocht bij Donkerbroek. En er zijn drie industriekavels in 2021 verkocht.
- Toevoeging aan de reserve (toename boekwaarde) in verband met winstneming volgens de POC-methode (percentage of completion) € 133.000. Door de hogere opbrengsten wordt de winstneming ook hoger.

Bij de woningbouwcomplexen (Langedijke en Elsloo) hebben we nog totaal drie kavels beschikbaar (in 2021 zijn hiervan twee in optie). Het is de verwachting dat deze kavels in 2022 zijn verkocht. Voor Waskemeer zijn we voorbereidingen aan het treffen om het vastgestelde exploitatieplan te wijzigen, dat heeft dan ook gevolgen voor de te verkopen kavels. Bij de twee industriecomplexen (Oosterwolde en Haulerwijk) zijn er nog totaal 10 kavels beschikbaar (in 2022 zijn hiervan al vijf in optie voor de komende jaren). Hier is de verwachting dat de 10 kavels binnen vijf jaar zijn verkocht. Dit betekent dat we ons aan het oriënteren zijn voor uitbreiding van het industrieterrein in Oosterwolde.

RO, Vhv en Bestemmingsplannen, voordeel € 355.000

- Bestemmingsplannen, voordeel € 28.000. Dit komt doordat in december 2021 nog voor zes projecten bestemmingsplannen af zijn gegeven. Dit zorgt voor hogere leges.
- Nieuwe omgevingswet, voordeel € 314.000*. Het budget voor de omgevingswet is beschikbaar gesteld voor de periode t/m 2024. Het restant van 2021 € 314.000 blijf via de algemene reserve beschikbaar voor 2022 en verder.

*Algemene reserve, nadeel € 314.000**
Lagere onttrekking voor de nieuwe omgevingswet.

Corona, nadeel € 63.000*

- Economische aangelegenheden, nadeel € 2.000. Er is € 2.000 bijgedragen aan de campagne Koop Lokaal.
- Recreatie en toerisme, nadeel € 24.000. Er is voor € 24.000 aan subsidies verstrekt aan dorpen ter stimulering van de toeristische voorzieningen.
- Bosbergtoren, nadeel € 4.000. Door corona is de Bosbergtoren beperkter open geweest.
- Afval, nadeel € 20.000. Er is € 20.000 verstrekt aan een maatschappelijke organisatie om hun te ondersteunen in het exploitatietekort van 2020.
- Nieuwe omgevingswet, nadeel € 13.000. In 2021 is de omgevingsvisie voor Ooststellingwerf afgerond. Voor dit specifieke project waren de kosten geraamd op € 100.000. Dit bedrag is met € 13.000 overschreden door corona gerelateerde aanpassingen in het proces. De raad is hierover geïnformeerd via raadsmededeling #659.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Programma 4 | Strategische projecten en ontwikkelingen

Naast de strategische projecten Venekoten-Centrum te Oosterwolde, het Masterplan Regio Appelscha en het Biosintrum in Oosterwolde stellen we in dit programma de strategische ontwikkelingen binnen onze gemeente centraal. Het gaat om de visie op Samenleven, de Omgevingsvisie, de visie op demografische ontwikkelingen, de aanleg van snel internet, de Regio Deal en het Haerenkwartier. Deze onderwerpen zijn per thema verder uitgewerkt.

De baten en lasten van Programma 4 worden in de overige programma's verantwoord.

Thema 4.1 Venekoten Centrum Oosterwolde

Wat willen we bereiken

- We willen dat de uitvoering van het centrumplan Oosterwolde volgens plan wordt afgerond om te werken aan een toekomstbestendig centrum.
- We willen dat inwoners, ondernemers en vastgoedeigenaren een duidelijke stem krijgen bij de herinrichting en planontwikkeling van winkelgebied.

Wat hebben we bereikt

In 2021 is in het winkelgebied van Oosterwolde gestart met de bedrijveninvesteringszone. De eerste maanden waren door corona een lastige start. Er is gestart met het opstellen van een detailhandelsvisie. Dit doen we samen met vastgoedeigenaren en de ondernemers in de winkelgebieden.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Samen met een vertegenwoordiging van de vastgoedeigenaren en ondernemers is er structureel overleg met een afvaardiging van de Commerciële Club Ooststellingwerf en de Rabobank in het platform winkelgebied Oosterwolde. Er is op verschillende terreinen gewerkt aan een krachtig en prachtig winkelgebied van Oosterwolde. Er is stevig ingezet op de marketing en is er een start gemaakt met centrum management. Samen met de middelen uit de Regio Deal is ingezet op de versterking van ons winkelgebied in Oosterwolde.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

De inwoner ervaart een levendig centrum waar veel wordt georganiseerd om de koopkracht te behouden en waar mogelijk te vergroten voor de ondernemers in het winkelgebied.

Beleidskaders

- Structuurvisie 2010-2020-2030 Ooststellingwerf
- Masterplan Oosterwolde-centrum Venekoten-noord
- Eindrapport 'Samenwerken aan een Krachtig en prachtig winkelgebied van Oosterwolde'

Thema 4.2 Masterplan regio Appelscha

Wat willen we bereiken

- We willen dat de uitvoering van het Masterplan Appelscha volgens plan wordt afgerond.
- We willen dat er een integrale visie wordt ontwikkeld op de ruimtelijke ontwikkeling van Appelscha waarin lopende projecten een plek krijgen.
- We willen onderzoeken in hoeverre toeristenbelasting kan terugvloeien naar de sector.

Wat hebben we bereikt

De oprichting van Coöperatie Appelscha regio 3.0 was het sluitstuk van Masterplan Regio Appelscha (2017-2020). De Coöperatie heeft in 2019 € 300.000 subsidie ontvangen voor de uitvoering van hun business- en marketingplan 2019-2020. De coöperatie heeft in 2020 een jaar uitstel gekregen om hun plannen uit te voeren (o.a. vanwege vertraging door coronamaatregelen). Het doel van de coöperatie is het promoten van recreatie en toerisme in onze gemeente en aangrenzende gebieden. Hierdoor stijgt het aantal bezoekers, de omzet per bezoeker en uiteindelijk de werkgelegenheid. Daarnaast faciliteert de coöperatie de samenwerking tussen haar leden, waardoor er gezamenlijk nieuwe toeristische producten kunnen worden ontwikkeld en er meer samenhang ontstaat in het aanbod.

De integrale visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Appelscha is als pilotproject opgepakt als onderdeel van de Omgevingsvisie. Dit zal een eerste oefening zijn om het werken in de geest van de nieuwe Omgevingswet gestalte te geven. Bij de ruimtelijke ontwikkeling van Appelscha zal de ontwikkeling van toerisme en recreatie een centraal aandachtspunt zijn, waarbij lopende projecten zoals doorontwikkeling van De Boerestreek en het vitaliseren van logiesaccommodaties een plaats krijgen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Als gemeente werken we aan de toeristische promotie en marketing van ons gebied en van de regio Zuidoost Friesland. Dit doen we op meerdere schaalniveaus. De Coöperatie Appelscha Regio 3.0 (hierna: de coöperatie) is verantwoordelijk voor de lokale marketing, de Stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland (hierna: TRZF) voor de regionale marketing en Merk Fryslân voor het provinciale niveau. Anders gezegd: Merk Fryslân haalt de toerist naar de provincie, de TRZF brengt deze naar de regio en de coöperatie naar onze gemeente. De coöperatie heeft in 2019 een eenmalige subsidie ontvangen voor gebiedspromotie voor een periode van drie jaar, met mogelijkheid voor verlenging. Gelet op de positieve, maar tevens prille, resultaten is voor de periode 2022-2023 aanvullende financiële ondersteuning gevraagd. Als gemeente onderhouden we nauw contact met de coöperatie over de uitvoering en de resultaten van hun plannen.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

De aandacht in diverse media voor Ooststellingwerf als toeristisch-recreatieve bestemming is groeiende. Ondernemers werken steeds meer samen aan promotie en marketing, zoals met het 'Buitensport Walhalla'. Mede hierdoor bleven het aantal dagrecreanten en het aantal toeristische overnachtingen, ondanks de corona maatregelen, redelijk op peil. De economische bestedingen die hiermee samenhangen zorgen voor het instandhouden en verbeteren van lokale voorzieningen en infrastructuur en voor werkgelegenheid en leefbaarheid.

Beleidskaders

- Raadsbesluit Coöperatie Appelscha regio 3.0
- Masterplan Regio Appelscha (2017)
- Structuurvisie 2010-2020-2030 Ooststellingwerf
- Planvoorstel Coöperatie Appelscha regio 3.0 2022-2023

Thema 4.3 Biosintrum

Wat willen we bereiken

- We willen dat het Biosintrum als uniek voorbeeld de verdere ontwikkeling van de BioBased Economy in Ooststellingwerf aanjaagt.
- We willen dat door de komst van het Biosintrum MBO-studenten en HBO-studenten naar Ooststellingwerf komen om onderwijs te volgen.
- We willen dat het Biosintrum ook een plek is voor toeristen en recreanten in onze gemeente.

Wat hebben we bereikt
Veel bedrijven weten het Biosintrum te vinden. Helaas konden geplande workshops en congressen niet plaatsvinden door de coronamaatregelen. De stichting heeft het gebouw open kunnen houden voor studenten en zakelijke overleggen. Vooral voor studenten betekende dit een veilige plek om te studeren en binnen de regels de mogelijkheid andere studenten te ontmoeten.

Het ligt nog niet in de lijn van de verwachting dat toeristen en recreanten het Biosintrum bezoeken omdat de fietsroute over het Ecomunitypark helaas op korte termijn niet wordt gerealiseerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan
- De stichting blijft bedrijven inspireren om zich te vestigen op het Ecomunitypark.
- De Regio Deal heeft bijgedragen aan de bekendheid voor studenten.
- De geplaatste 'taxiknop' in het Biosintrum draagt bij aan de bereikbaarheid waardoor onder andere studenten het Biosintrum eerder opzoeken. Uit onderzoek is gebleken dat studenten juist tijdens de sluiting van de scholencampus een plekje zochten in het Biosintrum. Er was met in achtneming van de coronaregels voldoende plaats door het uitvallen van vergaderingen.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt
Door de aandacht te blijven vragen en nieuwe bedrijven te inspireren om zich te vestigen op het Ecomunitypark draagt dit bij aan de werkgelegenheid.

Beleidskaders
- Structuurvisie Ecomunitypark 2012-2022
- Bestemmingsplan ecomunitypark
- Raadsbesluiten d.d. 17 oktober 2017 (Opzet Biosintrum), 25 januari 2020 (Projectplan Biosintrum) en 30 juni 2020 (Randvoorwaarden en scenario's toekomst Biosintrum)

Thema 4.4 Participatie

Participatie
Vanaf 2020 is het restant van het Participatiebudget (voor 2020 en 2021) opgenomen in de reserve Ambitiefonds en bij de Heroverwegingen 2022 is het Ambitiefonds opgegaan in de Algemene Reserve. Participatie is integraal onderdeel van de reguliere werkzaamheden. Daarom is bij de programmabegroting 2022 besloten dit thema te verwijderen.

Thema 4.5 Het Fonds 2018-2021

Wat willen we bereiken
We zien Het Fonds als onderdeel van de ontwikkeling van participatie in onze gemeente en willen het proces en de resultaten jaarlijks evalueren.

Wat hebben we bereikt
In 2021 hebben 14 leefbaarheidsinitiatieven in Ooststellingwerf een subsidie ontvangen voor de realisatie van hun project. In totaal is € 198.911 aan subsidie verleend.

Wat hebben we daarvoor gedaan
In 2021 is het restant budget van 2020 bij de totale subsidiepot opgeteld. Er was daarmee een ruim budget. Initiatiefnemers konden tussen 30 augustus en 17 september 2021 hun aanvraag indienen. Een onafhankelijke commissie heeft de aanvragen beoordeeld en een rangschikking aan het college van burgemeester en wethouders geadviseerd. Het college heeft dit advies overgenomen en op 15 december zijn de gelukkigen bekendgemaakt en in het zonnetje gezet. In december 2021 zijn de beschikkingen verstuurd en subsidies overgemaakt.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

De inwoner heeft opgemerkt dat er gecommuniceerd is over Het Fonds en over de initiatieven die subsidie hebben ontvangen. Verder ziet de inwoner in zijn of haar buurt leefbaarheidsinitiatieven gerealiseerd worden die (mede) door Het Fonds mogelijk zijn gemaakt.

Beleidskaders

- Algemene subsidieverordening Ooststellingwerf 2018
- De gewijzigde Subsidieregeling Het Fonds 2018-2021 is op 12 mei 2020 vastgesteld.

Thema 4.6 Visie op Samenleven (inclusief adviesraad)

Wat willen we bereiken

- We willen de Visie op Samenleven 2020-2024 uitwerken in doe-agenda's per maatschappelijk effect waar concrete doelen in staan en een concreet en samenhangend 'pakket' aan interventies waarmee we de doelen willen realiseren. In 2020 zijn we begonnen met 5 doe-agenda's. In 2021 gaan we verder met volgende doe-agenda's.
- We willen het Gebiedsteam doorontwikkelen en positioneren zodat inwoners weten waarvoor en hoe ze bij het Gebiedsteam terecht kunnen.
- We willen onze grip op de uitgaven in het Sociaal Domein verder versterken en sturen op de uitgaven.
- Wij willen datagedreven handelen en goed monitoren waardoor gerichte interventies uitgezet worden.
- We willen de Adviesraad Sociaal Domein in stand houden.

Wat hebben we bereikt

- We hebben prioriteiten gekozen voor de komende jaren door middel van de doe-agenda's.
- Door de samenwerking met inwoners en andere partners bij het uitvoeren van de doe-agenda's is er steeds meer een samenhangend pakket van interventies in plaats van losse acties van elke partij.
- We werken steeds meer integraal en ontschot en datagedreven.
- We zijn meer gefocust op effecten voor inwoners.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- In samenspraak met inwoners, partners en de adviesraad sociaal domein stelden we voor vijf van vijftien maatschappelijke effecten een doe-agenda op. Een aantal andere effecten werd uitgewerkt in andere documenten, bijvoorbeeld de Woon(zorg)visie, de Omgevingsvisie en het Preventie- en Handhavingsplan middelengebruik.
- De uitvoering van deze doe-agenda's is in volle gang.
- De voorbereidingen voor de doe-agenda positieve gezondheid zijn in 2021 gestart.
- De subsidie-afspraken met Stichting Scala voor 2022 zijn gemaakt. Deze gaan over de bereikte effecten (outcome) en niet meer over activiteiten (input of output).
- De interne organisatie in het sociaal domein (beleidsteam) is afgestemd op ontschot en integraal werken (opgaveteams). Ook medewerkers van het Gebiedsteam doen hier aan mee.
- We hebben verhalen in woord en beeld gemaakt om te vertellen wat er allemaal gebeurt in de lokale samenleving en hoe dat past bij de Visie op Samenleven. We geven inwoners, vrijwilligers en samenwerkingspartners daarmee een podium met als doel hen te waarderen en anderen te inspireren.
- De doorontwikkeling van het Gebiedsteam is verder geconcretiseerd, waardoor een laagdrempelige toegang voor inwoners, zoveel mogelijk één aanspreekpunt per inwoner/huishouden, zo eenvoudig en snel mogelijke processen en versterking van het ontschot werken dichterbij kwamen.
- In 2021 zijn de voorbereidingen getroffen voor een communicatiestrategie zodat inwoners de weg weten naar het Gebiedsteam. Dit krijgt in 2022 zijn beslag.
- We brachten in 2021 vier keer een monitor sociaal domein uit, waarvan twee keer financieel én inhoudelijk. De monitor is opgezet conform de 15 effecten uit de Visie op Samenleven waardoor we meer gericht in de gaten kunnen houden op dat wat we doen ook helpt (datagedreven) en of we binnen de budgetten blijven. Daarnaast geeft de monitor gegevens over zorggebruik en -kosten, cliënttevredenheid en de kwaliteit van ondersteuning.

- We hadden regelmatig contact met de Adviesraad Sociaal Domein die ons diverse keren formeel en informeel adviseerde over ons werk. We faciliteerden de Adviesraad (o.a. leveren van een ambtelijk secretaris) om hun taak optimaal uit te voeren.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- Inwoners, dorpen/buurten en partners uit de zorg, werk, onderwijs en welzijn merken dat zij invloed konden uitoefenen op de concrete inspanningen om de beoogde maatschappelijke effecten uit de visie te realiseren.
- Inwoners merken dat we ruimte geven voor eigen initiatieven en hen hierbij ondersteunen (bv door opbouwwerk).
- Inwoners merken dat de rol van de gemeente per onderwerp en per situatie verschillend is, op basis van de doelenboom uit de Visie op Samenleven.
- Inwoners merken dat het Gebiedsteam steeds beter bereikbaar, zichtbaar en toegankelijk is.
- Doordat wij cijfers en feiten over het Sociaal Domein goed op orde hebben kunnen we beter beleid maken en bijsturen. Daar plukken inwoners de vruchten van.
- Inwoners kunnen zich laten vertegenwoordigen door de Adviesraad en kunnen merken dat de Adviesraad hun belangen inbrengt en het beleid op die manier beïnvloedt.

Thema 4.7 Visie op demografische ontwikkelingen

Wat willen we bereiken

We gaan op korte termijn een visie formuleren over de wijze waarop de gemeente kan anticiperen op de demografische ontwikkelingen.

Wat hebben we bereikt

Dat er geen visie op demografische ontwikkelingen is opgesteld. Via mededeling #860 bent u hierover geïnformeerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan

In een themaraad van 8 december 2020 heeft het Fries Sociaal Planbureau een presentatie gehouden over de demografische ontwikkelingen in Ooststellingwerf. In april 2021 is de raad geïnformeerd dat er geen visie op demografische ontwikkelingen wordt opgesteld, gelet op vastgestelde visies en nog op te stellen visies waarin de demografische ontwikkelingen een belangrijke rol spelen. In 2023 wordt gemonitord hoe de (bestaande) visies zich verhouden tot de te verwachten demografische ontwikkelingen.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Het niet opstellen van een visie op demografische ontwikkelingen heeft niet geleid tot nadelige gevolgen voor de inwoner.

Thema 4.8 Glasvezel

Wat willen we bereiken

We willen ons maximaal inzetten op de aanleg van glasvezel in de hele gemeente.

Wat hebben we bereikt

De gemeente Ooststellingwerf is een van de eerste landelijke gemeente die volledig worden verglaast. Iedereen kan beschikken over een breedband internet verbinding via glasvezel en in sommige gebieden hebben inwoners zelfs keuze.

Wat hebben we daarvoor gedaan

De aanleg in de grijze gebieden (gebieden waar minimaal een breedbandvoorziening beschikbaar is) is aan de markt. Wij hebben hierin vooral een faciliterende rol gehad als toezichthouder van de openbare ruimte.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Alle inwoners konden merken dat er aanbod is om aan te sluiten op glasvezel en mogelijk ziet men dat er gewerkt is aan de aanleg van glasvezel in de openbare ruimte. Daardoor is diezelfde inwoner digitaal ontsloten op het glasvezelnetwerk. Dit thema kan worden afgesloten als een strategisch project, nu alles in de uitvoering zit.

Thema 4.9 Omgevingswet, bestemmingsplannen

Wat willen we bereiken

We zorgen voor een adequate- en brede invoering (intern en extern) van de nieuwe Omgevingswet die op 1 januari 2023 in werking zal treden.

Wat hebben we bereikt

In 2021 is de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet opnieuw verschoven van 1 juli 2022 naar 1 januari 2023.

De invoeringsdatum is het afgelopen jaar niet van invloed geweest op de voorbereidingen die nodig zijn voor een adequate en brede invoering van de Omgevingswet. Er is in algemene zin een flinke inspanning verricht in de voortgang en soms ook afronding van de vele acties en projecten die genoemd staan in het Uitvoeringsprogramma Omgevingswet 2020-2024. Hieronder geven we een opsomming van de bereikte resultaten.

- De kennis van en bekendheid met de Omgevingswet is onder medewerkers en bestuur nog meer toegenomen.
- We hebben naast de vakinhoudelijke opleidingen ook een start gemaakt met de voorbereiding van de organisatie op het Anders Werken onder de Omgevingswet.
- We hebben nagenoeg alle acties genoemd in het geactualiseerde Uitvoeringsprogramma Omgevingswet 2021-2024 als organisatie opgepakt of gaan die op korte termijn oppakken. We blijven ons daarbij in ieder geval richten op de minimale wettelijke verplichtingen.
- We hebben flinke stappen gezet ten aanzien van de digitale vereisten van de Omgevingswet.
- We hebben voortgang geboekt ten aanzien van het nieuwe juridische instrumentarium van de Omgevingswet.
- De OWO-samenwerking is nog intensiever geworden met als ultiem resultaat dat er OWO-breed een aantal, in het kader van de Omgevingswet, verplichte raadsbesluiten gezamenlijk is voorbereid met een uniforme inhoudelijke insteek.

Vanaf de zomer 2019 is gestart met de voorbereidingen voor de Omgevingsvisie Ooststellingwerf en dit proces is in 2021 afgerond. Nu ligt er een brede visie die voldoet aan de vereisten van de Omgevingswet.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- We hebben de basistraining Omgevingswet voor OWO-medewerkers afgerond. We hebben daarnaast een aantal themasessies over de Omgevingswet voor de gemeenteraad georganiseerd.
- We hebben OWO-breed het omgevingsspel aangeschaft en dit ook een aantal keren gespeeld. Door het spelen van dit spel wordt op een laagdrempelige en speelse manier nader kennis gemaakt met de Omgevingswet en de achterliggende intenties bekeken vanuit de nieuwe manier van werken (integraal kijken, gericht op samenwerken, denken vanuit de ja-mitsgedachte).
- We hebben OWO-breed een participatiewijzer voor inwoners opgesteld.
- We zijn met onze nieuwe systemen inmiddels aangesloten op het DSO-LV (Digitale Stelsel Omgevingswet, landelijke voorziening). We zijn gestart om de nieuwe systemen te vullen, in te regelen en we doorlopen oefensessies.
- We hebben na een uitvoerig en breed participatieproces op 23 november 2021 onze nieuwe Omgevingsvisie vastgesteld.
- We hebben mooie (inhoudelijke) stappen gezet ten aanzien van de pilot omgevingsplan Appelscha.
- We hebben de gemeenteraad een aantal verplichte besluiten in het kader van de Omgevingswet laten nemen over het (bindend adviesrecht, verplichte participatie, delegatiebesluit en de verordening nadeelcompensatie).
- We hebben vanuit de OWO-beleidstafel Omgevingswet een gezamenlijke OWO-raad georganiseerd over de Omgevingswet.

- Vanuit de Omgevingswet-samenwerking in Fries verband zijn de afspraken met de ketenpartners opgepakt en nader uitgewerkt. De definitieve afspraken worden nog dit jaar aan de Friese gemeenten aangeboden.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Veel van de acties rondom de Omgevingswet zijn nu nog in hoofdzaak intern gericht. Wanneer er meer zekerheid is over de definitieve datum van inwerkingtreding zal ook de externe communicatie veel intensiever opgepakt worden.

Inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en anderen zijn wel nadrukkelijk betrokken geweest bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie Ooststellingwerf. Deze strategische lange termijnvisie voor de fysieke leefomgeving is via een uitgebreid participatieproces opgesteld en geeft onder andere duidelijke kaders voor nieuwe initiatieven en ontwikkelingen binnen onze gemeente.

Beleidskaders

- Uitvoeringsprogramma Omgevingswet 2021-2024
- Nota van Uitgangspunten Omgevingsvisie Ooststellingwerf
- Omgevingsvisie Ooststellingwerf (23 november 2021 vastgesteld in de gemeenteraad)

Thema 4.10 Regio Deal Zuidoost Friesland

Wat willen we bereiken

Regio Deal Zuidoost Friesland

Medio juli 2020 hebben de gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf, Opsterland, Smallingerland en Heerenveen en de Provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân een Regio Deal gesloten met het rijk. De vaststelling van de Regio Deal betekent een investering van € 30 miljoen in de regio Zuidoost Friesland in de komende vier jaar. Het Rijk levert een bijdrage van € 15 miljoen en de regio Zuidoost Friesland investeert met bestaande projecten en plannen de andere € 15 miljoen.

De Regio Deal Zuidoost Friesland versterkt de regionale centra, zorgt samen met de mienskip voor levendige kleine(re) kernen en het welzijn van de inwoners voor vitale kernen. De Regio Deal zet een plus op de integrale gebiedsontwikkeling beekdalen, gaat aan de slag met een robuust watersysteem en zet in op goede bodemgesteldheid, waterkwaliteit en biodiversiteit voor een veerkrachtig landschap. Met de thema's duurzame lokale energie en 'het gastvrije andere Friesland' legt de Regio Deal verbinding tussen de dorpen en het landschap. Voor de Regio Deal onderzoekt het Fries Sociaal Planbureau de regionale brede welvaart.

Alle betrokken partners in de regio trekken een aantal projecten. In dit thema beschrijven we uitsluitend de projecten waarvoor de gemeente Ooststellingwerf projecttrekker is. De projecttrekker is primair verantwoordelijk voor de inhoud, organisatie, planning, communicatie, financiën en verantwoording. Daarbij altijd rekening houdend met de regionale context.

Zorgeconomie
Met het project Zorgeconomie willen we als regio inzetten op een leefbare regio waar onze inwoners prettig kunnen (blijven) wonen en werken. Prettig wonen heeft niet alleen te maken met een goed onderhouden huis, een toegankelijk winkelcentrum of voldoende ontmoetingsplekken. Dit gaat erover wat we als regio kunnen doen om de sociaal maatschappelijke uitdagingen tegemoet te treden. Met alle partners binnen de Regio Deal Zuidoost Friesland ontwikkelen we een uitvoeringsprogramma Zorgeconomie. Dit uitvoeringsprogramma speelt in op regio specifieke vraagstukken zoals vergrijzing en ontgroening. Door het ontwikkelen van nieuwe concepten en preventieve ondersteuning aan inwoners en met name ouderen kan gevraagde zorg worden uitgesteld waardoor kosten worden bespaard. We besteden met het project Zorgeconomie aandacht aan de sociale vraagstukken binnen de kernen in Zuidoost Friesland. Een meer betrokken mienskip en sterkere sociale cohesie in de dorpen kunnen we alleen bereiken als we naast een fysieke aanpak ook kiezen voor een sociale inzet. Door deze koppeling kiezen we voor een integrale en meer samenhangende en duurzame aanpak. We willen met de mienskip de ontwikkelkansen voor zorg en welzijn oppakken. Met als doel dat oud en jong elkaar helpen en formele en informele zorg elkaar versterken. We willen dat onze (oudere) inwoners goed kunnen wonen en de juiste zorg op de juiste plaats en tijd kunnen ontvangen of halen. Om voldoende zorg te kunnen bieden, is voldoende goed geschoold personeel noodzakelijk. We werken toe naar een Blue Zone voor positieve gezondheid en behoud en versterking van de mate van Geluk.

Winkelgebied Oosterwolde
De regionale kernen hebben een belangrijke voorzieningenfunctie voor de vele kleine dorpen in de regio. Deze voorzieningen staan zowel qua omvang als kwaliteit onder druk. Ook is de sociale cohesie in deze kernen minder groot dan in de kleinere dorpen. Om de cohesie te vergroten en de voorzieningenfunctie van regionale kernen te behouden en te versterken, komt er een sociaal-fysieke aanpak in de drie grotere kernen Wolvega, Gorredijk en Oosterwolde en in Akkrum en Jubbega. De sociale cohesie wordt vergroot door de mienskip te betrekken en ontmoetingsplaatsen te realiseren, de winkelcentra te vitaliseren (o.a. het tegengaan van leegstand) en het toevoegen van andere winkelconcepten. Hier wordt samen met de inwoners en ondernemers uitvoering aan gegeven. Door de Regio Deal Zuidoost Friesland kan er meer gelijktijdig en integraal aangepakt worden. Oosterwolde is één van de sterke regionale kernen binnen Zuidoost. Om die reden werkt Oosterwolde aan een Masterplan Oosterwolde waarin een structurele versterking van het centrum centraal staat. Onderdeel van het centrumgebied zijn verouderd en hebben een onaantrekkelijke uitstraling, o.a. door matig onderhoud en leegstand. Dit moet worden aangepakt.

Uitvoeringsprogramma Recreatie & Toerisme
Het project ‘het gastvrije andere Friesland’ heeft als doel een slimme groei van toerisme te realiseren. We pakken dit op binnen de context van de Regio Deal. Dit betekent dat we in Zuidoost Friesland een optimale balans willen ontwikkelen tussen toeristische druk en de draagkracht van de leefomgeving. Dit doen we, onder andere, aan de hand van een toeristische ontwikkelstrategie waarin de route naar die balans wordt uitgestippeld. Dit project geeft bovendien een impuls aan de bestaande regionale samenwerking tussen organisaties en netwerken van ondernemers, toerisme en recreatie platforms, Provincie Fryslân en de vijf betrokken regiogemeenten.

Leer- en kenniscentrum Bodem
Het LKC-Bodem sluit met name aan op het veerkrachtig landschap en daarmee op maatschappelijke vraagstukken die gerelateerd zijn aan bodemgesteldheid, waterkwaliteit en biodiversiteit. Het Rijk wil dat in 2030 alle landbouwgronden duurzaam worden beheerd. Om dat te realiseren moeten we meer innoveren, nieuwe verdienmodellen ontwikkelen, kennis over duurzaam bodembeheer verspreiden en meer bewustwording creëren. Het LKC-Bodem draagt bij aan al deze terreinen. Het LKC-Bodem zal onderdeel worden van een breder in Noord-Nederland opgezette strategie en samenwerking voor praktijkgericht onderzoek naar duurzaam beheerde bodems.

Wat hebben we bereikt

Zorgeconomie

Met het project Zorgeconomie zetten we als regio in op een leefbare regio waar onze inwoners prettig kunnen (blijven) wonen en werken. Met alle partners binnen de Regio Deal Zuidoost Friesland is het uitvoeringsprogramma Zorgeconomie ontwikkeld. Doel is om met de inwoners de sociaal maatschappelijke uitdagingen aan te gaan. Met dit uitvoeringsprogramma is Zorgeconomie in de uitvoeringsfase gekomen en zijn verschillende werkgroepen opgericht.

Winkelgebied Oosterwolde

Na een lastige start in 2021 door de corona maatregelen hebben ondernemers een goede periode gehad. Er wordt samengewerkt aan de uitvoering van het Biz-plan voor een krachtig en prachtig winkelgebied van Oosterwolde. Leegstand van winkelpanden is minder zichtbaar door invulling en/of bestickering van leegstaande panden. De eerste aanzet is gemaakt voor het opstellen van een detailhandelsvisie. Deze zal in het eerste kwartaal van 2022 worden opgeleverd.

Uitvoeringsprogramma R&T

Er is een concept ontwikkelstrategie opgesteld. Via onze partner Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland (TRZF) zijn concrete acties uitgezet gericht op doorontwikkeling van de marketingstrategie. De eerste TOP's zijn geopend.

Leer- en Kenniscentrum Bodem

In samenwerking met studenten van diverse ROC's is het terrein rondom Biosintrum ingemeten en zijn een aantal terreintekeningen gemaakt. Vervolgens heeft het grondverzet plaatsgevonden en zijn de verharde paden waarop de bakken voor de Mesokosmossen komen te staan aangelegd. De voetgangerspaden zijn bestraat met klinkers gemaakt met olifantsgras. Het ontwerp en testen van de Mesokosmosbak is uitgevoerd. Dit was een stageopdracht voor een HBO-student. Aan de hand van de technische specificaties is een materiaalstudie voor de bak verricht en is er uiteindelijk een op schaal geproduceerd prototype van de Mesokosmos gemaakt. In juli is het eerste prototype van de Mesokosmos bij Biosintrum gearriveerd. Het digitaal loket en kennisbank www.kenniscentrumbodem.nl is eind september 2021 gelanceerd tijdens het congres: 'De Bodem als basis'.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Zorgeconomie

Het uitvoeringsprogramma kent drie thema's: Positieve Gezondheid (in samenhang met de Bloeizones), Gezond en Veilig ouder worden en Werkgelegenheid in de zorg.

- Positieve gezondheid en Bloeizone: elke gemeente in Zuidoost Friesland wijst één dorp aan om daar, samen met de partners een bloeizone te ontwikkelen door met (één van) de principes van Positieve Gezondheid en de Blue Zones aan de slag te gaan. Bepaald is dat de focus komt te liggen op ouderen in de leeftijdsgroep 65 – 80 jaar. In Ooststellingwerf is gekozen voor het dorp Haulerwijk omdat diverse partners in het dorp hier warm voor lopen en er al beginnende initiatieven zijn. Het HANNN (Healthy Ageing Network Noord Nederland) en het FSP (Fries Sociaal Planbureau) zijn hierin kennispartners.
- Doorontwikkeling Atelier Sociaal Domein: HBO-studenten zijn vanaf september 2021 vanuit de methodiek van Design Thinking aan de slag gegaan met het onderwerp Positieve Gezondheid (met de focus op ouderen), waaronder dementievriendelijke gemeente. MBO-studenten sluiten vanaf 2022 aan bij het Atelier. Studenten werken in het Atelier samen met de gemeente en betrokken organisaties, zoals Scala en Albert Heijn aan concrete initiatieven om de positieve gezondheid van ouderen te versterken.
- Werkgelegenheid: Dit thema is nog in de opstartfase. De werkgroep Werkgelegenheid en Projectrealisatie met als aandachtsgebied zorg is in oprichting. Het idee is dat deze werkgroep verder inhoud aan het thema werkgelegenheid in de zorg (human capital) gaat geven en gaat werken aan een krachtenkaart.

In totaal is een rijksbijdrage van € 525.000 gereserveerd voor dit project. Van de rijksbijdrage is in 2021 € 4.000 inclusief BTW besteed aan de doorontwikkeling Atelier Sociaal Domein. Het eerste deel van de rijksbijdrage wordt in de eerste helft van 2022 opgevraagd.

Winkelgebied Oosterwolde
Door de start van de Bedrijveninvesteringszone in 2021 en de bijdrage van de regiodeal is er ingezet op een krachtig en prachtig winkelgebied van Oosterwolde. Er is stevig ingezet op de marketing en gestart met centrummanagement, waarbij wordt ingezet op het verminderen van de zichtbaarheid van leegstaande panden door invulling op bestickering. Er is gestart met de voorbereidingen voor de detailhandelsvisie.

De rijksbijdrage van € 100.000 inclusief BTW is eind 2021 opgevraagd bij de regiokassier, maar in 2021 nog niet ontvangen. Van de rijksbijdrage is in 2021 € 6.000 inclusief BTW besteed aan de detailhandelsvisie.

Uitvoeringsprogramma Recreatie & Toerisme
Binnen het uitvoeringsprogramma wordt gewerkt aan drie onderdelen: Regionale ontwikkelstrategie, doortonwikkeling uitvoeringsprogramma Ervaren-Turf en doorontwikkeling marketingstrategie.

- Regionale ontwikkelstrategie: er ligt een concept ontwikkelstrategie. Deze geeft aan wat passende ontwikkelingen zijn die groei en brede welvaart stimuleren en waarbij ook rekening wordt gehouden met de leefbaarheid en draagkracht van de bestemming. We werken nu aan een bijpassende uitvoeringsagenda gericht op de bovenlokale en gemeenschappelijke opgaven.
- Doorontwikkeling uitvoeringsprogramma Ervaren-Turf. Vanuit dit lopende project wordt gewerkt aan de diverse projecten, deze worden voortgezet binnen de regiodeal. Daarbij gaat het om de ontwikkeling van TOP's (toeristische overstappunten), entrees en toeristische routes.
- Doorontwikkeling marketingstrategie. TRZF is een belangrijke partner in de toeristische marketing van onze regio. We hebben een subsidie verleend aan TRZF voor de uitvoering van het projectplan gericht op meer productontwikkeling, het optimaliseren van het gastheerschap en behalen van marketingresultaten. Deze subsidie is onder meer gebruikt voor het opzetten van een reviewcampagne, de inzet op de zakelijke markt en diverse workshops voor ondernemers.

In totaal is een rijksbijdrage van € 1.000.000 inclusief BTW gereserveerd voor dit project. Het eerste deel van de rijksbijdrage van € 170.000 inclusief BTW is in 2021 ontvangen. Van de rijksbijdrage is in 2021 € 135.000 inclusief BTW besteed aan een subsidie TRZF en de regionale ontwikkelstrategie.

Leer- en kenniscentrum Bodem
We hebben een subsidie verleend aan het Biosintrum en een subsidie verleend aan Van Hall Larenstein voor de inrichting van de onderzoekstuin, de coördinatie en de update van de website. In totaal is een rijksbijdrage van € 1.500.000 gereserveerd voor dit project. Het eerste deel van de rijksbijdrage van € 750.000 inclusief BTW is in 2020 ontvangen. Ultimo 2021 is € 750.000 inclusief BTW aan subsidie verleend.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Zorgeconomie
Er zijn drie online kennissessies Zorgeconomie georganiseerd die bezocht zijn door ambtenaren en andere geïnteresseerden. Daarnaast is er ten aanzien van Atelier Sociaal Domein in september 2021 een vijfde groep studenten begonnen in het Biosintrum. Er sluiten steeds meer studierichtingen én scholen aan, inmiddels NHL Leeuwarden, Hanze Groningen en Stenden Emmen. Bloeizone Haulerwijk gaat aan de slag met ondersteuning van HANN en de gemeente om een bloeizone te ontwikkelen.

Winkelgebied Oosterwolde
De inwoner ziet minder leegstand door invulling van panden of door het bestickeren van leegstaande panden.

Uitvoeringsprogramma Recreatie & Toerisme
De eerste TOP (toeristische overstappunten) in Bakkeveen is feestelijk geopend. De marketing en promotie leidt toeristen naar onze regio, hetgeen het draagvlak onder onze voorzieningen versterkt (zoals wandelpaden, horeca e.d.), wat weer positief is voor de leefbaarheid.

Leer- en kenniscentrum Bodem
Het project is primair gericht op studenten/leerlingen in Friesland (van Hall-Larenstein, Nordwin College en AOC Terra). Zij zijn de toekomstige gebruikers (en ondernemers) van het landelijk gebied (natuur en landbouw). Studenten zijn betrokken bij het inmeten van het terrein rondom Biosintrum, het maken van terreintekeningen, en het ontwerp en testen van de Mesokosmosbak.

Op 12, 13 en 14 oktober 2021 heeft het congres ‘De Bodem als Basis’ plaatsgevonden. Hier waren agrariërs, adviseurs, beleidsmedewerkers, betrokken burgers en onderwijsinstellingen aanwezig om met elkaar te spreken over de kansen van een gemeenschappelijk landbouwbeleid.

Beleidskaders

- Dealtekst Regio Deal Zuidoost Friesland juni 2020

Thema 4.11 Haerenkwartier

Wat willen we bereiken

De wijk Haerenkwartier wordt een moderne toekomstbestendige wijk, waarbij de gemeente rekening heeft gehouden met het inrichten van de wijk op een klimaatrobuuste en duurzame wijze. Het woningaanbod past bij de demografische ontwikkelingen en draagt bij aan de verbetering en verduurzaming van het woningbestand in Ooststellingwerf. De bewoners van de wijk ontmoeten elkaar en zijn trots op hun wijk en medebewoners. Ze voelen eigenaarschap en dragen naar vermogen actief bij aan een nette, gezellige en leefbare wijk. Professionals zijn zichtbaar en bekend en bieden ondersteuning aan bewoners die dit nodig hebben. Ze kennen de wijk en de bewoners waardoor vroegsignalering mogelijk wordt en vormen een sluitende keten van zorg en ondersteuning

Wat hebben we bereikt

In 2021 zijn alle woningen in het Haerenkwartier vervangen door energieneutrale en gasloze woningen. Alle bewoners die kozen te blijven zijn verhuisd naar hun nieuwe woning. Bewoners zijn over het algemeen zeer tevreden en hebben vertrouwen in de samenwerkende partijen. In 2022 staat de realisatie van de openbare ruimte gepland.

Vanaf oktober 2021 is de Buurthuiskamer Het Ketelhuis geopend. Een coördinator van het Leger des Heils organiseert van daaruit activiteiten voor de buurt en activeert bewoners te participeren of zelf initiatief te nemen. Zo ontstaat een ontmoetingsplek die bijdraagt aan bewonersparticipatie en de sociale cohesie in de wijk. Daarnaast kunnen professionals de locatie gebruiken als werkplek of uitvalsbasis voor hun werk in de wijk.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Met alle verschillende partners hebben we de woningbouw in afstemming gerealiseerd. Als gemeente hebben we daarvoor het Gebiedsteam aangehaakt en een ondersteuner van het Leger des Heils ingezet om snel en adequaat op te kunnen treden als problemen werden gesignaleerd. Dit om de verhuizingen soepel te laten verlopen en bewoners te kunnen ondersteunen waar nodig.

Bijzonder aan het project was dat het proces van sloop van de oude woning tot en met het terugverhuizen naar de nieuwe woning ca. 8 weken in beslag nam. Een razendsnelle bouw wat de overlastperiode voor bewoners aanzienlijk heeft verkort. Door overal waar nodig ondersteuning te bieden of mee te denken met bewoners is geprobeerd de overlast tot het minimale te beperken.
Er is overleg gepleegd met partijen en de klankbordgroep van bewoners om het ontwerp voor de openbare ruimte te maken en aan te laten sluiten bij de woningbouw en wensen van bewoners. Het bestek gaat begin 2022 de markt op.

Om de ondersteuning van bewoners en de signalen van (het ontstaan van) problemen te bestendigen is een businesscase gemaakt voor de Buurthuiskamer Het Ketelhuis. Hierdoor kon het Leger des Heils daar vanaf oktober 2021 van start. Deze inzet loopt in ieder geval tot september 2024 en wordt gedekt vanuit Aandachtsgebieden.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

De inwoner in het algemeen heeft gemerkt dat er in zeer korte tijd een nieuwe wijk is gebouwd. Oude woningen maakten binnen ca. acht weken plaats voor nieuwe woningen. Bewoners van de wijk zelf hebben een nieuwe woning kunnen betrekken en ervaren hoe het is om in een goed geïsoleerde, energieneutrale en gasloze woning te wonen. Tijdens het proces van verhuizen hebben ze waar nodig ondersteuning kunnen krijgen en zijn we nauw met ze opgetrokken. Bewoners die deelnamen aan de klankbordgroep hebben gemerkt dat ze invloed hebben gehad op het ontwerp van hun eigen wijk. Bovendien merken ze dat er vanuit de Buurthuiskamer Het Ketelhuis meer en nieuwe activiteiten worden georganiseerd en dat ze als bewoners worden benaderd om zelf actief bij te dragen aan een leefbare wijk.

Beleidskaders

- Ontwikkelrichting Wijkvernieuwing Haerenkwartier, vastgesteld 20 februari 2018
- Raadvoorstel Regenwater Haerenkwartier, vastgesteld 18 juni 2019
- Plan van aanpak Aandachtsgebieden Ooststellingwerf 2020-2023, vastgesteld 15 oktober 2019

Programma 5 | Openbare orde en veiligheid

In de gemeente Ooststellingwerf willen we wonen, werken en naar school gaan in een veilige en schone omgeving. Dit realiseren we samen met alle betrokken partijen. We werken samen met partners om risico's te beheersen. Samen coördineren we ook de voorbereiding op hulpverlening bij incidenten en crises.

Thema 5.1 Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken

- We willen een veilige woon- en leefomgeving.
- We willen meer bewustwording rondom het thema ondermijning.
- We beheersen risico's en coördineren hulpverlening bij incidenten en crises.

Wat hebben we bereikt

Bij openbare orde en veiligheid staat een veilige woon- een leefomgeving centraal. Als gemeente zijn we de spin in het web en hebben we aansluiting bij de partners. Samen leveren wij dan een bijdrage aan de veiligheid. Ook het jaar 2021 stond in het teken van corona.

Ondermijning
Een ondermijningsaanpak begint bij bewustwording en signaleren. Om zaken op te pakken, moet je ze ook binnen krijgen. Het afgelopen jaar hebben we geïnvesteerd in die bewustwording.

Crisisbeheersing
Uit de risicoanalyses en ervaringen uit het verleden zijn de natuurbrandrisico's een reëel risico in ons gebied. In samenwerking met defensie, brandweer en Staatsbosbeheer zijn er preventieve maatregelen genomen.

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Door de uitbraak van corona zijn de prioriteiten veranderd. Ondanks die verschuiving is er nog steeds aandacht geweest voor de veiligheidsthema's in de gemeente.
- Bij zorgelijke signalen rondom een persoon is er een integrale aanpak opgezet. Dit in samenwerking met het Escalatieplatform en het Veiligheidshuis Fryslân.
- Vanuit het ondermijningsthema zijn er verschillende acties uitgevoerd. Denk aan een bewustwordingssessie voor het gemeentelijk personeel en gemeentelijke raadsleden. Maar ook een gezamenlijke actie met politie en BOA's waarin ze boeren attenderen op de gevaren van ondermijning.
- Een weerbaarheidsscan ondermijning is uitgevoerd op het gemeentehuis.
- In samenwerking met defensie, brandweer en Staatsbosbeheer zijn er drie calamiteitenputten gerealiseerd in het Drents Friese Wold. Dit in het kader van de natuurbrandrisico voor dat gebied.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Door intensief samen te werken met de verschillende partners wordt er ingespeeld op de signalen vanuit inwoners en worden die ook meegenomen. De inwoner ziet en merkt dat de overheid adequaat reageert en ook handhaaft.

Beleidskaders

- Integraal veiligheidsbeleid 2017–2021
- Beleidsplan veiligheid 2019-2022 (in bijlage)

Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 5

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2020	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2021	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
5.1 Thema Openbare orde en veiligheid	-1.550	-1.694	-1.729	-1.687	42 V
5.2 Thema Handhaving	-430	-428	-428	-435	- 7 N
Totaal Lasten	**-1.980**	**-2.122**	**-2.157**	**-2.122**	**35 V**
Baten					
5.1 Thema Openbare orde en veiligheid	0	-	-	-	-
5.2 Thema Handhaving	17	-	-	-	-
Totaal Baten	**18**	**-**	**-**	**-**	**-**
Saldo van baten en lasten	**-1.963**	**-2.122**	**-2.157**	**-2.122**	**35 V**
Resultaat	**-1.963**	**-2.122**	**-2.157**	**-2.122**	**35 V**

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 5	Verschil
Integrale veiligheid	42 V
Corona	- 9 N
Overige kleine afwijkingen	2 V
Totaal afwijkingen	**35 V**

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Thema 5.1 Openbare orde en veiligheid
Openbare orde en veiligheid, voordeel € 42.000
Een voordeel doordat de lasten voor de bluswatervoorziening door defensie lager zijn uitgevallen dan verwacht. Daarnaast lagere lasten doordat de bijdrage aan FIER via andere budgetten loopt.

Corona, nadeel € 9.000

- Bij de afdeling VTH zijn voor € 9.000 aan coronagerelateerde lasten geweest.

Programma 6 | Bestuur en dienstverlening

Voor de eerste keer is in onze gemeente een raadsprogramma en uitvoeringsprogramma vastgesteld voor de bestuursperiode 2018-2022. Hieraan toegevoegd is het coalitieprogramma 2018-2022 'Saemen an de slag'. Kenmerkend voor Ooststellingwerf is dat de gemeente open en transparant wil besturen richting zijn inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen; vertrouwen en ruimte geven om hen eigen verantwoordelijkheid te laten nemen en initiatief te ontplooien. De faciliterende rol van ons als 'eerste overheid' vraagt steeds meer aandacht. Dit houdt tevens in dat de gemeente continu de dienstverlening verbetert, zowel in kwaliteit als in begrijpelijkheid en toegankelijkheid. Verdere digitalisering staat het persoonlijke karakter van onze dienstverlening niet in de weg. “Ja, mits” is hierbij altijd ons vertrekpunt.

Thema 6.1 Bestuur

Wat willen we bereiken

- Het college zet in op sturing van de organisatie vanuit de principes:
  - Programmatisch werken
  - Integrale advisering
  - Sturing op effecten
  - Voortdurende afstemming tussen ambitie en capaciteit
- We trekken gezamenlijk met u en de ambtelijke organisatie op bij alle onderwerpen.
- We willen inzetten op minder regelgeving daar waar het niet effectief is en daardoor meer verantwoordelijkheid neerleggen bij inwoners en bedrijven.
- We willen de OWO-samenwerking optimaliseren, met als doel efficiëntie en kwaliteit.
- We willen staan voor een open en transparante gemeentelijke overheid die in samenspraak met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties beleid ontwikkelt en uitvoert en initiatieven mogelijk maakt (zie Programma 4 – Participatie).
- We hanteren het uitgangspunt dat we vertrouwen en ruimte willen geven aan inwoners, ondernemingen en maatschappelijke organisaties om zelf verantwoordelijkheden op zich te nemen (zie Programma 4 – Participatie).
- We stimuleren en ondersteunen initiatieven uit de samenleving (zie Programma 4 – Fonds Ooststellingwerf).
- We willen actief, in samenspraak met u en de ambtelijke organisatie, werken aan burger- en overheidsparticipatie (zie Programma 4 – Participatie).
- We willen raadsvoorstellen met daarin verwerkt de bijbehorende context (raadsprogramma, beleid, moties, amendementen etc.).

Wat hebben we bereikt

We hebben de bestuurlijke visie op de OWO-samenwerking vastgesteld en hebben daarmee een stip op de horizon gezet voor de komende jaren.

Na het traject Rake Voorstellen zijn de raadsvoorstellen volgens een peiling onder raadsleden van betere kwaliteit.

Het project Direct Duidelijk levert duidelijke communicatie op richting de inwoner.

Beleidsindicatoren

De formatie bestaat uit het begrote aantal formatieplaatsen op 1 januari 2021 per 1.000 inwoners. Bezetting is het aantal fte’s dat werkzaam is per 1.000 inwoners op 1 januari 2021 (formatie minus vacatureruimte).

Beleidsindicatoren thema Bestuur	Eenheid	Begroting 2021	Jaarrekening 2021
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	8,9	8,9
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	8,2	8,7

Wat hebben we daarvoor gedaan

Om meer zicht te krijgen op de dynamiek tussen ambitie, capaciteit en de aansturing van de organisatie hebben we een organisatiescan laten doen. Op dit moment zijn we bezig met het actieplan.

In 2021 hebben de programmamanagers een ontwikkeltraject doorlopen. Hiermee hebben we een aantal stappen gezet in de ontwikkeling en inpassing van programmamanagement in de organisatie. De ontwikkeling van programmamanagement en inpassing van dit instrument zal langere tijd in beslag nemen om optimaal effect te sorteren.

In het vervolg op de rapportage van JE consultancy was er behoefte aan een nadere onderbouwing van de cijfers over de besparing die de onderzoekers mogelijk achten op de formatie. Daarom hebben we bureau Berenschot gevraagd een benchmark te doen op formatie, kosten en werklast. De resultaten worden in 2022 met u gedeeld.

Met het project Rake Voorstellen hebben we alle medewerkers die voorstellen schrijven getraind en voorzien van alle informatie die ze nodig hebben om een goed voorstel te schrijven. We houden de vinger aan de pols met jaarlijkse peilingen onder raadsleden zodat we kunnen bijsturen als de kwaliteit terugloopt.

In OWO-verband zetten we met het project 'Direct Duidelijk' in op B1-niveau van communicatie met de inwoner zodat onze communicatie inclusief is en door iedereen wordt begrepen. Ook daarin hebben we in 2021 stappen gezet.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

De activiteiten op het gebied van participatie werden belemmerd door de maatregelen rond de coronacrisis. Toch is het gelukt om, soms in aangepast vorm, actief te blijven. Zo zijn we bezig geweest met burgerpeilingen. De resultaten daarvan zijn bemoedigend. Op de verschillende domeinen zoals de omgevingswet zijn we bezig geweest om onze inwoners in 2022 te laten participeren.

De vereenvoudigde communicatie op B1-niveau betekent dat de inwoner duidelijker brieven van ons krijgt en dat onze communicatie op de website en social media duidelijker is.

Beleidskaders

- Strategische samenwerking OWO-gemeenten
- Bestuursovereenkomst OWO
- Rapportage evaluatie OWO-samenwerking
- Visiedocument Ooststellingwerf (2016)

Thema 6.2 Dienstverlening

Wat willen we bereiken

We bieden goede, menselijke en open (digitale) dienstverlening, waarbij iedere medewerker het verschil maakt. Het programma dienstverlening is erop gericht uiterlijk in 2024 onderstaande te bereiken:

- De klant is tevreden over de dienstverlening (minimaal een 7,5 in 2024).
- We voldoen aan de vereisten van het VN-verdrag.
- We richten processen in vanuit de klantketen.
- We handelen 90% af binnen de servicenorm.
- We hebben 30% minder telefonische contacten.
- We hebben een integraal klantbeeld (omnichannel dienstverlening).
- We voldoen aan wet- en regelgeving.
- 80% van onze dienstverlening is mogelijk via https://www.ooststellingwerf.nl (zowel voor inwoners als bedrijven).

Wat hebben we bereikt

- We scoren een 7,2 op de burgerpeiling (2020).
- We hebben een inclusiepanel en een inclusie agenda.
- We hebben een inwonerspanel.
- Onze website voldoet aan de gestelde eisen uit het VN-verdrag en is daarmee toegankelijk.
- We zijn aangesloten op de landelijke Direct Duidelijk brigade.
- We hebben het proces Melding Openbare Ruimte beschreven vanuit de klantketen (LEAN).
- We hebben steeds beter inzicht in waarvoor mensen bellen en terugbelverzoeken.
- We scoren een 6,5 op het telefonisch en email klantonderzoek (2021).
- 68% van de inwoners wordt binnen 2 werkdagen teruggebeld (was 58% in 2019 en 67% in 2020).
- Het aantal telefoontjes is ca. 5% gedaald ten opzichte van 2020 (periode januari - half december).
- Anonimiseren van stukken eenvoudiger gemaakt.
- Steeds meer zaken via https://www.ooststellingwerf.nl te regelen (Werk en Inkomen, belastingen, verhuizing, documenten aanvragen).

Wat hebben we daarvoor gedaan

- Aanvullend op de burgerpeiling uit 2020 een onafhankelijk onderzoek telefonie en e-mail uitgevoerd.
- Informatie op de website beter aan laten sluiten op de klantvragen.
- Steeds meer beschikbaar via 'werken op afspraak' (omgevingsloket en sociaal domein).
- Binnen het Gebiedsteam werken we steeds meer 'ontschot'.
- We registreren alle binnenkomende telefoontjes en terugbelnotities in een centraal systeem.
- We zijn met inwoners in gesprek gegaan over onze schrijfstijl.
- We hebben een schrijfwijzer opgesteld en de Direct Duidelijk Deal ondertekend.
- We hebben een applicatie speciaal gericht op anonimiseren (vooruitlopend op de Wet Open Overheid) .
- We hebben steeds beter inzicht in de lopende zaken van een klant (inwoner).
- We hebben kritisch gekeken naar verschillende werkprocessen en waar kon vereenvoudigd/verbeterd.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- De inwoner wordt actief betrokken (inwonerspanel).
- De inwoner vindt steeds beter zijn informatie op onze website.
- De inwoner kan steeds meer zaken zelf via onze website/digitaal regelen.
- De inwoner wordt steeds sneller en beter te woord gestaan via onze dienstverleningskanalen.
- De inwoner heeft steeds beter zicht op zijn lopende zaken via MijnOoststellingwerf.
- De inwoner krijgt steeds beter te begrijpen brieven.
- De inwoner kan op een laagdrempelige manier contact krijgen met een medewerker.

Beleidskaders

- Visie Dienstverlening in Ooststellingwerf (augustus 2019)
- Programmaplan en uitvoeringsprogramma dienstverlening (juni 2020)

Thema 6.3 Financiën

Wat willen we bereiken

- We willen de komende periode blijven sturen op een meerjarige, structurele en een reëel sluitende begroting.
- We willen dat gemeentelijke tarieven in principe kostendekkend zijn.
- We willen in de komende periode mogelijke financiële overschotten riolering, passend in de meerjarenprognose, terug laten vloeien naar de inwoner.
- We willen in de komende periode het bestaande kwijtscheldingsbeleid continueren.
- We willen het inkoopbeleid verduurzamen, bij voorkeur met lokale partners.

Wat hebben we bereikt

- Het meerjarenperspectief is positief.
- De gemeentelijke tarieven zijn in principe kostendekkend.
- In 2021 is een eenmalige korting op de rioolheffing geweest.

- De basis voor ons kwijtscheldingsbeleid is de Uitvoeringsregeling van de Invorderingswet 1990. De inkomenstoets is 100% bijstandsnorm.
- We werken vanuit het plan van aanpak 'Maatschappelijk Verantwoord Inkopen'.

Beleidsindicatoren

Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie (o.a. loonkosten, ICT, huisvesting, facilitair etc.). Onder overhead verstaan we alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Het werkelijke percentage inhuur wijkt af van de begroting doordat gedurende een jaar inhuur wordt gepleegd als gevolg van bijvoorbeeld ziekte, piekopvang of operationele keuze. Dit gebeurt door dekking met bestaande budgetten.

Beleidsindicatoren thema Financiën	Eenheid	Begroting 2021	Jaarrekening 2021
Apparaatskosten	In euro´s per inwoner	833	878
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	1,3%	11,8%
Overhead	% van totale lasten	12,5%	12,2%
2021			

Wat hebben we daarvoor gedaan

- In 2021 is een heroverwegingsproces geweest. Het proces is extern begeleid door JE consultancy. De uitkomst van het proces is vertaald in een rapportage. Op basis daarvan hebben wij een voorstel gedaan waarover u in juli 2021 heeft besloten. In de periode tussen het besluit van de heroverweging en de begroting hebben ontwikkelingen plaatsgevonden welke in grote mate van invloed zijn op het financieel perspectief. Voornamelijk het besluit over de financiële verwerking van het jeugdbudget heeft hierin een grote bijdrage. Dit zorgt voor een positief perspectief.
- Voor de afvalstoffenheffing groeien we steeds meer naar een tarief waarbij geen onttrekking uit de reserve meer nodig is. Bij de behandeling van de nota leges 2021 heeft u ingestemd met tarieven, die niet kostendekkend zijn.
- Bij het vaststellen van het nieuwe GRP in 2020 is besloten om het saldo van de rioleringsreserve van € 219.000 in 2021 in te zetten om een eenmalige korting op de rioolheffing te geven.

Deelneming: N.V. Bank Nederlandse gemeenten (BNG)
De BNG verstrekt tegen lage tarieven krediet aan Nederlandse overheden. Daarmee speelt de bank een essentiële rol in de financiering van gewenste maatschappelijke investeringen.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- Een financieel gezonde gemeente.
- Onze financiën zijn voor iedereen te bekijken.
- Onze belastingen, diensten en producten zijn betaalbaar.

Beleidskaders

- Financiële verordening 2017 (art 212)
- Controleverordening 2019 (art. 213 Gemeentewet)
- Doelmatigheid- en doeltreffendheidsverordening 2017 (art. 213a Gemeentewet)

Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 6

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2020	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2021	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
6.1 Thema Bestuur	-1.680	-1.552	-1.709	-1.766	- 56 N
6.2 Thema Dienstverlening	-282	-317	-335	-334	1 V
6.3 Thema Financiën	-23.448	-23.967	-27.302	-25.363	1.938 V
Totaal Lasten	**-25.410**	**-25.836**	**-29.346**	**-27.463**	**1.883 V**
Baten					
6.1 Thema Bestuur	42	-	-	98	98 V
6.2 Thema Dienstverlening	1.307	765	1.025	915	- 109 N
6.3 Thema Financiën	54.556	53.698	56.405	57.770	1.366 V
Totaal Baten	**55.905**	**54.463**	**57.429**	**58.784**	**1.355 V**
Saldo van baten en lasten	**30.495**	**28.627**	**28.084**	**31.321**	**3.238 V**
Mutatie reserves					
Toevoegingen	**-77**	**-**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen	**199**	**364**	**1.752**	**473**	**-1.278**
Mutatie reserves	**122**	**364**	**1.752**	**473**	**-1.278**
Resultaat	**30.617**	**28.991**	**29.835**	**31.795**	**1.960 V**

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 6	Verschil
Dagelijks bestuur	95 V
Bouwen en wonen	- 121 N
Huisvesting	68 V
Advies en ondersteuning	31 V
Automatisering	- 29 N
Algemene overheadkosten	136 V
Reserve organisatie-ontwikkelingen	- 68 N
Saldo financieringsfunctie	- 91 N
Organisatorische kostenplaatsen en OWO-kostenplaatsen	288 V
Reserve sociaal domein	- 60 N
Algemene reserve	- 174 N
Belastingen en Wet WOZ	26 V
Deelnemingen/dividend	82 V
Algemene uitkering	351 V
Nagekomen/buitengewone posten	130 V
Kapitaalreserve	- 145 N
Corona	1.405 V
Overige kleine afwijkingen	36 V
Totaal afwijkingen	**1.960 V**

Toelichting belangrijkste afwijkingen

Thema 6.1 Bestuur

Dagelijks bestuur, voordeel € 95.000

Lagere dotatie aan de voorzieningen lopende pensioenverplichtingen bestuurders en pensioenverplichtingen voormalige wethouders ad € 51.000. De verhoging van de rekenrente van 0,082% naar 0,528% is hiervan de oorzaak. De verhoging van de rekenrente is ook de oorzaak van dat € 68.000* kan vrijvallen uit de voorzieningen lopende verplichtingen bestuurders. De salarislasten en de wachtgeldverplichtingen zijn € 24.000 hoger.

Thema 6.2 Dienstverlening

Bouwen en wonen, nadeel € 121.000

Nadeel van € 87.000 bij de leges bouwvergunningen. Tussentijds in het begrotingsjaar 2021 is de post al met € 260.000 verhoogd. Nu zijn een aantal projecten doorgeschoven naar 2022. Dan worden ook de leges verantwoord. Bij de monumenten is er een overschrijding van € 8.000, deze wordt gedekt door de reserve monumenten. Bij de omgevingsvergunningen is er een nadeel van € 24.000. Oorzaak zijn verschillende zaken zoals hogere automatiseringskosten en verschuldigde leges aan de provincie voor afgegeven verklaringen van geen bezwaar/bedenkingen.

Thema 6.3 Financiën

Huisvesting, voordeel € 68.000

Lagere kapitaalslasten van € 68.000 doordat bepaalde geplande vervangingen inventaris/meubilair zijn uitgesteld. Als het project Hybride werken is uitgevoerd wordt er een nieuw aanschaf- en vervangingsschema opgesteld.

Advies en ondersteuning, voordeel € 31.000
Communicatiestrategie sociaal domein voordeel € 17.000. De middelen waren voor het ontwikkelen en uitvoeren van een communicatiestrategie met als doel betere bekendheid van het Gebiedsteam. Deze strategie kon lange tijd niet starten omdat de doorontwikkeling nog liep. Nu deze (grotendeels) afgerond is, is afgelopen zomer gestart met de strategie. De lasten lopen door in 2022, zie bij reserve sociaal domein. Door de situatie is er meer advertentieruimte gebruikt. Het budget voor generatiegericht maatwerk is hier verantwoord, de lasten staan bij de afdelingskostenplaatsen, voordeel € 50.000.

Automatisering, nadeel € 29.000
Dit wordt veroorzaakt door een uitbreiding van licenties en door hogere onderhoudslasten van diverse applicaties.

Algemene overheadkosten, voordeel € 136.000
Centrale personeelsbudgetten voor vervanging wegens zwangerschap-, ouderschapsverlof, ondernemingsraad en knelpunten staan hier opgenomen. De werkelijke lasten zijn bij de organisatorische kostenplaatsen vermeld. Voordeel € 68.000. Daarnaast is er een voordeel van € 68.000 bij de inactieven, hier staat ook een lagere onttrekking tegenover.

Reserve organisatie-ontwikkelingen, nadeel € 68.000.
Lagere lasten inactieven dus lagere onttrekking, zie hiervoor.

Saldo financieringsfunctie, nadeel € 91.000
Hogere ontvangen rente € 38.000. Dit betreft rente over uitgestelde verkopen. Nadeel van € 129.000 bij de toegerekende rente. Het betreft hier een nadeel, maar bij de programma's is het een voordeel. Het heeft dus geen resultaatconsequentie.

Organisatorische kostenplaatsen en OWO-kostenplaatsen, voordeel € 288.000
- Voor de herinrichting gebiedsteam is het budget ad € 60.000 niet uitgegeven. Er wordt verdere uitvoering aan de doorontwikkeling GBT en de huisvesting gegeven in 2022.Dit betekent ook een lagere onttrekking van de reserve sociaal domein.
- Voor een aantal specifieke zaken zoals de taskforce bouwen en wonen en subsidie-onderzoek, accommodatiebeleid zijn budgetten beschikbaar die worden gedekt door een bijdrage uit de algemene reserve. Hier zijn de lasten € 174.000 lager. Dit betekent ook een lagere onttrekking uit de reserve.
- Verder is er per saldo een nadeel van € 22.000 bij de organisatorische kostenplaatsen. Voor 2021 is er een cao-verplichting van € 269.000 opgenomen als gevolg van de afgesloten cao gemeenten. Bij de overige personeelsgerelateerde uitgaven, zoals vorming en opleiding en reis- en verblijfskosten is er een voordeel van € 39.000.
- Bij de OWO-kostenplaatsen is er een voordeel van € 23.000. Ook hier is de cao-verplichting opgenomen ter hoogte van € 74.000 per saldo.

Reserve sociaal domein, nadeel € 60.000
Het budget voor de herinrichting is niet uitgegeven, dus lagere onttrekking. Zie hiervoor.

Algemene reserve, nadeel € 174.000
Zie hierboven bij organisatorische kostenplaatsen.

Belastingen en Wet WOZ, voordeel € 26.000
Bij de forensenbelasting is er een lagere opbrengst van € 6.000 en bij de precariobelasting is er een hogere opbrengst van € 32.000. 2021 is het laatste jaar dat precariobelasting wordt geheven.

Deelnemingen/dividend, voordeel € 82.000
Dit betreft het ontvangen dividend over het jaar 2020. De aandeelhouders van Afvalsturing Friesland hebben besloten over te gaan tot het uitkeren van aanvullend dividend.

Algemene uitkering, voordeel € 351.000
Verrekening algemene uitkering eerdere jaren, voordeel € 10.000. De gevolgen van de september- en de decembercirculaire 2021 zijn niet verwerkt in de begroting, voordeel totaal € 611.000. En daarnaast is er een nadelig verschil van € 270.000 als gevolg van de gehanteerde maatstaven. Dit is een gevolg van dat het Rijk aanpassingen in gewicht en aantallen bij de decembercirculaire pas in het jaar daaropvolgend via de betaalspecificatie verrekend.

Nagekomen/buitengewone posten, voordeel € 130.000
Een extern bedrijf heeft, in owo-verband, de administratie op boekingsregelsniveau doorgelopen op het juiste gebruik van de compensabele btw-codes. Dit gaat dus niet over specifieke casussen, maar over de algehele administratie. Hier gaat het over de periode 2016 tot en met 2018. De constatering is dat er nog recht is op € 130.000.

Kapitaalreserve, nadeel € 145.000
Er is besloten dat een aantal investeringen gedekt worden via reserves. Op basis van de voorschriften en de financiële verordening moeten nu bepaalde investeringen worden geactiveerd. Na gereedkoming van de investering wordt begonnen met afschrijven. Op dat moment wordt de dekking uit de specifieke reserve overgeboekt naar de kapitaalreserve, hier wordt dan de afschrijving gedekt. In 2021 is begonnen met het afschrijven van de investering Biosintrum. De gereserveerde € 1 miljoen uit de algemene reserve is overgeboekt naar de kapitaalreserve. Ook is € 240.000 uit de algemene reserve overgeboekt naar de kapitaalreserve voor de sportvoorziening Waskemeer.

Reserve ambitiefonds
De reserve ambitiefonds wordt opgeheven conform het besluit van de raad bij de heroverwegingen 2022. Het resterende saldo van € 1.137.000 is overgebracht naar de algemene reserve.

Corona, voordeel € 1.405.000

- Algemeen bestuur, verkiezingen: er zijn extra kosten (€ 76.000) gemaakt voor de Tweede kamerverkiezingen. Vanuit het Rijk is er een compensatie beschikbaar gesteld bij de Corona-middelen. De overschrijding wordt dan ook daar uit gedekt.
- Advies en ondersteuning, communicatie: Er is een nadeel van € 32.000 bij de advertentiekosten (gemeentenieuws). En bij bedrijfsvoering is er een nadeel van € 4.000.
- Organisatorische kostenplaatsen, personeel: er is voor € 122.000 ingehuurd ten laste van de corona-middelen.
- Bouwen en wonen, overige leges: Er is minder leges (€ 8.000) voor horeca en evenementen ontvangen als gevolg van de coronacrisis.
- Huisvesting: door de coronacrisis zijn er bij een aantal posten lagere lasten. Bijvoorbeeld bij bureaukosten (€ 21.000), porti (€ 23.000) en schoonmaakkosten (€ 40.000).
- Organisatorische kostenplaatsen, hier is de ontvangen rijksbijdrage voor de uitvoering van de TOZO-regeling verantwoord ad € 60.000.
- Nog te bestemmen posten, voordeel € 1.823.000. Dit betreft de budgetten voor de corona-compensatie die in de begroting 2021 zijn vermeld. Dit bestaat uit: bestemming resultaat 2020 € 836.000, jaarbedrag 2021 uit de september- en decembercirculaire 2020 € 619.000 en de meicirculaire 2021 € 368.000. De bestemming resultaat 2020 is in 2021 niet onttrokken, omdat we weer nieuwe coronamiddelen hebben ontvangen, en blijft daardoor beschikbaar voor 2022. Dit zorgt voor een nadeel in de algemene reserve van € 836.000.
- Algemene uitkering, voordeel € 516.000. De coronacompensatie uit de september- en decembercirculaire 2021 zijn niet verwerkt in de begroting.

Paragrafen

Paragraaf 1 | Lokale Heffingen

De gemeente stuurt rekeningen (aanslagen) voor een aantal belastingen en heffingen. Denk aan o.a. de onroerendezaakbelasting, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Deze lokale heffingen zijn een belangrijk onderdeel van onze inkomsten. Deze paragraaf laat de hoogte van de inkomsten zien en geeft een overzicht van de diverse heffingen.

Algemene beleidslijn

Het fiscale beleid voeren we uit in overeenstemming met de fiscale wetgeving, de gevormde jurisprudentie en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, zoals die gelden voor het belastingrecht. Daarnaast zijn rechtvaardigheid, redelijkheid en billijkheid zowel bij de heffing als bij de invordering de bepalende elementen.

Bijzonderheden en ontwikkelingen

Precariobelasting

Het Kabinet heeft de precariobelasting voor nutsbedrijven per 1 juli 2017 gewijzigd (het deel voor kabels en leidingen voor de nutsbedrijven gaat onder de vrijstellingen vallen). Voor gemeenten die op 10 februari 2016 een verordening met tarief hadden vastgesteld voor precariobelasting op kabels en leidingen geldt een overgangstermijn tot 1 januari 2022. Dat geldt ook voor Ooststellingwerf. De opbrengst precariobelasting is tot en met 2021 geraamd in de begroting (€ 2,096 miljoen) tegen het door u vastgestelde tarief van € 2,18 per m1.

Liander heeft de beroepen gericht tegen de belastingaanslagen 2017/2018 en 2019 ingetrokken. Hierdoor zijn de opgelegde heffingen vrijgevallen. De aanslagen voor 2020/2021 zijn opgelegd waartegen bezwaar en beroep openstaat. De verordeningen voor de Precariobelasting zijn door de raad in december 2021 ingetrokken en de lopende zaken worden afgehandeld.

De Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ)

Zoals elk jaar, worden de nieuwe WOZ-waarden gebruikt voor o.a. de heffing van de onroerendezaakbelasting en forensenbelasting, gebaseerd op het prijspeil van het voorliggende jaar. De waardepeildatum ligt steeds één jaar voor het belastingjaar en blijft daardoor actueel. Door de actualiteit van de waarde wordt deze mede voor andere doeleinden, zoals de belastingdienst voor de erfbelasting en eigen woningforfait, forensenbelasting, waterschapslasten en door notarissen gebruikt.

Tot nu toe worden de woningen getaxeerd op basis van de inhoud, maar per 2022 gebeurt dit op basis van de oppervlakten (een nieuwe ontwikkeling en wettelijke verplichting). Landelijk zijn er verschillen in waarderingsmethodiek waardoor ervoor gekozen is om alle gemeenten te laten taxeren op oppervlakten. De Landelijke Voorziening WOZ is openbaar voor vele afnemers zoals notarissen, CBS, de burgers etc. Als er niet wordt overgegaan op oppervlakte ontstaan er problemen bij de verplichte levering aan de afnemers. De Waarderingskamer gaat dit project monitoren. In 2018 zijn we gestart met de voorbereidingen. We zijn nu klaar met het woningbestand. In 2021 is er getest zodat er met ingang van 2022 getaxeerd wordt op oppervlakte.

Basisregistraties

Vanaf 1 juli 2011 geldt het verplicht gebruik van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (de BAG). Deze verplichting geldt dus ook voor de uitvoering van de Wet WOZ. In de gemeentelijke WOZ processen spelen de in de BAG opgenomen gegevens over adressen, oppervlakten en bouwjaren een belangrijke rol. De koppeling tussen de WOZ en de BAG is in december 2016 gerealiseerd. Halverwege 2016 zijn de Basisregistratie Kadaster (BRK) en de aansluiting van het Handelsregister (NHR) gerealiseerd.

Per 1 april 2016 is de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) aangesloten op de Landelijke Voorziening. Het jaar 2017 is gebruikt om de BGT te koppelen aan het beheer van de openbare ruimte (BOR) en de kaart van 2014 op te werken naar de huidige stand. Vanaf 1 december 2017 is het werkelijke beheer van de BGT verder opgepakt. Dit alles heeft te maken met de BGT op naar 2020 (fase 2): voltooiing en het vervolmaken van de BGT zodat het voldoet aan de wettelijke eisen. We zijn hierin geslaagd al eind 2019.

Afvalstoffenheffing
Diftar+ is ingegaan per 1 januari 2019. Dit heeft alles te maken met de VANG doelstelling opgelegd vanuit het Rijk. Deze doelstelling betekent een afname van het aantal kg's per inwoner per jaar. In het afgelopen jaar is er 127 kg restafval per inwoner verbrand (2020: 118,7 kg). Daarmee is de VANG-doelstelling van 100 kg te verbranden restafval per inwoner per jaar nog niet gehaald. Voor de komende jaren ligt er een uitdaging, en richten we ons nu op het realiseren van de VANG doelstelling 2025 met nog 30 kilo te verbranden restafval per inwoner, per jaar.

Omgevingswet
Het Kabinet is in 2011 begonnen met een grote stelselherziening van het omgevingsrecht. De Omgevingswet heeft ook gevolgen voor bestaande verordeningen, beleidsregels, nadere regels en besluiten. De wet zou nadat de datum al eens is opgeschoven in gaan op 1 januari 2022. Om ervoor te zorgen dat de implementatie van de wet op een zorgvuldige en verantwoorde wijze afgerond kan worden, zal de wet nu ingaan op 1 januari 2023.

Belastingsoorten

Onroerendezaakbelasting (OZB)
Benchmark: vergelijking gemeentelijke woonlasten per provincie. Vanaf 2020 is de macronorm OZB vervangen door deze benchmark. De benchmark beoogt, door middel van meer vergelijking, de informatievoorziening over de ontwikkeling van de lokale lasten te bevorderen, zodat hiermee door de gemeenten ten aanzien van de keuzes omtrent de ontwikkeling van de lokale lasten rekening gehouden kan worden. De benchmark vergelijkt voor alle gemeenten binnen een provincie de hoogte van de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens met een koopwoning. De woonlasten zijn de som van de gemiddeld betaalde ozb, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing minus een eventuele heffingskorting (= eenmalige korting die sommige gemeenten geven). De benchmark moet het lokale debat over de keuzes voor ontwikkelingen, zoals stijging van de lasten, bevorderen.

WOZ
De Waarderingskamer heeft besloten dat uiterlijk per 2022 de WOZ-taxaties van woningen gebaseerd zijn op de gebruiksoppervlakte. De woningen werden tot en met 2021 op inhoud getaxeerd. Aangezien landelijk er verschillen zijn in methodiek heeft de Waarderingskamer besloten dat alle gemeenten hun woningbestanden moeten omzetten van inhoud naar oppervlakten. De Landelijke Voorziening WOZ is openbaar voor vele afnemers zoals notarissen, CBS etc. De afnemers gaan allemaal over op de gebruiksoppervlakte waardoor het niet overgaan op de oppervlakte problemen gaat geven bij de verplichte uitleveringen naar de afnemers. De Waarderingskamer gaat dit project monitoren. In 2018 zijn we gestart met de voorbereidingen. We zijn er in geslaagd om de afgelopen jaren het totale woningbestand om te rekenen naar de gebruiksoppervlakte waarmee de taxaties WOZ voor 2022 gaan plaatsvinden.

Rioolheffing
In 2020 heeft u het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2020 - 2024 vastgesteld. Het plan is een voortzetting van het vorige GRP op gebied van beheer en onderhoud. Aangevuld met beleid over klimaatadaptatie en -mitigatie. Uitgangspunt bij het opstellen van het nieuwe GRP is dat de rioolheffing met niet meer dan de inflatiecorrectie stijgt. In het kostendekkingsplan behorende bij het GRP is weergegeven hoe de heffing zich ontwikkelt in de periode 2020 - 2024. In 2021 heeft op basis van eerdere besluitvorming een eenmalige tariefsverlaging plaatsgevonden door het inzetten van het opgebouwde saldo van de rioleringsreserve.

Leges
De leges zijn conform het algemeen uitgangspunt verhoogd met het hiervoor weergegeven inflatiecijfer (loonindex) van 1,5%. Daar waar sprake is van een maximum- of wettelijk tarief vindt geen correctie plaats. Wij hebben u toegezegd om in 2021 een volledig geactualiseerde nota leges voor 2022 voor te leggen. We hebben de afgelopen periode veel voorbereidingen getroffen voor deze nota leges. Door uitstel van de omgevingswet en de wet kwaliteitsborging was het echter niet mogelijk om de nota leges 2022 volledig te herzien. Middels mededeling #969 bent u geïnformeerd omtrent de status van het proces. De omgevingswet en wet kwaliteitsborging zijn recent wederom uitgesteld naar 1 januari 2023.

Toeristenbelasting
U heeft bij de programmabegroting 2020-2024 ingestemd met een differentiatie van de tarieven voor de toeristenbelasting per 2021. De tarieven die worden geheven zijn € 1,10 of € 1,40 per persoon per nacht, afhankelijk van de soort verblijfsaccommodatie. Voor kinderen tot en met 4 jaar geldt een vrijstelling. Bij aanpassing van het tarief is het uitgangspunt het advies van het Recreatieschap Drenthe.

Forensenbelasting
Onder de naam 'forensenbelasting' heffen we een belasting van personen die (voor meer dan 90 dagen per jaar) een gemeubileerde woning als bedoeld in artikel 223 van de Gemeentewet voor zichzelf en/of hun gezin beschikbaar houden. De belasting heffen we naar de heffingsmaatstaf voor de onroerendezaakbelastingen (de WOZ-waarden). Bij de programmabegroting 2020-2023 heeft u besloten om de opbrengsten van de forensenbelasting in 2020 met € 15.000 te verhogen. Dit loopt op naar € 60.000 in 2023.

Afvalstoffenheffing
Voor het ophalen en verwerken van afval vraagt de gemeente aan inwoners een vergoeding. Dit noemen we afvalstoffenheffing. De afvalstoffenheffing bestaat uit een vast bedrag per woning (vastrecht), een bedrag voor het aantal keren dat afval wordt aangeboden en het aantal kilo's restafval (Diftar+). Het vastrecht moet altijd worden betaald, ook als er geen afval wordt aangeboden. Om het vaste tarief afvalstoffenheffing voor 2022 op een laag niveau te houden is wederom een onttrekking uit de reserve Lastenverlichting nodig.

Reclamebelasting
U heeft op 14 december 2010 besloten tot de invoering, per 1 januari 2011, van reclamebelasting van het komgebied van Oosterwolde. De reclamebelasting houdt in dat de ondernemers een vast bedrag per jaar betalen. De gemeente legt deze belasting op en stort na aftrek van 5% beheerkosten de opbrengsten in een fonds. Met deze baten kunnen de ondernemers evenementen en activiteiten ontplooien, gericht op promotie en het zorgen voor een aantrekkelijk winkelklimaat van het centrum van Oosterwolde.

BIZ (Bedrijven Investeringszone)
Vanuit Oosterwolde Promotion en de Vereniging van Vastgoed Eigenaren Oosterwolde is een Biznessplan opgesteld waarin de ambities voor het winkelgebied van Oosterwolde zijn opgenomen. Met dit als basis is een draagvlakmeting gehouden waaruit bleek dat een meerderheid van de ondernemers achter deze ambities staat.
Met de invoering van de BIZ in 2021 is de reclamebelasting ingetrokken. De BIZ geldt voor een periode van 5 jaar.

Kwijtschelding
We voeren de kwijtschelding uit volgens de Uitvoeringsregeling van de Invorderingswet 1990. Als inkomenstoets voor de kwijtschelding wordt de 100% bijstandsnorm gehanteerd. Dit betekent dat, afgezien van vermogen cum annexis, aanvragers met een inkomen op bijstandsniveau in principe voor kwijtschelding in aanmerking komen. Kwijtschelding geldt niet voor alle belastingsoorten alleen voor de afvalstoffenheffing vast deel (+ Diftar tot € 100) en rioolheffing (alleen gebruikersdeel). Sinds begin 2018 is er een versnelde en vereenvoudigde toets om te bepalen of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding. De kosten voor kwijtschelding worden uiteindelijk vertaald in het tarief voor rioolheffing en vastrecht van de afvalstoffenheffing.

Inkomsten

Lokale heffingen en leges

x € 1.000

Lokale heffingen en leges	Rekening 2020	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2021	Verschil
lokale heffingen	10.437	10.694	10.382	10.593	212 V
leges	1.349	803	1.053	1.012	- 41 N
Totaal	**11.786**	**11.497**	**11.435**	**11.605**	**171 V**

Lokale heffingen

x € 1.000

Lokale heffingen	Rekening 2020	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2021	Verschil
3.1 Thema Economische ontwikk.					
Toeristenbelasting	243	354	308	358	49 V
Reclamebelasting	41	41	-	-	-
3.3 Thema Milieu					
Rioolheffing (gecombineerd)	2.758	2.565	2.565	2.556	- 9 N
Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	2.206	2.531	2.305	2.444	139 V
6.3 Thema Financiën					
Onroerende zaakbelasting eigenaren	2.733	2.752	2.752	2.757	5 V
Forensenbelasting	89	107	107	100	- 6 N
Precariobelasting	2.118	2.096	2.096	2.128	32 V
Onroerende zaakbelasting gebruikers	249	249	249	250	1 V
Totaal	**10.437**	**10.694**	**10.382**	**10.593**	**212 V**

Leges

x € 1.000

Leges	Rekening 2020	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2021	Verschil
3.2 Thema Openbare ruimte					
Verharding	8	4	4	52	48 V
3.4 Thema Bouwen en wonen					
Bestemmingsplannen	32	30	20	41	22 V
6.2 Thema Dienstverlening					
Omgevingsvergunningen, baten	1.061	460	720	633	- 87 N
Burgerlijke stand / huwelijk	11	13	13	11	- 2 N
Burgerzakenleges	229	277	277	265	- 12 N
Overige leges	6	15	15	7	- 8 N
6.3 Thema Financiën					
IP Bedrijfsvoering algemeen	2	-	-	4	4 V
IP Huisvesting en werkplek	-	-	-	-	-
1.1 Thema Meedoen					
Overige voorzieningen WMO materieel	-	5	5	-	- 5 N
Totaal	**1.349**	**803**	**1.053**	**1.012**	**- 41 N**

Kostendekking

Berekening van kostendekkendheid riolering en reiniging

In onderstaande tabellen staan de berekeningen van kostendekkendheid van de heffingen riolering en reiniging. Het uitgangspunt bij deze heffingen is volledige kostendekking. Naast de baten en lasten verantwoord op het taakveld mogen we een aantal lasten toerekenen, waaronder overhead. De overhead is berekend als opslagpercentage over de directe salarislasten die op het taakveld verantwoord zijn. Daarbij is onderscheid gemaakt in een opslagpercentage voor de salarislasten van de buitendienst (59%) en van de binnendienst (78%). Een deel van de opbrengst van de reinigingsheffing wordt gerealiseerd door een onttrekking aan de egalisatiereserve (reserve lastenverlichting). De dotatie aan de rioleringsvoorziening voor de exploitatie is verwerkt in de lasten van het taakveld.

Berekening van kostendekkendheid leges

In onderstaande tabellen staan de berekeningen van kostendekkendheid van de heffingen leges. Hieruit blijkt dat per titel van de algemene legesverordening de heffingen onder de 100% kostendekkendheid blijven. Bij de netto lasten zijn de directe personeelskosten en de materiële kosten opgenomen die samenhangen met het verstrekken van de dienstverlening. Bij directe kosten gaat het bijvoorbeeld om de uren van baliemedewerkers en van de uren van de medewerkers bij Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) en Ruimtelijke Ordening (RO). De basis voor de toerekening van deze kosten zijn de teamplannen en historische cijfers. Materiële kosten zijn bijvoorbeeld de kosten die samenhangen met bijvoorbeeld de afdracht aan het Rijk voor rijbewijzen en de afdracht aan het RDW voor rijbewijzen. We hanteren een opslag van 78% voor overhead over de directe salarislasten. De totale kostendekkendheid van de Algemene Legesverordening komt uit op 82%.

Toelichting overhead
In de bijlage van de begroting is een overzicht met taakvelden opgenomen. Op de taakvelden verantwoorden we alle baten en lasten die direct betrekking hebben op het taakveld, waaronder salarislasten. De lasten die we niet direct aan de taakvelden kunnen toerekenen, zijn de overheadkosten. Overhead is *'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'*. Het gaat hier dan om onder andere personele kosten, huisvesting, ICT, etc.

Omdat alle directe kosten al rechtstreeks zijn toegerekend aan de taakvelden, passen we een opslagpercentage toe voor overhead voor taakvelden waarvoor we kostendekkende tarieven mogen berekenen. Bijvoorbeeld afval, riolering en leges.

bedragen x € 1.000

Berekening van kostendekkendheid	Begroting titel 1 Algemene dienstverlening	Begroting titel 2 Fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunningen	Begroting titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	Totaal begroting	Realisatie titel 1 Algemene dienstverlening	Realisatie titel 2 Fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunningen	Realisatie-titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	Totaal realisatie
Lasten								
Lasten	324	421	37	782	303	441	37	781
Baten	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto lasten	**324**	**421**	**37**	**782**	**303**	**441**	**37**	**781**
Toe te rekenen lasten								
Overhead	158	268	25	451	158	268	25	451
Totaal toe te rekenen lasten	**158**	**268**	**25**	**451**	**158**	**268**	**25**	**451**
Totale lasten	**482**	**689**	**62**	**1.233**	**461**	**709**	**62**	**1.232**
Opbrengst heffingen	**-294**	**-490**	**-15**	**-799**	**-331**	**-674**	**-7**	**-1.012**
Dekkingspercentage	**61%**	**71%**	**24%**	**65%**	**72%**	**95%**	**11%**	**82%**

De kostendekking is hoger dan begroot. Dit hangt met name samen met hogere opbrengsten leges titel 1 en titel 2. Hogere opbrengsten leges titel 1 worden veroorzaakt door niet begrote leges voor aanleg glasvezel. De hogere leges voor titel 2 komen met name door een groot project, dat niet begroot was en relatief veel aanvragen voor kleinere bouwvergunningen.

Berekening van kostendekkendheid	Begroting Rioolheffing (taakveld 7.2)	Realisatie Rioolheffing (taakveld 7.2)	Begroting Reinigingsheffing (taakveld 7.3)	Realisatie Reinigingsheffing (taakveld 7.3)
Lasten				
Lasten	1.958	2.184	2.820	2.974
Baten	-47	-26	-657	-734
Netto lasten taakveld	**1.911**	**2.158**	**2.163**	**2.240**
Toe te rekenen lasten				
Overhead	311	338	107	122
Kwijtschelding	48	42	90	95
Rente			-1	-1
Dubieuze debiteuren	7	7	10	10

Watergangen	112	112		
BTW	395	118	126	126
Totaal toe te rekenen lasten	**873**	**617**	**331**	**352**
Totale lasten	**2.784**	**2.775**	**2.494**	**2.592**
Opbrengst heffingen	**-2.784**	**-2.775**	**-2.494**	**-2.444**
Dekkingspercentage	**100%**	**100%**	**100%**	**94%**

Paragraaf 2 | Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf laat zien hoe solide onze begroting is en in hoeverre we financiële tegenvallers kunnen opvangen. Het gaat om de relatie tussen de (financiële) weerstandscapaciteit en alle risico's die de gemeente loopt die niet zijn afgedekt door reserves, voorzieningen en verzekeringen. Door het vormen van een weerstandsvermogen hoeven we bij een financiële tegenvaller in de begrotingsuitvoering niet direct te anticiperen. Het weerstandsvermogen is op dit moment voldoende om de benoemde risico's af te dekken.

Conclusie weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit is per 31 december 2021 € 22,868 miljoen. Dit bestaat uit de Algemene reserve van € 19,738 miljoen (exclusief het bodembedrag van € 3 miljoen) en de bestemmingsreserves van € 3,130 miljoen. Het totaal van de bestemmingsreserves is € 7,165 miljoen. Voor de weerstandscapaciteit halen we hier de reserve Sociaal Domein € 0,277 miljoen, de reserve Kapitaallasten € 2,751 miljoen en de Algemene reserve grondexploitatie € 1,007 miljoen vanaf.

De benodigde weerstandscapaciteit is € 2,986 miljoen (zie overzicht bij kwantificeerbare risico's). Het weerstandsvermogen is voldoende om de risico's af te dekken. Naast de beschikbare weerstandscapaciteit van € 22,868 miljoen is er nog de algemene buffer van € 3 miljoen (als onderdeel van de Algemene reserve). Deze beide gecombineerd maakt dat in relatie tot de omvang van de activiteiten er voldoende buffer aanwezig is voor het opvangen van de risico's.

Risico's die zich regelmatig voordoen en die vrij goed meetbaar zijn, maken geen onderdeel uit van de risico's binnen het weerstandsvermogen. Hiervoor zijn verzekeringen afgesloten of reserves en voorzieningen gevormd. We gaan op de volgende manier om met de risico's rondom grondexploitatie, openeinderegelingen, verbonden partijen en decentralisaties:

Grondexploitatie
Hiervoor is de Algemene reserve grondexploitatie ingesteld. Deze reserve is bestemd voor het opvangen van verliezen (bijvoorbeeld van niet-kostendekkende complexen), planschadeclaims en verlaging van verkoopprijzen. We beoordelen ieder jaar opnieuw of de reserve toereikend is.

Openeinderegelingen
De belangrijkste openeinderegelingen zijn de regelingen Sociaal Domein en Participatiewet. De risico's binnen het Sociaal Domein (Wmo, jeugd en participatie) kunnen niet meer worden gedekt uit de reserve Sociaal Domein. Onder de tabel met risico's staat een aparte toelichting hierover. Het risico in het kader van de Participatiewet nemen we mee in de bepaling van de weerstandscapaciteit (risico nummer 2).

Verbonden Partijen
Jaarlijks beoordelen we de jaarrekeningen, begrotingen en tussentijdse rapportages van de verbonden partijen en leggen die aan u voor. We nemen deel aan aandeelhoudersvergaderingen en bij de meeste verbonden partijen ook aan tussentijdse overleggen. Net als bij de grondexploitatie geldt dat er geen extra financiële buffer noodzakelijk is, omdat er geen risico's zijn die een gevaar vormen voor de financiële positie. Als dit wel het geval is, nemen we dat risico mee in deze paragraaf. Dat beoordelen we ieder jaar opnieuw.

Projecten
De risico's bij projecten worden per project geïnventariseerd en maken onderdeel uit van het projectplan.

Algemene beleidslijn

Om het weerstandsvermogen te beoordelen zetten we de beschikbare weerstandscapaciteit af tegen de benodigde weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit is een optelsom van middelen die beschikbaar zijn om de gevolgen van risico's die niet begroot zijn te dekken.

Benodigde weerstandscapaciteit
De benodigde weerstandscapaciteit stellen we vast aan de hand van een risico-inventarisatie. Per risico is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet. Daarnaast zijn de financiële gevolgen van deze risico's zo veel mogelijk weergegeven. Wanneer effecten van de risico's niet met voldoende betrouwbaarheid zijn in te schatten zijn ze opgenomen als 'pro memorie'.

Beschikbare weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken. Het gaat dan vooral om de reservecapaciteit (algemene- en bestemmingsreserves), de onbenutte begrotingscapaciteit, de onbenutte investeringscapaciteit en de stille reserves. We bepalen de beschikbare weerstandscapaciteit aan de hand van de algemene reserve en bestemmingsreserve. We willen een beschikbare weerstandscapaciteit met minimaal de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit.

Risicobeheersing
Risicobeheersing is de manier waarop we risico's beheersen, inclusief de processen en systemen waarmee we dat doen. Onze organisatie heeft tal van beheersmaatregelen getroffen om de doelstellingen in de programma's te realiseren. Er is een grote verscheidenheid aan maatregelen, die we als volgt indelen:

- Juridische beheersmaatregelen (inkoopvoorwaarden, contractbepalingen, leveringsvoorwaarden, juridische kwaliteitszorg);
- Financiële beheersmaatregelen (financial control, verzekeringen, bankgaranties, financieringsfunctie artikel 13 Financiële verordening);
- Organisatorische beheersmaatregelen (AO/IC, procedures, 4-ogen-principe, audits);
- Materiële beheersmaatregelen en informatiebeveiligingsbeheersmaatregelen (gemeentelijk informatiebeveiligingsplan).

Twee keer per jaar, als onderdeel van de P&C-cyclus, actualiseren we het overzicht met de belangrijkste risico's. Dit doen we op basis van dossieronderzoek en interviews met management en medewerkers. Na identificatie van het risico brengen we de oorzaak en het gevolg van het risico in beeld. We kwantificeren ieder risico (als dat mogelijk is). En we maken een inschatting van de kans dat het risico zich voordoet, evenals het financiële gevolg. Dit resulteert in het risicoprofiel voor onze gemeente. Vervolgens inventariseren we voor elk risico de getroffen beheersmaatregelen.

Bij de kwantificeerbare risico's staat een opsomming van de risico's. Per risico is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet, evenals de financiële gevolgen. Bij deze inschattingen gebruiken we onderstaande tabel:

Categorie	Kans op voorkomen	Kwantitatief	Financieel gevolg
1.	< of 1 keer per 10 jaar	10%	Geen geld gevolgen
2.	1 keer per 5-10 jaar	30%	< € 25.000
3.	1 keer per 2-5 jaar	50%	> € 25.000 - € 100.000
4.	1 keer per 1-2 jaar	70%	> € 100.000 - € 500.000
5.	1 keer per jaar of meerdere keren per jaar	90%	> € 500.000

Kwantificeerbare risico's
De benodigde weerstandscapaciteit is ten opzichte van de Begroting 2022 € 82.000 lager. Dit heeft als oorzaken:

- een iets hogere Algemene Uitkering dan begroot (+ € 12.000)
- een lager ingeschat risico vanuit de nieuwe verdeling van het Gemeentefonds (-/- € 116.000)
- een iets hogere inschatting van mogelijke kosten door lopende procedures en/of te verwachten claims/procedures (+ € 22.000)

Nr.	Risico en beheersmaatregel	Kans op voorkomen risico	Financieel gevolg	Benodigde weerstands-capaciteit
1a	**Risico: vangnet-uitkering wordt niet toegekend**	-	-	-
	Toelichting risico: Het risico is dat we niet voldoen aan de voorwaarden waardoor we geen vangnetuitkering ontvangen. Voor 2022 is dit risico nihil omdat we verwachten dat we geen aanspraak op de vangnetuitkering behoeven te doen.			
1b	**Risico: afwijking op WWB I-deel budgetten, waardoor beroep op algemene middelen onvermijdelijk is**	2	4	€ 184.392
	Toelichting risico: Bij een tekort van 10% van het WWB I-deel budget moeten wij 7,5% betalen uit eigen middelen. In de begroting is al rekening gehouden met een tekort van 3,2%. Het risico gaat over het resterende mogelijke tekort. Beheersmaatregel: Eén keer per maand ontvangen we managementcijfers met de stand van zaken. Hierdoor kan op financieel gebied bijgestuurd worden. Ook zijn er procesmaatregelen aan de poort en ten aanzien van uitstroom. Beïnvloeding van klantaantallen is niet of zeer marginaal mogelijk.			
2	**Risico: Rijksmiddelen voor jeugdhulp structureel geraamd**	3	5	€ 846.000
	Toelichting risico: We hebben in 2022 extra middelen van het Rijk voor de jeugdhulp ontvangen. Over de jaren vanaf 2023 zijn nog geen afspraken gemaakt, daar gaat een nieuw kabinet over. Omdat gemeenten wel graag willen weten hoeveel ze in de meerjarenraming kunnen opnemen hebben het Rijk, de VNG en de provinciaal toezichthouders onderling afgesproken dat 75% structureel geraamd mag worden van de bedragen waar de arbitragecommissie van uit gaat. Wij hebben deze bate structureel verwerkt in de begroting. Vanaf 2023 geldt hierdoor een risico, omdat de er nog geen besluitvorming over is. Het bedrag dat we in 2023 hebben opgenomen is € 1.242.000. Daarnaast hadden we bij de begroting 2020 al een bate van € 450.000 structureel verwerkt. Het totale risico komt daarmee op € 1.692.000. Beheersmaatregel: nb			
3	**Risico: extra lasten door toename jongeren met zorgbehoefte obv invoering woonplaatsbeginsel.**	5	-	PM
	Toelichting risico: Per 1 januari 2022 wordt het nieuwe woonplaatsbeginsel Jeugdwet van kracht. Het nieuwe woonplaatsbeginsel kent als woonplaats van een jeugdige de gemeente waar de jeugdige stond ingeschreven direct voorafgaand aan de zorg met verblijf. Voor ambulante zorg is dat dus de gemeente waar de jeugdige staat ingeschreven. Dit moet leiden tot meer duidelijkheid en lagere uitvoeringslasten. Daarnaast sluit het nieuwe woonplaatsbeginsel beter aan bij de uitgangspunten van de Jeugdwet. De oorspronkelijke gemeente blijft verantwoordelijk voor een jeugdige waardoor die gemeente gestimuleerd wordt om te investeren in preventie. Beheersmaatregel: De (financiele) gevolgen hiervan zijn nog niet bekend, daarom wordt dit punt vooralsnog als PM aangemerkt.			
4	**Risico: Bijstelling Algemene uitkering gemeentefonds (au)**	5	4	€ 492.000
	Toelichting risico: De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven, de zogenaamde “trap op, trap af systematiek”. Als na afloop van een jaar blijkt dat de rijksuitgaven lager zijn dan gepland, wordt de algemene uitkering naar beneden aangepast. Dit vertaalt zich in een aanpassing van het accres. We nemen 1% van de algemene uitkering op als benodigd weerstandsvermogen. Beheersmaatregel: Drie keer per jaar verschijnt er een circulaire. Deze circulaires beoordelen we en rekenen we door.			
5	**Risico: extra lasten door invoering WMO abonnementstarief**	3	-	PM
	Toelichting risico: De invoering van het abonnementstarief leidt aantoonbaar tot een aanzuigende werking op Wmo-ondersteuning, vooral huishoudelijke hulp. Beheersmaatregel: Er wordt al scherp gekeken naar de uitvoeringskosten op dit vlak. Daarbij is de gemeente afhankelijk van de VNG, die onderhandelt over aanpassing van de zogenaamde 'openeinderegeling'. De (financiele) gevolgen hiervan zijn nog niet bekend, daarom wordt dit punt vooralsnog als PM aangemerkt.			
6	**Risico: terugbetaling verstrekte geldleningen**	1	2	€ 6.000
	Toelichting risico: Er zijn leningen verstrekt aan instellingen op het terrein van volkshuisvesting, veiligheid, sport en dorpshuizen. Het is niet in alle gevallen duidelijk of er voldoende opstallen, installaties e.d. aanwezig zijn, om in geval van het uitblijven van betaling de restantschuld te voldoen. Beheersmaatregel: bij eventuele achterstanden in aflossingen ondernemen we meteen actie.			
7	**Risico: garanties woningbouwcorporaties**	1	3	€ 50.000
	Toelichting risico: het waarborgfonds Sociale Woningbouw heeft de bestaande directe risico’s op geldleningen overgenomen. De gemeente kan op basis van de ‘achtervangregeling’ worden aangesproken.			

Nr.	Risico en beheersmaatregel	Kans op voorkomen risico	Financieel gevolg	Benodigde weerstands-capaciteit
	Beheersmaatregel: Het door het Waarborgfonds verstrekte overzicht wordt beoordeeld en daarnaast wordt bij een individuele aanvraag de situatie beoordeeld. Per 1 augustus 2022 komt het 'meetekenen' met nieuwe leningen te vervallen en wijzigt de wijze van berekening van de achtervangpositie op nieuwe leningen. De impact hiervan op het risico voor de gemeente is zeer beperkt.			
8	**Risico: National Hypotheek Garantie**	1	2	€ 19.000
	Toelichting risico: vanaf 2011 heeft het Rijk de achtervang voor alle nieuwe hypotheekgaranties op zich genomen. De gemeente blijft echter wel garant staan voor de vóór 1 januari 2011 verleende garanties.			
	Beheersmaatregel: we beoordelen het jaarlijks verstrekte overzicht van hypotheekgaranties.			
9	**Risico: overige garanties**	1	3	€ 50.000
	Toelichting risico: er zijn garanties verleend aan instellingen op het terrein van gezondheid, volkshuisvesting en onderwijs.			
	Beheersmaatregel: we beoordelen het overzicht garanties.			
10	**Leegstand in M.F.A.'s in eigendom van de gemeente met overwegend een onderwijsfunctie**	5	3	€ 90.000
	Toelichting risico: Per 1 januari 2020 heeft de gemeente het beheer & de exploitatie van MFS Waskemeer overgenomen van de Stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed Waskemeer; de Stichting is opgeheven. Naar verwachting zal per 2022 de leegstand grotendeels zijn opgevuld.			
	MFA Haulerwijk (= de Samensprong) heeft een groot normatief overschot aan bruto vloeroppervlak c.q. leegstand wat gedeeltelijk is opgevuld door het inhuizen van kinderopvang. Desondanks is de accommodatie niet meer kostendekkend te exploiteren door de Stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed Haulerwijk. De Stichting zal het beheer & de exploitatie in 2022 teruggeven aan de gemeente of het structurele tekort wordt door de gemeente gedekt. MFA Oosterwolde Zuid heeft ook een normatief overschot aan bruto vloeroppervlak wat een aantal is gebruik door één van de vaste gebruikers, maar dat houdt in 2022 op. Ook de Stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed Oosterwolde Zuid is niet meer in staat de accommodatie kostendekkend te exploiteren. De Stichting zal het beheer & de exploitatie in 2022 teruggeven aan de gemeente of het structurele tekort wordt door de gemeente gedekt.			
	Beheersmaatregel: De notitie Platteland aanzet en de daaraan voorliggende Structuurvisie worden in 2021 vervangen door de Omgevingsvisie.			
11	**Risico: minder middelen vanuit het gemeentefonds**	1	5	€ 584.000
	Toelichting risico: De invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds staat gepland voor 2023. Volgens de nieuwste berekeningen ontvangen wij door de herverdeling minder middelen ontvangen vanuit het gemeentefonds.			
	Beheersmaatregel: Geen.			
12	**Risico: diverse gerechtelijke procedures**	4	3	€ 83.000
	Toelichting risico: op basis van de huidige stand van zaken lopende procedures en/of te verwachten claims/procedures is een inschatting gemaakt.			
	Beheersmaatregel: juridische kwaliteitszorg en inhuur van externe juristen bij lopende procedures en/of te verwachten claims.			
13	**Risico: veiligheidsmaatregelen politieke ambtsdragers**	2	-	PM
	Toelichting risico: in rechtspositionele besluiten is uitdrukkelijk bepaald dat het betreffende bestuursorgaan verantwoordelijk is voor de bekostiging van voorzieningen ten behoeve van de politieke ambtsdrager, welke in het Stelsel bewaken en beveiligen worden aangemerkt als werkgeverskosten. In deze lijn past dat beveiliging op het werk maar ook daarbuiten voor zover die een werkgeverszorg is, voor rekening komt van de gemeente en door de gemeente geregeld wordt.			
14	**Risico: invoering omgevingswet**	5	3	PM
	Toelichting risico: Invoering van de Omgevingswet brengt (veel) onzekerheden met zich mee aangaande de implementatie hiervan. Dit kan leiden tot aanvullende investeringen om kosten te dekken. Risico: het vast te stellen krediet blijkt onvoldoende, er is aanvullend krediet nodig.			
	Beheersmaatregel: de implementatie wordt jaarlijks gemonitord. Indien de verwachting is dat een aanvulling nodig is zal de raad hierover worden geïnformeerd en of een aanvullend krediet worden aangevraagd.			
15	**Risico: SPUK**	3	2	PM

Nr.	Risico en beheersmaatregel	Kans op voorkomen risico	Financieel gevolg	Benodigde weerstands-capaciteit
	Toelichting risico: In 2019 is de SPUK regeling in werking getreden waarbij middels een jaarlijkse SiSa verantwoording van BTW plaatsvindt. Dit bedrag is gemaximeerd waardoor het risico aanwezig is dat de daadwerkelijke vaststelling lager kan zijn dan de aanvraag. Daarnaast vindt er overleg met de belastingdienst plaats voor verrekening van BTW voor een aantal afspraken met derden. Uitkomsten kunnen van invloed zijn op BTW verrekening.			
16	**Risico: Fraude**	5	3	PM
	Toelichting risico: het risico dat de gemeente financiele schade loopt door onrechtmatige handelingen door medewerkers op het gebied van fraude, corruptie, bedreiging en beïnvloeding Beheersmaatregel: Er wordt vanaf 2019 periodiek een fraude risico-analyse uitgevoerd door IC. Daarbij komen de risico's jaarlijks aanbod in een separate bespreking met het MT. Daarbij worden zowel interne risico's (functiescheiding e.d.) als externe risico's (cybercrime, ransomware e.d.) besproken			
17	**Verduurzaming gemeentelijk onroerend goed**	5	2	PM
	Toelichting risico: Er is een sectorale routekaart vastgesteld om invulling te geven aan het landelijke beleid en de wet- en regelgeving rondom de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. In de kern gaat het om 49% CO2-redutie in 2030 en 95% CO2-reductie in 2050 ten opzichte van 1990. Er is een onderzoek slim & toekomstgericht accommodatiebeleid uitgevoerd waarin de verduurzamingsopgave is meegenomen. Indicatieve investering voor de verduurzamingsopgave is begroot op € 38 tot € 60 miljoen. De indicatieve kapitaallasten van deze investering zijn begroot op € 1,3 tot € 1,6 miljoen en zijn gebaseerd op het verduurzamen van zowel de gebouwen in juridische eigendom gemeente, onderwijsgebouwen en gebouwen met economisch claimrecht. Uiteindelijke investering en kapitaallasten zijn afhankelijk van diverse factoren zoals het eventueel slimmer inzetten van accommodaties, verdeling verantwoordelijkheden investering onderwijsgebouwen en gebouwen economisch claimrecht en bijdrages rijksoverheid. Voor de investering in het verduurzamen van (sport)accommodaties zijn nog geen middelen gereserveerd. Beheersmaatregel: In 'Samen Verder' bij de programmabegroting 2022-2025 hebben we de verduurzamingsopgave benoemd als een van de grote opgaven met financiële gevolgen in de toekomst. Vanwege de grote toekomstige opgaven is er in de programmabegroting ook ruimte gelaten voor een nieuw bestuur om verder te gaan. In de themaraad van 8 februari 2022 hebben we de raad geïnformeerd over de eerste bevindingen en opgave uit het onderzoek slim & toekomstgericht accommodatiebeleid. Met het nieuwe bestuur gaan we het vervolg oppakken.			
18	**Risico: Informatiebeveiliging risico datalekken**	5	5	PM
	Toelichting risico: het risico dat de gemeente financiële schade loopt door datalekken, cybercrime e.d. Beheersmaatregel: Er is een informatieveiligheids- en privacy beleid opgesteld. Alle (nieuwe) medewerkers volgen een e-learning privacy en informatieveiligheid. Daarbij zijn beheersmaatregelen verwerkt in processen en systemen.			
19	**Risico: Verbonden partijen FUMO en VRF**			PM
	Toelichting risico: Ten aanzien van de verbonden partijen blijft extra aandacht noodzakelijk voor de uitvoeringsorganisatie FUMO en de Veiligheidsregio Fryslân (VRF). Deze samenwerkingsverbanden zijn van rijkswege verplicht gesteld en gelden dus voor de 18 Friese gemeenten. De invloed die als individuele gemeente kan worden uitgeoefend is (zeer) beperkt. Beheersmaatregel: De OWO-samenwerking heeft een positief effect als vanuit een gezamenlijk belang kan worden opgetrokken. Ook in de overige samenwerkingsverbanden zien we dat gemeenten elkaar steeds beter vinden, maar dat er lang niet altijd een eensluidende visie is binnen de 18 Friese gemeenten. Daarbij is de gemeente altijd vertegenwoordigd in de gezamenlijke overleggen. Verder is onze gemeente sinds kort betrokken bij het controllers overleg voor friese gemeentes inzake verbonden partijen. Gezamenlijk optrekken t.a.v. verbonden partijen heeft als voordeel om gezamenlijk vanuit hetzelfde afwegingskader de acteren richting de verbonden partij. Mogelijke beheersing van risico's van verbonden partijen is kansrijker als dit namens alle/meer deelnemers worden gedaan. Daarnaast is het ook efficiënter. Zowel voor de gemeente als voor de verbonden partij. Vooralsnog is de financiële impact lastig in te schatten, dus voor nu op PM gezet.			
20	**Risico: OWO bedrijfsvoering**			PM
	Toelichting risico: het risico bestaat dat er vanuit de samenwerking extra lasten naar voren komen die of onvermijdelijk zijn, danwel grote voorkeur genieten van 2 van de 3 gemeentes. Beheersmaatregel: Er is structureel overleg en tot op heden is er nog geen sprake van 2 tegen 1 besluiten. De financiële impact is lastig op geld te zetten, daarom op PM gezet.			
21	**Risico: afschrijvingen bedrijfsgebouwen met restwaarde (60% van de WOZ waarde)**	1	5	€ 581.731

Nr.	Risico en beheersmaatregel	Kans op voorkomen risico	Financieel gevolg	Benodigde weerstands-capaciteit
	Toelichting risico: We schrijven de bedrijfsgebouwen af tot 60% van de WOZ-waarde. Risico: Als het bedrijfsgebouw niet meer de maatschappelijke functie vervult is er het risico dat de resterende boekwaarde hoger is dan de eventuele verkoop c.q. vervanging. Beheersmaatregel: Het percentage ligt in lijn met het percentage van de WOZ bij verkopen de laatste jaren (59%). De kans dat dit de komende jaren fors verslechterd is beperkt.			
			TOTAAL	€ 2.986.123

Overige ontwikkelingen

Sociaal Domein

Binnen het Sociaal Domein zijn diverse risico's, hieronder staan de belangrijkste risico's die niet specifiek zijn vermeld staan in de risicotabel.

- Het Rijk heeft samen met gemeenten een traject gestart om de verdeelsystematiek van het Sociaal Domein aan te passen. Dit heeft gevolgen voor de verdeling per 2023.
  Ingeschat risico: PM
- Het werkelijke inzicht in de lasten voor met name regionale Jeugdhulp is nog niet goed in beeld. Wij zijn als gemeente afhankelijk van derden van wie we de afrekeningen ontvangen.
  Ingeschat risico: PM

Coronacrisis

We hebben in 2021 diverse meerkosten gehad door Corona. Zie hiervoor de toelichting op de financiële afwijkingen per programma en paragraaf 11. Het is op dit moment nog niet goed in te schatten wat de gevolgen van de coronacrisis voor de komende jaren zullen zijn. Bijvoorbeeld bij de bijzondere bijstand, toeristenbelasting, levensonderhoud (uitkeringen), lasten jeugdhulp en de veiligheidsregio. Als het rijk door de coronacrisis moet bezuinigen heeft dit effect op de omvang van het gemeentefonds en daarmee op de hoogte van de algemene uitkering die wij ontvangen.

Herverdeling gemeentefonds

Onze belangrijkste bron van inkomsten is het gemeentefonds. In de afgelopen jaren is gebleken dat sommige gemeenten te weinig geld uit het gemeentefonds ontvangen in relatie tot hun lasten. Vanuit het Rijk is besloten om te onderzoeken hoe de gegroeide scheefheid van de afgelopen decennia weer recht te trekken is, en vanaf 2022 een herverdeling in te voeren. Dit is inmiddels uitgesteld naar 2023. Volgens de nieuwste berekeningen komt de herverdeling voor onze gemeente op een nadeel van € 584.000. Het is gebruikelijk dat er een overgangstermijn (in het verleden was dat drie jaar) wordt afgesproken, zodat gemeenten de tijd hebben om de tegenvaller op te vangen.

Financiële kengetallen

Kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen ons helpen bij de beoordeling van de financiële positie van onze gemeente. De kengetallen geven informatie over hoeveel (financiële) ruimte onze gemeente heeft om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid. Ook geeft het mogelijkheden om onze gemeente te vergelijken met andere gemeenten. Er is ook een geprognosticeerde balans opgenomen in de begroting. De kengetallen komen voort uit deze balans.

Kengetallen	Rekening 2020	Rekening 2021
Netto schuldquote	34%	30%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	28%	24%
Solvabiliteitsratio	36%	41%
Structurele exploitatieruimte	9%	4%
Grondexploitatie	3%	3%
Belastingcapaciteit	91%	90%
EMU saldo (bedrag x € 1.000)	2.437	1.388

Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen in relatie tot de financiële positie
Het is niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten we altijd in samenhang bekijken. Ze geven alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld van de financiële positie van onze gemeente. Op basis van de kengetallen concluderen we dat de financiële positie van onze gemeente goed is.

Netto schuldquote en Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
De netto schuldquote is de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en afgezet tegen de totale baten. We geven de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weer. Zo brengen we duidelijk in beeld wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Normaal bevindt de netto schuldquote van een gemeente zich tussen de 0% en 100%. Voor een gemeente geldt dat als de netto schuldquote uitkomt boven de 130% er sprake is van een zeer hoge schuld. Boven de 100% blijft er weinig leencapaciteit over om de gevolgen van financiële tegenvallers (door bijvoorbeeld een economische recessie) op te vangen.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in hoeverre de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het is het eigen vermogen (de reserves) als percentage van het balanstotaal. Een solvabiliteit tussen de 20% en 50% voor gemeenten is gemiddeld. Hoe hoger het solvabiliteitsratio, hoe hoger de weerbaarheid van de gemeente. Uit de tabel blijkt dat onze solvabiliteit ruim voldoende is.

Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal geeft aan welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Onze structurele exploitatieruimte is 4%. Dit betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van leningen) te dekken.

Grondexploitatie
Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten (exclusief mutaties reserves). Hoe lager het kengetal, hoe lager de grondpositie ten opzichte van de totale geraamde baten. De grondexploitatie kan een behoorlijke invloed hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is belangrijk, deze moeten we weer terugverdienen bij de verkoop. Ieder jaar beoordelen we of de gronden tegen een actuele waarde op de balans staan. Het kengetal van 3% geeft aan dat het risico voor ons niet hoog is.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoeverre we een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kunnen opvangen en of er ruimte is voor nieuw beleid. De gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) voor een gezin worden afgezet tegen het landelijk gemiddelde. Na de algemene uitkering uit het Gemeentefonds zijn de belastinginkomsten de belangrijkste inkomsten voor een gemeente. Het Centrum van Onderzoek van de Lagere Overheden (Coelo) publiceert jaarlijks de Atlas van de lokale lasten. Deze publicatie is de basis voor de berekening van dit kengetal. De woonlasten in onze gemeente zijn lager dan het landelijk gemiddelde. Het kengetal van 90% geeft aan dat er ruimte is om financiële tegenvallers op te vangen door het verhogen van de woonlasten.

Economische en Monetaire Unie (EMU)-saldo
De EMU-systematiek (kosten en opbrengsten) die het Rijk hanteert werkt anders dan het baten-lastenstelsel dat we (als decentrale overheid) hanteren. Investeringen en uitgaven bijvoorbeeld die we dekken uit reserves tellen wel door in het EMU-saldo, maar hebben geen gevolg voor de uitkomst in het baten-lastenstelsel. Dus bij een sluitende begroting kan het EMU-saldo negatief zijn. Tussen het Rijk en de decentrale overheden zijn afspraken gemaakt voor de beheersing van het EMU-saldo. Het tekort voor de decentrale overheid mag niet hoger uitkomen dan 0,4% van het bruto binnenlands product. Ons EMU-saldo voor 2021 is positief.

Paragraaf 3 | Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn goederen waarvoor investeringen nodig zijn. Het gaat om zaken die daarna regelmatig onderhoud vergen. Bijvoorbeeld wegen, gebouwen, riolering en groen. Het onderhoud van kapitaalgoederen is van groot belang voor een goede kwalitatieve instandhouding van het openbare voorzieningenniveau. Dit onder meer op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, vervoer en recreatie. In deze paragraaf gaan we per kapitaalgoed in op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties.

Financiële consequenties

x € 1.000

Onderhoud kapitaalgoederen	Rekening 2020	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2021	Verschil
1. Samenleven					
Welzijn- en sportaccommodaties	-1.029	-1.067	-1.318	-1.093	225
2. Welzijn & educatie					
Huisvesting onderwijs	-1.460	-1.336	-1.373	-1.335	38 V
3. Ruimtelijke & economische ontwikk.					
Verhardingen	-977	-1.966	-2.380	-1.877	503 V
Bruggen en oevervoorzieningen	-236	-251	-251	-245	5 V
Verkeersvoorzieningen	-58	-65	-65	-67	- 1 N
Openbaar Groen	-662	-562	-597	-636	- 39 N
Rioleringen	-1.542	-1.437	-1.437	-1.647	- 210 N
Rioolheffing	2.703	2.505	2.505	2.508	3 V
6. Bestuur & Dienstverlening					
Automatisering	-1.154	-1.154	-1.154	-1.183	- 29 N
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	**-4.414**	**-5.333**	**-6.070**	**-5.575**	**495**

Wegen, kunstwerken en verlichting

Wegen

Beleidskader

De onderhouds- en vervangingswerkzaamheden aan de wegen worden op basis van de vastgestelde MOP uitgevoerd. Periodiek inspecteren we alle verhardingen voor het actualiseren van de MOP. Voor het beheer van de wegen is een beheersysteem operationeel. De gegevens die in het beheersysteem zitten actualiseren we regelmatig.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken

De werkzaamheden voeren we binnen de financiële kaders uit.

Civieltechnische kunstwerken

Beleidskader

De onderhouds- en vervangingswerkzaamheden aan de civieltechnische kunstwerken worden op basis van de MOP uitgevoerd. De MOP actualiseren we periodiek, aan de hand van inspecties. Voor het beheer van de civieltechnische kunstwerken (met name bruggen) is een beheersysteem operationeel. De gegevens die in het beheersysteem zitten actualiseren we regelmatig.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken

De werkzaamheden voeren we binnen de financiële kaders uit.

Openbare verlichting
Beleidskader
De onderhoud- en vervangingswerkzaamheden aan de openbare verlichting worden op basis van de MOP uitgevoerd. De MOP actualiseren we periodiek. Voor het beheer en onderhoud van de openbare verlichting participeren we, samen met de meeste andere Friese gemeenten en de provincie Fryslân, in de "Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A." De coöperatie ondersteunt in het beheer en onderhoud van de openbare verlichting. In 2018 is besloten om de traditionele lichtpunten versneld te vervangen door led lichtpunten. Hiervoor is een investeringskrediet beschikbaar gesteld.

Financiële gevolgen voor de jaarrekening
De werkzaamheden voeren we binnen de financiële kaders uit.

Groen, riolering en gebouwen

Groen
Beleidskader
Op 24 januari 2012 is de Notitie Groenbeleid 2011 door u vastgesteld. Hierin is de groenstructuur voor de 13 dorpen van onze gemeente vastgelegd. Met het groenstructuurplan is inzichtelijk gemaakt welk belangrijk groen in de leefomgeving aanwezig is. Ook is aangegeven welke grond door de gemeente kan worden afgestoten.

Het gemeentelijke groenareaal is opgenomen in een integraal beheersysteem. Het gemiddelde onderhoudsniveau in Ooststellingwerf is in overeenstemming met kwaliteitsniveau B van de Landelijke 'CROW-kwaliteitscatalogus openbare ruimte'.

Het Biodiversiteitsplan is op 20 april 2021 door u vastgesteld. Aan de hand van het Biodiversiteitsplan wordt invulling gegeven aan het beheer en onderhoud van het groen.

In 2020 heeft u de notitie "Het behoud van veilige bomen" vastgesteld. De uitvoering van het bomenonderhoud wordt op basis van deze notitie uitgevoerd.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken
De werkzaamheden voeren we binnen de financiële kaders uit.

Riolering
Beleidskader
Het Gemeentelijk RioleringsPlan 2020 - 2024 (GRP) is medio 2020 vastgesteld. In het GRP is vastgesteld dat:

- a. Alle kwaliteitsprofielen op "basis" staan (met uitzondering van het profiel: transport van afvalwater op "hoog").
- b. Er nader onderzoek wordt gedaan naar de wijze waarop de gemeentelijke afvalwaterketen bij kan dragen aan het CO2 neutraal maken van de gemeente.
- c. Er invulling wordt gegeven aan het onderwerp klimaatadaptatie op gebied van regenwateroverlast.
- d. Er nader wordt gekeken waar besparing mogelijk is door te zoeken naar duurzame oplossingen.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken
In het GRP is vastgesteld dat de rioolheffing met niet meer dan de inflatiecorrectie stijgt. In het kostendekkingsplan behorende bij het GRP is weergegeven hoe de heffing zich ontwikkelt in de periode 2020 - 2024. In de Verordening Rioolheffing wordt jaarlijks het exacte tarief vastgesteld.

Gymnastieklokalen
Beleidskader
De instandhouding van gymnastieklokalen is een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Voor het onderhoud aan de gymlokalen is een voorziening gevormd. In 2019 is een nieuwe MOP 2019-2048 opgesteld voor gymnastieklokalen. Deze MOP is de basis voor aanwendingen en dotaties aan deze voorziening.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken
De werkzaamheden worden binnen de financiële kaders uitgevoerd.

Overige gebouwen

Beleidskader

Het onderhoud van gemeentelijke gebouwen is in verschillende meerjarenonderhoudsplannen (MOP's) opgenomen. Het betreft de volgende gebouwen: het gemeentehuis, de gemeentewerf, het overslagstation, de Kompaan, molen 'De Weijert', gemeentelijke monumenten en woningen. De gemeentelijke gebouwen inspecteren we periodiek voor het actualiseren van de MOP's.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken

De werkzaamheden voeren we binnen de financiële kaders uit.

Sport en ICT

Sportaccommodaties

Beleidskader

Per 2017 gold een nieuwe exploitatieovereenkomst voor het beheer en de exploitatie van de 2 B's (sportcomplex de Boekhorst te Oosterwolde en sporthal de Bongerd te Haulerwijk) met dezelfde exploitant voor een periode van 5 jaar. Voor de andere B (= het Bosbad) is per 2017 Stichting Bosbad Appelscha (SBA) verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie. De gemeente en SBA hebben hiervoor een budgetovereenkomst getekend voor een periode van 10 jaar. SBA heeft het beheer en de exploitatie uitbesteed aan een exploitant. Per 2018 geldt een nieuwe exploitatieovereenkomst voor het beheer en de exploitatie van de Steegdenhal te Appelscha voor een periode van 10 jaar.

Per 2022 geldt een nieuwe exploitatieovereenkomst voor het beheer en de exploitatie van sportcomplex de Boekhorst met dezelfde exploitant voor een periode van vijf jaar. Voor het beheer en de exploitatie van sporthal de Bongerd is een exploitatieovereenkomst voor vijf jaar overeengekomen met Stichting Sporthal De Bongerd in vervolg op het burgerinitiatief "Doarpsskûte Haulerwijk".

S.V. Haulerwijk

SV Haulerwijk is ontstaan uit een fusie tussen twee bestaande voetbalverenigingen. Met als gevolg dat een lang gekoesterde wens om de bestaande clubgebouwen te vervangen voor een nieuw clubgebouw op het sportpark te Haulerwijk een nieuwe impuls kreeg. Deze wens kon niet zonder financiële hulp van de gemeente worden gerealiseerd. Na een gedegen voorbereidingstraject heeft de raad medio 2021 hiervoor een budget beschikbaar gesteld op basis van de systematiek van de 1/3-regeling voor de realisatie van een nieuw, energieneutraal clubgebouw.

S.V. Oosterwolde

SV Oosterwolde is ook ontstaan uit een fusie van bestaande voetbalverenigingen met een voorgenomen herschikking van de accommodaties op sportpark Oostenburg te Oosterwolde. Na een gedegen voorbereidingstraject heeft de raad medio 2021 budget beschikbaar gesteld, op basis van de systematiek van de 1/3-regeling, voor de uitbreiding en verduurzaming van was- en kleed accommodatie van voormalig V.V. Dio. Daarnaast valt het clubgebouw van voormalig V.V. de Griffioen terug aan de gemeente en krijgt S.V. Oosterwolde een stuk grond voor de uitbreiding van de was- en kleed accommodatie. Hiervoor is een ruilovereenkomst opgesteld. K.V. Dio wordt geherhuisvest in het voormalig clubgebouw van V.V. de Griffioen en krijgt het voormalig hoofdveld van V.V. de Griffioen ter beschikking gesteld. Het huidige veld van K.V. Dio wordt door S.V. Oosterwolde in gebruik genomen.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken

In 2019 is een nieuwe MOP opgesteld voor de 3 B's voor de periode 2019 tot en met 2033. Op basis hiervan wordt € 30.000 per jaar gedoteerd aan de voorziening. De jaarlijkse dotatie aan de voorziening voor de Steegdenhal bedraagt met ingang van 2017 € 15.500. De basis hiervoor is de MOP 2017-2026.

Per 1 januari 2019 is de sportvrijstelling in de Wet om de omzetbelasting verruimd. Door deze wetswijziging vervalt het recht op aftrek van btw voor planmatig onderhoud voor gemeenten en niet-winstbeogende exploitanten van sportaccommodaties. Er is een Specifieke uitkering sport (SPUK) voor gemeenten om het btw nadeel (grotendeels) te compenseren. Het is nog niet duidelijk of de 3 B´s en de Steegdenhal als winst beogende exploitanten worden aangemerkt. Voorzichtigheidshalve hebben wij een SPUK aanvraag ingediend. Als ze wel winst beogende exploitanten zijn wordt de SPUK-aanvraag deels verlaagd en kan de btw alsnog gecompenseerd worden via het btw-compensatiefonds. In overleg met en op advies van de fiscaal adviseur is de btw voor planmatig onderhoud in 2021 voor de 3 B's en de Steegdenhal ten laste gebracht van het btw-compensatiefonds. Naar verwachting worden de exploitanten in 2022 door de fiscus aangemerkt als winst-beogende instellingen.

Sportterreinen
Beleidskader
Het specialistische onderhoud aan de grasvelden van de gemeentelijke sportterreinen wordt in opdracht van ons uitgevoerd. De basis van de onderhoudswerkzaamheden zijn de kwaliteitscriteria van de KNVB. Op basis hiervan voeren we planmatig onderhoud aan de sportvelden uit. Dit is vastgelegd in de notitie ‘Planmatig onderhoud grassportvelden’. Per jaar renoveren we de toplaag van één veld. Het overige onderhoud voeren de sportverenigingen zelf uit. Hier krijgen de sportverenigingen een jaarlijkse vergoeding voor. U heeft in 2016 besloten het sportcomplex Waskemeer met een wetra-veld uit te breiden en het bestaande (halve) trainingsveld uit te breiden naar een volledig oefenveld.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken
De aard en omvang van het planmatig onderhoud aan de grassportvelden is afgestemd op de beschikbare middelen. Per jaar renoveren we de toplaag van één veld. Elk jaar wordt er bekeken welk sportveld aan een toplaag renovatie toe is. De weersomstandigheden, bespelingsdruk, grasbezetting, vlakheid, beschikbaarheid overige velden op een complex zijn afwegingsfactoren die de basis vormen van een toplaagrenovatie. De kosten voor de uitbreiding van het sportcomplex Waskemeer zijn voor rekening van de gemeente.

De jaarlijkse kosten voor de renovatie van 1 grassportveld wordt gedekt uit de exploitatie. De omgevingsvergunning voor de uitbreiding van het trainingsveld en de aanleg van het wetra-veld van het sportcomplex in Waskemeer zijn eind mei 2020 door de gemeente verleend. In augustus 2020 is een voorlopige voorziening door de rechter afgewezen. Er liep een bodemprocedure (beroep) in deze zaak. Deze is in 2021 is afgerond waarbij de bezwaarmakers niet in het gelijk zijn gesteld. Daarna is het trainingsveld uitgebreid en is het het wetra-veld aangelegd, zijn beide velden opgeleverd en in gebruik genomen. Ook zijn ze dit jaar voorzien van automatische beregening (stond gepland voor 2022). Conform de planning voor 2021 zijn ook andere sportvelden van automatische beregening voorzien. De laatste velden worden in 2022 aangepakt waardoor een stevige kwaliteitsimpuls voor de sportvelden is gerealiseerd.

ICT
Zie paragraaf 10 OWO-samenwerking.

Paragraaf 4 | Financiering

De paragraaf Financiering gaat over het aantrekken, beheren en uitzetten van gelden. Ook het garanderen en verstrekken van geldleningen aan derden valt hieronder. Deze activiteiten vormen een onderdeel van de treasuryfunctie van de gemeente. Een adequate sturing op de geldstroom is noodzakelijk. In deze paragraaf gaan we in op de vraag hoe we gelden zo optimaal mogelijk beleggen dan wel aantrekken.

Algemene beleidslijn en Risicobeheer

Algemene beleidslijn

De financiële verordening Ooststellingwerf 2020 is door u op 16 december 2020 vastgesteld. In artikel 13 van deze verordening is de financieringsfunctie beschreven. De verordening berust op de bepalingen in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Het uitgangspunt van de Wet Fido is het beheersen van risico's. Het doel is om doelmatig en doeltreffend om te gaan met de beschikbare financiële middelen.

Risicobeheer

Op grond van de Wet Fido moeten gemeenten zich houden aan de zogenaamde kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. De uitkomst van die berekening is het maximale bedrag dat rente typisch ‘kort’ gefinancierd mag worden. De kasgeldlimiet voor 2021 bedraagt € 6,2 miljoen (8,5% van het begrotingstotaal 2021 van afgerond € 72,6 miljoen). Onderstaand schema laat zien dat de kasgeldlimiet niet is overschreden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is bedoeld om te voorkomen dat wij in een bepaald jaar geconfronteerd worden met, in verhouding tot de vaste schuld, forse renteherzienings- en herfinancieringsproblemen. De norm is gesteld op 20% van het begrotingstotaal per 1 januari. Voor Ooststellingwerf bedraagt de renterisiconorm € 14,5 miljoen. Dit betekent dat in 2021 de som van de vaste geldleningen waarvan de rente wordt herzien en de noodzakelijke herfinancieringen beneden de € 14,5 miljoen moet blijven. Onderstaand schema laat zien dat de renterisiconorm niet is overschreden.

x € 1.000

Kasgeldlimiet	Rekening 2021
Kasgeldlimiet aanvang begrotingsjaar	**-6.200**
Omvang netto vlottend schuld	
1e kwartaal	12.218
2e kwartaal	14.584
3e kwartaal	11.241
4e kwartaal	8.011

x € 1.000

Rente risiconorm	Rekening 2021	Begroting 2022	Mjb 2023	Mjb 2024
Rente risiconorm	**14.523**	**14.115**	**14.090**	**14.068**
Aflossingen en renteherzieningen				
Reguliere aflossingen geldleningen	8.768	3.569	1.371	3.873
Geldleningen met renteherzieningen	-			
Totaal Aflossingen en renteherzieningen	**8.768**	**3.569**	**1.371**	**3.873**
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	**5.755**	**10.546**	**12.719**	**10.195**

Leningenportefeuille

Opgenomen gelden

De onderstaande tabel geeft inzicht in de samenstelling, grootte en rentegevoeligheid van de opgenomen geldleningen. De leningen zijn onderverdeeld in leningen opgenomen voor onze eigen huishouding en leningen opgenomen ten behoeve van woningcorporaties. Deze leningen zijn met een renteopslag weer doorgeleend naar de corporaties (sinds 1999 zijn we hiermee gestopt).

x € 1.000

Leningenportefeuille opgenomen gelden	Eigen leningen		Woningbouw leningen	
	Bedrag	Rente	Bedrag	Rente
Stand per 1 januari	**36.300**	**0,84%**	**2.574**	**4,28%**
Nieuwe leningen	-			
Reguliere aflossingen	-8.700		-68	
Vervroegde aflossingen				
Stand per 31 december	**27.600**	**0,59%**	**2.507**	**4,38%**

Het gemiddelde rentepercentage begin 2021 is als volgt berekend: rente 2021 / stand 1-1-2021. Het gemiddelde rentepercentage eind 2021: rente 2022 / stand per 31-12-2021. Voor de berekening van het gemiddelde rentepercentage is geen rekening gehouden met herfinanciering. In 2021 is geen nieuwe lening afgesloten.

Uitgezette gelden

De gemeente loopt met betrekking tot de verstrekte geldleningen beperkt risico. Veelal zijn er opstallen, installaties en dergelijke aanwezig die naar verwachting voldoende zijn om, in geval van het uitblijven van betaling, de restantschuld te voldoen. We voeren ten aanzien van overige debiteuren een actief beleid. Waar nodig nemen we tijdig de gebruikelijke invorderingsmaatregelen. Wanneer invordering niet (meer) mogelijk is, boeken we vordering af ten laste van het lopende boekjaar.

x € 1.000

Leningenportefeuille uitgezette gelden	Bedrag
Leningen aan woningbouwcorporaties	2.506
MFC Oldeberkoop	228
Volkskredietbank	119
Sportverenigingen	2
Dorpshuizen	13
Vereniging Toeristisch Recreatie Belang	20
Stichting Stimuleringsfonds (verzilverleningen)	300
Stichting Stimuleringsfonds (stimuleringsleningen)	200
Stichting Stimuleringsfonds (blijversleningen)	60
Stichting Stimuleringsfonds (duurzaamheidsleningen)	700
Stichting Stimuleringsfonds (startersleningen)	300
Stand per 31 december 2021	**4.448**

Overig

Schatkistbankieren

Vanaf 1 januari 2014 zijn alle decentrale overheden verplicht om te schatkistbankieren. Dit betekent dat we alle overtollige liquide middelen, het saldo liquide middelen boven het drempelbedrag van 0,75% van de begroting, moeten stallen bij het Rijk. Voor Ooststellingwerf betekent dit dat er gemiddeld een bedrag van € 563.000 (dit is 0,75% van het begrotingstotaal) op de gezamenlijke bankrekeningen mag staan. Per 1 juli 2021 is de regeling aangepast en is de drempel verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal. Het saldo daarboven moeten we afstorten bij het Rijk. Zie de tabel in de bijlage voor het overzicht schatkistbankieren.

Liquiditeitsprognose

Twee keer per jaar onderzoeken we aan de hand van een liquiditeitsprognose in hoeverre we de huidige leningenportefeuille de komende jaren verder kunnen afbouwen door het aantrekken van deels fix en/of lineaire leningen.

Renteschema

Elk jaar moet bij de jaarrekening de werkelijke doorbelaste rentelasten worden vergeleken met de voorgecalculeerde doorbelaste rentelasten. Als de afwijking meer dan 25% is dan moeten we overgaan tot correctie. In 2021 is dit niet het geval, zie onderstaande tabel.

x € 1.000

Renteschema werkelijk 2021		Bedrag
a. Werkelijke lasten over de korte en lange financiering		431
b. Werkelijke externe rentebaten (idem)		188
Saldo rentelasten en rentebaten		**243**
c1. Werkelijke rente die aan de grondexploitatie moet worden doorgerekend	21	
c2. Werkelijke rente van projectfinanciering	113	
c3. Werkelijke rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening	114	
voor is aangetrokken (=projectfinanciering)		
		20
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		**223**
d1. Werkelijke rente over eigen vermogen		-
d2. Werkelijke rente over voorzieningen		-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		**223**
e. De aan taakvelden werkelijke toegerekende rente		249
Verschil		**-26**

Paragraaf 5 | Bedrijfsvoering

De gemeente Ooststellingwerf wil met lef en passie werken aan duurzame en toekomstbestendige initiatieven. Groot en klein, van binnen en van buiten de organisatie. Met een mentaliteit die gebaseerd is op daadkracht, op 'meer doen, minder praten'. Vertrouwen in de kracht van medewerkers én inwoners is de basis onder het (samen)werken. We willen meer faciliteren dan regisseren, initiatief van buitenaf omarmen en zo het woon- werk-, en leefklimaat in Ooststellingwerf op continue basis verbeteren.

Interbestuurlijk toezicht en Human Resource Management

Interbestuurlijk toezicht

We geven uitvoering aan de Wet revitalisering generiek toezicht. Deze wet zorgt voor een vereenvoudiging van het toezicht tussen de verschillende bestuurslagen, het zogenoemde ‘interbestuurlijk toezicht’. Het belangrijkste uitgangspunt van de wet is dat het interbestuurlijk toezicht verschuift van verticaal toezicht (provincie - raad) naar horizontale verantwoording (college - raad). De provinciale toetsing vindt plaats op de volgende domeinen: Omgevingsrecht/Wabo, Ruimtelijke Ordening, Water en Riolering, Archief en Informatiestromen, Monumenten en Archeologie.

Human Resource Management

Het jaar 2021 stond vooral in het teken van corona en het inspelen op de gevolgen. Toch is het gelukt om ook te werken aan de uitvoering van het strategisch personeelsbeleid. Daarbij heeft het accent, als gevolg van corona, vooral gelegen op het onderdeel plaats- en tijdonafhankelijk werken van het strategisch personeelsbeleid. Dit onderdeel had extra urgentie omdat de dienstverlening zoveel mogelijk doorgang moest vinden.

Corona heeft de digitalisering zo versneld en de manier van werken blijvend veranderd. De organisatie heeft nagedacht hoe ze die opbrengst kan gebruiken voor het inrichten van het werk na corona. In 2022 gaan we verder aan de gang met de uitwerking daarvan. Hierbij staan we in nauw contact met de andere OWO-gemeenten die hier ook mee bezig zijn.

Een ander belangrijk onderdeel was het project Rake voorstellen. In 2021 is alles op alles gezet om invulling te geven aan de wens van de raad om de advisering te verbeteren. Medewerkers zijn getraind, er zijn hulpmiddelen beschikbaar in de vorm van formats, online trainingen en filmpjes en het BOB-model is geïntroduceerd voor complexe projecten. We houden de vinger aan de pols door periodiek de kwaliteit te peilen.

Financiën, Planning & Control & Juridische kwaliteitszorg

Financiën, Planning & Control

De financiële functie voorziet de gemeenteraad, het college en de organisatie van actuele en volledige financiële informatie voor de ondersteuning van de gemeentelijke beleidsontwikkeling en uitvoering. Deze functie is gericht op een duurzame en gezonde financiële positie van de gemeente. Kwaliteit, snelheid en toegankelijkheid spelen in deze processen een belangrijke rol. Het afgelopen jaar stond in het teken van het structureel op orde brengen van de begroting. Daarom is er een heroverwegingsproces geweest.

Juridische kwaliteitszorg (JKZ)

De juridische functie in de vakafdelingen en het cluster Bestuurlijk Juridische Zaken (BJZ) van team Bedrijfsvoering zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de juridische kwaliteit van het gemeentelijk handelen. Zij ondersteunen daarnaast het bestuur en de organisatie met juridische advisering bij beleidsontwikkeling en uitvoering. De juridische control berust bij BJZ.

Om deze kwaliteit te borgen blijven we investeren in kennis en kunde (door uitwisseling van informatie, casusanalyse, opleidingen en trainingen) en vroegtijdige betrokkenheid van de juridisch adviseurs van BJZ bij dossiers. We blijven inzetten op persoonlijke contacten met de collega’s in alle afdelingen en het actualiseren en aanvullen van de inhoud van het juridisch plein op intranet. We stimuleren de “informele aanpak”: eerst het goede gesprek. We zetten met goed resultaat (pre)mediation in. Dit blijkt uit de jaarverslagen van de Algemene en Sociale Kamer van de commissie van advies voor de bezwaarschriften en de klachtenfunctionaris.

Rechtmatigheid, Inkoop, Informatiebeveiliging en Privacy

Rechtmatigheid
Betrouwbaarheid en rechtmatig handelen binnen wet- en regelgeving is een belangrijk punt voor de gemeente. Jaarlijks leggen we in het Interne Controle plan de uitvoering van de verbijzonderde interne rechtmatigheidscontrole vast. De gemeente blijft zichtbaar werken aan de verbetering van processen zodanig dat afwijkingen gesignaleerd en gecorrigeerd worden.

Inkoop
Zie paragraaf 10.

Informatiebeveiliging en privacy
Inwoners, ondernemingen en instellingen moeten erop kunnen vertrouwen dat we zorgvuldig omgaan met (persoons)gegevens. Het is daarom van groot belang dat gegevens alleen onder strikte voorwaarden gebruikt worden en goed beveiligd zijn tegen onbevoegd gebruik. In 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) in werking getreden, waarmee er één normenkader is ontstaan voor gemeenten, provincies, waterschappen en rijk. Ons informatiebeveiligingsbeleid is in 2021 geactualiseerd en continu gebaseerd op het treffen van technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen in het kader van dit normenkader.

De beveiligingsfunctionaris (CISO) zorgt voor de coördinatie en toezicht op de naleving van beveiligingsmaatregelen en -procedures, voor elk onderdeel van het informatiebeveiligingsbeleid. Beveiliging van onze gegevens en sturen op houding en gedrag vraagt continu aandacht en investeringen. De gemeente heeft diverse instrumenten ingezet om de informatiebeveiligings- en privacybewustzijn te optimaliseren. De gemeente heeft in 2021 zichtbaar voldaan aan de normen die noodzakelijk zijn voor de voortzetting van onze dienstverlening via DigiD en aan de specifiek normen welke gelden voor de BRP en de waardedocumenten, Suwinet, BAG, BGT en BRO.

Burgers hebben op grond van de AVG het recht te weten welke gegevens van hen worden verwerkt, voor welk doel en met wie deze worden gedeeld. De privacyrechten van burgers zijn daarmee uitgebreid en de eisen waaraan persoonsgegevens moeten voldoen zijn verscherpt. Gegevensbescherming en privacy dringen door in alle processen binnen onze gemeentelijke organisatie. Privacy heeft een direct raakvlak met informatiebeveiliging en vraagt continue aandacht en investeringen. In 2021 hebben we zichtbaar gewerkt aan de inrichting van onze processen, systemen en interne organisatie conform de privacywetgeving. De gemeente beschikt over een register van verwerkingsactiviteiten en houdt deze actueel om daarmee te kunnen voldoen aan de verantwoordingsplicht en inzicht te kunnen geven aan burgers wanneer zij hun privacyrechten uitoefenen. De Functionaris Gegevensbescherming houdt onafhankelijk toezicht op de naleving van de privacyregels.

Communicatie en ICT

Communicatie
We spelen in op de belangrijke (online) trends en een eenduidige profilering van de gemeente over alle projecten en activiteiten heen. Niet alleen offline, maar we ontwikkelen ook online door, in beeld, tekst en video. We maken gebruik van animatie, infographics en film. Naast uitvoerende activiteiten richt communicatie zich ook dit jaar op het stimuleren, coachen en ontwikkelen van communicatiebewustzijn en -vaardigheden van de organisatie. Er kunnen steeds meer diensten online worden aangevraagd. We spelen een adviserende rol in de organisatieontwikkelingen en ontwikkelingen participatie. Communicatie is daarnaast actief onderdeel van de programma's Omgevingswet, Samenleven, Duurzaamheid en Dienstverlening.

Informatie- en communicatietechnologie
Zie paragraaf 10 OWO-samenwerking.

Paragraaf 6 | Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een bestuurlijk belang betekent dat de gemeente zeggenschap heeft. Een financieel belang betekent dat de gemeente financiële middelen beschikbaar heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de partij. De gemeente heeft ook een financieel belang als de verbonden partij haar financiële problemen kan verhalen op de gemeente. Elke verbonden partij draagt direct of indirect bij aan de beleidsdoelen van de gemeente. De verbonden partijen bestaan uit Gemeenschappelijke Regelingen, deelnemingen en overige verbonden partijen.

Algemene beleidslijn

Elke verbonden partij draagt direct of indirect bij aan de beleidsdoelen van de gemeente. In de programma's geven we aan op welke wijze de verbonden partij aansluit op het eigen beleid, de activiteiten en welke risico's er zijn met betrekking tot de samenwerking. Deze paragraaf geeft een totaalbeeld van participaties in verbonden partijen en van de financiële aspecten.

Verbonden partijen zijn (participaties in) Gemeenschappelijke Regelingen, stichtingen en verenigingen en vennootschappen. Van bestuurlijk belang is sprake als de gemeente zeggenschap heeft door een zetel in het bestuur of door stemrecht. Onder financieel belang verstaan we dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijtraakt in geval van faillissement van de verbonden partij. Of dat de gemeente voor een bepaald bedrag aansprakelijk wordt gesteld als de verbonden partij zijn/haar verplichtingen niet nakomt.

Deelname in een verbonden partij is een alternatief voor enerzijds het zelf uitvoeren van gemeentelijke taken of anderzijds het uitbesteden van deze taken. Het uitgangspunt is dat we alleen deelnemen in een verbonden partij als we daarmee een publiek belang dienen. Er kunnen verschillende redenen zijn om deel te nemen in een verbonden partij, bijvoorbeeld:

- Efficiencyvoordelen: kostenvoordeel door samenwerking
- Risicospreiding: het delen van (financiële) risico's met andere partijen
- Kennisvoordeel: gebruik maken van elkaars kennis en expertise
- Bestuurlijke kracht/effectiviteit: deelnemers staan samen sterker
- Katalysatorfunctie: de gemeente als belangrijke initiërende factor

We streven naar het efficiënt uitvoeren van gemeentelijke taken op basis van samenwerking. Waarbij de sturingselementen zoals transparantie, kaderstelling, verantwoording en controle voldoende gewaarborgd zijn.

SDF

Verband	Gemeenschappelijke Regeling Centrumregeling samenwerking sociaal domein Friese gemeenten te Leeuwarden
Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemers	Alle 18 Friese gemeenten nemen deel in deze GR. Er vindt ambtelijk en bestuurlijk overleg plaats tussen gemeenten over (de uitvoer van) deze regeling.
Gemeentelijk belang en openbaar belang	Binnen de Centrumregeling Sociaal Domein Friese Gemeenten (uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein Friesland (SDF)) werken de Friese gemeenten samen aan de inkoop van specialistische jeugdhulp en het bijbehorende contractbeheer. Het algemene doel van de regeling is specialistische zorg en ondersteuning leveren aan inwoners van alle Friese gemeenten.
Financieel belang	De centrumgemeente berekent de integrale kosten voor haar dienstverlening door aan gemeenten. De kosten voor de dienstverlening bestaan uit kosten voor instandhouding en kosten voor taakuitvoering. De kosten voor instandhouding worden onder gemeenten verdeeld op basis van inwoneraantal van elke gemeente met peildatum 1 januari van jaar t-1. De kosten voor uitvoering van taken worden verdeeld onder gemeenten op basis van het percentuele aandeel dat een gemeente toekomt in het totaal van aantallen cliënten op basis van de Jeugdwet. Onze bijdrage voor 2021 is begroot op € 113.000. Op dit moment is de afrekening nog niet bekend.
Omvang van het vermogen x € 1.000	Het resultaat wordt verrekend met de bijdragen van de gemeente. Er is daarom geen sprake van vermogen.
Resultaat x € 1.000	€ 0
Risico's	Als het SDF de afspraken over de begroting niet haalt, krijgen de gemeenten achteraf alsnog de rekening gepresenteerd. Dit risico beheersen we intern door periodiek de uitgaven te monitoren en bij bestuurlijk en ambtelijk overleg input te leveren. Daarnaast bespreken we de begroting van het SDF in de planning- en controlcyclus van het SDF.

VRF

Verband	Veiligheidsregio Fryslân te Leeuwarden	
Gemeenschappelijke regeling		
Deelnemers	Een gemeenschappelijke regeling met de 18 Friese gemeenten. Zowel bestuurlijk als ambtelijk bestaan er gremia waarin (één van de) OWO-gemeente(n) vertegenwoordigd is/zijn: · Deelname in Algemeen Bestuur (AB) van de VRF (drie burgemeesters); · Deelname in Dagelijks Bestuur (DB) van de VRF (burgemeester Korthuis); · Deelname in Bestuurscommissie Veiligheid van de VRF (drie burgemeesters); · Deelname in Agendacommissie Veiligheid van de VRF (burgemeester Korthuis); · Deelname in Bestuurscommissie Gezondheid (drie portefeuillehouders); · Deelname in Agendacommissie Gezondheid (Heerenveen); · Deelname in POOK (Plenair Overleg Oranje Kolom) drie gemeentesecretarissen; · Deelname in ambtelijk regionaal overleg (zowel VRF-breed als in district Zuidoost) (3 Ambtenaren Openbare Orde en Veiligheid (AOV'ers).	
Gemeentelijk belang en openbaar belang	Veiligheidsregio Fryslân (VRF) is een samenwerkingsverband van de Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en andere partners. In de VRF werken zij samen aan brandweerzorg, publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Zo willen we (gezondheids)risico's zo veel mogelijk beperken en het beleid van gemeenten op het gebied van gezondheid en veiligheid bevorderen.	
Financieel belang	Bijdrage 2021 € 2.701.423: 1. Gezondheid € 193.863 2. Jeugdgezondheidszorg € 901.983 3. Veiligheid € 99.751 4. Brandweer € 1.505.826	
Omvang van het vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2020 € 3.615 31-12-2020 € 6.075	Vreemd vermogen: 1-1-2020 € 59.907 31-12-2020 € 63.002
Resultaat x € 1.000	€ 3.791 (2020)	
Risico's	Als de VRF zich niet houdt aan afspraken over de begroting, krijgen de gemeenten achteraf alsnog de rekening gepresenteerd. Dit risico beheersen we intern door periodiek de uitgaven te monitoren en bij bestuurlijk en ambtelijk overleg input te leveren. Daarnaast bespreken we de begroting en de jaarrekening van de VRF in de planning- en controlcyclus van de VRF.	

SW Fryslân

Verband	Gemeenschappelijke Regeling Sociale Werkvoorziening Fryslân te Drachten	
Gemeenschappelijke regeling		
Deelnemers	Er nemen naast Ooststellingwerf nog 7 gemeenten deel. sociale werkvoorziening drachten. Vertegenwoordiging in dagelijks en algemeen bestuur: wethouder Bos	
Gemeentelijk belang en openbaar belang	De taken vanuit de voormalige Wet sociale werkvoorziening (WSW) moeten door ons als gemeente worden uitgevoerd. Op basis van efficiency en financiële redenen zijn deze taken uitbesteed aan de GR. Vanaf 1 januari 2015 is nieuwe instroom in de WSW niet meer mogelijk. Dit heeft tot gevolg dat de WSW alleen nog van kracht blijft voor de huidige werknemers met een vaste aanstelling. Voor de toekomst heeft de GR besloten de WSW verantwoord en versneld af te bouwen, met aandacht voor de positie van de huidige werknemers. Dit doen we door een gezamenlijk beschutwerkbedrijf (met 8 deelnemende gemeenten) in stand te houden. Nieuwe activiteiten van Caparis N.V. komen niet voor rekening van de aandeelhouders. Verder streeft de GR naar het terugdringen van het subsidie- en exploitatietekort bij Caparis N.V. Vanaf 1-1-2020 zijn de activiteiten van de GR veranderd waarbij er geen sprake meer is van de uitvoering van de WSW. Door de gemeente is een DVO (dienstverleningsovereenkomst) afgesloten met Caparis voor de uitvoering van deze activiteiten. Vanaf 2020 is daarom ook geen bijdrage aan de GR meer.	
Financieel belang	Onze exploitatiebijdrage voor de GR SW Fryslân voor 2021 bedraagt € 0	
Omvang van het vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 01-01-2020 € 458 31-12-2020 € 0	Vreemd vermogen: 01-01-2020 € 5.161 31-12-2020 € 7.172
Resultaat x € 1.000	€ 0 (2020)	
Risico's	Als gemeente lopen we het risico dat het subsidietekort oploopt in de komende jaren. Daarnaast zijn we verantwoordelijk voor uitstaande geldleningen van de GR.	

Recreatieschap

Verband	Recreatieschap Drenthe te Diever	
Gemeenschappelijke regeling		
Deelnemers	Alle 12 Drentse gemeenten en de gemeente Ooststellingwerf nemen deel. Vertegenwoordiging in algemeen bestuur door wethouder Jager-Wöltgens	
Gemeentelijk belang en openbaar belang	Het samenwerkingsverband heeft tot taak de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van recreatie & toerisme. Het Recreatieschap heeft primair een ondersteunende en verbindende taak. Het is het instrument waarmee gezamenlijke acties kunnen worden ondernomen, beleidszaken kunnen worden afgestemd en gemeentegrens-overschrijdende zaken kunnen worden opgepakt. Individuele vraagstukken kunnen bovengemeentelijk (en daardoor in breder verband) worden opgepakt. “Samen is meer dan de som der delen”.	
Financieel belang	Bijdrage 2021: € 78.427	
Omvang van het vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2020 € 697 31-12-2020 € 1.387	Vreemd vermogen: 1-1-2020 € 670 31-12-2020 € 813
Resultaat x € 1.000	€ 6 (2020) (+571 incidenteel)	
Risico's	De financiële risico’s voor de Gemeenschappelijke Regeling zijn gering. De bijdrage is beperkt en de regeling heeft een financieel gezonde positie.	

FUMO

Verband	Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) te Grouw	
Gemeenschappelijke regeling		
Deelnemers	Alle Friese gemeenten, de provincie Fryslân en het Wetterskip Fryslân. Vertegenwoordiging in algemeen bestuur door wethouder Hijlkema.	
Gemeentelijk belang en openbaar belang	Deelname aan de FUMO is wettelijk verplicht gesteld voor alle Friese gemeenten. Hiermee wordt beoogd de uitvoering van de milieuregelgeving te professionaliseren, te uniformeren en de afstemming met andere handhavingspartners (Justitie) te verbeteren. In het basistakenpakket is vastgelegd voor welke activiteiten (van bedrijven en instellingen) de FUMO haar werkzaamheden moet uitvoeren. De gemeente blijft het bevoegd gezag. De FUMO voert voor de gemeente gedeeltelijk het omgevingsrecht uit: de vergunningverlening en het toezicht van het milieucomponent van grote en complexe bedrijven en instellingen.	
Financieel belang	Bijdrage 2021 € 366.983	
Omvang van het vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2020 € 1.365 31-12-2020 € 1.626	Vreemd vermogen: 1-1-2020 € 4.781 31-12-2020 € 5.556
Resultaat x € 1.000	€ 325 (2020)	
Risico's	De Gemeenschappelijke Regeling brengt een inherent risico mee, dat alle deelnemers moeten bijspringen bij eventuele tekorten. We voeren toezicht op de uitvoering van de taken door de FUMO. Op bestuurlijk niveau in het Algemeen Bestuur. Op ambtelijk niveau door deelname aan de Controllersgroep en het Opdrachtgeversoverleg. We hebben enkel de wettelijk verplichte basistaken in de FUMO ondergebracht. Niet de plustaken. Daarmee zijn we niet aansprakelijk voor de risico's die met de uitvoering van plustaken gepaard gaan.	

Lokale Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit

Verband	Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (voorheen Hûs en Hiem) te Leeuwarden	
Gemeenschappelijke regeling		
Deelnemers	Een Gemeenschappelijke Regeling van deelnemende gemeenten op het gebied van de bouwkundige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Fryslân. Vertegenwoordiging in het dagelijks bestuur door wethouder Hijlkema.	
Gemeentelijk belang en openbaar belang	De commissie Ruimtelijke Kwaliteit Hûs en Hiem, welstandadvisering en monumentenzorg heeft als doel de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeente te behartigen op het gebied van de bouwkunstige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Friesland. Betrokken gemeenten moeten op grond van de nieuwe Omgevingswet een onafhankelijke commissie benoemen die zich uitspreekt over verbouwingen, sloop of verplaatsing van rijksmonumenten. Daarnaast adviseert deze commissie ook over meer kwaliteitsvragen dan monumenten alleen.	
Financieel belang	Voor de dienstverlening biedt de gemeente geen vergoeding aan deze GR. Leges die de GR - Hûs en Hiem bij de gemeente in rekening brengt worden één op één doorberekend naar de aanvrager. De Gemeenschappelijke Regeling is budgetneutraal.	
Omvang van het vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2020 € 334 31-12-2020 € 350	Vreemd vermogen: 1-1-2020 € 82 31-12-2020 € 81
Resultaat x € 1.000	€ 8 (2020)	
Risico's	In feite loopt de gemeente geen risico. Kosten gemaakt door de commissie worden één-op-één in rekening gebracht bij de aanvrager. Daarnaast is de financiële positie van de regeling gezond. Wel is het zaak alert te blijven bij maatschappelijke ontwikkelingen. Bijvoorbeeld het teruglopen van de bouwactiviteiten in relatie tot de financiële crisis zoals we die in de afgelopen jaren hebben ervaren. Dit risico kunnen we verminderen door in te spelen en actief te reageren op ontwikkelingen en toekomstprognoses in de begroting. Zo kunnen we daar waar nodig bijsturen of zelfs maatregelen afdwingen om de kosten dekkend te maken voor de komende jaren. Dit alles conform de eisen en voorschriften zoals die zijn gesteld in de Gemeenschappelijke Regeling Hûs en Hiem. Gezien de huidige ontwikkelingen in de woningmarkt, zullen inkomsten naar verwachting de komende periode toenemen.	

Omrin

Verband	Omrin: a. Afvalsturing Friesland N.V. (OMRIN) te Leeuwarden b. N.V. Fryslân Miljeu te Leeuwarden	
Vennootschappen en Coöperaties		
Invloed	Gemeente is vertegenwoordigd in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door wethouder Hijlkema.	
Gemeentelijk belang en openbaar belang	Omrin (Afvalsturing en Fryslân Miljeu) is het bedrijf van en voor gemeenten voor de reinigingstaken. Zij verwerkt het ingezamelde huishoudelijke afval en exploiteert de gemeentelijke milieustraat. Het bedrijf wil als totaaloplosser de gehele afvalketen bestrijken (van kringloop tot storten). Samen met de aandeelhouders wordt het beleid bepaald.	
Financieel belang	Aandelenkapitaal: a. € 54.457 b. € 46.807 Het bruto dividend over 2020 bedraagt € 82.646 (Afvalsturing) en € 35.696 (NV Fryslan Miljeu)	
Omvang van het vermogen x € 1.000	a. Eigen vermogen: 1-1-2020 € 57.000 31-12-2020 € 61.055 b. Eigen vermogen: 1-1-2020 € 8.286 31-12-2020 € 9.426	a. Vreemd vermogen 1-1-2020 € 142.008 31-12-2020 € 132.770 b. Vreemd vermogen 1-1-2020 € 17.225 31-12-2020 € 20.912
Resultaat x € 1.000	a. € 5.176 (2020) b. € 1.384 (2020)	
Risico's	De risico's zijn beperkt. Op beleidsniveau is voor ons voldoende vertegenwoordiging en beslissingsbevoegdheid aanwezig. De onderneming heeft een gezonde financiële positie.	

BNG

Verband	N.V. Bank Nederlandse gemeenten te Den Haag	
Vennootschappen en Coöperaties		
Gemeentelijk belang en openbaar belang	De kerntaak van de BNG is om tegen lage tarieven krediet te verstrekken aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Daarmee speelt de bank een essentiële rol in de financiering van door overheden gewenste maatschappelijke investeringen. De aandeelhouders van de BNG zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. De burgemeester van Ooststellingwerf vertegenwoordigt de gemeente.	
Financieel belang	18.720 aandelen a € 2,50 nominaal. Het dividend over 2020 is € 33.883	
Vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2020 € 4.887.000 31-12-2020 € 5.097.000	Vreemd vermogen: 1-1-2020 € 144.802.000 31-12-2020 € 155.262.000
Resultaat x € 1.000	€ 228.000 (2020)	
Risico's	De onderkende risico's voor de verbonden partij zijn minimaal. BNG publiceert op hun website het risicoprofiel. Daaruit blijkt dat door de topratings de bank in staat is tegen lage prijzen geld aan te trekken op de geld- en kapitaalmarkt. De BNG hanteert een strak kapitalisatiebeleid. De bank heeft een gezonde financiële positie.	

SBMVO

Verband	Stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed Oosterwolde	
Stichtingen en Verenigingen		
Gemeentelijk belang en openbaar belang	De stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed beheert en exploiteert en houdt de voorziening (= de Kampus) in stand voor de huidige gebruikers (= het Stellingwerf College, Kunst & COO en de Openbare Bibliotheek). Maar ook voor culturele evenementen en overige activiteiten in het openbaar belang en voor de inwoners van Ooststellingwerf. De Stichting is volle eigenaar en is verantwoordelijk voor de meerjarige instandhouding van de Kampus.	
Financieel belang	De gemeente staat garant voor een lening van € 1 miljoen.	
Vermogen x € 1.000	Eigen vermogen:	Vreemd vermogen:
	1-1-2020 € 65	1-1-2020 € 1.045
	31-12-2020 € 71	31-12-2020 € 1.058
Resultaat x € 1.000	€ 5 (2020)	
Risico's	Een risico is dat de Stichting door onvoorziene omstandigheden zijn taak niet meer kan uitvoeren (bijvoorbeeld als een van de huidige gebruikers ophoudt te bestaan). Dit risico wordt beperkt doordat indien nodig bestuurlijk overleg plaatsvindt. Daarnaast ontvangen wij als gemeente jaarlijks het jaarverslag van de Stichting, dat we aan de gemeenteraad ter decharge voorleggen. Ooststellingwerf staat garant voor de lening van € 1.000.000. Uit de jaarrekening van de Stichting blijkt dat de stand van de liquide middelen samen met de activa ongeveer 1,7 keer de hoogte van de lening is. Daarom is het financiële risico voor ons gering.	

Paragraaf 7 | Grondbeleid

De gemeente is van actief grondbeleid overgegaan naar facilitair grondbeleid. Daarbij is de nadruk komen te liggen op de uitvoering van de wettelijke taken: volkshuisvesting en ruimtelijke ordening (RO). Als dit in acht genomen wordt staat het grondbeleid ook ten dienste van algemene maatschappelijke taken op het gebied van economie, werkgelegenheid, natuur, cultuur, zorg en onderwijs. Het grondbeleid dient sturing geven aan de inzet en het gebruik van grond om zodoende de door de gemeente nagestreefde doelen te realiseren. Grondbeleid is daarmee een middel en geen doel op zich.

Faciliterend grondbeleid houdt in dat de gemeente zelf geen grondexploitaties voert, maar dit overlaat aan private ontwikkelaars. Wij faciliteren dan door het uitvoeren van onze wettelijke taken, zoals het maken van een nieuw bestemmingsplan. Maar we kunnen ook faciliteren door het treffen van voorzieningen in de openbare ruimte of het aanleggen van nutsvoorzieningen. De kosten hiervan moeten we vervolgens op de ontwikkelende partij verhalen (Hfd 6.4 Wro). Dit doen we door het sluiten van een anterieure overeenkomst. Als dat niet lukt dient er een exploitatieplan opgesteld te worden.

Het nadeel van het hanteren van een facilitair grondbeleid is dat het ons afhankelijk maakt van derden. Indien de markt bepaalde door ons gewenste ontwikkelingen niet oppakt of niet volgens de gemeentelijke randvoorwaarden kan of wil realiseren, denk hierbij aan bepaalde woningbouwcategorieën, kunnen we actief grondbeleid inzetten. Hierdoor behouden we invloed op waar, wat en hoe wordt gebouwd. In de praktijk zal dat dan uitkomen op een vorm van samenwerking met de ontwikkelaar. Hierbij moeten de financiële risico's, ook op langere termijn, wel aanvaardbaar zijn.

Algemene beleidslijn

Het grondbeleid wordt uitgevoerd aan de hand van de Nota Grondbeleid: De Nota Grondbeleid schetst de uitgangspunten van het te voeren grondbeleid van de gemeente Ooststellingwerf. Het beschrijft onder andere de diverse grondbeleidsinstrumenten die de gemeente tot haar beschikking heeft en er worden concrete grondbeleidskeuzes gemaakt. Ook geeft het richtlijnen voor het "in de markt zetten" van in exploitatie te brengen gronden. De methoden van prijsbepaling voor de toekomstige functie van de te verkopen grond staan beschreven, met als doel een zo marktconform mogelijke prijs. U stelt jaarlijks een notitie vast waarin de grondprijzen en de parameters staan.

Het grondbeleid vindt de grondslag in de volgende wettelijke landelijke/ internationale regelgeving:

- Wet ruimtelijke ordening (Wro)
- Besluit ruimtelijke ordening (Bro)
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
- Wet voorkeursrecht Gemeenten (Wvg)
- Wet Markt en Overheid
- Gemeentewet (Gemw)
- Staatssteunregeling Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU).

Het realiseren van gebiedsontwikkeling en volkshuisvesting vraagt om een op maat gesneden aanpak. De aanpak die de Woonvisie 2017-2022 voorstaat, is om het beleid verder uit te werken in (flexibele) uitvoeringsagenda's. In de toekomst moeten we meer aandacht hebben voor het 'managen' van de gevolgen van de demografische ontwikkelingen. Dit heeft gevolgen voor onze in te zetten grondposities. Onze grondposities hebben we nu (grotendeels) aangewend voor zonnepaneelvelden.

Doelstelling

Het gemeentelijk grondbeleid heeft tot doel de bestuurlijke en maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen van de gemeente Ooststellingwerf mogelijk te maken door aankoop, exploitatie en uitgifte van gronden dan wel door medewerking te verlenen aan ontwikkeling van plannen door private personen, bedrijven en instellingen.

De wijze waarop we het grondbeleid uitvoeren

Extern: het grondbeleid is gericht op:

- Ruimtelijke kwaliteit.
- Het stimuleren van plaatselijke economie.
- Het inzetten op duurzaamheid.

- Het opstellen van economisch beleid.
- Het verbeteren van veiligheid en leefbaarheid.
- Vraaggerichte aansluiting bij lokale initiatieven.

Intern: Het grondbeleid aanpassen aan de trends en ontwikkelingen in de samenleving.

- Richt het grondbedrijf zich primair op de volkshuisvestelijke en wettelijke taken uit de Wro.
- Voldoet het grondbedrijf aan de kwaliteitscriteria van het BBV.
- Heeft het grondbedrijf een interne bezetting (fte) met voldoende kennis en kunde (functies) om de regie goed uit te kunnen voeren.
- Is het grondbedrijf robuust, toekomstbestendig, gericht op continuïteit en in staat om te anticiperen op conjuncturele ontwikkelingen.
- Is het grondbedrijf financieel transparant en gezond (inzet op maximale terugverdiencapaciteit).
- Heeft het grondbedrijf nieuwe dwarsverbanden met de leefbaarheid.

Uitvoering

Met de komst van de Omgevingswet (uitgesteld tot 1 januari 2022) moet in 2021 de nota grondbeleid worden aangepast. De consequenties voor het grondbeleid vloeien met name voort uit de Aanvullingswet Grondeigendom van de Omgevingswet. In de Aanvullingswet worden de instrumenten voor grondbeleid geïntegreerd in het stelsel van het omgevingsrecht. Het gaat om de volgende instrumenten: voorkeursrecht, onteigening. Herverkaveling en kavelruil in landelijk en stedelijk gebied worden toegevoegd aan het instrumentarium. Verder wordt de bestaande regeling voor het kostenverhaal bij gebiedsontwikkeling gewijzigd.

Woningbouwopgave

In 2019 zijn met de provincie Fryslân afspraken gemaakt over het woningbouwvolume tot en met 2025. Het plan van aanpak woningbouw Ooststellingwerf met afwegingskader is in 2019 vastgesteld en is in uitvoering (zie thema 3.4). Er zijn in regioverband Zuidoost Fryslân nog geen woningbouwafspraken over de periode 2020 tot 2030 met de provincie Fryslân gemaakt. Na overleg met de provincie Fryslân is onze woningbouwruimte, op basis de Woon(zorg)visie 2022-2026 verhoogd van 190 naar 320 woningen en geldt voor alle dorpen dat er binnenstedelijk vrij (= niet ten laste van de woningbouwruimte) mag worden gebouwd. Deze afspraak met de provincie is een punt van overleg binnen het regioverband. In het 1e kwartaal van 2022 komt de regio tot een afronding.

Complexen grondexploitatie

Woningbouw

- In Langedijke is nog een 1 kavel in optie, beoogde looptijd: 2022
- In Elsloo is er nog een 1 kavel in optie, beoogde looptijd: 2022
- In Donkerbroek-West: zijn alle kavels verkocht
- De Kromten Waskemeer: fase 1 afgesloten 2018; fase 2 bestaat uit drie kavels. Het ontwerpbestemmingsplan ligt ter inzage, looptijd 10 jaar na start exploitatie fase 2.

Bedrijventerreinen

- Oosterwolde Venekoten: prognose € 270.000 per jaar aan verkopen. Resterende looptijd 2035.
- Haulerwijk De Turfsteker: uitgifte prognose: 1 kavel per jaar, resterende looptijd 2022.

Grondexploitatie

Winstnemingen grondexploitatie

Voor de lopende complexen hebben we geen hoog risico. In overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn de winsten die genomen konden worden toegevoegd aan de Algemene Reserve Grondexploitatie (ARG). Dit overeenkomstig het in het BBV dwingend voorgeschreven systeem van de POC (percentage of completion).

Bij verkoop van gronden (kaveluitgifte) is de gemeente ook geconfronteerd met de vennootschapsbelasting. Tot dusver hebben we nog geen vennootschapsbelasting hoeven te betalen.

Algemene reserve grondexploitatie
Het doel van de ARG is om de winsten van de complexen toe te voegen en over deze reserve te beschikken indien een complex niet kostendekkend is (een soort vereveningsfonds). Ook renteverliezen ten gevolge van een langere looptijd van een complex komen ten laste van de reserve. Om nu en in de toekomst verzekerd te zijn van een gezonde basis voor grondexploitatie is het op peil houden van de reserve van essentieel belang. We hebben sinds 2017 na het aanscherpen van de regels van het BBV de POC-methodiek moeten toepassen. Er wordt nu gekeken naar het "percentage of completion". De stand van de reserve is per 31-12-2021 € 1.007.000. Naast een bedrag van € 426.000 als ARG, is voor Masterplan 'Oosterwolde Centrum – Venekoten Noord' € 581.000 beschikbaar.

Budget strategische aankopen
Het budget strategische aankopen is feitelijk een jaarlijks mandaat van de gemeenteraad aan het college om snel strategische aankopen te kunnen doen. Het college kan strategische aankopen verrichten tot een bedrag van € 1.000.000 per jaar. De voorwaarden om het krediet aan te mogen spreken staan in de 'Nota Grondbeleid'. (zie financiële verordening 2017 Ooststellingwerf ex artikel 212 Gemeentewet, artikel 16, derde lid).

Meerjarenbegroting grondexploitatie
Per complex (woningbouwgronden en industriegrond) houdt de gemeente een exploitatie bij waarin de huidige stand van zaken is opgenomen en een prognose wordt gegeven over de verdere looptijd van de exploitatie (doorgaans 10 jaar).

PAS en PFAS

PAS
Het kabinet heeft als doel geformuleerd om voor het jaar 2030 de hoeveelheid stikstof op minimaal de helft van de hectares met stikstofgevoelige natuur in Natura 2000-gebieden te verminderen, tot een voor de natuur veilig niveau. Hiervoor is een wetsvoorstel ingediend. Tot op heden zijn er in onze gemeente geen bouwprojecten als gevolg van de PAS komen te vervallen, wat niet wegneemt dat we de ontwikkelingen aandachtig blijven volgen.

PFAS
De gemeente Ooststellingwerf heeft zich inmiddels aangesloten bij de tijdelijke PFAS regeling (1 juli 2020). Hierdoor kunnen bouwprojecten getoetst worden aan de tijdelijke regeling. We voldoen aan de wettelijke verplichting om een recente bodemkwaliteitskaart inclusief PFAS voor het grondgebied van de gemeente Ooststellingwerf te hebben. Deze bodemkwaliteitskaart dient als toetsingskader bij grondverzet.

Verschillende lidstaten, met Nederland als koploper, willen dat alle schadelijke PFAS-stoffen worden verboden. Er is hiervoor een Europese verordening in voorbereiding die in de komende 5 jaar van kracht zou moeten worden. Wat de impact van het verbod op de o.a. de bouw heeft wordt nu uitgezocht door de Europese wetenschappelijke comités.

Particuliere ontwikkelingen

Particuliere ontwikkeling woningbouw
- Bouw van 7 woningen aan de Meester van Ekstraat Haulerwijk zit in de afrondende fase.
- Alleen de 'kop' van het woningbouwproject de Wrongel in Oosterwolde dient nog te worden ingevuld.
- In Appelscha is op het voormalige terrein van het miniatuurpark het woningbouwproject 'Het Oldehof" opgeleverd.
- Aan de Houtwal 13-14 Oosterwolde zijn 4 appartementen gebouwd.
- Wolvegasterweg 10 (Willinghe prinsstraat) in Oldeberkoop. Het bestemmingsplan is vastgesteld. Het bestemmingsplan biedt de mogelijkheid voor 6 appartementen en twee vrijstaande woningen (8 in totaal).

Particuliere ontwikkeling niet-woningbouw
- Oosterwolde Venekoten Noord; In 2020 heeft een grote brand een groot terrein verwoest in de kop Venekoten-Noord. Dit particuliere terrein zal heringericht worden.

- Oosterwolde Ecomunity: dit is een particulier initiatief, gericht op de realisatie van een hoogwaardig duurzaam bedrijvenpark met een kenniscentrum.

Prognose te verwachten resultaten

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de huidige inzichten en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is van onzekerheden, die periodiek wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen.

x € 1.000

Bouwgronden in exploitatie	Boek-waarde 31-dec-21	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbreng-sten	Geraamd resultaat (eind-waarde)	Genomen verliezen tm. 2021
Grondexploitatie					
38 Industrieterrein Venekoten geheel	2.308	93	4.067	-1.666	298
46 Haulerwijk Industrieterrein Beute	291	6	673	-377	1
47 Haulerwijk Industrieterrein Beute 2e fase	159	0	877	-718	87
104 De Kromten Waskemeer	55	52	162	-55	
111 Langedijke Melman II	-245	203	92	-135	
117 Elsloo	26	145	228	-57	
128 Donkerbroek-west	-178	136	0	-42	
Totaal -	**2.416**	**634**	**6.098**	**-3.048**	**386**

Paragraaf 9 | Duurzaamheid

In september 2017 heeft u de Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030 vastgesteld. Voor de periode 2021 – 2025 worden de ambities van de Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030 vertaald in een Programma Duurzaamheid. Met dit programma gaan we verder met de lijn die we hebben ingezet met de Versnellingsagenda duurzaam Ooststellingwerf 2030 en het Uitvoeringsprogramma Biobased Economy 2016 – 2020. De focus ligt op drie thema's:

1. Energietransitie
2. Klimaatadaptatie
3. Circulaire economie

Voor de opgaven binnen deze thema's hebben we de samenleving nodig. Door middel van participatie betrekken we onze inwoners en geven we ze een grote rol geven in het bedenken en uitvoeren van projecten en acties die bijdragen aan de opgaven. Hiervoor willen we aansluiten bij wat er leeft en speelt in de wijken en dorpen in onze gemeente. De uitvoeringsagenda van het Programma Duurzaamheid bevat concrete projecten en een financiële onderbouwing die aan u worden voorgelegd ter besluitvorming. De voortgang wordt gerapporteerd via de P&C-cyclus.

Energietransitie

Doel: Ooststellingwerf energieneutraal in 2030
Opgaven:

- Energiebesparing
- Duurzame energieopwekking
- Duurzame mobiliteit

Om energieneutraal te zijn mogen we in 2030 niet meer energie gebruiken dan we zelf duurzaam opwekken. Om dit te bereiken gebruiken we zo weinig mogelijk energie door energiebesparing. Als we energie gebruiken doen we dat zo efficiënt mogelijk. Het opwekken van energie doen we duurzaam en met zo laag mogelijk uitstoot van CO2. Hiervoor is onder andere in 2021 een Warmtetransitieplan opgesteld. Daarnaast zetten we in op duurzame vormen van mobiliteit.

Klimaatadaptatie

Doel: klimaatbestendig Ooststellingwerf in 2030
Opgaven:

- Vergroten klimaatbestendigheid
- Verbeteren van bodemgezondheid
- Vergroten van de biodiversiteit

Door de klimaatverandering is er meer kans op weersextremen met wateroverlast, hitte en droogte. Eén van de risico's hiervan is een afname van de biodiversiteit. We zetten in op het afkoppelen van hemelwaterafvoer van het riool en het verminderen van de hoeveelheid verhard oppervlakte. We willen het regenwater langer vasthouden zodat het de tijd krijgt om te infiltreren in de bodem. Dit komt ten goede aan het grondwater en daarmee aan de watervoorraad voor de natuur, de biodiversiteit en de landbouw.

Circulaire economie

Doel: meer gesloten kringlopen in Ooststellingwerf in 2030
Opgaven:

- Biobased produceren
- Afvalstoffen en grondstoffen
- Kringlooplandbouw en voedsel

In een circulaire economie zetten we in op hergebruik van: allereerst producten, vervolgens materialen en ten slotte grondstoffen. In een circulaire economie worden producten zo gemaakt dat ze gemakkelijk zijn te hergebruiken en de samenstelling van producten zoveel mogelijk biologisch afbreekbaar is.

Financiën

x € 1.000

Financiën paragraaf 9 Duurzaamheid	
Eenmalig	
Resterend budget Biobased Economy (BBE), Reductie Regeling Energie (RRE), Reductie Regeling Energie Woningen (RREW) en klimaatmiddelen	140
Leer- en onderzoekscentrum Bodem (rijksbijdrage Regio Deal t/m 2023)	220
Structureel	
Millennium en fair trade	3
Aanpak zwerfvuil- himmelwike	7
Milieueducatie	7
Zwerfafvalprojecten	29
Budget milieubeleid	64
Uitvoeringsbudget programma duurzaamheid	99
Daarnaast ook:	
Duurzaamheidslening (refundable)	86
Stimulering duurzame initiatieven (refundable)	0

Paragraaf 10 | OWO-Samenwerking

Inleiding

OWO is het antwoord van de gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland op nauwer samenwerken tussen de gemeenten. Door krachten en kennis te bundelen, kunnen we de kwaliteit verhogen, de kwetsbaarheid verminderen en kosten besparen. OWO bestaat uit drie samenwerkende gemeenten die naast de eigen afdelingen drie gezamenlijke afdelingen hebben. Hier werkt ongeveer één derde van alle medewerkers. De OWO-visie is begin 2021 door de drie gemeenteraden vastgesteld en bevat 10 topprioriteiten, waarvan in deze OWO-paragraaf de voortgang wordt beschreven.

We kijken terug op een **goed OWO jaar**, ondanks de andere werkomstandigheden en werkzaamheden die **Covid-19** afdwong. Binnen het **sociaal domein**, onderdeel jeugd, is een drietal projecten ingericht op grip op de financiën, samenwerking en verdeling van werk. Daarvoor is een structuur neergezet en wordt er gebruik gemaakt van elkaars deskundigheid en de verbinding tussen drie gemeenten. OWO beleidsmedewerkers, managers en teamleiders in het Sociaal Domein werken goed samen. Er is focus op de verdeling van de uit te voeren taken binnen OWO-verband en vereenvoudiging van de overlegstructuur SDF.

Voor wat betreft de **omgevingswet** zijn er in 2021 vier uniforme raadsbesluiten in de drie OWO-gemeenten genomen. Deze besluiten zijn ambtelijk OWO-breed voorbereid en uiteindelijk door de drie gemeenteraden als hamerstuk vastgesteld. Het gaat om de besluiten inzake de verordening nadeelcompensatie, bindend adviesrecht, verplichte participatie en delegatie.

In het kader van de **energietransitie** is eind vorig jaar in OWO samenwerking door de drie gemeenteraden de transitievisie warmte vastgesteld. De drie raden zijn gedurende het proces in een aantal gezamenlijke bijeenkomsten over de voortgang geïnformeerd. De besluitvorming heeft plaatsgevonden in de afzonderlijke raden. Bestuurlijke afstemming heeft plaatsgevonden in het bestuurlijk overleg van de OWO beleidstafel duurzaamheid.

De **Europese openbare aanbesteding kernapplicatie** is afgerond. Na een lang en intensief voorbereidings- en aanbestedingsproces met drie vragenrondes waarbij in OWO-verband intensief is samengewerkt, is de gunning aan Pink Roccade Local Goverment gedaan, waarmee de eerste fase van dit proces is afgerond.

Onderstaande informatie over 2021 is afkomstig van de drie OWO afdelingen (Beheer en Registratie, VTH en Bedrijfsvoering) en bestaat uit twee onderdelen. In deel 1 ‘Algemeen’ worden de onderwerpen benoemd die gelden voor alle drie OWO afdelingen en/of OWO-gemeenten, deel 2 ‘Topprioriteiten’ wordt een actualisatie gegeven van de stand van zaken van de uitvoering.

Algemeen

Covid-19

Voor het tweede jaar op rij is er grotendeels thuis gewerkt door de Covid-19 crisis. Dit vroeg net als in 2020 meer aandacht en zorg voor het welzijn van de medewerkers én ook om de verbinding met elkaar en met de organisatie te behouden. Dat heeft er enerzijds toe geleid dat het lage ziekteverzuimpercentage van de afdelingen Beheer & Registratie en VTH laag is gebleven en anderzijds dat de reguliere werkzaamheden met onverminderde kwaliteit zijn uitgevoerd én dat er gewerkt kon worden aan specifieke werkzaamheden.

In 2021 is gebleken dat digitaal werken en digitale informatievoorziening belangrijke en onmisbare pijlers zijn voor het functioneren van onze drie OWO-gemeenten. Door de Covid-19 beheersingsmaatregelen in 2021, is de werkplek van de gemeente aan verandering onderhevig. Het in hybride werken heeft zijn entree gemaakt en heeft ook in de kantoorgebouwen zijn effect op de kantoorwerkplek inrichting. Dit heeft tot een fundamentele verandering in het digitaal werken en thuiswerken geleid.

Strategisch personeelsbeleid

Het invullen van nieuwe specifieke functies is in de huidige arbeidsmarkt niet gemakkelijk. Dit geldt ook voor de bestaande specialistische functies en de komende jaren komen hiervan meerdere posities vrij. In het afgelopen jaar hebben we het verloop in juist deze waardevolle functies op zien lopen. Dit maakte ons kwetsbaarder dan ooit. Verschillende functies bleven in 2021 lange tijd open staan en moesten we middels kostbare inhuur borgen.

Hieronder wordt een beeld gegeven van de leeftijdsopbouw van het personeelsbestand van de drie afdelingen, ter toelichting op de noodzakelijk inhuur in 2021. Tevens geeft dit beeld onze uitdagingen op het personeelsbeleid voor de toekomst weer, waarop we in 2022 terug zullen komen in onze vooruitblik op het jaar 2023.

- *Beheer & Registratie*
  De afdeling heeft in totaal 57 medewerkers (45,78 fte). 30% van het aantal fte gaat in de periode 2021 tot en met 2026 met pensioen. In de periode 2027 tot en met 2031 komt daar 17% bij. Dit laatste percentage kan hoger worden als medewerkers uit latere pensioenjaren, eerder met pensioen gaan.
- *Bedrijfsvoering*
  De afdeling heeft in totaal 68 medewerkers in vaste dienst (63,95 fte). In de uitvoerende functies van de verschillende teams zien we grotendeels een leeftijdsopbouw van 60 plus. Dit brengt in de huidige én toekomstige werkomgeving een groot risico met zich mee. De huidige werkzaamheden zijn aan het veranderen van uitvoerend, naar controlerend en regisserend. Dit vraagt scholing en ontwikkeling. Gezien de ontwikkelbaarheid van juist deze groep medewerkers zien we daar in de komende 10 jaar een steeds groter wordend probleem ontstaan.
- *Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving*
  De afdeling heeft momenteel 43 medewerkers in vaste dienst (41,18 fte). Daarvan zit momenteel 3,64 fte in een flexibele schil. De uitstroom, als gevolg van pensionering de komende 3 jaren, is 11%. Hoofdzakelijk in 2022. De afgelopen 3 jaren was de uitstroom 27%. Als gevolg van een ander personeelsbeleid, aangejaagd door de krappe arbeidsmarkt en de hoge tarieven, is de flexibele schil teruggedrongen. Van de 27% instroom in het afgelopen jaar, was 20% jonger dan 40 jaar.

Er wordt kritisch gekeken naar de ontwikkelingen in het werk, de pensioneringen etc. om te blijven voldoen aan de vier kernwaarden van de OWO samenwerking. De verwachting is echter dat we vanaf heden én de komende jaren meer moeten (blijven) investeren, om nieuwe en bestaande functies in te vullen en ingevuld te houden door middel van opleidingen, talentontwikkeling stimuleren, zij-, in-/uitstroom bevorderen, een OWO-traineeprogramma en het herijken van functies.

Los van bovengenoemde ontwikkelingen wordt ook onderzocht of bepaalde taken/functies waarvoor wordt ingehuurd, beter zelf uitgevoerd kunnen worden. Om de hogere kosten van inhuur te reduceren is ons voorstel voor de nabije toekomst om een pool van vaste medewerkers aan te trekken. En om daarnaast actief in te zetten op strategisch personeelsbeleid en de werving van nieuwe medewerkers met een ontwikkelpotentieel.

Aanbestedingen
In 2021 zijn twee grote Europese aanbestedingen opgestart en door Inkoop begeleid: de aanbesteding voor ons financiële pakket in de drie gemeenten en de aanbesteding voor een groot deel van onze ICT-applicaties. De aanbesteding van ons financiële pakket is afgerond en wordt geïmplementeerd. De aanbesteding van ICT-applicaties zal begin 2022 afgerond zijn. Hierna zal gefaseerd het ICT applicatielandschap geïmplementeerd worden. Vooruitblikkend: op de roadmap staan ook voor de andere omgevingen nog Europese aanbestedingen, die van de drie organisaties capaciteit en inzet zal blijven vragen. Daarnaast zal er voor deze grote ICT projecten ingezet moeten worden op een projectteam met ervaring. Deze zal geworven moeten worden.

Topprioriteiten

In de herijkte visie op de OWO samenwerking zijn onder de noemer ‘uitbouwen en doorontwikkelen’ 10 topprioriteiten opgenomen. De prioriteiten dragen nadrukkelijk bij aan de doelen van de samenwerking: doorontwikkeling, verdieping en optimalisatie. De regiegroep heeft zich uitgesproken met deze prioriteiten aan de slag te willen. Daarmee ligt er een solide basis voor de OWO-samenwerking.

1a. OWO 2.0 – herijken OWO-afdelingen
1b. OWO 2.0 – zoektocht OWO-identiteit
Met het herijken van de visie is een hernieuwde solide basis gelegd onder de samenwerking.' Samen zelfstandig' is het motto. De OWO-samenwerking heeft daarmee opnieuw "smoel" gekregen. Deze visie en de uitwerking van onder andere de prioriteiten, geven koers en identiteit en vormen de start van OWO 2.0. In een continu ontwikkelproces is het belangrijk de doelen van de OWO-afdelingen scherp te houden. Drie afdelingen in drie verschillende huizen die samenwerken: welke overeenkomsten en welke verschillen zien we? De invulling van de OWO-identiteit is nog volop gaande.

2. Ambities en inrichting dienstverleningsconcept
In 2021 is een nieuwe visie op OWO gepresenteerd. Op basis daarvan zullen we de ambities op dienstverlening verder vormgeven, mogelijk via een OWO-dienstverleningsconcept. Samenwerking en onderlinge afstemming op generieke onderdelen is essentieel.

3. Doorontwikkelen inkoop- en aanbestedingsbeleid
In 2021 zijn de voorbereidingen gestart voor een verdere doorontwikkeling van de inkoopfunctie, waarover we in 2022 in het kader van de inrichting van een toekomstbestendige afdeling OWO-BV, de dialoog willen starten.

4. Datagedreven werken
Datagedreven werken is het sturen op basis van (onbewerkte) feiten en data om een beweging op gang te krijgen. De OWO afdelingen beschikken over veel en waardevolle data voor de samenwerkende gemeenten, waardoor dit thema in OWO-verband wordt opgepakt. In het Informatiseringsjaarplan 2021 is opgenomen dat de OWO gemeenten verder willen met Datagedreven werken. Door middel van het opstarten van praktische en concrete pilots wordt de organisatie vanaf de start meegenomen om te zien wat er mogelijk is. Om grip te krijgen op de verschillende initiatieven, is de regievoering centraal neergelegd bij de afdeling OWO Beheer en Registratie binnen het team BVI. In 2021 is gestart met een pilot binnen het sociaal domein (OWO breed) en in Q1 2022 doen de OWO gemeenten mee aan een onderzoek van Data Fryslân naar verborgen criminaliteit.

5. Positioneren verzekeringen
Bij het samengaan is het duidelijk geworden dat er bij de verzekeringsfunctie kansen zijn voor kostenbesparing en kwaliteitsverbetering. In de afgelopen twee jaren zijn de verzekeringsportefeuilles van de drie gemeenten op het moment van opnieuw moeten afsluiten, samengevoegd en op de inhoud op elkaar afgestemd. Hiermee zijn betere marktcondities in combinatie met verbeterde verzekeringscondities gerealiseerd. Dit blijven we doen. Daarnaast is het beleid geschreven waarmee wij de centrale adviespositie in de drie organisaties met de verschillende afdelingen verder kunnen gaan uitwerken en rollen.

6. Harmonisatie APV
Er is gezocht naar harmonisatie en verduidelijking van de drie verschillende APV-en. In het najaar van 2021 hebben de drie raden van de OWO-gemeenten een aangepaste APV vastgesteld. Daarmee is deze topprioriteit gerealiseerd. Een mooi OWO-resultaat, omdat de vastgestelde APV-en grotendeels geharmoniseerd zijn. Onder het komende regime van de Omgevingswet (2023) zal nogmaals een herziening van de APV plaatsvinden. Daarbij zal opnieuw gekeken worden naar kansen voor verdergaande harmonisatie en verduidelijking.

7. Actualiseren VTH-beleidsplan
Eind 2019 is voor de periode 2020-2024 een OWO-breed beleidsplan vastgesteld. Daarmee is ook deze prioriteit gerealiseerd. De drie gemeenteraden hebben kaders meegegeven voor dit beleidsplan. Het beleidsplan geeft richting aan de prioriteiten voor de afdeling OWO-VTH: een verschuiving van minder periodieke milieucontroles (onder andere veroorzaakt door verschuiving van deze taken naar de FUMO) naar meer tijd voor natuur, landschap en groen en meer aandacht voor de openbare ruimte. In 2021 is met de betrokken bestuurders invulling gegeven aan deze kaders. Er is begonnen met anders prioriteren. De coronacrisis is echter een dominante verstoorder geweest van dit proces, omdat uitgerekend de medewerkers die betrokken zijn bij aandacht voor natuur, landschap en groen, veel inzet moesten plegen rond de corona maatregelen. In 2021 is het thema ondermijning, onderdeel in het VTH-beleidsplan, opgepakt en is in OWO-verband gekeken naar de gezamenlijke "winstpakkers". Dit thema zal in 2022 nadrukkelijk de aandacht vragen en krijgen.

8. Omgevingswet
Het motto van de Omgevingswet is 'Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'. Met de beoogde oorspronkelijke invoeringsdatum 1-1-2022 voor ogen, is hard gewerkt om tijdig te voldoen aan de minimaal gestelde eisen. Onder regie van OWO-VTH zijn in de drie gemeenteraden noodzakelijke besluiten genomen. Diverse projectgroepen werken in OWO-verband aan de implementatie van de Omgevingswet zoals leges, Omgevingsplan, procesinrichting en inrichting van de applicaties en aansluiting op de landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). Met name dit stelsel is er oorzaak van dat de invoeringsdatum wederom is uitgesteld. Eerst naar 1 juli 2022 en recentelijk naar 1 januari 2023. Niet alleen de DSO zorgt voor invoeringsproblemen. Er is nog steeds onduidelijkheid over taken die overgaan naar de omgevingsdienst FUMO. Voor zowel gemeenten als voor de FUMO is het daardoor nog niet mogelijk geweest een goede inschatting te maken van taken en financiële gevolgen. Binnen VTH wordt waar mogelijk wel voorbereiding getroffen voor de implementatie en overdracht van taken.

9. Informatieveiligheidsbeleid en privacy
Deze ambitie is in de achterliggende periode waargemaakt. De introductie van beveiligingsvraagstukken als gevolg van nieuwe wetgeving als ook de werkingssfeer van nieuwe lokaal georganiseerde functies, zoals bijvoorbeeld Chief Information Security Officer (CISO) en Privacy Officer (PO) is vanaf 2018 ingebed. Deze zijn hiermee een regulier onderdeel van de werkzaamheden, onderlinge afstemming en coördinatie geworden. Beleidsmatig zijn de lokale CISO's en PO's hiervoor verantwoordelijk.

De beveiligingsvraagstukken/cybercriminaliteit hebben echter een toevlucht genomen. Hierdoor zijn ook een aantal geplande ICT-projecten in de tijd verschoven. In het afgelopen jaar is de kwetsbaarheid gebleken om inbraakpogingen te kunnen signaleren en daarmee ook deels te kunnen voorkomen. Het is zeker dat dit de komende jaren een nóg groter deel van het takenpakket rondom onze ICT omgeving zal gaan innemen. Daarnaast zijn er nieuwe vraagstukken en verplichtingen uit bijvoorbeeld nieuwe wetgevingen bij gekomen, zoals de Omgevingswet. Uiteraard speelt daarbij de automatisering en digitalisering van werkzaamheden en processen een majeure rol. De afhankelijkheden van ICT, het gebruik van data en de gevolgen ervan zijn in de afgelopen jaren in sneltreinvaart exponentieel gegroeid. Het belang en de positionering van ICT is daarmee aan het wijzigen van een ondersteunend, afhankelijk en volgend proces naar een beleid makende, integraal werkende en sturende procesvoering.

10. Innovatie
Hierbij gaat het om het in een kort tijdsbestek ontwikkelen van nieuwe oplossingen voor actuele problemen, gekenmerkt door een experimenteel en innovatief karakter. Innovatiedrang en -behoefte vraagt om een andere aansturing, anders denken en anders werken. Het is zoeken naar een nieuwe balans tussen beheer en innovatie met consequenties voor cultuur, werkzaamheden en competenties van medewerkers.

Er is in het tweede Covid-19 jaar wederom hard gewerkt aan het zorgen voor het werken vanuit huis of andere plekken buiten de kantooromgeving. Digitaal werken en digitale informatievoorziening zijn belangrijke en onmisbare pijlers van het functioneren van onze drie OWO-gemeenten. Video conferencen, hybride vergaderen en thuiswerken zijn aan de orde van de dag. Alle medewerkers en bestuurders zijn uitgerust met laptops om dit mogelijk te maken. De thuiswerkomgeving en mogelijkheden zijn opgeschaald, Zoom video conferencen en Teams zijn ingezet, de MiCollab-app wordt breed gebruikt. Tevens hebben we de raadsvergaderingen en besluitvormingen in ondersteuning en uitvoeringsvorm digitaal door kunnen laten gaan.

Paragraaf 11 | Corona

In 2020 zijn we wereldwijd getroffen door het coronavirus. Deze pandemie heeft de afgelopen jaren een enorme impact op ieders leven gehad. Ook de gemeente Ooststellingwerf kreeg hier uiteraard mee te maken. Via raadsmededelingen en de P&C hebben wij u geïnformeerd over de beleidsmatige en financiële gevolgen. In de diverse programma's zien we de (financiële) gevolgen van de coronapandemie terugkomen. In deze paragraaf geven wij een totaaloverzicht van de coronaeffecten voor Ooststellingwerf in 2021. Ook geven we verantwoording over de ontvangen coronamiddelen.

Impact Corona op de Gemeente

De gemeente heeft ook in 2021 een belangrijke rol in het beperken van de schade van de crisis voor onze inwoners, bedrijven, verenigingen en organisaties. In de verschillende programma's staat beschreven welke inzet hiervoor is gedaan. Daarom beperken we ons in deze paragraaf tot een opsomming van de belangrijkste en opvallendste activiteiten en maatregelen:

- Tijdelijke prikpoli ingericht in gebouw Rikkingahof.
- Sporthal ingericht voor de griepprik in het najaar 2021.
- Bekostigen huisvesting van de toegang-voor-testen-locatie in Oosterwolde.
- Meerkosten corona aan aanbieders van jeugdzorg zijn vergoed.
- Inwoners die niet over vervoer beschikten en een uitnodiging ontvingen voor een corona inenting hebben we via onze Wmo vervoerder vervoerd naar de priklocatie.
- We hebben aan Wmo aanbieders (hulp bij het huishouden, begeleiding, vervoer) de werkelijke meerkosten vergoed voor noodzakelijke corona maatregelen. Denk aan spatschermen, mondkapjes etc.
- Vanwege wachtlijsten bij de GGZ werd er eerder en meer (tijdelijke) Wmo zorg ingezet. De wachtlijsten zijn gedeeltelijk te relateren aan corona wegens personeelsuitval (naast bezuinigingen in het voorliggende veld).
- Voor hulpmiddelen hebben de HOWO-gemeenten in 2021 ingestemd met een hogere indexatie aan Medipoint in 2022. Als gevolg van corona zagen zij zich geconfronteerd met stijgende lasten, onder andere op het gebied van materieel, personeel en transport.
- We zijn gesprekken gestart met aanbieders hulp bij het huishouden vanwege personeelstekort. Deels wegens de krappe arbeidsmarkt maar deels ook vanwege uitval van personeel door corona.
- Ook in het tweede coronajaar heeft het Gebiedsteam gebruik gemaakt van digitale aanvraagformulieren en digitale plannen. Wanneer noodzakelijk, om voortgang in een casus te houden of om crisis te voorkomen, gaan huisbezoeken of zorg overleggen gewoon door. Waar mogelijk worden aanvragen telefonisch en digitaal afgehandeld en verloopt contact telefonisch en via beeldbellen. Op de momenten dat er vanuit de landelijke regels meer ruimte werd geboden zijn de “live” contacten met de inwoners onmiddellijk opgeschaald.
- Het Gebiedsteam heeft de Tijdelijke Overbruggingsregelingen Zelfstandige Ondernemers (TOZO-regeling) en de regeling Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Lasten (TONK) uitgevoerd. De TOZO is per oktober 2021 beëindigd en is onderdeel geworden van de BBZ.
- Voorbereiden inhaalslag huisbezoek bij ouderen 75+ en overbelaste mantelzorgers.
- Vanuit het Coronaherstelplan project ‘Verbeteren positieve gezondheid’ is € 30.000 besteed aan extra inzet van VraagElkaar voor tegengaan eenzaamheid in coronatijd.
- Voorbereiden Stimulans Positieve gezondheid voor iedereen vanaf 15 jaar. Dit project is nog niet uitgevoerd ivm derde Coronagolf.
- Er is uitgebreid aandacht gegeven aan de rol van budgetadvies bij schuldenproblematiek.
- Het jongerenwerk en de buurtsportcoaches hebben afgelopen tijd actief ingezet op activiteiten voor jeugdigen binnen wat mogelijk was. Ook heeft het actieprogramma Maatschappelijke Diensttijd plaatsgevonden waarbij er met jongeren initiatieven werden georganiseerd. De jeugdigen ontwikkelden met dit programma hun talenten doormiddel van trainingen, workshops en in de praktijk. Daarnaast leverden ze een positieve bijdrage voor anderen in de samenleving of aan een maatschappelijk doel in de coronatijd.
- Van het jongerenwerk hebben we signalen binnen gekregen, dat onder jeugdigen sprake zou zijn van eenzaamheid. Dit is niet alleen corona gerelateerd. Er is door het jongerenwerk een start gemaakt met het onderzoeken van deze eenzaamheid en welke aanpak hiervoor nodig is.
- Er is een overleg over signalen m.b.t. jeugd en corona (maar ook reguliere signalen) in het leven geroepen. Als er signalen waren in dit overleg zijn concrete acties uitgezet.

- Ook in 2021 zijn er waar nodig afspraken gemaakt met scholen, Gebiedsteam en kinderopvang over de procedure en oplossingen voor kinderen met gedrags- en sociaal-psychische problemen die thuis niet te handhaven zijn, maar ook voor kinderen die thuis niet veilig zijn.
- Er is tijdens de lockdowns kinderopvang geregeld voor ouders in vitale beroepen.
- In 2021 is er opnieuw aandacht geweest voor de mantelzorgers. Tijdens de week voor de Mantelzorger is er aan hen persoonlijk een presentje en cadeaubon overhandigd. Het gebiedsteam heeft ook een belronde langs de mantelzorgers gedaan om te kijken waar extra ondersteuning nodig was
- Om de financiële gevolgen van de coronamaatregelen op te vangen is aan diverse maatschappelijke organisaties financiële noodsteun verleend.
- De dorps- en wijkbudgetten zijn in 2021 verdubbeld.
- Regelmatig overleg digitaal met (sport)verenigingen en sportaanbieders gezamenlijk. Daarnaast ook 1 op 1 contacten digitaal / telefonisch met (sport)verenigingen en sportaanbieders. Veelal samen met Buurtsport van St. Scala.
- Overleg met sportscholen, samenwerking in projecten met sportscholen. Veelal samen met Buurtsport.
- Extra financiële steun voor dorpshuizen (12 dorpshuizen, totaal € 72.000).
- De huur van de gymlokalen is niet geïnd omdat gebruik niet mogelijk was.
- Verlenging looptijd bestaande lokale steunmaatregel voor kunst en cultuur.
- Vouchers te besteden bij lokale ondernemers voor jongeren tussen de 12 en 18 jaar.
- Er zijn ondernemers die een betalingsregeling of uitstel van betaling hebben gekregen als het gaat om gemeentelijke belastingen.
- Financiële bijdrage aan de campagne Koop Lokaal.
- Via de ‘klankbordgroep ondernemers’ is voortdurend contact geweest met ondernemers in onze gemeente om snel in te kunnen spelen daar waar het mogelijk en nodig was.
- Ook in 2021 hebben functionarissen van het bedrijvenloket ondernemers een helpende hand geboden bij interpretatie van de coronamaatregelen en de mogelijkheden voor financiële ondersteuning. Diverse ondernemers hebben hierdoor alsnog financiële steun kunnen krijgen.
- In winkelgebieden zijn afspraken gemaakt over routing; met horeca bedrijven zijn in de periode dat de terrassen open mochten maatwerk afspraken gemaakt over het vergroten van terrassen.
- De Bosbergtoren is tijdens de zomervakantie met behulp en onder toezicht van torenwachters open gegaan. De uitvoering is gedaan door mensen uit de bijstand die daarmee een betaalde baan hebben gekregen.
- Diverse nieuwsbrieven aan ondernemers en plaatselijk belang zijn uitgegaan. Ook een papieren versie.
- We communiceren over de landelijke coronamaatregelen. Daarnaast is in de persoonlijke en algemene communicatie aandacht voor de verschillende beleidsterreinen. Hiervoor maken we gebruik van verschillende kanalen.

Overzicht Corona-gerelateerde voor- en nadelen per programma

Per programma hebben we in het onderdeel ‘toelichting belangrijkste afwijkingen’ de voor- en nadelen gerelateerd aan corona aangegeven. De coronacompensatie is verantwoord in programma 6. Onderstaand geven we een totaal overzicht van de voor- en nadelen gerelateerd aan corona per programma.

Coronagerelateerde voor- en nadelen 2021		
Programma 1	**Bedrag**	**Voor-/ nadeel**
Meer lasten		
Voorschoolse voorzieningen peuters	- 3.000	nadeel
WMO vervoer priklocaties	- 35.000	nadeel
Meerkosten jeugdzorg corona	- 32.000	nadeel
Subsidie activiteiten jeugd corona	- 20.000	nadeel
WMO overig	- 8.000	nadeel
ANWB AutoMaatje (2021)	- 25.000	nadeel
Wijk- en dorpsbudgetten	- 60.000	nadeel
Bestrijding eenzaamheid (VraagElkaar)	- 30.000	nadeel
TONK	- 49.000	nadeel
Jongerenvouchers	- 42.000	nadeel
Noodsteun dorpshuizen	- 72.000	nadeel
Noodsteun cultuur	- 6.000	nadeel
Minder baten		
Huur gymzalen	- 13.000	nadeel
Minder lasten		
Onderhoud sportterreinen	10.000	voordeel
Totaal saldo programma 1	**- 385.000**	
Programma 2	**Bedrag**	**Voor-/ nadeel**
N.v.t		
Totaal saldo programma 2		
Programma 3	**Bedrag**	**Voor-/ nadeel**
Meer lasten		
Omgevingsvisie	- 13.000	nadeel
Regeling voor dorpen met een recreatieve functie	- 24.000	nadeel
Noodsteun Estafette	- 20.000	nadeel
Campagne Koop Lokaal	- 2.000	nadeel
Minder baten		
Bosbergtoren	- 4.000	nadeel
Totaal saldo programma 3	**- 63.000**	
Programma 5	**Bedrag**	**Voor-/ nadeel**
Meer lasten		
VTH	- 9.000	nadeel
Rampenbestrijding	- 5.000	nadeel
Minder lasten		
Integrale veiligheid	5.000	voordeel
Totaal saldo programma 5	**- 9.000**	
Programma 6	**Bedrag**	**Voor-/ nadeel**
Meer lasten		
Verkiezingen	- 76.000	nadeel
Communicatie	- 32.000	nadeel
Bedrijfsvoering	- 4.000	nadeel
Personeel	- 122.000	nadeel
Minder baten		

Overige leges	- 8.000	nadeel
Minder lasten		
Huisvesting	84.000	voordeel
Meer baten		
Uitvoeringskosten TOZO	60.000	voordeel
Nog te bestemmen posten	2.339.000	voordeel
Totaal saldo programma 6	**2.241.000**	
Totaal nadeel programma 1 t/m 6	**- 714.000**	
Totaal voordeel programma 1 t/m 6	**2.498.000**	
Totaal saldo programma 1 t/m 6	**1.784.000**	

Overzicht Corona compensatie regelingen

Onderstaand geven we een overzicht van het saldo ultimo 2020, de corona compensatie regelingen in 2021, de benutting in 2021 en de reservering voor 2022.

Overzicht coronabudget		
	2021	**2022**
Budget ultimo 2020	836.000	
Budget 2021 beschikbaar gesteld in 2020	619.000	
4e coronacompensatiepakket (meicirculaire 2021)	368.000	
5e coronacompensatiepakket 2021 (septembercirculaire 2021)	309.000	
5e coronacompensatiepakket 2022 (septembercirculaire 2021)		141.000
6e coronacompensatiepakket 2021 (decembercirculaire 2021)	207.000	
6e coronacompensatiepakket 2022 (decembercirculaire 2021)		54.000
Lasten 2021	- 555.000	
Reservering lasten 2022		- 596.000
Saldo	**1.784.000**	**1.383.000**

Reservering coronagerelateerde lasten 2022		
Activiteit	**Bedrag**	**Toelichting**
ANWB AutoMaatje (2022)	- 24.000	College voorstel 1 juni 2021
Huisbezoek ouderen/overbelaste mantelzorgers	- 15.000	Corona herstelplan, raadsmededeling #916
Stimulans positieve gezondheid	- 216.000	Corona herstelplan, raadsmededeling #916
Actieve benadering van zelfstandig ondernemers	- 5.000	Corona herstelplan, raadsmededeling #916
Kwijtschelding huur i.v.m. geen gebruik Boekhorst/Bongerd	- 14.000	Noodsteun, raadsmededeling #971
Wijk- en dorpsbudgetten 2022	- 16.000	Amendement #183
Medipoint 2022	- 3.000	Overleg college 23-11-2021
Bijdrage toegang voor testen Oosterwolde	- 3.000	Overleg college 23-11-2021
Noodsteun verenigingsleven	- 300.000	Noodsteun, raadsmededeling #1064
Totale reservering	**- 596.000**	

Algemene middelen

Via het gemeentefonds hebben wij in 2020 en 2021 bedragen ontvangen voor de compensatie van meer lasten en minder baten, die corona gerelateerd zijn. Ontvangsten via het gemeentefonds zijn algemene dekkingsmiddelen en daardoor in principe vrij besteedbaar. Insteek was tot op heden dat wij deze middelen zoveel mogelijk wilden inzetten voor de gevolgen van corona. Het resterende saldo ultimo 2020 bedroeg € 836.000. In 2020 hebben we voor 2021 een bedrag van € 619.000 ontvangen. In 2021 hebben we voor 2021 een bedrag van € 884.000 en voor 2022 een bedrag van € 195.000 ontvangen. Het saldo van de meer/minder lasten en minder baten in 2021 bedraagt € 555.000. Per saldo resteert er ultimo 2021 een budget van € 1.784.000 voor 2021 en € 195.000 voor 2022. Voor 2022 ligt er een reservering op dit budget van € 596.000. Rekening houdend met deze reservering bedraagt het resterende corona budget ultimo 2021 € 1.383.000. Gezien de ontwikkelingen rond corona is het voorstel om dit resterende budget vrij te laten vallen in de algemene reserve. Voor 2022 is dan € 791.000 beschikbaar voor corona compensatie. Dit bedrag bestaat uit de reservering van € 596.000 en € 195.000 aan middelen die in 2021 voor 2022 beschikbaar zijn gesteld. Wij gaan ervan uit dat dit bedrag toereikend is om de reeds in gang gezette/geplande acties af te ronden. Mocht dit onverhoopt niet het geval zijn, dan komen wij met een raadsvoorstel voor aanvullend budget.

Specifieke middelen

Dit betreffen in 2021 een drietal regelingen, die specifiek worden gecompenseerd door het rijk.

Specifieke uitkering TOZO

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. En in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen. Als gemeente voeren we deze regeling zelf uit. In 2021 hebben wij per saldo € 604.000 uitgegeven aan levensonderhoud en bedrijfskapitaal. Hiervoor worden we door het rijk volledig gecompenseerd.

Specifieke uitkering zwembaden

Vanwege de coronamaatregelen was het economisch niet rendabel, maar maatschappelijk wel zeer wenselijk dat zwembaden in 2021 geopend waren. Om de financiële gevolgen te verzachten heeft onze gemeenten voor het eerste half jaar 2021 een compensatie aangevraagd om zwembaden in onze gemeente met een exploitatietekort te compenseren. Er is een compensatie aanvraag ingediend en verleend van € 49.000. Dit bedrag is als voorschot uitbetaald aan de zwembaden met een exploitatietekort.

Specifieke uitkering naleving controle coronatoegangsbewijzen

Voor de controle van coronatoegangsbewijzen heeft onze gemeente een specifieke uitkering ontvangen van € 3.000. Deze middelen zijn met name ingezet voor extra inzet van BOA's.

Jaarrekening

Balans

gemeente ooststellingwerf

Balans Activa

x € 1.000

Activa	31-dec-20	31-dec-21
Vaste Activa		
Immateriele vaste activa	**1.472**	**1.430**
Bijdrage activa derden	1.472	1.430
Materiele vaste activa	**60.690**	**59.845**
Invest. Met een economisch nut	38.812	37.477
Invest. Met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten		
een heffing kan worden geheven	19.637	19.033
Invest. In de openbare ruimte maatschappelijk nut	2.241	3.335
Financiele vaste activa	**18.667**	**9.775**
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	148	148
Leningen aan woningcorporaties	2.574	2.506
Overige langlopende leningen	1.944	1.943
Uitzettingen in `s Rijks schatkist met een rente typische looptijd van èèn jaar of langer	12.183	3.360
Overige uitzettingen met een typische looptijd van een jaar of langer	1.818	1.818
Totaal Vaste Activa	**80.829**	**71.050**
Vlottende activa		
Voorraden	**2.749**	**2.415**
Niet in exploitatie opgenomen bouwgrond	2.749	2.415
Onderhanden werk, waaronder bouwgrond	-	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	**4.406**	**7.053**
Vorderingen openbaar lichaam	2.570	3.216
Overige vorderingen	1.836	3.837
Liquide middelen (kas, bank)	**476**	**457**
Liquide middelen (kas, bank)	476	457
Overlopende activa	**1.530**	**2.284**
Overig nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen		
die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.530	2.284
Totaal Vlottende activa	**9.161**	**12.209**
Totaal Activa	**89.990**	**83.259**

gemeente ooststellingwerf

Balans Passiva

x € 1.000

Passiva	31-dec-20	31-dec-21
Vaste passiva		
Eigen vermogen	**32.074**	**33.942**
Algemene reserve	19.062	22.738
Bestemmingsreserves	8.426	7.165
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	4.586	4.039
Voorzieningen	**10.827**	**11.010**
Voorzieningen	10.827	11.010
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	**38.874**	**30.107**
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	38.874	30.107
Totaal Vaste Passiva	**81.775**	**75.059**
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	**1.171**	**2.562**
Kasgeldlening	-	-
Banksaldi	-	
Overige schulden	1.171	2.562
Overlopende passiva	**7.044**	**5.639**
Vooruitontvangen bedragen van openbare lichamen	3.658	1.066
Overige vooruitbetaalde bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	3.386	4.573
Totaal Vlottende passiva	**8.215**	**8.201**
Totaal Passiva	**89.990**	**83.259**
Gewaarborgde geldleningen en garantstellingen	1.325	1.313

Overzicht baten en lasten

Het overzicht met de structurele mutaties in de reserves is opgenomen bij de toelichting op de balans, onderdeel eigen vermogen. De algemene dekkingsmiddelen en de overhead vallen bij de programmaverantwoording onder programma 6. De vennootschapsbelasting valt bij de programmaverantwoording onder programma 3. Het voordeel op overhead is te verklaren door diverse voordelen gepresenteerd in programma 6. Het saldo per programma staat in de tabel begrotingsrechtmatigheid in de bijlage.

x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Rekening 2020	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2021	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Programma's					
Lasten					
1. Sociale Domein	-35.825	-33.647	-34.112	-35.289	-1.177
2. Welzijn & educatie	-1.671	-1.383	-1.420	-1.383	36
3. Ruimtelijke & economische ontwikk.	-9.476	-9.625	-13.173	-10.217	2.956
5. Openbare orde en veiligheid	-1.980	-2.122	-2.157	-2.122	35
6. Bestuur & Dienstverlening	-14.376	-14.361	-14.594	-15.343	-749
Totaal Lasten	**-63.329**	**-61.138**	**-65.455**	**-64.354**	**1.101 V**
Baten					
1. Sociale Domein	11.951	9.439	9.674	11.498	1.824
2. Welzijn & educatie	211	46	46	48	2
3. Ruimtelijke & economische ontwikk.	10.589	9.476	10.250	8.008	-2.241
5. Openbare orde en veiligheid	18	-	-	-	-
6. Bestuur & Dienstverlening	1.606	1.095	1.354	1.318	-36
Totaal Baten	**24.374**	**20.056**	**21.324**	**20.872**	**- 452 N**
Totaal Programma's	**-38.955**	**-41.082**	**-44.131**	**-43.482**	**649 V**
Algemene dekkingsmiddelen					
Lasten Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	-	-	-		-
Deelnemingen	-1	-1	-1	-1	0 V
Lokale heffingen	-60	-50	-50	-82	- 32 N
Saldo financieringsfunctie	-27	-4	91	-48	- 139 N
Onvoorzien	-	-36	-21	-	21 V
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-	-1.823	-	1.823 V
Totaal Lasten Algemene dekkingsmiddelen	**-88**	**-91**	**-1.804**	**-131**	**1.673 V**
Baten Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	46.218	45.660	48.372	49.239	867 V
Deelnemingen	69	31	71	152	81 V
Lokale heffingen	5.433	5.306	5.306	5.366	60 V
Saldo financieringsfunctie	58	73	28	75	47 V
Onvoorzien	-	-			
Overige algemene dekkingsmiddelen	8	9	9	7	- 2 N
Totaal Baten Algemene dekkingsmiddelen	**51.786**	**51.079**	**53.786**	**54.839**	**1.053 V**
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	**51.698**	**50.988**	**51.982**	**54.708**	**2.726 V**

Overhead					
Lasten Overhead	-10.946	-11.384	-12.948	-11.989	959 V
Baten Overhead	2.513	2.289	2.289	2.627	338 V
Totaal Overhead	-8.433	-9.095	-10.659	-9.362	1.297 V
Vennootschapsbelasting					
Lasten vennootschapsbelasting	4	-	-	4	4 V
Baten Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
Totaal vennootschapsbelasting	4	-	-	4	4 V
Saldo van baten en lasten	4.315	812	-2.808	1.868	4.676 V
Mutatie reserves Mutatie reserves					
Toevoegingen	-3.959	-2.422	-2.116	-3.745	- 1.629 N
Onttrekkingen	4.231	1.480	6.642	5.916	- 726 N
Totaal Mutatie reserves	272	-943	4.527	2.171	- 2.356 N
Mutatie reserves	272	-943	4.527	2.171	- 2.356 N
Resultaat	4.586	-131	1.719	4.039	2.320 V

Waarderingsgrondslagen

Algemene grondslagen
De jaarrekening is opgesteld op basis van de voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het gerealiseerde resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Kosten en opbrengsten worden verantwoord op basis van het baten en lasten stelsel. Winsten worden alleen in aanmerking genomen als ze gerealiseerd zijn. Verliezen en risico`s die hun oorsprong hebben voor het einde van het boekjaar, worden opgenomen als zij bekend zijn geworden voor opstelling van de cijfers.

Schattingen
Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

Continuïteit
De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Immateriële vaste activa
Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd als aan de volgende vereisten is voldaan:
- Er is sprake van een investering door een derde.
- De investering draagt bij aan de publieke taak.
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen.
- De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven als was het actief waarvoor de bijdrage wordt verstrekt in bezit van de gemeente.

Materiële vaste activa
De vaste activa worden onderscheiden in activa met economisch nut, activa met maatschappelijk nut en activa met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Activa met een maatschappelijk nut en verkrijgingsprijs van minder dan € 250.000 worden niet geactiveerd.

Activa met een economisch en maatschappelijk nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van daarvoor ontvangen subsidies en bijdragen van derden. Vanaf 2020 wordt bij investeringen in bedrijfsgebouwen een restwaarde gehanteerd. Deze restwaarde bedraagt maximaal 50% van de WOZ waarde na investering. Bij activering wordt het actief lineair afgeschreven, hier kan bij raadsbesluit van worden afgeweken qua afschrijvingsmethode en afschrijvingstermijn. De eerste afschrijving vindt plaats in het jaar na het gereedkomen van het actief. Activa met een meerjarig maatschappelijk nut zijn investeringen in aanleg en onderhoud van waterwegen, waterbouwkundige werken, wegen, straten, pleinen, fietspaden, voetpaden, bruggen, viaducten, tunnels, verkeerslichtinstallaties, openbare verlichting, straatmeubilair, reconstructie openbare ruimte en openbaar groen. Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, geldt dat vanuit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing is geheven. Het resterende wordt in één keer afgeschreven.

Afschrijvingstermijnen
In de Financiële verordening 2020 Ooststellingwerf ex. artikel 212 Gemeentewet zijn de te hanteren afschrijvingstermijnen vastgelegd. Vaste activa wordt lineair afgeschreven, tenzij de raad in voorkomend geval anders besluit. Onderstaande tabel geeft de belangrijkste afschrijvingstermijnen weer.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ('kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen' in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa
Voorraden
De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), evenals een redelijk aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

De inschattingen rondom de opbrengsten van de grondexploitatie kennen een inherente onzekerheid die groter wordt naarmate de te verwachten opbrengsten verder weg in de tijd liggen. Daarom maken we voor het realiteitsgehalte van de verwachte opbrengsten een knip tussen de eerste vijf jaar en de periode daarna. Voor de bepaling van de tussentijdse winstneming nemen we de gerealiseerde opbrengsten alsmede de verwachte opbrengsten voor de eerste vijf jaren mee. In het geval die lijn zou leiden tot een tekort, terwijl gedurende de periode daarna nog voldoende opbrengsten worden verwacht, nemen we een deel van de opbrengsten in de restant periode mee, zodat per saldo geen verlies hoeft te worden genomen. Dat zou niet reëel zijn bij voldoende winstpotentie.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Reserves
In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve.

Voorzieningen
Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden). Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting voor de wethouders wordt op de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendingen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord. Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Afschrijvingstermijnen

Omschrijving	Afschrijvingstermijn
Gronden en terreinen, hierop wordt niet afgeschreven. Als een investering inclusief grond is en de grondkosten niet afzonderlijk tot uitdrukking kunnen worden gebracht, wordt afgeschreven volgens de voor de opstallen geldende waarderingsmethodiek. Investeringen met een economisch nut worden niet geactiveerd met een verkrijgingsprijs kleiner dan € 25.000. Investeringen met een maatschappelijk nut worden niet geactiveerd met een verkrijgingsprijs kleiner dan € 250.000.	
1. Immateriële activa	
1.1 Kosten voor onderzoek en ontwikkeling (niet toe te rekenen aan een actief)	5
1.2 Bijdrage activa in eigendom van derden	Divers, conform 2 tot en met 6, afhankelijk van het soort actief.
2. Gebouwen	
2.1 Nieuwbouw gebouwen (inclusief onderwijs)	40
2.2 Renovatie, restauratie, aankoop woonruimten en bedrijfsgebouwen	25
2.3 Ingrijpende bouwkundige aanpassingen	40
2.4 Uitbreidingen/verbouwingen bestaande activa	20
2.5 Kantoorinventaris, schoolmeubilair, onderwijsleerpakketten, gebruiksduur verlengend groot onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen	10
3. Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	
3.1 Rioleringen en milieumaatregelen	50
3.2 Bouwkundige delen van gemalen, persleidingen	45
3.3 Mechanisch/elektrisch gedeelte pompen en gemalen riolering	25
3.4 Aanleg begraafplaatsen en vaarten	40
3.5 Oevervoorzieningen	15
4. Vervoer- en hulpmiddelen	
4.1 Zware vrachtauto`s, minikraan, aanhangers	10
4.2 Zware tractoren, grote houtversnipperaars	9
4.3 Sneeuwploegen, schaftwagens, aanhangstrooiers	15
4.4 Maaimachines	6
4.5 Lichte bestelauto`s	5
4.6 Zwaardere bestelauto`s	7
4.7 Opzetstrooiers	10
5. Machines, apparaten en installaties	
5.1 Telefooninstallaties, veiligheidsvoorzieningen	10
5.2 Technische installaties bedrijfsgebouwen (lift, c.v.)	15
5.3 Automatiseringsapparatuur (hardware en software)	5
6. Grond-,weg- en waterbouwkundige werken (maatschappelijk nut)	
6.1 Wegen, bruggen, viaducten, walbeschoeiing	15
6.2 Betonnen wegen, betonnen fietspaden, betonnen en kunststof bruggen	50
6.3 Stalen bruggen	25
6.4 Houten (fiets-) bruggen	25
6.5 Verkeersinstallaties	10
6.6 Armaturen straatverlichting	20
6.7 Lichtmasten	40

Toelichting op de balans activa

Immateriele vaste Activa

x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boek- waarde 31-dec-20	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-dec-21
Bijdragen activa aan derden						
Bijdragen activa aan derden	1.472	-	-	-42		1.430
Totaal Bijdragen activa aan derden	**1.472**	**-**	**-**	**-42**	**-**	**1.430**
Totaal	**1.472**	**-**	**-**	**-42**	**-**	**1.430**

Materiele vaste activa

x € 1.000

Materiële vaste activa	Boek- waarde 31-dec-20	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen	Duurzame waardeverminderingen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-dec-21
Invest.met een economisch nut							
Bedrijfsgebouwen	35.784	70		-1.371			34.483
Grond en terreinen	1.991	360	-360				1.991
Machines en apparaten	573	251	-24	-148			652
Overige materiele vaste activa	103			-11			92
Vervoermiddelen	361			-101			260
Totaal Materiele Vaste activa Ec.nut	**38.812**	**681**	**-384**	**-1.631**	**-**	**-**	**37.477**
Invest.met een econ.nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.							
Riolering	19.637	169		-773			19.033
Tot.invest.met een econ.nut waarv.ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	**19.637**	**169**	**-**	**-773**	**-**	**-**	**19.033**
Invest.in de openbare ruimte maatschappelijk nut							
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	2.241	2.261	-25	-943		-200	3.335
Totaal Materiele Vaste Activa MTS nut	**2.241**	**2.261**	**-25**	**-943**	**-**	**-200**	**3.335**
Totaal	**60.690**	**3.111**	**-409**	**-3.347**	**-**	**-200**	**59.845**

Toelichting tabel materiele vaste activa

Verminderingen

- Grond en terreinen: er is een strategische aankoop grondpositie gedaan voor het Duurzaam Mobiliteit Centrum Oosterwolde (DMCO), om dit DMCO te faciliteren. De grond is eind 2021 geleverd aan de initiatiefnemers.
- Machines en apparaten: er is bij de beregeningsinstallatie voor de sportterreinen een SPUK uitkering ontvangen voor de betaalde btw.
- Grond- weg- en waterbouwkundige werken: er is bij het sportcomplex Waskemeer een SPUK uitkering ontvangen voor de betaalde btw.

Bijdrage van derden

- Grond- weg- en waterbouwkundige werken: Er is een subsidie van de provincie Fryslân ontvangen voor de aanleg van het fietspad Haule – Donkerbroek.

Investeringen materiele vaste activa

Bij een aantal investeringen is het krediet overschreden. De uitgaven passen binnen het beleid en binnen het doel waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld. Wij verzoeken u de overschrijdingen in onderstaande kredieten alsnog te autoriseren door middel van het vaststellen van de Jaarstukken 2021.

x € 1.000

Investeringen Materiële vaste activa	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2021	Werkelijk besteed t/m 2021
Invest.met een economisch nut			
Gebouw Biosintrum	3.600	70	4.032
Aanschaf inventaris 2018	108		38
Aanschaf inventaris 2019	199		41
DoarpsSintrum Donkerbroek	2.000		-
Beregeningsinstallatie 2021	116	140	140
Minikraan en mlchmaaier	111	111	111
Strategische aankoop ondergrond DMCO	-	360	360
Totaal invest.met een economisch nut	**6.134**	**681**	**4.722**
Invest.met een econ.nut waarvoor ter bestrijding v.d.kosten een heffing kan worden geheven			
Vrijverval riolering 2021	871	169	169
Invest.met een econ.nut waarvoor ter bestrijding v.d.kosten een heffing kan worden geheven	**871**	**169**	**169**
Invest.in de openbare ruimte maatschappelijk nut			
Uitbreiding sportcomplex Waskemeer	240	142	239
Wijkvernieuwing Haerenkwartier	2.000	55	328
Openbare verlichting naar LED armatuur	488	64	394
Openbare verlichting naar LED armatuur vanaf 2021	94	-	-
Openbare verlichting naar LED mast vanaf 2021	187	189	189
Recr.fietspad Schansmeerweg Donkerbroek	161	166	166
Vervanging walbeschoeiing Quadoelenweg	125	137	137
Vervanging fiets- en voetgangerbrug Molenweg	350	316	357
Aanleg graskeien	326	145	326
Recr.fietspad Bovenweg - Linde	185	154	154
Recr.fietspad Linde - Bekhof	170	147	147
Fietspad Haule - Donkerbroek	434	440	440
Aanleg graskeien	326	304	304
Totaal invest.in de openbare ruimte maatschappelijk nut	**5.086**	**2.259**	**3.181**
Totaal	**12.091**	**3.109**	**8.072**

Financiele vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2021 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

x € 1.000

Financiële vaste activa	Boek-waarde 31-dec-20	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Aflos-singen	Boek-waarde 31-dec-21
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen					
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	148				148
Totaal Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	**148**	**-**	**-**	**-**	**148**
Leningen aan					
Woningbouwcorporaties	2.574	-		-68	2.506
Totaal Leningen aan woningcorporaties	**2.574**	**-**	**-**	**-68**	**2.506**
Overige langlopende leningen					
Overige langlopende leningen	1.944	20		-21	1.943
Uitzettingen in `s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van èèn jaar of langer	12.183		-8.823		3.360
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	1.818				1.818
Totaal Overige langlopende leningen	**15.945**	**20**	**-8.823**	**-21**	**7.121**
Totaal	**18.667**	**20**	**-8.823**	**-89**	**9.775**

Deelnemingen

x € 1.000

Deelnemingen	Boek-waarde 31-dec-20	Boek-waarde 31-dec-21
Deelnemingen kapitaalverstrekkingen		
Aandelen Afvalsturing Friesland N.V.	54	54
Aandelen Enexis + alle B.V.s die uit d everkoop van Essent zijn ontstaan	4	4
Aandelen Fryslan Miljeu	47	47
Aandelen N.V. Bank Ned. Gemeenten	42	42
Totaal deelnemingen kapitaalverstrekking	**148**	**148**
Totaal	**148**	**148**

Overige langlopende geldleningen

De volgende geldleningen zijn verstrekt:

x € 1.000

Overige langlopende geldleningen	Boek-waarde 31-dec-20	Boek-waarde 31-dec-21
Overige langlopende leningen		
Leningen sportverenigingen	8	3
Leningen dorpshuizen	18	13
Stichting MFC Oldeberkoop	239	228
Stichting Stimuleringsfonds	1.560	1.560
Vereniging Toeristisch Rec. Belang	-	20
Stichting Kredietbank Nederland	119	119
Totaal nieuwe leningen	**1.944**	**1.943**

Voorraden

x € 1.000

Voorraden	31-dec-20	31-dec-21
Onderhanden werk incl. expl. bouwgrond voorraad		
Onderh. Werk incl. expl.bouwgr.voorraad	2.749	2.525
Totaal Onderhanden werk incl.expl.bouwgrond voorraad	**2.749**	**2.525**
Totaal	**2.749**	**2.525**

Bouwgrond in exploitatie 1

x € 1.000

Bouwgronden in exploitatie	Boek-waarde 31-dec-20	Investe-ringen	Inkomsten	Winst- uitname	Voor-ziening	Balans-waarde 31-dec-21
Grondexploitatie						
38 Industrieterrein Venekoten geheel	2.393	125	287	78		2.308
46 Haulerwijk Industrieterrein Beute	291	2	0	-2		291
47 Haulerwijk Industrieterrein Beute 2e fase	168	3	0	-11		159
104 De Kromten Waskemeer	55	0	0	0		55
111 Langedijke Melman II	-253	5	0	3		-245
117 Elsloo	17	8	0	1		26
128 Donkerbroek-west	80	13	334	64		-178
Totaal	**2.750**	**156**	**621**	**133**	**-**	**2.416**

Bouwgrond in exploitatie 2

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de huidige inzichten en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is van onzekerheden, die periodiek wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen.

x € 1.000

Bouwgronden in exploitatie	Boek-waarde 31-dec-21	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbreng-sten	Geraamd resultaat (eind-waarde)	Genomen verliezen tm. 2021
Grondexploitatie					
38 Industrieterrein Venekoten geheel	2.308	93	4.067	-1.666	298
46 Haulerwijk Industrieterrein Beute	291	6	673	-377	1
47 Haulerwijk Industrieterrein Beute 2e fase	159	0	877	-718	87
104 De Kromten Waskemeer	55	52	162	-55	
111 Langedijke Melman II	-245	203	92	-135	
117 Elsloo	26	145	228	-57	
128 Donkerbroek-west	-178	136	0	-42	
Totaal	**2.416**	**634**	**6.098**	**-3.048**	**386**

Uitzettingen korter dan 1 jaar

x € 1.000

Uitzettingen korter dan één jaar	31-dec-20	31-dec-21
Vorderingen openbaar lichaam		
Debiteuren Openbaar lichaam	106	50
BCF belastingdienst	2.464	3.166
Totaal Vorderingen openbaar lichaam	**2.570**	**3.216**
Overige vorderingen		
Debiteuren	877	687
Debiteuren belastingen	307	2.362
Debiteuren SoZaWe/uitkeringen	1.399	1.394
Totaal Overige vorderingen	**2.583**	**4.443**
Voorzieningen oninbaarheid		
Voorz. oninbare (belasting)debiteuren	-200	-82
Voorz. oninbare debiteuren SoZaWe	-546	-524
Totaal Voorzieningen oninbaarheid	**-746**	**-606**
Totaal	**4.406**	**7.053**

Liquide middelen en overlopende activa

Met de Bank Nederlandse Gemeenten is een kredietfaciliteit van € 4,5 miljoen afgesproken.

x € 1.000

Liquide middelen (kas, bank)	31-dec-20	31-dec-21
Banksaldo	476	457
Totaal	**476**	**457**

x € 1.000

Overlopende activa	31-dec-20	31-dec-21
Vooruitbetaalde bedragen	367	511
Nog te ontvangen bedragen	1.163	1.773
Totaal	**1.530**	**2.284**

Toelichting op de balans passiva

Reserves

De specifieke toelichting over het verloop, de aard en de reden van de reserves en voorzieningen is in de bijlage 'Nota reserves en voorzieningen per 31-12-2021' opgenomen. In de kolom 'toevoegingen' is het resultaat over dienstjaar 2020, een bedrag van € 4.586.274 volgens het besluit over de resultaatbestemming verwerkt. Daarnaast is de kapitaalreserve gevoed met € 1.240.000 vanuit de algemene reserve en € 358.000 vanuit de reserves strategische projecten ter dekking van de kapitaallasten voor de uitbreiding van het sportcomplex Waskemeer, het Biosintrum en de fiets- en voetgangersbrug Molenweg. Daarnaast is het restant van de reserve ambitiefonds (€ 1.137.600) overgebracht naar de algemene reserve.

x € 1.000

Reserves	Boek-waarde 31-dec-20	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen	Boek-waarde 31-dec-21
Algemene reserves				
Algemene reserve vrij aanwendbaar	19.062	5.653	-1.976	22.738
Totaal Algemene reserves	**19.062**	**5.653**	**-1.976**	**22.738**
Bestemmingsreserves grondexploitatie				
Algemene reserve grondexploitatie	1.055	137	-184	1.007
Totaal Bestemmingsreserves grondexploitatie	**1.055**	**137**	**-184**	**1.007**
Bestemmingsreserves opvang schommeling tarieven				
Lastenverlichting	721		-148	573
Totaal Bestemmingsreserves opvang schommeling tarieven	**721**	**-**	**-148**	**573**
Overige bestemmingsreserves				
Reserve precariobelasting	-			-
Reserve strategische projecten	2.916		-853	2.063
Reserve monumenten (2013)	94		-9	84
Reserve sociaal domein	590		-313	277
Reserve organisatieontwikkelingen	163	71	-98	136
Reserve rioleringen	219	-	-219	0
Reserve overheveling budgetten	568	273	-568	273
Reserve kapitaallasten	1.315	1.598	-162	2.751
Reserve ambitiefonds	785	600	-1.385	0
Totaal Overige bestemmingsreserves	**6.650**	**2.542**	**-3.607**	**5.585**
Totaal	**27.488**	**8.331**	**-5.916**	**29.904**

Structurele toevoegingen en onttrekkingen

De structurele onttrekkingen komen uit de kapitaalreserve.

x € 1.000

Structurele toevoegingen en onttrekkingen	Actuele Begroting	Rekening 2021	Verschil
Structurele toevoegingen			
Totaal structurele toevoegingen	-	-	-
Structurele onttrekkingen	307	162	145 V
Totaal structurele onttrekkingen	307	162	145 V
Totaal structurele toevoegingen en onttrekkingen	307	162	145 V

Reserve overheveling budgetten

In het volgende overzicht volgt een nadere uiteenzetting van de reserve overheveling budgetten.

x € 1.000

Reserve overheveling budgetten	31-dec-21
Doe agenda uitvoering Visie op samenleving	27
Klimaatmiddelen	135
Pilot MDA++	20
Brede aanpak dak- en thuisloosheid	50
Uitvoering JOGG	30
Uitvoering nota preventie en alcohol	11
Totaal	273

Voorzieningen

x € 1.000

Voorzieningen	Boek-waarde 31-dec-20	Toevoe-gingen	Vrijval	Onttrek-kingen	Boek-waarde 31-dec-21
Voorz. Verplichtingen, verliezen en risico (art 44, 1a)					
Voorziening bodemsanering	475	-	-	-	475
Totaal Voorz. Verplichtingen, verliezen en risoco (art 44, 1a)	**475**	**-**	**-**	**-**	**475**
Voorz.tbv gelijkm. verd.lst (art 44. 1c)					
Voorz.onderh.geld de Kompaan	103	20	-	-9	114
Voorz.onderh.geld Steegdenhal	64	16		-6	74
Vz. Ond. Sportacc. 3 B`s	634	35	-	-44	625
Voorz. Onderhoud gymlokalen	120	15	-	-18	117
Voorziening Onderhoud MFS de Boekebeam	164	16	-	-	180
Voorz.onderhoud gebouwen	547	75	-	-29	592
Totaal Voorz.tbv gelijkm. verd.lst (art 44. 1c)	**1.632**	**177**	**-**	**-106**	**1.703**
Voorz. Van derden verkregen middelen (art 44, lid 2)					
Voorziening riolering	5.365	433	-	-169	5.628
Voorziening kostendekking leges	-	-	-	-	-
Totaal Voorz. Van derden verkregen middelen (art 44, lid 2)	**5.365**	**433**	**-**	**-169**	**5.628**
Voorz.arb.kst gerel.verpl. ongel.verl.					
Voorz. lopende pens. bestuurders	1.996	-	-68	-107	1.821
Voorz.pensioen vm./huidige wethouders	1.358	24	-	-	1.382
Totaal Voorz.arb.kst gerel.verpl. ongel.verl.	**3.354**	**24**	**-68**	**-107**	**3.204**
Totaal	**10.827**	**633**	**-68**	**-382**	**11.010**

Vaste schulden

In onderstaande tabel staat het verloop van de vaste schulden over het jaar 2021.

x € 1.000

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar	31-dec-20	Opname	Aflossing	31-dec-21	Rente 2021
Onderhandse leningen					
Opgen.onderhands leningen van bin.landse banken	131.383			131.383	
Aflos.onderhands leningen van bin.landse banken	-92.509		-8.768	-101.276	
Totaal	**38.874**	**-**	**-8.768**	**30.107**	**417**

Netto vlottende schulden met rente typische looptijd korter dan 1 jaar en overlopende passiva

Onder de tabel overlopende passiva is een verloopoverzicht toegevoegd van de uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.

x € 1.000

Kortlopende schulden korter dan één jaar	31-dec-20	31-dec-21
Kasgeldlening	-	-
Overige schulden	1.171	2.562
Totaal	**1.171**	**2.562**

x € 1.000

Overlopende passiva	31-dec-20	31-dec-21
Vooruitontvangen bedragen van openbare lichamen	3.658	1.066
Overige vooruitbetaalde bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	3.386	4.573
Totaal	**7.044**	**5.639**

x € 1.000

Vooruit ontvangen doeluitkeringen	31-dec-20	Toevoegingen	Uitgaven	Vrijval	31-dec-21
Onderwijsachterstandsbeleid (OAB)	0	85	0	0	85
SPUK Sportakkoord	0	45	0	0	45
RREW	0	358	0	0	358
Uitvoering R&T	0	24	0	0	24
vliegwielbudget laaggeletterdheid (Gem L'den)	0	15	0	0	15
Manifest verkeersveiligheid (provincie)	0	20	0	0	20
Aandachtsgebieden	220	160	-70	0	310
Correctie aandachtsgebieden	0	3	0	0	3
Totaal	**220**	**710**	**-70**	**0**	**860**

Toelichting op de balans niet uit balans blijkende verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kunnen we als volgt specificeren:

x € 1.000

Waarborgen en garanties	Aard/ Omschrijving	Oorspronk. bedrag	Percentage borgstelling	Restant eind 2020	Restant eind 2021
Stg. Beheer multifunctioneel vastgoed Oosterwolde	aankoop/afbouw gebouw en financiering overdrachts-belasting + aanloopkosten	1.600	100%	1.000	1.000
Gemeente Smallingerland	verdubbeling N381 Drachten-Donkerbroek	250	100%	250	250
Coöperatieve Vereniging Fryslân	aanleg breedband in Langedijke	125	100%	75	63
Totaal		**1.975**		**1.325**	**1.313**

Toelichting

In 2021 is niets betaald wegens verleende borg- en garantiestellingen voor geldleningen. De woningbouwcorporaties, actief in onze gemeente, maken gebruik van het Waarborgfonds voor de Sociale Woningbouw (WSW). De corporaties kunnen door het WSW geborgde leningen afsluiten. Het schuldrestant van deze leningen bedraagt per 31 december 2021 € 49,028 miljoen, hiervoor staan we gezamenlijk met het Rijk garant. Voor Stichting WoonFriesland is het € 11,4 miljoen, Stichting Woonzorg Nederland € 1,8 miljoen en als laatste Stichting Actium € 35,6 miljoen. De gemeente kan als gevolg van de 'achtervangregeling' nog in beperkte mate worden aangesproken.

Vóór 1 augustus 2021 stonden gemeenten rechtstreeks in de achtervang voor individuele leningen. Voor leningen na 1 augustus 2021 worden leningen achteraf aan gemeenten toegerekend naar rato van het DAEB-bezit van de betreffende corporatie dat zich in de gemeente bevindt.

Contractuele verplichtingen

De gemeente heeft meerjarige contractuele verplichtingen afgesloten. Op basis van geregistreerde contracten uit de contractenbank blijkt dat dit € 5,6 miljoen bedraagt. Overigens moet hierbij wel worden vermeld dat de contractenbank op dit moment nog niet volledig is gevuld.

Gebeurtenissen na balansdatum

Alle ten tijde van het opmaken van de jaarrekening beschikbare informatie omtrent de feitelijke situatie per balansdatum is bij het opmaken van de jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt.

De oorlog in Oekraïne heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2021, maar wel voor onze begroting 2022 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu niet te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit.

Toelichting overzicht baten en lasten

De toelichting op de afwijkingen baten en lasten tussen rekening en begroting is in overeenstemming met artikel 28 lid a BBV opgenomen in de programmaverantwoording. Per programma geven we bij de 4e W-vraag antwoord op de vraag ‘Wat heeft het gekost’. Afwijkingen > € 25.000 zijn daar toegelicht.

Overzicht onvoorzien

x € 1.000

Onvoorziene uitgaven	Algemeen	College	Totaal
Primitieve begroting			
Vast bedrag per inwoner (€ 0,68)	21		21
Budget college		15	15
Totaal Primitieve begroting	**21**	**15**	**36**
Begrotingswijzigingen			
Reparatie lift Bosbergtoren		-15	-15
Totaal begrotingswijzigingen	**-**	**-15**	**-15**
Restant onvoorziene uitgaven	**21**	**-**	**21**

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

x € 1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2020	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2021	Verschil
Lasten Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	-	-	-	-	-
Deelnemingen	-1	-1	-1	-1	0 V
Lokale heffingen	-60	-50	-50	-82	- 32 N
Saldo financieringsfunctie	-27	-4	91	-48	- 139 N
Onvoorzien	-	-36	-21	-	21
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-	-1.823	-	1.823 V
Totaal Lasten Algemene dekkingsmiddelen	**-88**	**-91**	**-1.804**	**-131**	**1.673 V**
Baten Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	46.218	45.660	48.372	49.239	867 V
Deelnemingen	69	31	71	152	81 V
Lokale heffingen	5.433	5.306	5.306	5.366	60 V
Saldo financieringsfunctie	58	73	28	75	47 V
Onvoorzien	-	-	-	-	-
Overige algemene dekkingsmiddelen	8	9	9	7	- 2 N
Totaal Baten Algemene dekkingsmiddelen	**51.786**	**51.079**	**53.786**	**54.839**	**1.053 V**
Totaal	**51.698**	**50.988**	**51.982**	**54.708**	**2.726 V**

Toelichting

Zie de 'toelichting belangrijkste afwijkingen' bij de programma's.

Overzicht incidentele baten en lasten

In het overzicht staan per programma de incidentele baten en lasten hoger dan € 100.000. De toelichting op de verschillende posten uit het onderstaand overzicht staat bij de diverse programma's.

bedragen x € 1.000

Incidentele lasten en baten 2021	Lasten			Baten		
	Actuele begroting	Rekening 2021	Verschil	Actuele begroting	Rekening 2021	Verschil
1 Sociaal Domein						
Tekort Hulp Huishouden, dekking reserve sociaal domein	-	-	-	269	269	-
2 Welzijn en Educatie						
Sportcomplex Waskemeer, dekking algemene reserve	-240	-	240 V	240	-	- 240 N
Pilot opbouwwerk, dekking reserve ambitiefonds	-143	-143	-	143	143	-
3 Ruimtelijke & Economische ontwikkelingen						
Recreatief fietspadennetwerk, dekking reserve strategische projecten	-516	-467	49 V	516	467	- 49 N
Walbeschoeiing Quadoelenweg	-125	-137				
Vervangen fiets-/voetgangersbrug Molenweg, dekking reserve strategische projecten	-350	-	350 V	350	-	- 350 N
Vrijval reserve grondexploitatie	-	-	-	-	184	184 V
Omgevingswet, dekking algemene reserve	-361	-47	314 V	361	47	- 314 N
4 Strategische projecten						
Biobased Economy/programma duurzaamheid, dekking algemene reserve	-273	-	273 V	273	-	- 273 N
Biosintrum, dekking algemene reserve	-1.000	-	1.000 V	1.000	-	- 1.000 N
Het Fonds, deels dekking algemene reserve	-344	-199	145 V	124	124	-
Overheidsparticipatie, toevoeging ambitiefonds	-600	-600	-			-
6 Bestuur en Dienstverlening						
Projectleider Taskforce, dekking algemene reserve	-170	-11	159 V	170	11	- 159 N
Coronacompensatie en lasten	-1.823	-555	1.268 V	1.823	1.503	- 320 N
Compensabele btw	-	-	-	-	130	130 V
Totaal incidentele lasten en baten	**-5.945**	**-2.159**	**3.798 V**	**5.269**	**2.878**	**- 2.391 N**
Saldo incidentele lasten en baten	**-676**				**719 V**	**1.407 V**

Lijst verschillen incidentele lasten en baten	
Vrijval reserve grondexploitatie	184
Het Fonds, zie voorstel resultaatsbestemming	145
Compensabele btw	130
Coronacompensatie en lasten (zie paragraaf corona)	948
	1.407

Bijlagen

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen

In 2006 heeft de Rijksoverheid haar besluitvorming rondom de wet Single Information/Single Audit (SISA) voor specifieke uitkeringen afgerond. Hiermee wordt beoogd het grote aantal specifieke uitkeringen van ministeries aan gemeenten en hiermee samenhangende afzonderlijke verantwoordingen te verminderen. Dit betekent dat de Rijksoverheid voldoende heeft aan de jaarrekening van de gemeente en er geen afzonderlijke verantwoording per specifieke uitkering wordt gevraagd. Daarvoor in de plaats wordt bij de jaarrekening een bijlage gevoegd waarin alleen de voor de Rijksoverheid noodzakelijke verantwoordingsinformatie per specifieke uitkering wordt opgenomen.

Op grond van artikel 24 lid 3 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) maakt de bijlage met verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen onderdeel uit van de jaarrekening van de gemeente. Hieronder volgt een overzicht van de regelingen waarover verantwoording wordt afgelegd aan het ministerie.

Tabel Sisa

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1-3-2022								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
JenV	**A12B**	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A12B/02*	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/05*	
			Veiligheidsregio Fryslan	€ 3.182	Ja	€ 3.182	Ja	
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020 *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/02*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/03*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B2/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			€ 0	27	27	€ 0	€ 0	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.*	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22 *Aard controle n.v.t.*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.*			

			Indicator: B2/06	*Indicator: B2/07*	*Indicator: B2/08*						
			Ja	Ja	Nee						
			Reeks 1 Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle D2* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/12*		
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/14*						
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/20*
			€ 10.260	€ 10.260	€ 10.404	€ 10.404	€ 0	€ 0			

			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) **Keuze normbedragen** *Aard controle n.v.t* *Indicator: B2/22*			
			€ 0	€ 0			
BZK	**C1**	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik** Gemeenten	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/01*	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/02*	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/03*		
			Ja	2.834	2.566		
			Projectnaam/nummer per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/04*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C1/05*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/06*	Besteding (jaar T) aan afwijkingen Alleen invullen bij akkoord ministerie *Aard controle R* *Indicator: C1/07*	
		1	Speur de Energieslurper	€ 2.625	Ja		
		2	Junior Energiecoach	€ 2.190	Ja		
		3	Energiecafé	€ 5.115	Ja		
		4	Vrijwillige Energiecoaches	€ 13.233	Ja		
		5	Team Tochtstrip	€ 5.259	Ja		
		6	Bespaarboxen	€ 50.235	Ja		

			7	Cadeaubonnen	-€ 31.481	Ja		
				Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting op afwijkingen	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	
				Aard controle n.v.t. *Indicator: C1/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/11*	
			1	*Speur de Energieslurper*	€ 9.283		Ja	
			2	*Junior Energiecoach*	€ 20.386		Ja	
			3	*Energiecafé*	€ 14.508		Ja	
			4	*Vrijwillige Energiecoaches*	€ 37.732		Ja	
			5	*Team Tochtstrip*	€ 14.696		Ja	
			6	*Bespaarboxen*	€ 81.454		Ja	
			7	*Cadeaubonnen*	€ 53.618		Ja	
BZK	**C43**	**Regeling reductie energiegebruik woningen** Gemeenten		Beschikkingsnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
				Aard controle n.v.t. *Indicator: C43/01*	*Aard controle R* *Indicator: C43/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/06*
				RREW2020-00449626	€ 41.892	€ 41.892	84		Nee
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**		Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2)	Berekening bedrag uitvoeringskosten	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
				Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*		

			Indicator: C62/01	*Indicator: C62/02*	*Indicator: C62/03*	*Indicator: C62/04*	
			28	€ 4.200	€ 0	Nee	
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)**	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Gemeenten	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	
			Indicator: D8/01	*Indicator: D8/02*	*Indicator: D8/03*	*Indicator: D8/04*	
			€ 453.116	€ 0	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	
			Indicator: D8/05	*Indicator: D8/06*	*Indicator: D8/07*	*Indicator: D8/08*	
		1					
		2					

OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/08*	
		1					
		2					
		3					
		4					
		5					
		6					
		7					
		8					
		9					
		10					

IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*	
			€ 105.500	€ 105.500	€ 53.070	Ja	
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*	
		1	122 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW | aantal in st	Ja	1		
		2	123 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) | aantal in st	Ja	2		
		3	123 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) | aantal in st	Ja	2		
		4	124 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen | aantal in meters	Ja	1.200		

		50						
EZK	**F9**	**Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie**	Projectnaam/nummer *Aard controle R* *Indicator: F9/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: F9/02*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoording sinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/03*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/05*	
		1	Extern advies transitievisie warmte	€ 20.660	€ 20.660	Ja		
		2						
		3						
		4						
		5						
		6						
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/06*					
			Ja					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021**	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 7.132.854	€ 125.027	€ 580.399	€ 2.357	€ 107.869	€ 625
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) Gemeente
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 20.775	€ 7.518	€ 0	€ 433.624	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				

			Aard controle D2 *Indicator: G2/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 61.478	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) *Aard controle R*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) *Aard controle R*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) *Aard controle R*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) *Aard controle R*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.*	

			Indicator: G3/07	*Indicator: G3/08*	*Indicator: G3/09*	*Indicator: G3/10*	*Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 4.347	€ 10.157	€ 0
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 679	€ 0	€ 237	€ 0	€ 0
		3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 346.417	€ 14.432	€ 10.242	€ 0	€ 0
		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 187.082	€ 0	€ 1.536	€ 0	€ 0
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 81.492	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		

3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	52	3	Ja
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	48	1	Ja
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	27	0	Ja

Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/11*	Levensonderhoud-Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo *Aard controle D2* *Indicator: G4/12*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	
€ 0	€ 0	€ 0	

Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/14*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/16*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/18*	
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				

		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G12/01* € 0	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G12/02* € 0	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03* 27			
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01* € 73.332	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02* € 94.338				

				Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
				Aard controle n.v.t. *Indicator: H4/03*	*Aard controle R* *Indicator: H4/04*	*Aard controle R* *Indicator: H4/05*	*Aard controle R* *Indicator: H4/06*	*Aard controle R* *Indicator: H4/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
			1	Aanleg beregeningsinstallatie	€ 24.542	€ 24.542	€ 0	€ 0	
			2	Uitbreiding sportcomplex Waskemeer	€ 24.914	€ 24.914	€ 0	€ 0	
			3	Onderhoud sporttereinnen	€ 36.010	€ 36.010	€ 0	€ 0	
			4	Planmatig onderhoud gymnastieklokalen	€ 1.092	€ 1.092	€ 0	€ 0	
			5	Aanschaf roerende zaken gymnastieklokalen (sportdeel)	€ 2.924	€ 0	€ 2.924	€ 0	In aanvraag opgenomen onder exploitatiekosten gymnastieklokalen
			6	Exploitatie gymnastieklokalen (sportdeel)	€ 4.856	€ 0	€ 0	€ 4.856	
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**		Beschikkingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd**	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd**
				Aard controle n.v.t. *Indicator: H8/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	*Aard controle R* *Indicator: H8/03*	*Aard controle R* *Indicator: H8/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
			1	1032667	€ 85.142	€ 0	€ 40.000	€ 0	€ 40.000
			2						
			3						

			4						
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
			1	1032667	Nee				
			2						
			3						
			4						
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**		Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/02*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*			
			1	€ 13.011	Ja	Nee			
VWS	**H16**	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden**		Betreft jaar *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/01*	Beschikkingsnummer / naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/02*	Totale besteding *Aard controle R* *Indicator: H16/03*			
			1	2020	nvt	€ 0			
			2	2021	SPUKIJZ21R2093	€ 49.813			
				Naam locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H16/04*	Totale toezegging per locatie *Aard controle R* *Indicator: H16/05*	Besteding per locatie *Aard controle R* *Indicator: H16/06*	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend) *Aard controle n.v.t* *Indicator: H16/07*	Betreft jaar? *Aard controle R* *Indicator: H16/08*	

			1	Laco Ooststellingwerf B.V.	€ 31.886	€ 31.886	€ 0	2021
			2	Stichting Zwembad Haulewelle	€ 17.927	€ 17.927	€ 0	2021
			3					
			4					
LNV	**L5B**	**Regiodeals 3e tranche**		Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordings informatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/beschikkingsnummer	Betreft pijler	Besteding per pijler (jaar T)	Cofinancieri ng per pijler (jaar T)
		SiSa tussen medeoverheden				Een pijler per regel		
				Aard controle n.v.t. *Indicator: L5B/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/03*	*Aard controle R* *Indicator: L5B/04*	*Aard controle R* *Indicator: L5B/05*
			1	060086 Gemeente Opsterland	DGNVLG/20208478	Vitale kernen	€ 8.172	€ 178.493
			2	060086 Gemeente Opsterland	DGNVLG/20208478	Veerkrachtig landschap	€ 354.050	€ 165.747
				Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator L5B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordings informatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T)	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting	
				Aard controle n.v.t. *Indicator: L5B/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/09*	
			1	*060086 Gemeente Opsterland*	€ 8.172	€ 447.584		

		2	*060086 Gemeente Opsterland*	€ 884.050	€ 336.774			
			Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/10*	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: L5B/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: L5B/12*			
			€ 0	€ 3.067	Nee			

Overzicht wet normering bezoldiging topfunctionarissen

WNT verantwoording 2021

De WNT is van toepassing op Gemeente Ooststellingwerf. Het voor Gemeente Ooststellingwerf toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 209.000. Naast de hieronder vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

WNT 2021	W. Mutter	S. van Hemmen
Functie(s)	**Gemeentesecretaris**	**Griffier**
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	**€ 209.000**	**€ 209.000**
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 105.505	€ 74.620
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.228	€ 13.200
Subtotaal	**€ 124.733**	**€ 87.820**
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-
Totaal bezoldiging	**€ 124.733**	**€ 87.820**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2020	**W. Mutter**	**S. van Hemmen**
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1-1 t/m 31-12	1-3 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,8333
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 96.987	€ 55.984
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.150	€ 7.196
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	*€ 201.000*	*€ 139.578*
Totaal bezoldiging 2020	**€ 114.137**	**€ 63.180**

Overzicht schatkistbankieren

x € 1.000

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren		2021			
	-1 **Drempelbedrag**				
		Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
	-2 Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	**400**	**491**	524	509
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	163	72	39	53
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag				
(1) Berekening drempelbedrag					
		2021			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	75.000			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan 500 miljoen	75.000			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	563			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	35.966	44.648	48.167	46.833
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	400	491	524	509

Begrotingsrechtmatigheid

De door u vastgestelde begroting en begrotingswijzigingen zijn de norm voor de begrotingsrechtmatigheid. Bestedingen boven het vastgestelde begrotingsbedrag (lasten) per programma die niet door u zijn geautoriseerd zijn strikt genomen onrechtmatig. Er kunnen verschillende soorten begrotingsafwijkingen worden onderkend. Het hangt dan van de reden af of de overschrijding meetelt in het oordeel van de accountant.

Uit onderstaande tabel blijkt dat er bij programma 6 overschrijdingen zijn bij de lasten. We hebben geconstateerd dat deze overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en niet eerder bekend waren. De overschrijdingen vallen daarmee in de categorie “onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel”.

Wij verzoeken u deze overschrijdingen alsnog te autoriseren door middel van het vaststellen van de Jaarstukken 2021.

x € 1.000

	Actuele Begroting			Rekening 2020			Afwijking		
	Baten	Lasten	saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Saldo van baten en lasten									
Programma									
1. Sociale Domein	9.674	-34.112	-24.438	11.498	-35.289	-23.791	1.824 V	- 1.177 N	647 V
2. Welzijn & educatie	46	-1.420	-1.373	48	-1.383	-1.335	2 V	36 V	38 V
3. Ruimtelijke & economische ontwikk.	10.250	-13.173	-2.923	8.008	-10.217	-2.209	- 2.241 N	2.956 V	714 V
5. Openbare orde en veiligheid	-	-2.157	-2.157	-	-2.122	-2.122	-	35 V	35 V
6. Bestuur & Dienstverlening	1.354	-14.594	-13.240	1.318	-15.343	-14.025	- 36 N	- 749 N	- 785 N
Totaal programma	**21.324**	**-65.455**	**-44.131**	**20.872**	**-64.354**	**-43.482**	**- 452 N**	**1.101 V**	**649 V**
Algemene dekkingsmiddelen									
Algemene uitkering	48.372	-	48.372	49.239	-	49.239	867 V	-	867 V
Deelnemingen	71	-1	70	152	-1	151	81 V	0 V	81 V
Lokale heffingen	5.306	-50	5.256	5.366	-82	5.284	60 V	- 32 N	28 V
Saldo financieringsfunctie	28	91	119	75	-48	27	47 V	- 139 N	- 92 N
Onvoorzien	-	-21	-21	-	-	-	-	21 V	21 V
Overige algemene dekkingsmiddelen	9	-1.823	-1.814	7	-	7	- 2 N	1.823 V	1.821 V
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**53.786**	**-1.804**	**51.982**	**54.839**	**-131**	**54.708**	**1.053 V**	**1.673 V**	**2.726 V**
Overhead									
Overhead	2.289	-12.948	-10.659	2.627	-11.989	-9.362	338 V	959 V	1.297 V
Totaal overhead	**2.289**	**-12.948**	**-10.659**	**2.627**	**-11.989**	**-9.362**	**338 V**	**959 V**	**1.297 V**
Vennootschapsbelasting									
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	4	4	-	4 V	4 V
Totaal vennootschapsbelasting	**-**	**-**	**-**	**-**	**4**	**4**	**-**	**4 V**	**4 V**
Saldo van baten en lasten	**77.399**	**-80.207**	**-2.808**	**78.338**	**-76.470**	**1.868**	**939 V**	**3.737 V**	**4.676 V**
Mutatie reserve									
Toevoegingen en onttrekkingen									
Toevoegingen		-2.116	-2.116		-3.745	-3.745	-	- 1.629 N	- 1.629 N
Onttrekkingen	6.642		6.642	5.916		5.916	- 726 N	-	- 726 N
Totaal toevoegingen en onttrekkingen	**6.642**	**-2.116**	**4.527**	**5.916**	**-3.745**	**2.171**	**- 726 N**	**- 1.629 N**	**- 2.356 N**
Resultaat	**84.041**	**-82.323**	**1.719 V**	**84.254**	**-80.215**	**4.039 V**	**213**	**2.107**	**2.320 V**

Kerngegevens

Fysieke kerngegevens

Peildatum gegevens: 1 januari van het begrotings- en rekeningjaar.

Fysieke kerngegevens	Rekening 2018	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Sociale structuur					
Aantal inwoners	25.459	25.479	25.460	25.449	25.464
• van 0 - 18 jaar		4.595	4.625	4.547	4.551
• van 0 - 19 jaar	5.417				
• van 19 - 64 jaar		14.312	14.705	14.648	14.641
• van 20 - 64 jaar	14.120				
• van 65 jaar en ouder	5.922	6.572	6.130	6.254	6.272
Aantal periodiek bijstandsgerechtigden	593	538	547	553	533
• WWB / BBZ	546	494	503	512	492
• IOAW / IOAZ	47	44	44	41	41
Fysieke structuur					
Oppervlakte in hectare 1)	22.611	22.611	22.611	22.611	22.611
• binnenwater	276	264	264	264	282
• land	22.335	22.347	22.347	22.347	22.329
Aantal woonruimten voor de algemene uitkering	11.816	11.873	11.910	11.910	11.993
Lengte van de wegen (km)	387	387	387	387	387
• binnen de bebouwde kom	132	132	132	132	132
• buiten de bebouwde kom	255	255	255	255	255
Lengte van recreatieve fiets-, ruiter- en wandelpaden (km)	79	79	79	79	79
Lengte van waterwegen (km)	32	32	32	32	32
Openbaar groen in hectare	306	306	306	306	306
• beplanting	87	87	87	87	87
• gras	219	219	219	219	219
Aantal bomen langs wegen en openbaar groen	36.000	36.000	36.000	36.100	36.100
Aantal rioolaansluitingen voor rioolbelastingen	12.351	12.403	12.403	12.429	12.852

gemeente ooststellingwerf

Financiele kerngegevens

x € 1.000

Financiële kerngegevens	Rekening 2018	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Exploitatielasten	69.265	73.052	74.359	72.613	76.470
Opbrengst belastingen	6.964	5.263	5.473	5.598	5.593
Opbrengst onroerendezaakbelasting	2.919	2.834	2.982	3.001	3.007
Algemene uitkering gemeentefonds	41.730	43.828	46.218	45.660	49.239
Boekwaarde vaste activa	67.564	68.109	75.713	69.228	80.829
Vaste schuld	26.367	25.304	43.240	23.240	38.874
Eigen financieringsmiddelen:	37.441	40.117	38.938	32.140	39.062
Reserves	26.314	29.412	27.386	21.366	27.488
Voorzieningen	11.127	10.705	11.552	10.774	11.574
Loonkosten	12.853	14.687	15.385	16.922	16.095
Bijdragen en subsidies	3.839	3.281	4.643	3.863	4.027

Bedrag per inwoner

Bedrag per inwoner	Rekening 2018	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
Exploitatielasten	2.720	2.870	2.920	2.850	3.000
Opbrengst belastingen	270	210	210	220	220
Opbrengst onroerendezaakbelasting	110	110	120	120	120
Algemene uitkering gemeentefonds	1.640	1.720	1.820	1.790	1.930
Boekwaarde vaste activa	2.650	2.670	2.970	2.720	3.170
Vaste schuld	1.040	990	1.700	910	1.530
Eigen financieringsmiddelen:					
Reserves	1.030	1.150	1.080	840	1.080
Voorzieningen	440	420	450	420	450
Loonkosten	500	580	600	660	630
Bijdragen en subsidies	150	130	180	150	160

gemeente ooststellingwerf

Overzicht taakvelden

x € 1.000

	Begroting 2021 na wijziging			Jaarrekening 2021			
Taakvelden	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Verschil saldo
0.1 Bestuur	-1.672	0	-1.672	-1.653	98	-1.554	-118
0.10 Mutaties reserves	-2.116	6.642	4.527	-3.745	5.916	2.171	2356
0.2 Burgerzaken	-651	305	-347	-734	282	-452	105
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-173	396	223	-218	417	199	24
0.4 Overhead	-12.948	2.289	-10.659	-11.989	2.627	-9.363	-1296
0.5 Treasury	90	98	189	-48	227	179	10
0.61 OZB woningen	-273	2.485	2.212	-331	2.552	2.221	-9
0.62 OZB niet-woningen	-205	703	497	-208	677	468	29
0.64 Belastingen Overig	-75	2.165	2.090	-109	2.223	2.114	-25
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	48.372	48.372	0	49.239	49.239	-867
0.8 Overige baten en lasten	-1.844	9	-1.835	132	7	139	-1974
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	4	0	4	-4
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.739	0	-1.739	-1.732	0	-1.732	-7
1.2 Openbare orde en veiligheid	-557	0	-557	-543	0	-543	-14
2.1 Verkeer en vervoer	-4.140	335	-3.805	-3.847	447	-3.400	-405
2.2 Parkeren	0	0	0	0	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	-8	0	-8	-9	0	-9	1
3.1 Economische ontwikkeling	-107	0	-107	-109	9	-100	-7
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.086	2.027	941	-142	195	53	888
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-262	66	-196	-275	65	-211	15
3.4 Economische promotie	-372	573	201	-382	592	210	-8
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.602	67	-1.535	-1.577	56	-1.521	-14
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.672	456	-1.216	-1.568	433	-1.135	-81
5.1 Sportbeleid en activering	-222	0	-222	-262	40	-222	0
5.2 Sportaccommodaties	-1.472	140	-1.332	-1.281	262	-1.019	-313
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-432	0	-432	-405	0	-405	-27
5.5 Cultureel erfgoed	-156	13	-142	-148	19	-128	-14
5.6 Media	-580	20	-560	-579	20	-559	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.375	115	-2.261	-2.582	104	-2.478	217
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.399	277	-1.122	-1.371	289	-1.083	-39
6.2 Wijkteams	-2.437	0	-2.437	-2.656	0	-2.656	219
6.3 Inkomensregelingen	-10.436	8.378	-2.059	-10.962	9.745	-1.217	-842
6.4 Begeleide participatie	-3.745	0	-3.745	-3.740	0	-3.740	-5
6.5 Arbeidsparticipatie	-644	2	-642	-694	0	-694	52
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-684	5	-679	-648	0	-648	-30
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-6.187	336	-5.851	-6.559	635	-5.924	72
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-6.255	0	-6.255	-7.023	29	-6.994	739
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-635	0	-635	-695	0	-695	60
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-913	0	-913	-896	0	-896	-17
7.1 Volksgezondheid	-1.385	40	-1.345	-1.331	35	-1.296	-49

7.2 Riolering	-1.958	2.612	654	-2.184	2.583	399	255
7.3 Afval	-2.820	2.962	142	-2.996	3.178	182	-40
7.4 Milieubeheer	-1.497	506	-991	-1.233	244	-989	-2
8.1 Ruimtelijke ordening	-2.762	127	-2.636	-1.350	156	-1.194	-1441
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-349	619	270	-21	94	73	196
8.3 Wonen en bouwen	-1.567	903	-663	-1.513	757	-756	92
Resultaat na bestemming	**-82.323**	**84.041**	**1.719**	**-80.215**	**84.254**	**4.039**	**-2.320**

Verdelingsprincipe taakvelden

In onderstaand overzicht staat het verdelingsprincipe van de taakvelden. De taakvelden sluiten niet 1 op 1 aan op de programma's (en thema's) in de jaarstukken. Dit komt hoofdzakelijk doordat in de jaarstukken de salarislasten in programma 6 worden verantwoord, terwijl bij het overzicht van de taakvelden de (directe) salarislasten zijn verdeeld over de diverse taakvelden.

Programma/Thema	Taakvelden
Programma 1	
1.1 Thema Jeugd	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
	6.82 Geëscaleerde zorg 18-
	7.1 Volksgezondheid
1.2 Thema WMO (incl. AWBZ)	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
	6.81 Geëscaleerde zorg 18+
1.3 Thema Participatie	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
	6.4 Begeleide participatie
	6.5 Arbeidsparticipatie
1.4 Thema Inkomensverstrekking	6.3 Inkomensregelingen
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
1.9 Thema Reserves programma 1	0.10 Mutaties reserves
Programma 2	
2.1 Thema Kunst en cultuur	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
	5.6 Media
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
2.2 Thema Onderwijs	4.2 Onderwijshuisvesting
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
2.3 Thema Sport	5.1 Sportbeleid en activering
	5.2 Sportaccommodaties
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
2.4 Thema Volksgezondheid	7.1 Volksgezondheid
2.9 Thema Reserves programma 2	0.10 Mutaties reserves
Programma 3	
3.1 Thema Economische ontwikk.	0.64 Belastingen Overig
	3.1 Economische ontwikkeling
	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
	3.4 Economische promotie
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
	8.1 Ruimtelijke ordening
3.2 Thema Openbare ruimte	2.1 Verkeer en vervoer
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
3.3 Thema Milieu	0.64 Belastingen Overig
	6.3 Inkomensregelingen
	7.2 Riolering
	7.3 Afval
	7.4 Milieubeheer

3.4 Thema Bouwen en wonen	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
	0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
	5.5 Cultureel erfgoed
	8.1 Ruimtelijke ordening
	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
	8.3 Wonen en bouwen
3.9 Thema Reserves programma 3	0.10 Mutaties reserves
Programma 5	
5.1 Thema Openbare orde en veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer
	1.2 Openbare orde en veiligheid
5.2 Thema Handhaving	7.4 Milieubeheer
5.9 Thema Reserves programma 5	0.10 Mutaties reserves
Programma 6	
6.1 Thema Bestuur	0.1 Bestuur
	0.2 Burgerzaken
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
6.2 Thema Dienstverlening	0.2 Burgerzaken
	5.5 Cultureel erfgoed
	8.3 Wonen en bouwen
6.3 Thema Financiën	0.1 Bestuur
	0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten
	0.2 Burgerzaken
	0.4 Overhead
	0.5 Treasury
	0.61 OZB woningen
	0.62 OZB niet-woningen
	0.64 Belastingen Overig
	0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
	0.8 Overige baten en lasten
	1.1 Crisisbeheersing en brandweer
	1.2 Openbare orde en veiligheid
	2.1 Verkeer en vervoer
	2.2 Parkeren
	2.4 Economische havens en waterwegen
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
	3.4 Economische promotie
	4.1 Openbaar basisonderwijs
	4.2 Onderwijshuisvesting
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
	5.1 Sportbeleid en activering
	5.2 Sportaccommodaties
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

	5.5 Cultureel erfgoed
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
	6.2 Wijkteams
	6.3 Inkomensregelingen
	6.4 Begeleide participatie
	6.5 Arbeidsparticipatie
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
	6.81 Geëscaleerde zorg 18+
	6.82 Geëscaleerde zorg 18-
	7.1 Volksgezondheid
	7.2 Riolering
	7.3 Afval
	7.4 Milieubeheer
	8.1 Ruimtelijke ordening
	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
	8.3 Wonen en bouwen
6.9 Thema Reserves programma 6	0.10 Mutaties reserves

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Het is voor gemeenten verplicht om een vaste lijst van beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en jaarstukken. Als bijlage voor deze jaarstukken zijn twee overzichten opgenomen waarin de prestaties van de gemeente Ooststellingwerf worden vergeleken met het landelijk gemiddelde en met alle Friese gemeenten.

- Vergelijking beleidsindicatoren gemeente Ooststellingwerf vs Nederland
- Vergelijking beleidsindicatoren gemeente Ooststellingwerf vs Friese gemeenten

Deze cijfers komen van de website waarstaatjegemeente.nl en hebben als peildatum 7 maart 2022 Op de website waarstaatjegemeente.nl vindt u meer uitleg over deze indicatoren en kan naar behoefte met elke gemeente in Nederland een vergelijking gemaakt worden.

In programma 6 Bestuur en Dienstverlening zijn een 5-tal beleidsindicatoren opgenomen die op basis van eigen informatie zijn berekend.

gemeente ooststellingwerf

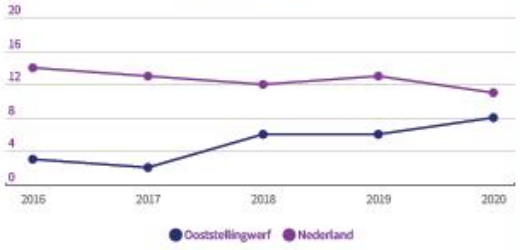

Besluit Begroting en Verantwoording

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

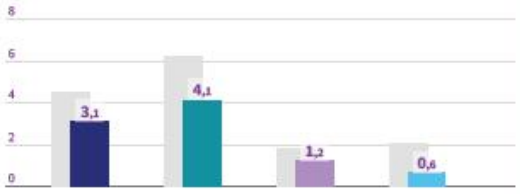
Veiligheid

Verwijzingen Halt
per 1.000 jongeren

Halt | 2016 - 2020

Misdrijven
Ooststellingwerf, per 1.000 inwoners

Geweldsmisdrijven
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)
Diefstallen uit woning
Winkeldiefstallen
Nederland

meerdere bronnen | 2020

Economie

Functiemenging

45,1% Ooststelling...
53,2% Nederland

Meerdere bronnen | 2020

Vestigingen (van bedrijven)
per 1.000 inw. 15 t/m 64 jr

159,9 Ooststelling...
158,4 Nederland

LISA | 2020

Onderwijs

Absoluut verzuim
per 1.000 leerlingen

0,0 Ooststellingwerf

2,7 Nederland

DUO/Ingrado | 2020

Relatief verzuim
per 1.000 leerlingen

27 Ooststellingwerf

26 Nederland

DUO/Ingrado | 2019

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

1,7% Ooststellingwerf

1,7% Nederland

DUO/Ingrado | 2020

Sport, cultuur en recreatie

Sociaal domein

gemeente ooststellingwerf

Niet-sporters

56,8% Ooststellingwerf

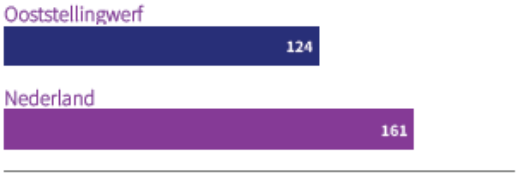
49,3% Nederland

Meerdere bronnen | 2020

Volksgezondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval

kg per inwoner

CBS statistiek Huishoudelijk afval | 2019

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

x Ooststellingwerf

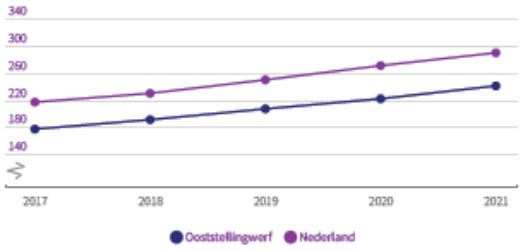
20,0% Nederland

berekening | 2019

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ waarde

x € 1.000

CBS - WOZ | 2017 - 2021

Nieuw gebouwde woningen

per 1.000 woningen

14,9 Ooststellingwerf

8,9 Nederland

BAG/ABF | 2020

Banen

per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

Ooststellingwerf	Nederland
594,1	795,9

Meerdere bronnen | 2020

Jongeren met een delict voor de rechter

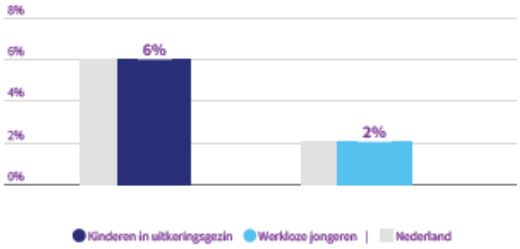
1% Ooststellingwerf

1% Nederland

CBS Jeugd | 2020

Achterstand onder jeugd

Ooststellingwerf

CBS Jeugd | 2020

Netto arbeidsparticipatie

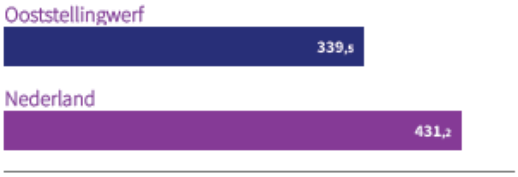
67,7% Ooststellingwerf

68,4% Nederland

CBS | 2020

Personen met een bijstandsuitkering

per 10.000 inwoners

CBS | 2021

Lopende re-integratievoorzieningen

per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

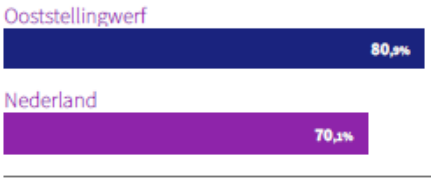
231,2 Ooststellingwerf

202,0 Nederland

CBS | 2020

gemeente ooststellingwerf

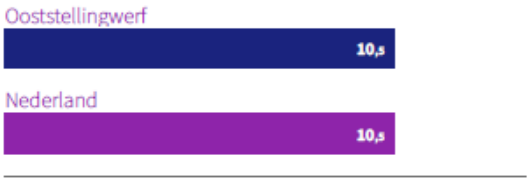
Demografische druk

CBS | 2021

Jongeren met jeugdhulp

% van alle jongeren tot 18 jaar

CBS Jeugd | 2021

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

Ooststellingwerf	Nederland
€ 537	€ 733

COELO | 2021

Jongeren met jeugdbescherming

Ooststellingwerf	Nederland
1,5%	1,1%

CBS Jeugd | 2021

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

Ooststellingwerf	Nederland
€ 702	€ 810

COELO | 2021

Jongeren met jeugdreclassering

Ooststellingwerf	Nederland
Geen data	0,3%

CBS Jeugd | 2021

Cliënten met een maatw... per 10.000 inwoners	Ooststellingwerf	Nederland
	760	649

CBS MSD WMO | 2021

gemeente ooststellingwerf

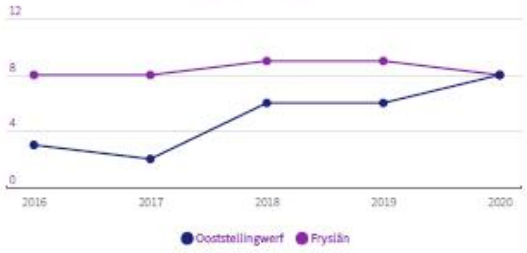
Besluit Begroting en Verantwoording

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

Veiligheid

Verwijzingen Halt

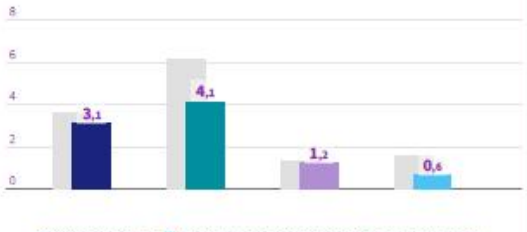
per 1.000 jongeren

Halt | 2016 - 2020

Misdrijven

Ooststellingwerf, per 1.000 inwoners

meerdere bronnen | 2020

Economie

Functiemenging

45,1% Ooststelling..
49,8% Fryslân

Meerdere bronnen | 2020

Vestigingen (van bedrijven)

per 1.000 inw. 15 t/m 64jr

159,9 Ooststelling..
155,2 Fryslân

LISA | 2020

Onderwijs

Absoluut verzuim

per 1.000 leerlingen

0,0
Ooststellingwerf

2,6
Fryslân

DUO/ingrado | 2020

Relatief verzuim

per 1.000 leerlingen

27
Ooststellingwerf

20
Fryslân

DUO/ingrado | 2019

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

1,7%
Ooststellingwerf

1,5%
Fryslân

DUO/ingrado | 2020

Sport, cultuur en recreatie

Sociaal domein

gemeente ooststellingwerf

Niet-sporters

56,8% Ooststellingwerf

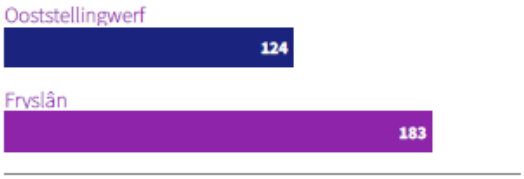
53,9% Fryslân

Meerdere bronnen | 2020

Volksgezondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval

kg per inwoner

CBS statistiek Huishoudelijk afval | 2019

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

X Ooststellingwerf

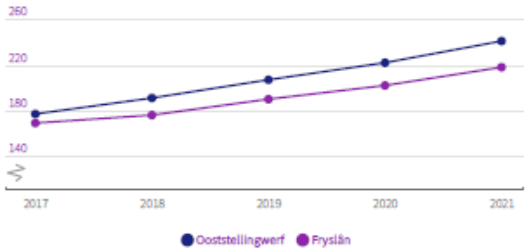
29,6% Fryslân

berekening | 2019

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ waarde

x€1.000

CBS - WOZ | 2017 - 2021

Nieuw gebouwde woningen

per 1.000 woningen

14,9 Ooststellingwerf

7,1 Fryslân

BAG/ABF | 2020

Banen

per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

Ooststellingwerf	Fryslân
594,1	739,1

Meerdere bronnen | 2020

Jongeren met een delict voor de rechter

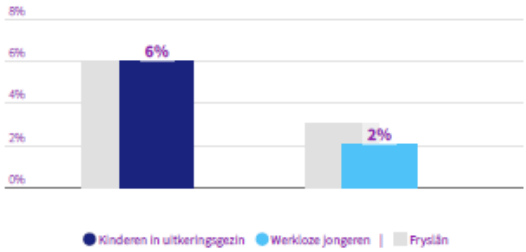
1% Ooststellingwerf

1% Fryslân

CBS Jeugd | 2020

Achterstand onder jeugd

Ooststellingwerf

CBS Jeugd | 2020

Netto arbeidsparticipatie

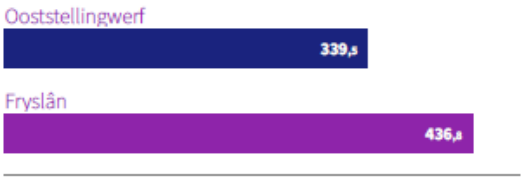
67,7% Ooststellingwerf

67,5% Fryslân

CBS | 2020

Personen met een bijstandsuitkering

per 10.000 inwoners

CBS | 2021

Lopende re-integratievoorzieningen

per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

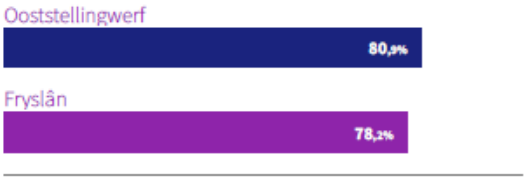
231,2 Ooststellingwerf

309,7 Fryslân

CBS | 2020

gemeente ooststellingwerf

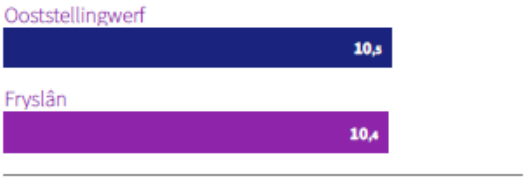
Demografische druk

CBS | 2021

Jongeren met jeugdhulp

% van alle jongeren tot 18 jaar

CBS Jeugd | 2021

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

Ooststellingwerf	Fryslân
€ 537	€ 684

COELO | 2021

Jongeren met jeugdbescherming

Ooststellingwerf	Fryslân
1,5%	Geen data

CBS Jeugd | 2021

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

Ooststellingwerf	Fryslân
€ 702	€ 789

COELO | 2021

Jongeren met jeugdreclassering

Ooststellingwerf	Fryslân
Geen data	Geen data

CBS Jeugd

Cliënten met een maatw...

per 10.000 inwoners

Ooststellingwerf	Fryslân
760	703

CBS MSD WMO | 2021